

ANTON PĂNN

CÎNTECE DE LUME

Transcrise din psaltic în notația
modernă, cu un studiu introductiv de

GH. CIOBANU

Cercetător științific la
Institutul de Folclor

EDITURA DE STAT PENTRU LITERATURĂ ȘI ARTĂ

Ministerul Forțelor Armate
Nr. de înreg.
BIBLIOTECA

ANTON PANN

Această lucrare a fost realizată
sub îngrijirea Institutului de Folclor

P R E F A Ț Ă

În toamna anului trecut s-a împlinit un veac de la moartea lui Anton Pann, «finul Pepelei cel isteț ca un proverb», cum l-a numit M. Eminescu. Cu acest prilej, a fost sărbătorit de diferite instituții culturale, scoșindu-se în relief, așa cum nu s-a făcut niciodată în trecut, meritele deosebite pe care le-a avut în ridicarea culturală a maselor populare în prima jumătate a veacului al XIX-lea. Într-adevăr, socotindu-l ca unul «din popor» care nu s-a ridicat în scrierile lui pînă la nivelul înalt al scriitorilor «aleși», nu i s-a dat mai niciodată atenția pe care o merita. Dovada o avem în faptul că numai la optsprezece ani de la moartea lui — prin urmare în 1872 — D. A. Laurian își intitula un articol publicat în *Transacțiuni literare*: *Un cîntăreț uitat*. De atunci s-a mai scris, desigur, despre Anton Pann: s-au republicat unele din scrierile sale literare, ba chiar s-au făcut studii serioase asupra unora dintre ele; «cîntărețul» Anton Pann a fost însă total neglijat. Pentru cei mai mulți el este autorul publicațiilor: *Povestea vorbei*, *O șezătoare la țară* și *Năzdrăvăniile lui Nastratin Hogeia*; tot mai puțini sînt cei care știu că Anton Pann a fost un mare muzicant și primul nostru folclorist, nu numai literar dar și muzical.

Pentru a se putea face o apreciere justă și completă asupra personalității lui Anton Pann, trebuie să privim ambele laturi ale activității lui: literară și muzicală. Pînă în prezent nu a apărut însă nici un studiu asupra publicațiilor sale muzicale. Este drept că toate aceste publicații au apărut în notația psaltică¹, notație care a devenit din ce în ce mai puțin cunoscută, dar nu pînă într-atît încît să fie total necunoscută. Ea mai este folosită și astăzi

pentru notarea cântărilor bisericești, și chiar se predă în școlile de cântăreși. Dar cu toate că nu lipsesc cunoscători, nu s-au făcut studii nici măcar asupra muzicii religioase a lui Anton Pann, necum a celei profane.

În volumul de față, ne propunem să umplem o parte din acest gol, transpunând de pe notația psaltică pe cea liniară muzica lui profană.

Nu venim cu pretenția de a da o lucrare definitivă, care să meargă pînă la a indica, pe cît este posibil, cu precizie sursele împrumuturilor sau chiar a inspirațiilor sale melodice, așa cum s-a făcut în bună măsură, cu unele dintre scrierile sale literare. Pentru o asemenea lucrare ne-ar fi trebuit un timp cu mult mai mare decît cel folosit pentru punerea la punct a lucrării de față. Ceea ce am urmărit noi a fost să punem la îndemîna compozitorilor, muzicologilor și, în general, a iubitorilor de muzică, cîntecele lumesti ale lui Anton Pann. O dată publicat materialul, se va putea trece și la studierea aprofundată a lui. Înainte de orice am găsit însă că este absolut necesară o scurtă biografie în care să urmărim activitatea lui, plasîndu-l în epoca în care a trăit, a cules și a compus, pentru a putea înțelege mai bine amestecul de tot felul de cîntece: populare, orientale, occidentale și creații ale timpului — ale lui proprii sau ale altora — care se găsesc în publicațiile sale.

În transpunerea melodiilor de pe notația psaltică pe cea liniară, am căutat să păstrăm cît mai fidel stilul vechi de execuție al muzicii psaltice, pentru a avea aceste cîntece cît mai aproape de felul în care au fost cîntate de Anton Pann. Cum însă acest stil nu se mai folosește astăzi, fiind părăsit chiar de către mulți dintre cântăreșii bisericești, am căutat ca în redarea unora dintre semnele notației, care contribuie la acest stil prin interpretarea care li se dă, să folosim apogiaturi, mordente, échappées-uri etc., scrise cu note mici. Toate aceste note pot fi lăsate la o parte, în execuție, de către cei ce vor să cînte mai drept, fără ca prin aceasta cîntecul să-și piardă ceva din esența sa.

Urmărind să redăm melodiile cît mai aproape de felul cum s-au cîntat pe vremea lui Anton Pann, am căutat să păstrăm și textele în forma lor inițială, singurele modificări aduse fiind cele cerute de adaptarea la ortografia actuală. În felul acesta, cel ce va pune mîna pe publicație și va cînta cele cuprinse în ea se va putea transpune mai ușor în atmosfera epocii cînd au apărut ele, fiind purtat atît de metodă cît și de text.

Muzica psaltică nu folosește măsurile cunoscute din muzica modernă și nici cîntecele lui Anton Pann nu au fost scrise în măsuri; totuși, avînd în vedere că măsura este atît de obișnuită în muzica de astăzi și că ea înlesnește multora execuția, am căutat să redăm și noi cîntecele în măsuri. S-a întîmplat însă uneori să întîlnim măsuri incomplete chiar în decursul bucății. Desigur că am căutat să respectăm ceea ce a scris Anton Pann, dar unde simetria ritmică a cerut, am adăugat cîte o pauză, mai mare sau mai mică, pentru

completarea acelor măsuri. Am avut grijă însă să trecem totdeauna în paranteză ceea ce am adăugat.

Tot o anumită simetrie, care se impunea în cîntec, ne-a determinat să schimbăm unele valori de note, făcîndu-le, în general, mai mari decît cele indicate prin semnele notației psaltice. Ori de cîte ori s-a întîmplat un asemenea caz, am specificat la cîntecul respectiv.

Necesitatea încadrării în măsuri a cîntecelor ne-a silit, uneori, să acordăm semnelor psaltice valori reduse la jumătate; în toate aceste cazuri am indicat o mișcare cît mai rară, pentru a păstra caracterul cîntecului. Se găsesc în această situație toate cîntecele la care mișcarea a fost indicată prin termenul *largo*.

Pentru a putea fi executate și de către cei ce cunosc puțină muzică, am căutat să redăm cîntecele în scări cît mai simple, fără prea mulți accidenți; am ținut, însă, seama și de ambitusul melodiei. Așa se explică de ce am scris unele cîntece cu finala în sol în loc de do, sau în la în loc de re.

Pentru scările cromatice, am trecut la armură toți accidenții permanenți, chiar și atunci cînd sînt de sens contrar: diezi și bemoli. Acest lucru nu se obișnuiește, desigur, în notația actuală a muzicii culte care, de altfel, nici nu folosește asemenea scări în mod curent. Treptele alterate, indicate prin accidenții trecuți la cheie, sînt trepte constitutive în modurile respective, așa încît accidenții de sens contrar trecuți la armură sînt justificați de structura modală.

Se întîmpla mai înainte în muzica psaltică — astăzi, la noi, acest lucru aproape că a dispărut — ca anumite trepte să se cînte mai sus decît în scara teoretică. Fiind vorba, în cîntecele ce prezentăm, de o epocă în care acest procedeu era în floare, am căutat să indicăm ridicarea acelor trepte prin diezi puși în paranteză.

La redarea scărilor, am folosit de obicei valori de note diferite, indicînd în felul acesta importanța treptelor.

Anton Pann a folosit în cîntecele sale, desigur, cuvintele în circulație pe vremea lui. Unele dintre aceste cuvinte și-au schimbat sensul în răstimp de o sută de ani, sau chiar au ieșit din circulație. Pentru înțelegerea lor, dăm la sfîrșit un glosar în care înglobăm și unii termeni tehnici, sau înținuși numai în cîntarea bisericească.

În nici una din broșuri nu găsim poezia și muzica publicate la un loc, ci melodiile sînt trecute la sfîrșitul fiecărei broșuri, avînd numai textul de sub notație. Confruntînd acest text cu cel publicat în întregime, se constată unele nepotriviri, ca: schimbarea locului unor cuvinte; înlocuirea unor cuvinte cu altele ce au înțeles apropiat; număr de silabe inegal, sau note și grupări de note în număr mai mic decît numărul silabelor versului etc. De exemplu, poezia cîntecului 118 este alcătuită din alternarea versului de 7 și 6 silabe, iar textul trecut sub melodia aceluiași cîntec este alcătuit

din alternarea versurilor de 7 și 5 silabe. La aceasta s-a ajuns prin eliminarea unor cuvinte monosilabice. Pentru a nu distruge sensul celorlalte strofe, am introdus sub muzică versurile neciuntite ale primei strofe poetice, iar în melodie am introdus câteva sunete, prin divizarea unor valori mai mari. În celelalte cazuri, am avut în vedere în primul rând textul de sub muzică.

O altă nepotrivire: melodia cîntecului 105 este creată numai pentru patru versuri, în timp ce strofa poetică are cinci versuri. Acest lucru ne face să presupunem că Anton Pann a folosit, pentru unele poezii, melodii anterior create, dar pe care nu le-a mai modificat fiind, probabil, prea cunoscute.

În sfîrșit, am întîmpinat, la unele cîntece, greutăți destul de serioase cînd am trecut la gruparea textului în strofe corespunzătoare melodiei, pentru a putea fi cîntat mai ușor. Dacă am reușit, în general, să facem această organizare a textului, pentru cîntecul 147 n-a fost imposibil din cauza lipsei totale de indicații.

Întrucît în original nu este indicat nici un titlu la cîntece, pentru o mai ușoară identificare a lor, le-am trecut ca titlu primul vers al fiecărei poezii.

Cîntecele le-am grupat în: a) Cîntece populare; b) Cîntece influențate de muzica greco-orientală; c) Cîntece influențate de muzica apuseană și d) Cîntece de stea și Cînturi morale.

La fiecare cîntec am arătat publicația de unde a fost luat, indicînd așî pagina pentru melodie cît și cea pentru text (cea în paranteză).

Ne facem o plăcută datorie de a mulțumi conducerii Institutului de Folclor care a inițiat această lucrare, precum și conducerii Uniunii Compozitorilor din R.P.R. care a susținut-o.

STUDIU INTRODUCȚIV

I

VIAȚA ȘI ACTIVITATEA

Anton Pann s-a născut în satul Sliven (Bulgaria) probabil în anul 1797. Tatăl său era bulgar iar mama sa, Tomaïda, grecoaică. Posibilitățile materiale ale părinților săi fiind destul de modeste — tatăl său era căldărar — nu i s-a putut da în copilărie o instrucție deosebită. Tot ce au putut face părinții pentru micul Antonache, care da dovadă de multă agerime de spirit, a fost să-l dea pe lângă dascălul bisericii din sat — așa cum se obișnuia pe acele timpuri — pentru a deprinde citirea și cîntarea.

Moartea tatălui său, pe cînd Anton Pann era încă mic, face ca el să cunoască de timpuriu lipsurile și necazurile. Acestea vin să se adauge, în curînd, altele și mai mari, pe care le aduce războiul ruso-turc din 1806.

Din cauza persecuțiilor la care erau supuși creștinii de către turci, după cîte se presupune, Tomaïda își ia copiii — pe Antonache și pe încă doi frați mai mari ai lui — și fuge în Rusia. Nu se știe cînd s-a întîmplat acest lucru, dar dat fiind că rușii ocupă în 1809 Șistovul, Nicopole, Rusciukul și Vidinul, este de presupus că acesta ar fi anul refugierii. Cert este că în 1810 se găseau în Chișinău. Acest lucru îl consemnează chiar Anton Pann într-una din tipăriturile sale de muzică religioasă², în legătură cu un *Doamne miluiește* despre care spune că l-a cîntat « rusește » pe cînd se afla « între sopranii armoniei eclesiastice, la 1810 ».

După refugiarea în Rusia, cei doi frați ai lui au fost înrolați în armata rusească și au murit la asediul Brăilei. Cum în 1811 armatele

napoleoniene invadează Rusia, Tomaida, de teamă căși va pierde și ultimul copil, părăsește Basarabia, în plină iarnă a anului 1812, venind la București. Aici, datorită cunoștințelor sale de psaltichie, Antonache intră imediat ca paracliser la biserica Olari, iar după puțin timp ocupă postul al doilea de cîntăreț la biserica cu Sfinți.

După obiceiul timpului, își caută un protector. Pe acesta îl găsește în persoana lui Dionisie Fotino — om foarte cult și bun cunoscător al muzicii psaltice — care deschisese o școală de muzică unde preda psaltichia. Dornic de ași însuși cît mai bine această muzică, Anton Pann urmează « ca auditor » cursul ținut de Dionisie Fotino, după cum singur mărturisește în prefața *Neului Anastasimatar*, tipărit în 1854. Acest curs îl audiază el pînă în anul 1816.

Între timp se petrecuse un fapt de importanță capitală pentru muzica psaltică: în 1814 are loc, la Constantinopol, « reforma » acestei muzici.³ Unul din punctele importante ale reformei este simplificarea notației care dispunea, pînă în acest an, de un număr prea mare de semne de scriere. Cum unele dintre aceste semne deveniseră de neînțeles celor mai mulți — este vorba mai ales de așa-numitele « semne mari », semne ce se refereau la expresie și nuanțare — reforma reduce numărul lor la strictul necesar, precizînd totodată și « lucrarea » fiecărui semn.

În 1816 sosește la București Petru Efesiu⁴ care aduce acest nou sistem de scriere. El este foarte bine primit de către boierii mari, care cu toții cunoșteau muzica psaltică, precum și de către cîntăreții bisericesti, greci și romîni. Însuși domnul de pe atunci, I. Caragea, se îngrijește să i se deschidă școală la biserica Sfîntul Nicolaie Șelari unde să predea noua « sistemă ». Printre primii elevi se înscrie și Anton Pann. Nu se știe cîți ani va fi urmat la această școală. Ceea ce știm precis este că în 1819 se afla « ca director » în tipografia pe care Petru Efesiu o înființase cu scopul de a tipări cărți de muzică psaltică. Aceasta este tot ce se știe despre învățătura lui. G. Dem. Teodorescu⁵ afirmă cum că, după ce I. Heliade Rădulescu redeschide fosta școală înființată de Gh. Lazăr, ar fi urmat și Anton Pann la această școală. Afirmatia nu o dovedește cu nimic. De altfel însuși Anton Pann ne spune ce anume a învățat în viața lui: « eu altele nu am învățat în viața mea decît din mica copilărie a mea mi-am bătut capul ca să ajung desăvîrșit în meșteșugul muzicii bisericesti, în care am și izbutit. »⁶

Pînă prin 1819 este epoca de formare a lui Anton Pann; din acest an, el începe să se manifeste atît pe tărîmul compunerilor cît și pe acel al tipăririlor.

Înainte de a trece la urmărirea activității lui, credem că este necesar să vedem care era pe atunci situația socio-economică și culturală a

Tărilor Romîne, și în special a Munteniei, pentru a putea înțelege mai bine felul cum și-a desfășurat el activitatea.

La începutul secolului al XIX-lea, Tările Romîne se găsesc sub regimul orînduirii feudale. Dar feudalismul acestui început de secol nu mai era, totuși, identic celui cu o sută de ani în urmă, deoarece intrase în descompunere, datorită faptului că din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea își fac apariția primii germeni ai unei noi orînduiri, cea capitalistă. Este vorba de apariția primelor ateliere manu-

Henul lui Mame la 1860

Desen după natură de D. Lancelot, publicat în « Le Tour du Monde » la 1866
(Col. Bibl. Academiei R.P.R., Secția Stamps)

facturiere. Alături de acestea, continuă să existe, și chiar să se dezvolte, vechile producții meșteșugărești.

Apariția acestor ateliere, ca și dezvoltarea producțiilor meșteșugărești, dovedesc, pentru a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, intensificarea schimbului de mărfuri pe piața internă. În același timp — mai ales după pacea de la Kuciuc-Kainargi (1774), prin care rușii impun turcilor slăbirea monopolului instituit de ei asupra comerțului exterior al Tărilor Romîne — începe să se intensifice și comerțul exterior. Toate acestea duc la dezvoltarea țărgurilor existente, la înființarea altora noi și la apariția unei pătri negustorești. Unii dintre negustori — mai

ales cei ce se ocupă cu comerțul exterior — provin chiar din rîndurile boierilor, după cum tot din rîndurile acestora provin și mulți dintre cămătarii și proprietarii de ateliere manufacturiere.

Intervenția schimbului de mărfuri a avut ca rezultat trecerea de la economia închisă la economia deschisă, în care banul devine forma ideală de îmbogățire. Aceasta duce la exploatarea din ce în ce mai cruntă a masei țărănești, ca și a celor din întreprinderile manufacturiere, dar mai are și alte urmări. Astfel, noile condiții economice duc nu numai la stratificarea clasei boierești, ci și la apariția unei pături sociale nouă, burghezia, ale cărei rînduri se îngroașă cu diverșii boiernași, arendași ai moșilor boierești. Această burghezie începe curînd o luptă din ce în ce mai susținută, atît împotriva privilegiilor interne cît și împotriva stăpînirii și exploatării otomane. În această luptă, burghezia este susținută de orășenimea în creștere, compusă din mici negustori, meseriași, mici funcționari și muncitori. Aceștia din urmă alcătuiesc mica burghezie, pătura socială căreia se va adresa, în primul rînd, Anton Pann în scrierile sale.

Din punct de vedere cultural, ne găsim încă sub influența puternică a culturii grecești. Aproape toate școlile — cu excepția celor în care se pregătea personalul bisericesc: preoți și cîntăreți — erau grecești. La curte se vorbea, în primul rînd, grecește. Chiar în familiile boierești se vorbea grecește. În această epocă de « străinomanie », cum o numește Asachi ⁷, « limba noastră era defăimată și privită numai ca bună pentru a ne înțelege cu slugile și țăranii de la țară ».

Ca să ne dăm seama și mai bine de mentalitatea ce stăpînea pe atunci în ceea ce privește limba, n-avem decît să amintim că « Ioan Heliade Rădulescu a trebuit să se ascundă în podul casei părintești, cînd a vrut să citească *Alexandria* care se tipărea dincolo de munți, fiindcă îi era frică să nu fie prins de părinți citind o carte în limba moșicilor » ⁸. O altă mărturie ne-o procură Macarie Ieromonahul, ⁹ care în prefața *Irmologhiului* său spune:

« ...cei mai mulți, după ce învață cîte puțină elinească, se rușinează a se arăta că sînt romîni și din cît pot își tăgăduiesc și patria și neamul » ¹⁰.

Dar « dezvoltarea schimburilor de mărfuri și începutul de dezvoltare a burgheziei încă lipsite de drepturi politice în condițiile de înăbușire a libertății popoarelor de către seculara stăpînire a Imperiului Otoman, a întărit lupta pentru libertate națională » ¹¹. Această luptă se manifestă printre altele și prin introducerea limbii naționale în școli și în biserică. Începutul se face prin deschiderea « Școalei Academice » de la Sfîntul Sava, de către Gh. Lazăr, ajutat de boierul Constantin Băleanu. În această școală se predau « științele filozoficești și matema-

ticești » în romînește. La scurt timp, mitropolitul Dionisie Lupu îndată după ridicarea în scaun — în anul 1819 — « au așăzat școale, întru care să se predea toate științele filozofiei romînește, pre graiul patriei noastre » ¹².

Dionisie Lupu nu se mulțumește însă numai cu înființarea de școli cu limba de predare romînă, ci hotărăște a trece și la « traducerea » cîntărilor bisericești în limba romînă. Termenul « traducere » nu este desigur cel mai bun, pentru că în realitate toate cărțile religioase erau traduse încă din secolul al XVIII-lea; de cîntat, se cînta însă tot în grecește. Care este cauza? În grecește foarte multe cîntări sînt alcătuite, în ceea ce privește textul, după cîte un model, respectîndu-se întocmai atît numărul silabelor cît și locul accentelor modelului propus. Așa fiind, se înțelege că se cîntă cu cea mai mare ușurință o asemenea cîntare al cărei model este indicat. În romînește, cînd s-a făcut traducerea nu s-a ținut seama nici de lungimea cîntării și nici de locul accentelor, așa că textele au ieșit uneori mai lungi, alteori mai scurte decît în grecește, iar accentele nu au mai căzut după vreo regulă oarecare, ci cum s-a întîmplat. Din această cauză este imposibil să se cînte un text religios romînesc pe o melodie religioasă grecească fără ca unul sau altul să nu fie schimbate. Pentru acest motiv, Dionisie Lupu hotărăște să traducă cîntările din grecește în romînește sau, mai bine zis, să adapteze linia melodică grecească textului romînesc. În acest scop alcătuiește o comisie formată din trei, care să facă acest lucru, înființînd totodată și o școală de cîntări bisericești în care să se învețe cîntările astfel traduse. Din comisie fac parte: Macarie Ieromonahul, *Anton Pann* și Panaiot Enghiurliu ¹³. Neînțelegîndu-se între ei, comisia își întrerupe activitatea, fiecare ducînd munca pe cont propriu.

Prin numirea lui Anton Pann în această comisie avem cea mai bună dovadă că el ajunsese nu numai să se formeze, dar chiar să se facă atît de cunoscut încît să se considere indispensabilă contribuția lui la efectuarea unei asemenea munci de răspundere. Activitatea lui, atît pe tărîmul muzicii psaltice cît și pe cel al tipăriturilor profane, se desfășoară după cum urmează:

În 1819, pe cînd se găsea « ca director » în tipografia lui Petru Efesiu, tipărește primul axion în limba romînă, iar în 1821 *Calendarul lui Bonifatie Setosul*. Încă din 1820, după cum vom vedea mai tîrziu, începe să compună și diferite cîntece, creînd atît poezia cît și muzica. Iată dar cum, chiar de la început, ni se conturează direcțiile de activitate ale lui: creații muzicale, creații literare și tipărituri.

Pentru perioada 1820—1822 i se atribuie și tipărirea unei cărți de cîntece de stea. Nu este însă nimic sigur. Pînă în prezent nu s-a descoperit nici un exemplar.

În timpul răscoalei lui Tudor Vladimirescu, este nevoit să-și întrerupă orice activitate; după terminarea acesteia, însă, își reia imediat munca. Aceasta o deducem din prefața uneia dintre lucrările sale ¹⁴, apărută cu mult mai târziu, unde se spune: « după ce am învățat canoanele și ortografia acestui meșteșug (al muzicii psaltice) n-am zăbovit a români și a lucra pe note cărțile cele mai trebuincioase, care sînt: *Anastasimatarul* dimpreună cu *Triodul* și *Penticostarul*, *Heruvico-Kinoniarul*, *Catavasierul* și altele multe care, nedîndu-mi mîna să le tipăresc, sîd pe fundul lăzii de vreo 20 de ani. . . »

Dacă venim înapoi cu circa douăzeci de ani de la data cînd afirmă el acest lucru, ajungem prin anii 1821—1822, cînd ar fi început el să « românească » ¹⁵ cărțile de mai sus. Credem că într-adevăr acesta este timpul de maximă activitate în domeniul « traducerii » din limba grecească în cea românească a cărților de cîntare religioasă. În această privință ne întăresc mărturiile lui, dar și următoarele considerente:

— acum este timpul de maximă încordare a luptei de întronare a limbii romîne în școală și în biserică;

— Anton Pann se găsește la vîrsta cînd poate să ia pieptiș și să ducă la bun sfîrșit o asemenea muncă;

— nu se poate ca despărțirea de rivalul său întru « romînirea » cîntărilor, Macarie Ieromonahul, să n-ai fi ambiționat.

Cîți ani va fi durat această muncă a lui nu putem ști, după cum nu putem ști nici ce anume cărți a « romănit » în fiecare an; cunoaștem totuși anii cînd au fost compuse sau traduse unele cîntări.

Astfel, într-una din tipăriturile sale ¹⁶, găsim scris: « aceste (cîntări) sînd compuse grecește și romînește, de mine Anton Pann la anul 1822, s-a prelucrat la anul 1854, ianuarie 30, pe ifosul vechi național ».

În aceeași tipăritură, în altă parte ¹⁷, găsim scris: « altul (este vorba de un axion) compus de mine, Anton Pann, la anul 1825 și la anul 1854 mai modificat ».

În *Rînduiala Sfintei și Dumnezeieștii Liturghii*, tipărită în 1847, la pagina 53, se află scris înaintea unui *Doamne miluiește*, . . . « cîntat în rusește de mine Anton Pann, aflîndu-mă între soprani armoniei eclesiatice, la anul 1810 . . . Iar la anul 1828 s-au reformat în grabnic, aflîndu-mă cantor în Brașov, la biserică cea mare din Schei ».

În aceeași tipăritură, la pagina 54, găsim: « Altul (*Doamne miluiește*) prelucrat la anul 1829 ».

Se impune întrebarea: ce a făcut Anton Pann după 1821, socotind că pînă în acest an a funcționat tipografia lui Petru Efesiu, dar că și-a întrerupt activitatea după răscoala din 1821.

În primul rînd trebuie să ne reamintim că el încă de la venirea în București a ocupat postul de paraclicer la biserică Olari, apoi de

cîntăreț la biserică cu Sfinți, după cum am arătat mai sus. Postul de cîntăreț de biserică îl păstrează aproape toată viața lui, schimbînd numeroase biserici. În afară de aceasta, să ne reamintim iarăși că în anul 1819 au început să se deschidă școli de muzică bisericească. Prin 1821, în afară de școala înființată de Dionisie Lupu în 1819, mai existau încă trei școli de muzică. Acest lucru reiese dintr-o plîngere pe care o fac în 1831, către Eforia Școalelor, Costache Chiosa, Constantin și Anton Pann, arătînd că de opt ani de zile, de cînd sînt « orînduiți profesori de muzică », nu li s-au mărit lefurile. ¹⁸ De asemenea îl găsim trecut și în bugetul școlilor pe 1830 alături de alții, după cum urmează: Costache Chiosa, în Șerban Vodă; Constantin, pe Tîrgul de Afară; Anton Pantaleon ¹⁹, pe Podul Mogoșoaiei; Dobre, pe Podul Calicilor etc. ²⁰

Nu a stat în tot acest timp în București, ci în 1827 se află ca « profesor de muzică » la o școală episcopală, probabil, din Rîmnicul Vîlcea. Nu se știe precis dacă acolo a fost trimis sau dacă a cerut chiar el să plece. Se prea poate întîmpla să fi fost trimis ca pedeapsă pentru viața nu tocmai ordonată pe care o ducea.

De la Rîmnicul Vîlcii pleacă, în urma unei aventuri amoroase, la Brașov. Aici rămîne cam opt luni, după care este nevoit să se înapoieze la București, ocupîndu-și din nou locul de profesor de muzică.

Menționăm că această ocupație o va păstra aproape toată viața lui, pe lîngă cea de cîntăreț. La unele din tipăriturile lui chiar ne indică acest lucru. Astfel, *Vernurile muzicești* din 1830, le semnează: « Anton Pan . . . profesor de muzică al Școlii Naționale din București ». *Poeziile deosebite sau cîntecele de lume*, din 1831, sînt semnate de « Anton Pan . . . Profesor Muzicî Școala Națională »; iar *Christitia* au Școala Meralului, apărută în 1834, este semnată de « Anton Pan, Profesorul de Muzică Vocală » al școalelor Naționale din București. Se mai știe că în 1842 a fost numit ca profesor de cîntări bisericești la Seminarul Central din București. Nu știm precis pînă în ce an a stat ca profesor aici, bănuim însă că a stat pînă în anul 1851, cînd găsim numiți ca profesori de muzică doi călugări, ierodiaconii Calistrat și Ieronim. În orice caz, ultima indicație cum că este « profesor de muzică în Seminarul Sfintei Mitropolii » o avem din 21 februarie 1849, dată cînd semnează primul lui testament sau « adiată », cum i se spunea pe atunci. De unde pînă în 1849 pe toate tipăriturile de muzică bisericească pe care le-a scos, începînd cu *Bazul teoretic*, își arată și calitatea de profesor, după această dată semnează simplu: Anton Pann. De reținut că între 1848 și 1853 nu mai tipărește nici o carte de muzică bisericească, ceea ce ne îngreunează mult precizarea datei pînă cînd a stat ca profesor.

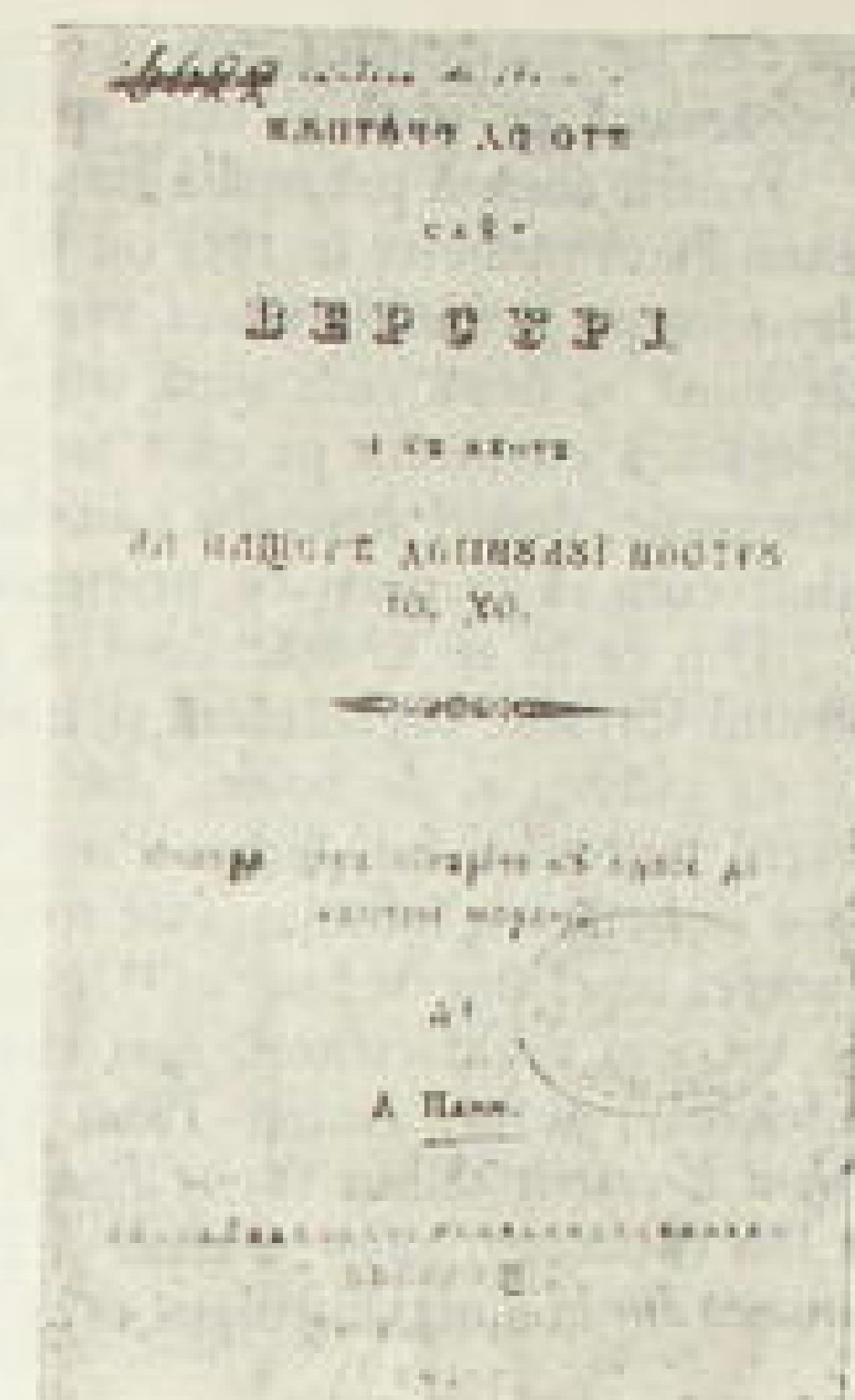
Și acum să revenim la 1830 — an în care apar *Versurile muzicești* — pentru a-i urmări activitatea de scriitor și editor. Se pune o întrebare firească: de ce Anton Pann începe seria tipăriturilor lui tocmai în 1830 și nu mai înainte? Gaster susține că ideea de a tipări i-a venit numai după ce a stat la Brașov, în urma «aventurii romantice» unde a urmărit mișcarea culturală de acolo²². Fără îndoială, Gaster are dreptate. Se pare însă că nu avea cunoștință cum că Anton Pann a mai stat la Brașov și mai înainte de 1827, și anume în 1821, pe timpul răscoalei lui Tudor Vladimirescu. Acest lucru reiese din însemnările pe care le face Gheorghe Ucenescu — elev al lui Anton Pann, stabilit la Brașov în anul 1839 — la două cîntece din manuscrisul său²³ și anume: cîntul nr. 274: *Munților, fiți mărturii* și cîntul nr. 28: *Ah noroc, noroc*. La primul stă scris, la sfîrșit: «băjenar peste Prahova la Brașov. Anul 1821»; iar la al doilea găsim scris: «dedicat Miniștii Barac de A. P. anul 1821, pentru gitară». După înapoierea la București — probabil în a doua jumătate a anului, după înăbușirea revoluției — și sub imboldul celor văzute la Brașov, tipărește *Calendarul lui Bonifatie Setosu*, după care nu mai are nici o activitate tipografică. Care să fie cauza pentru care a întrerupt șirul tipăriturilor sale profane sau «politicești» cum le mai numește, reluîndu-l de abia în 1830 cu acele *Versuri muzicești*? După părerea noastră aceasta nu poate fi decît munca de «românire» a cîntărilor bisericești care i-a răpit tot timpul, nemăiăsîndu-i vreme să se ocupe și de alte lucruri; dar mai ales faptul că toate aceste tipărituri se adresau unei anumite lumi, unei lumi cu totul alta decît cea a aristocraților care nu foloseau limba romînească decît în relațiile lor «cu servitorii și cu țaranii». Ori, la începutul celei de a treia decade a secolului al XIX-lea, școlile «în limba patriei» de abia sînt la început, așa că tipăriturile în limba romînă nu puteau avea o prea mare căutare. N-ar fi exclus ca tipărirea calendarului lui Bonifatie Setosu să fi fost o tristă experiență pentru punga și așa destul de modestă a lui Anton Pann, cu toate că era obiceiul ca să se treacă la tipărire numai după ce s-a ajuns la un număr suficient de abonați, care plăteau înainte costul publicației.

Mai tîrziu, către 1830, după ce se convinge că nu poate tipări nici una din cărțile de muzică «românite», și după ce luase din nou contact cu mișcarea culturală din Brașov, se hotărăște să încerce tipărirea unor cărți care să se adreseze unui public cît mai larg. Iată ce spune el în legătură cu această reluată a tipăriturilor: «Iar după ce am isprăvit cărțile mai sus-amintite (este vorba de cărțile de muzică bisericească pe care le-a tradus din grecește în romînește) și văzînd că osteneala îmi stă zădărnica, m-am apucat a aduna și a face cîte o carte din cele politicești, încetîncet, învățîndu-mă singur, una ca sîmîi

treacă de urît și al doilea socotind ca să trăiesc...»²⁴ Începutul îl face cu *Versurile muzicești* în 1830, la care adaugă și «cîteva versuri politicești care socotesc — spune el — că nimănui nu-i vor fi spre vătămare». Se vede clar că el, omul bisericii, nu are încă curajul să treacă dintr-o dată la cele profane, ci recurge la tipărirea unui material cu conținut semireligios, cum sînt cîntecele de stea. Cele «politicești» sînt cîntece «morale», care deci nu fac notă discordantă. Cu acestea Anton Pann pătrunde într-adevăr în cercuri mai largi decît cele pur bisericești, pentru că cele publicate nu se mai adresează numai indirect mării mulțimi, ci direct, Cîntecele de Stea fiind cîntate îndeosebi de cei de jos, și mai ales de copii, iar «cîntecele morale» — creații ale poezilor culți ai vremii — corespundeau gustului noii burghezii în formare.

Cartea trebuie să fi avut un succes categoric de îndată ce se hotărăște ca să scoată o nouă publicație, de data aceasta în întregime «politicească». Este vorba de *Poezii deosebite sau cîntece de lume*, din care unele sînt culese de alții, iar altele originale, apărută în 1831. Cu această carte nu face altceva decît să publice cîntece la modă pe atunci, cîntate mai ales de tineretul petrecăreț al vremii, din mijlocul căruia Anton Pann nu prea lipsea. Tot pentru acest tineret scoate în anul următor, 1832, *Îndreptătorul bețivilor*, o colecție de cîntece și versuri dragi adeptilor lui Bachus.

În acest timp, numărul cunoscătorilor de carte romînească creștea mereu. Comerțul, ca și întreprinderile manufacturiere, dezvoltînduse într-una, se simțea tot mai mult lipsa cunoscătorilor de carte. Pentru a împlini acest gol «unii boieri au înființat școale prin sate, pe moșiile lor. Acestea erau școale începătoare, unde elevii sau «ucenicii» lor învățau să scrie și să citească, cunoștințe ce devin necesare în comerț și în atelierele manufacturiere pentru personalul administrativ și chiar pentru unii lucrători». ²⁵ Negustorii din orașe, de asemenea, încep

Cîntec de stea. Ed. IV-a, Buc. 1848
(Coperta interioară)

să-și dea tot mai mult copiii la școală, fie chiar și numai « ca să nu ștrengărească pe uliță », cum spune Ion Ghica.²⁶

Pentru această proaspătă burghezie ce se ridică încetul cu încetul, Anton Pann tipărește în 1834 un fel de « Cod al manierelor elegante »: *Christoitia au Școala Moralului*, care învață toate obiceiurile și năravurile cele bune », după cum sună titlul. Aici se găsesc tot felul de sfaturi în legătură cu ținuta pe care trebuie să ai și cum trebuie să duci o conversație; despre podoaba hainelor; pentru buna orânduială a umbrelului; cum să te porți cu prietenii, etc.

Din ce în ce învățămîntul ia o dezvoltare tot mai mare. Regulamentul Organic organizează și învățămîntul, cei drept numai pentru fiii de orășeni și de boieri, dar în toate orașele. Asta înseamnă că cercul cititorilor lui Anton Pann începe să se lărgască; iar cînd în 1839 se hotărăște înființarea de școli începătoare în toate satele, sub conducerea dascălilor de biserici²⁷, cercul devine tot mai larg. Bucurîndu-se de tot mai mulți cititori, mai ales că scrierile lui erau simple și pe înțelesul tuturor, Anton Pann tipărește printre altele următoarele: *Noul Erotocrit* (Sibiu 1837); *Poezii deosebite sau cîntece de lume*, ediția a II-a (București 1837); *Fabule și Istorioare* (București 1839); *O poveste arabică din Halima* (București 1839); *Poezii populare* (broșura I, București

1840); *Memoria focului mare*, înfîmplat în București în ziua de Paști, anul 1847 (București 1847); *Proverburile sau Povestea vorbii* (București 1847); *Pocăința omului dezmerdat sau Vorbire între suflet și trup* (București 1849); *Înțeleptul Arghir și nepotul său Anadani* (București 1850); *Spitalul amorului sau Cîntătorul dorului* (Broșura I-II, București 1850; ediția a 2-a, broșurile I-VI, 1852); *Cîntătorul beției* (București 1851); *O jecătore la țară sau Povestea lui Moș Albu* (București 1852); *Triumful beției sau Diata ce o lasă un bețiv pocăit fiului său* (București 1852); *Năzdrăvăniile lui Nastratin Hoge* (București 1853); *Culegere de povești și anecdote* (1854).

Desigur că nu sînt acestea singurele tipărituri lumești ale lui, ci numai cele mai importante. Trebuie

menționat că începînd cu anul 1838 a reluat și tipărirea calendarelor — cel puțin acesta este primul calendar pe care îl găsim — care, după cum spune Gaster²⁸, trebuie să fi alcătuit una din sursele lui de venituri.

Cu toate greutățile cu care a avut de luptat pînă acum, nu și-a părăsit niciodată gîndul de a tipări cărțile de muzică bisericească « romănite » mai înainte. Tipărirea îi va produce multă bătaie de cap și multă alergătură.

În București existau desigur foarte mulți cunoscători ai notației psaltice, datorită faptului că pînă nu de mult mai la fiecare școală se predă și cîntarea bisericească; dar dacă mulți cunoșteau notația, nu pe mulți îi mai interesau în aceste timpuri cîntările bisericești. Mentalitatea oamenilor începuse să se transforme, gustul pentru muzica psaltică începuse să-i ia locul, încetul cu încetul, gustul pentru muzica « europienească ». Amatorii de cărți de cîntare bisericească se împuținaseră destul de mult, spre deosebire de amatorii de tipărituri cu conținut « politic » care au crescut într-una. Nici măcar cîntăreții de biserică nu se mai grăbeau să-și procure cărți de muzică bisericească, pentru care motiv Anton Pann îndreptă împotriva lor o satiră destul de usturătoare, spunînd că « psaltichie știu cît știe un cocoș », și

Despre a lor neștiință cît de purici nu se pișe:
Cînt și tot mereu în strană din dește cam fluier mișe
Aci îi vezi clătînd capul, ca rășoi unii alt,
Aci întind gît ca cocoșul (pentru că și el e psalt).

Pentru a încheia:

De aceea pe ei lasă-i după cum sînt învățați
Și-ți caută de treb'zoară și de ceilalți abonați.²⁹

Cu toate acestea, Anton Pann nu ezită de a începe tipărirea acestor cărți, dînd la iveală, în 1841, *Noul Doxastar*. Tipărirea are loc în București, « în tipografia pitarului Pencovici, sub direcția lui Josif Kopaing, care a lucrat și notele de cîntare ». La sfîrșit se află trecut « numele cinstiților prenumerați — adică abonați — care bine au voit a ajuta la tipărirea acestui Doxastar » și care sînt: mitropolitul de pe acea vreme, episcopi, arhimandriți, egumeni, stareți, călugări, profesori și elevi ai seminariului, cîțiva cîntăreți și un număr de unsprezece « prea cinstiți boieri ».

De menționat că printre « prenumerați » se găsesc unii de la episcopia Buzăului, a Argeșului, de la mînăstirea Tismana, Horezul, Gistrița și Dintr-una Lemn. Alți abonați sînt din Pitești — printre care și un « conșepist » — precum și din Cîmpulung. Totalul « trupurilor »

Poezii populare, Buc. 1840
(Coperta interioară)

— adică a exemplarelor — este de 415 din care numai mitropolitul a luat 130 exemplare.

Am trecut toate aceste amănunte pentru a se vedea cât de împrăştiaţi sînt abonaţii lui, deci cu cîtă greutate putea să tipărească asemenea muzică, chiar pe timpul acela cînd cunoscătorii de muzică psaltică erau destul de numeroşi. Dacă nu ar fi avut venitul pe care îl aduceau celelalte tipărituri, probabil că nu ar fi putut tipări niciodată astfel de cărţi.

După multe greutăţi, reuşeşte să înfiinţeze, în anul 1843, o tipografie proprie. Încetul cu încetul o dezvoltă, aşa încît în anul 1854 — anul morţii lui — avea « două teascuri, unul de fier şi altul de lemn . . . cinci rînduri de slove, note orientale şi note europene, toate cu castiile lor . . . patru rînduri de stempî şi matrice, dimpreună cu un instrument de turnatul slovelor, două instrumente de linii mici şi o maşină de tăiatul slovelor, care toate mă costă aproape uă miă de galbeni. »³⁰

Între 1843 şi 1845 — timp necesar punerii la punct a tipografiei — nu mai tipăreşte nimic în afară, probabil, de calendare. În acest an reia seria tipăriturilor, atît religioase cît şi profane, în propria sa tipografie. Începutul îl face cu *Bazul teoretic şi practic al muzicii bisericeşti sau Gramatica melodică*, lucrare de cea mai mare importanţă pentru cunoaşterea notaţiei muzicii psaltice. Dintre publicaţiile de muzică bisericească şi teorie a notaţiei acestei muzici, apar: *Irmologhiu* sau *Catavasier* (1846); *Epitafiu* sau *Slujba înmormîntării Domnului Nostru Iisus Christos* (1846); *Rînduiala Sfintei Liturghii* (1847); *Prescurtarea din Bazul muzicii bisericeşti şi din Anastasimatar* (1847); *Paresimier* (1847); *Herunico-Kinonicar* (1847); *Privighier* (1848); *Antifoane ce se cîntă la ecteniile serii, dimineţii şi ale Sfintei Liturghii* (1853); *Noul Doxastar*, vol. 3 — precum şi retipărirea vol. 2 — (1854); *Noul Anastasimatar* (1854); *La Sfînta Liturghie a Marelui Vasilie* (1854); *La Sfînta Liturghie a lui Ioan Gură de Aur* (1854); *Mică gramatică muzicală* (1854). Tot în 1854 retipăreşte *Irmologhiul Catavasier*.

Greutăţile întîmpinate cu tipărirea acestor cărţi au fost uneori, după cum am mai spus, foarte mari. Cu fiecare an se împuţina numărul cunoscătorilor de muzică psaltică, dar mai ales al amatorilor de asemenea muzică, după cum cu fiecare an se schimba gustul oamenilor.

Pentru recrutarea abonaţilor a fost nevoit adesea să colinde din mănăstire în mănăstire. Acest lucru ni-l spune în dedicaţia către Veniamin, « ajutorul direcţiei la clădirea monastirei Bistriţa », publicată la începutul *Herunico-Kinonicarului*, tomul I, tipărit în 1847: « ... cuvîşia voastră viaţi arătat şi cu mai înflăcărată rîvnă şi dragoste pentru darea ei la lumină (a respectivei cărţi) şi mi-aţi întors în bucurie întristarea ce mă cuprinsese, pentru puţinii abonaţi ce mi făcusem în umbletele

mele, într-o lună de zile, pe la toate monastirile de peste Olt, cît nici cheltuielile drumului nu scosesem ».

Cam în felul acesta şi-a tipărit Anton Pann mai toate cărţile lui de muzică bisericească: ori de cîte ori vrea să scoată o carte nouă, începea peregrinările din episcopie în episcopie, din mănăstire în mănăstire. Mai mult ca sigur că cu ocazia acestor peregrinări îşi plasa

Ulişă în Bucureşti la 1849
Desen după natură de Ch. Demnault, publicat în « L'Illustration » la 1849
(Col. Bibl. Academiei R.P.R., Secţia Stamps)

şi din celelalte publicaţii ale lui. Ultima oară a plecat din Bucureşti în prima jumătate a lunii septembrie 1854³¹ ducîndu-se la Rîureni, în judeţul Vîlcea, unde era tîrg. La întoarcere nu numai că se alege cu o răceală straşnică, dar se mai îmbolnăveşte şi de tifos exantematic. În puţine zile boala îl trînteşte la pat, iar în ziua de 2 noiembrie 1854 se stinge din viaţă.

Iată cum descrie G. Dem. Teodorescu înmormîntarea: « Cere-monია funebă, în ziua de 4 noiembrie 1854, fu de o nedescrisă duioşie . . . căci lăcrămau clericii, cîntăreţii şi elevii pe care îi învăţase

arta cîntării; căci asistau miile de oameni, care îi admiraseră talentul și învățaseră a citi numai prin și pentru atrăgătoarele scrieri.»

Afirmațiile ultime ale lui G. Dem. Teodorescu sînt confirmate de Veniamin Catulescu, inspectorul seminarului, care a spus următoarele în discursul său funebru ținut cu ocazia înmormîntării lui Anton Pann: «... prin scrierile și poemele sale, a făcut să aibă mulțumire tot românul din clasa cea mai de jos, încît să aște gustul și curiozitatea tuturor spre citire, căci dacă autorii și poeții cei sublimi sînt vrednici de lăudat, sînt însă numai pentru cei literați, în vreme ce răposatul nostru prieten a fost pentru tot poporul român, căci nimeni n-a cîntat prin viersuri toate anecdotele, proverbele și fabulele române decît numai el singur.»

A fost înmormîntat — contrar dorinței lui de a fi îngropat la mănăstirea Vîșorîta — la biserica Lucaci. Dintre toate dorințele din ultima clipă, cea care i s-a împlinit — deși cu întîrziere — a fost să se scrie pe piatra funerară epitaful pe care singur și l-a alcătuit:

Aici s-a mutat cu jale
În cel mai din urmă an,
Cel ce în cărțile sale
Se subscrie Anton Pann.
Acum mînași încetează
Ce la scris mereau ședeau;
Nopți întregi numai lucrează
La lumină cărți să dea.
Împlinindu-și datoria
Și talentul neîngropînd,
Și-a făcut călătoria
Dînd altor în lume rînd.

II

FOLCLORIST MUZICAL

După această scurtă dar necesară biografie a lui Anton Pann, să trecem să urmărim mai de aproape activitatea lui în legătură cu cîntecele profane, în general, și cu folclorul muzical, în special.

Preocupări speciale de strîngerea folclorului muzical nu au existat la noi decît în a doua jumătate a secolului trecut; totuși, au fost culese

și publicate cîntece și în prima jumătate a acestui secol — mai ale de către străinii în trecere sau stabiliți la noi — dar nu din preocuparea specială pentru cîntecul popular, ci din cu totul alte considerente, după cum vom vedea mai departe.

O dată cu intensificarea comerțului exterior, către sfîrșitul secolului al XVIII-lea și începutul celui de al XIX-lea, Principatele Romîne încep să fie vizitate, tot mai mult, nu numai de către negustori, ci și de către artiști de tot felul, printre care și muzicanți care dau concerte în capitalele celor două Principate. Venind din țări în care burghezia era mult mai avansată decît la noi, sau în care chiar preluase puterea, aceștia aduc, o dată cu ideile politice noi ce frămîntau lumea apuseană, și înclinarea de a prețui creațiile artistice ale poporului. Această înclinare o pun în practică, la concerte ce le dau, prelucrînd, fiecare pentru instrumentul respectiv, unele cîntece romînești, la modă pe atunci. Se pare că prima dată a avut loc un asemenea concert în 1807 cînd Bernhard Romberg «au încîntat pe locuitorii din Iași sunînd variațiile pe aria moldovană: *Mititica*...»²²

Mai importanți decît Romberg și cei în trecere asemenea lui sînt, pentru ceea ce urmărim noi, cei ce s-au stabilit aici, sau au stat mai mult timp, și care au alcătuit adevărate colecții de cîntece prelucrate, îndeosebi pentru pian. Primul de menționat dintre aceștia este Rouschitzki, Rujitzki, Rouschinski sau chiar Rușitca, cum îl menționează *Albina Romînească* din 18 februarie 1849. Acesta publică: «*Muzica orientală, 42 cîntece și dansuri moldave, valahe, grecești și turcești traduse, aranjate și dedicate Excelenței Sale Domnului de Kisseleff*...» Colecția a fost tipărită de Asaki, la *Albina*.²³

În jurul anului 1850 publică de asemenea cîntece:

1. J. A. Wachmann, 4 caiete: a) *Romînia*; b) *Buchet de melodii valahe*; c) *Ecouri din Valahia*; d) *Malurile Dunării*.

2. H. Ehrlich: *Arti naționale romîne*.

3. C. Miculi, 4 caiete cuprinzînd fiecare *Doisprezece arti naționale romîne*.

În toate aceste publicații se află cîntece, atît populare cît și de proveniență cultă, care se bucurau de o circulație mai mare pe atunci și care se găseau la lăutarii orășeni.

Efortul acestor muzicanți se încadrează perfect în lupta de afirmare a burgheziei noastre care caută să se facă cunoscută pe plan internațional, nu numai istoricește ci și culturalicește. Wachmann mărturisește acest lucru clar în prefața colecției sale *Ecouri din Valahia*: «În zilele noastre toate națiunile s-au trudit să comunice contemporanilor particularitățile lor, atît istorice cît și artistice. Trăind de 18 ani în București, capitala Valahiei, și consacîndu-mi timpul exerci-

O pădure la țară. Partea I-a, Buc. 1871
(Coperta interioară)

din secolul al XIX-lea. Că este așa, ne-o dovedește faptul că toți publică, alături de cîntece populare, tot felul de cîntece de proveniență cultă care circulau, fie în societatea pe care o frecventa fiecare dintre ei, fie printre lăutarii orășeni. Spre deosebire, totuși, de toți ceilalți culegători contemporani lui, care și-au luat cîntecele de la lăutarii orășeni, Anton Pann și-a luat o bună parte din cîntecele sale populare direct de la lăutarii de țară, dacă nu chiar de la țărani. Așa se explică varietatea cîntecelor sale populare, în raport cu cele ce se găsesc în celelalte colecții. Acest lucru face să crească mult valoarea colecției și să alcătuiască un izvor de cea mai mare importanță pentru cunoașterea trecutului cîntecului nostru popular.

În afară de cele de mai sus, Anton Pann mai are un merit deosebit: este primul nostru culegător de folclor care a înțeles că nu se poate separa muzica de poezie, că aceste două arte alcătuiesc un tot cînd este vorba de cîntec. Această concepție a sa este determinată atît de scopul pe care-l urmăresc publicațiile sale, cît și de masa cititorilor căreia se adresează. Astfel, dacă Rujički, Wachmann, Ehrlich și Miculi publică numai melodii, fără texte, o fac pentru că ei au în vedere pe

țării muzicii, am ținut să ofer jumătății lumii muzicale o colecție de melodii naționale valahe, atît de deosebite prin originalitatea și ciudătenia lor ca și prin farmecul care sălășluiește într-însele ».

Tot în prima jumătate a secolului trecut a cules și publicat cîntece și Anton Pann. Avînd o activitate multilaterală, nu s-a putut dedica mai mult folclorului muzical. Cu toate acestea, pînă la apariția, în anul 1885, a colecției lui D. Vulpian, intitulată: *Balade, Colinde, Doine, Idyle*, deține locul de frunte în ceea ce privește numărul de cîntece publicate. Și-ar putea spune chiar că publică aproape cît toți ceilalți culegători la un loc.

Cercetînd cîntecele lui, îți dai seama că nu i-a fost de loc clar conținutul noțiunii de « cîntec popular », după cum, de altfel, nu a fost clar nici pentru ceilalți culegători

de o parte lumea din afară, iar pe de altă parte delectarea numai a boierimii și a marii negustorimii din țară. Nici pe primii și nici pe ultimii nu-i interesau însă textele, așa încît nici nu le-au publicat. Spre deosebire de cei de mai sus, Anton Pann scrie și publică în primul rînd pentru cei din pătura mijlocie orășenească. Pe aceștia îi interesa cîntecul în întregul lui: vers și melodie, întrucît numai așa îl concepeau și îl înțelegeau. El și-a dat seama de acest lucru și ca urmare s-a conformat cerințelor cititorilor săi.

Trebuie să accentuăm, în sfîrșit, că Anton Pann a fost atras de către producțiile artistice populare mult mai mult decît toți ceilalți. Numai așa ne putem explica numărul destul de mare, pentru acea vreme, de cîntece populare publicate, precum și marea bogăție de material folcloric pe care o întîlnim în *Povestea vorbii* și în *O șezătoare la țară*.

Este foarte greu de spus cînd a început Anton Pann să noteze cîntecele sale populare, și aceasta pentru motivul că pînă în anul 1850 publică mai mult texte și prea puține melodii. Mai mult ca sigur, însă, că melodiile le-a avut notate înainte de publicarea lor, probabil o dată cu notarea textelor respective. Pentru că nu este de presupus că el, Anton Pann, și-a scris o dată cu textele cîntecelor de stea și melodiile respective, dar că nu a făcut același lucru atunci cînd a fost vorba de cîntecele profane.

Sînt unele indicii care ne fac să presupunem că ar fi putut nota melodii populare chiar cu mult înainte de anul 1830, cînd apar *Versurile muzicești*. Astfel, în numeroase cîntece create de el²⁴, începînd cu anul 1820, folosește — uneori destul de stîngaci, cei drept — tehnica de construcție a versului popular. Aceasta dovedește că el nu s-a limitat numai la a gusta cîntecul popular pe la petreceri, ci a căutat să-l și pătrundă. Dacă așa stau lucrurile cu versul, se impune presupunerea că pe muzicant l-a interesat și melodia.

III

CÎND ÎNCEPE SĂ PUBLICE CÎNTECELE SALE ȘI UNDE SE GĂSESC

Prima publicație în care sînt trecute și melodiile este, după cum am mai spus, *Versurile muzicești*, din 1830. După această publicație nu mai întîlnim melodii decît în *Poeziile populare* apărute în 1846. Aici avem numai o singură melodie. În prefața tomului al doilea al *Erotocritului*, apărut în 1837, anunță că la tomurile 4 și 5 va adăuga, «pe la margini, poezii alese au cîntece mai noau, cu glasurile lor puse pe note»; nu s-a putut ține însă de cuvînt din cauză că — după cum însuși ne spune în prefața tomului 4 al aceleiași publicații — «din ceasul (în) care am pus sub tipar acest Erotocrit, nu mi-am văzut sănătatea».

Cîteva melodii publică la sfîrșitul calendarului pe 1848, dar nu știm cîte și ce anume, intrucît nu am găsit calendarul, după cum nu le-am găsit nici pe cele apărute în anii 1851 și 1852. Melodiile apărute în calendarul din 1852 se găsesc în *Spitalul Amurului*³⁵ în broșurile 2 și 3, dar nu am avut posibilitatea verificării pentru cele apărute în calendarele de pe anii 1848 și 1851.

În sfîrșit, în 1850 apar primele două broșuri din *Spitalul Amurului* sau *Cîntătorul Dorului*. G. Dem. Teodorescu susține că la începutul anului 1851 ar fi apărut alte două broșuri, dar că «nu poate ști dacă ultimele două au apărut tot atunci, căci prima ediție este foarte rară»³⁶. Nu se găsesc decît primele două broșuri.

Ediția a 2-a, apărută în 1852, numără 6 broșuri.

În afară de acestea se mai găsesc melodii în partea a doua din *O țezătoare la țară*, în calendarele din 1853 și 1854, precum și în *Culegere de povești și anecdote*. De reținut că

această ultimă publicație nu este decît o retipărire a poveștilor «poezite» și a cîntecelor din calendarul din 1854, așa că nu vine cu nimic nou în afară de publicarea, pe note liniare, a romanței lui Teodor Georgescu,³⁷ În zadar spune și anunțarea că are tipar și pentru «note europene».

În total am transpus din notația psaltică în cea liniară 217 melodii, repartizate astfel: 174 melodii din *Spitalul Amurului*, dintre care 166 se găsesc în cele 6 broșuri ale ediției a 2-a, după cum urmează:

Broșura 1,	24 melodii
Broșura 2,	27 „
Broșura 3,	38 „
Broșura 4,	30 „
Broșura 5,	24 „
Broșura 6,	23 „

Total . . . 166 melodii

iar 8 sînt melodii din broșura a 2-a, ediția I, care nu au mai fost trecute în broșurile ediției a II-a, au fost schimbate, sau numai cromatizate. Acestea sînt: melodiile nr. 123, 124, 125, 126 și 127, care nu mai figurează în ediția a II-a; melodia nr. 74, care în ediția I-a se găsește în modul de *Mi*; și care în ediția a II-a — vezi melodia 75 — se află în modul de *Mi*; melodiile 28 și 32 care în ediția I-a erau diatonice, în ediția a II-a au fost cromatizate (melodiile 27 și 31).

7 melodii, și anume nr. 2, 3, 4, 5, 6, 7 și 8 sînt luate din *O țezătoare la țară*.

1 melodie — nr. 1 — a fost luată din *Poezii populare*, tipărite în 1846.

6 melodii sînt luate din *Calendarul pe anul 1854*: nr. 117, 118, 119, 120, 121, și 122.

29 melodii — *Cîntece de Stea și Cînturi Morale* — au fost luate din *Cîntece de Stea*, ed. 1848: nr. 189 — 217.

Calendar pe anul 1854
(Coperta interioară)

CUNOȘTEA NOTAȚIA LINIARĂ?
PENTRU CE A PUBLICAT ÎN NOTAȚIA PSALTICĂ?

Se pune întrebarea firească: dacă Anton Pann cunoștea notația apuseană, pentru ce a tipărit totuși cîntecele sale în notația psaltică?

Dovezi cum că cunoștea această notație sînt destule. Astfel, primul lui contact cu această notație trebuie să-l fi avut pe cînd se afla la Chișinău « între sopranii armoniei eclesiastice, la anul 1810 ». Poate că nu va fi învățat acolo notația, totuși a văzut-o și trebuie să-i fi dat de gîndit. G. Dem. Teodorescu²⁸ afirmă — bazîndu-se pe cele spuse de Anton Pann — că « la 16 ani — exercitîndu-se într-un cor, dobîndea noi cunoștințe de armonie, pentru facilitarea căroră învăța să cînte și cu chitara ». Acesta ar fi începutul. Lumea în mijlocul căreia s-a mișcat mai tîrziu trebuie să-i fi redeșteptat curiozitatea de a cunoaște mai bine notația liniară. Cînd se va fi întîmplat aceasta este greu de spus; bănuim însă că a avut loc pe cînd era profesor la seminar, începînd din 1842 și nicidecum mai înainte, prin 1833/34, cu toate că *Christoitiia* o semnează « Anton Pan... profesor de Muzică Vocală al școalelor Naționale din București ». Spun acest lucru, deoarece nu este vorba aici de muzica liniară, cum ar putea crede unii, ci de muzică psaltică. Ceea ce pledează pentru perioada de după 1842 este și faptul că în 1845 Barbu Știrbei dispune înființarea « Așezămîntului Coral », la București, avînd drept scop « de a introduce prin biserici o muzică mai sistematică... » Cum acest așezămînt era în strînsă legătură cu seminarul, iar Anton Pann era profesor la seminar, a putut să se intereseze mai de aproape de notația liniară. Fapt cert este că în 1847 cunoștea nu numai notația liniară ci și armonia, după cum ne dovedește o ectenie mare (*Doamne miluiește*) scrisă în notația psaltică la 4 voci mixte²⁹. În afară de aceasta, întîlnim în publicațiile lui de muzică bisericească — începînd cu această tipăritură — folosiți tot mai des termenii de mișcare cunoscuți din muzica apuseană: *andante*, *allegre*, *allegretto*, etc.

În 1848 se află ca prim cântăreț la biserica Crețulescu și dirijor al unui cor de tineri, plătiți câte 20 de lei pe lună.⁴⁰

În cuvîntul « către domnii autori ai poeziilor » aflate în *Spitalul Amargului* spune: « ... nu pentru ca să mă fac stăpîn pe poemele

domniei voastre am publicat dintr-însele în aceste broșuri, ci numai ca să le fac nemuritoare, compunându-le melodia *deocamdată* pe note bisericești... » De aici reiese clar intenția lui de a le tipări mai apoi și pe notația liniară, în care scop își amenajase tipografia pentru această notație, așa cum ne spune în *Adiața* (testamentul) lui din 1854 și cum ne dovedește prin publicarea romanței lui Teodor Georgescu, *În zadar apune*, la sfârșitul culegerii de *Povești și anecdote*, apărută în 1854. După melodia publicată are următoarea înștiințare: « acest tipar de note europene se află la tipografia suptscrisului și îl recomandază către cei ce vor avea cînturi de tipărit atît vocale cît și instrumentale. » Dacă și-a tipărit totuși cîntecele lui profane în notație psaltică, motivul nu poate fi că nu ar fi avut gata tiparul, pentru că și altă dată, cînd nu a avut tipografia, a mers de a tipărit la Sibiu; adevăratul motiv este că nu existau suficienți cunoscători ai notației europene, în timp ce cunoscători ai notației psaltice puteau fi întîlniți în mai toate păturile sociale. Este adevărat că încă din 8 februarie 1834 se deschisese « Școala de muzică vocală » a Societății Filarmonice, ale cărei cursuri erau « slobode pentru oricine », după cum la 25 martie 1835 se deschisese « o școală vocală și instrumentală pentru tinerimea de amîndouă sexurile și fără plată », sub conducerea lui L. A. Wachmann; nici una, nici alta însă nu au avut o viață mai lungă, așa că nu au putut contribui prea mult la răspîndirea notației liniare la noi. Cînd spunem acest lucru nu ne gîndim la cei ce aveau posibilitatea să-și trimită copiii, mai ales fetele, în instituțiile de învățămînt de la Sibiu, Viena, etc., ci la pătura mijlocie, care alcătuia majoritatea. În general, boierimea și negustorimea mare făceau educația muzicală a copiilor lor în casă și numai pentru ei. În ruptul capului nu ar fi admis ca unul dintre ai lor să cînte pe o scenă, necum să se coboare la a învăța și pe alții, din clasele mai de jos, arta muzicală. Acest lucru îl făceau numai străinii veniți în țară sau chiar chemați special, cum a fost cazul cu Alexandru Levinski, « cerutul de învățător pentru cîntările bisericești la Așezămîntul corpului de cîntăreși ».

Spinolus amicus. Ed. Ha. Boopis 1. Bo. 1851.
(Copeia [unpublished])

Cîntau și ei, desigur, dar numai în cerc restrîns, între ai lor. Cînd vreunul îndrăznea să cînte în public se supărau foc așa cum s'a întîmplat cînd în 1852, G. T. Burada a executat la vioară la teatrul de la Copou, concertul nr. 1 de Bériot.⁴¹ Cum s'ar fi putut să se coboare acești olimpici ca să citească și să cînte cele tipărite de Anton Pann, cînd acestea erau, în bună măsură,

*De la lume adunate
Și iară la lume date?*

Dar pentru cine a scris Anton Pann în notația psaltică? Desigur că, în primul rînd, pentru funcționarii de tot felul și pentru micii negustori și meseriași care mai toți învățaseră în școli, pe lingă scris citit, și muzica psaltică. Aceștia primeau cu bucurie cîntecele publicate de Anton Pann, întrucît găseau printre ele cîntecele la modă pe atunci, sau se recunoșteau în ele ca mentalitate și aspirații.

V

CE FEL DE CÎNTECE PUBLICĂ

La începutul broșurii Ia (din 1850) a *Spitalului Amorului*, Anton Pann ne spune cam ce cîntece va publica în broșurile sale:

*Cîntece vechi populare,
Duple orice întîmplare,
Pe care junii le cîntă
Și babele le descîntă.
Însă,
Pe lingă cele sătene,
S'a pus și din orășene.*

De reținut că pentru Anton Pann termenul « popular » este atotcuprinzător, însemnînd tot ce se cîntă de « popor », atît la țară cît și la oraș. După cum se va vedea, sînt publicate la un loc: cîntece țărănești și cîntece orășenești, fie că acestea sînt creații culte, de ale poezilor consacrați, fie că sînt creații lăutărești sau ale unor creatori obscuri. De-a lungul broșurilor sale din *Spitalul Amorului* găsim indicat:

- Cîntec « oltenesc »: nr. 14, 15
- Cîntec de dor: nr. 17, 19
- Cîntec de dragoste, nr. 18
- Horă, nr. 23
- Horă moldovenească, nr. 24
- Cîntec și horă, nr. 22
- Cîntec « de mahala », nr. 25, 46, 47, etc.

Toate aceste denumiri sînt scoase din broșurile 1 și 2; la celelalte broșuri dispar aceste specificări, rămînînd la termenii generali: « cîntece populare »; « alte cîntece populare ce se cîntă la pîhare »; « cîntece orășene »; « cîntece mai nouă »; și numai rar indicînd cîte un « cînt teatral » sau « cînt de primăvară ».

Din aceste subîmpărțiri pe care le face el, se poate deduce conținutul literar al celor mai multe dintre cîntecele sale: în marea lor majoritate sînt cîntece lirice de proveniență cultă, care puteau fi întîlnite pe la petrecerile de la care, mai ales în tinerețe, nu prea lipsea Anton Pann. Multe sînt create sub influența poeziei erotice apusene, a cărei înrîurire începuse să se simtă la noi încă din secolul al XVIII-lea, cînd s'au creat o mulțime de cîntece de dragoste și de dor « ... cerute și bine plătite de boieri, la mesele lor de familie și la petrecerile lor între prieteni ». ⁴² Trebuie adăugat acestei influențe, ba chiar pusă înaintea ei, influența poeziei neogrecești, foarte mult apreciată de primii noștri poeți — mai ales de Văcărești și Conachi — din poeziile cărora se întîlnesc destule în *Spitalul Amorului*.

Din cîntecele « sătene », Anton Pann nu culege, ci mai mult alege. Și aici primează tot cîntecele de dragoste. Trebuie menționat totuși că Anton Pann nu rămîne străin nici de frămîntările sociale ale epocii în care trăiește. Exploatarea nemiloasă a țărănimii face ca pe timpul lui Caragea, haiducia să ajungă unul din mijloacele de răzbunare a

*Spitalul amorului. Ed. Ia, Broșura I, Buc. 1850.
(Coperta înaltă)*

celor asupriți. Acum apar o serie de cîntece în care se reflectă starea de spirit a acestora și în care se cîntă faptele haiducilor. *Cîntecul Jianului* pe care Anton Pann îl publică fără muzică încă din 1837 în *Poezii deosebite sau cîntece de lume*, și care se găsește cu muzică și în *Spitalul Amorului* (v. melodia nr. 20), are un puternic conținut social, după cum se poate vedea din versurile următoare:

Ș-am umblat, am alergat,
M-am mîlcuit, m-am rugat
De chiabur și de bogat
Și-n seamă nu m-a băgat.
Am cerut boi într-un ceas
Să mi-i dea să ar vrum pas,
Nevoii să nu mă las,
Dar milă n-a mai rămas.
Atunci mă întorsei și eu
Și zisei în gîndul meu:
Da-va bunul dumnezeu
Să umble și plugul meu,
Săbicara să-mi fac plug,
Pistoalele să înjug,
Flinta, iataganul lung,
Strămurare să împung,
Să-mi pui într-o parte fes
Și la colnice să ies,
Să pui să-mi brăzdez ales
Unde-o fi crîngul mai des,
Să trag brazda dracului,
Din mai susul dealului
Pînă-n capul satului,
Drept ușa bogatului.

Cîntecul Jianului nu este singurul cîntec de acest gen întîlnit în publicațiile lui Anton Pann: acestuia trebuie să mai adăugăm *Cîntecul Tîmbului* (v. melodia nr. 21) precum și *Sub poale de codru verde* (v. melodia nr. 5).

Este imposibil ca în acele vremuri de frămîntări sociale, publicarea unor asemenea cîntece să nu fi făcut să vibreze toți cei ce gemeau sub povara exploatarei.

Trecem peste conținutul literar al cîntecelor lui Anton Pann, întrucît a mai fost cercetat de către literați, pentru a ne opri puțin asupra melodiilor acestor cîntece.

Din trecerea în revistă, cît de sumară, a melodiilor transcrise se poate constata influența, destul de importantă, pe de o parte a muzicii psaltice și orientale, de altă parte a muzicii occidentale. Ținînd seama de acestea, am împărțit melodiile în 4 categorii:

1. — Cîntece populare (nr. 1—43).
2. — Cîntece create sub influența muzicii greco-orientală (nr. 44—100). Dintre acestea, unele sînt creații apropiate de stilul popular (nr. 44—50), puternic influențate de stilul melodic psaltic.
3. — Cîntece create sub influența muzicii apusene (nr. 107—188). Ca și la categoria a 2-a, unele cîntece, ca nr. 107—116, sînt apropiate de stilul celor populare, sau au devenit populare datorită circulației lor destul de mare.
4. — Cîntece de Stea și Cinturi morale (nr. 189—217). Dar să vedem cele patru categorii, pe rînd.

1. Cîntece populare

În această categorie sînt cuprinse cîntecele «sătene», cum le numește Anton Pann, precum și cîteva cîntece lăutărești.

Cunoscut fiind că el a trăit și și-a desfășurat activitatea în București, oricine este în drept să se întrebe dacă a cunoscut cîntecele «sătene» numai prin intermediul lăutarilor bucureșteni, sau și direct. Pentru primul caz se mai impune întrebarea dacă acești lăutari, trăind la oraș, posedau totuși un repertoriu țărănesc.

Fără discuție că dacă astăzi, cînd mijloacele de influențare ale orașului sînt infinit mai mari decît cele din prima jumătate a secolului trecut, găsim la lăutarii bucureșteni cîntece țărănești, cu atît mai mult trebuie să presupunem că se puteau găsi asemenea cîntece la cei de pe acea vreme. Nu trebuie să mai credem, așa cum s-a crezut și s-a susținut multă vreme, cum că lăutarii — din cauză că erau robi — erau siliți să rămînă permanent pe același loc, așa încît cei de oraș nu cunoșteau decît repertoriul orășenesc, după cum cei de la țară nu cunoșteau decît repertoriul țărănesc. Există documente care atestă, chiar și pentru secolul al XVII-lea, existența țiganilor liberi.⁴² Printre aceștia se găsesc și lăutari. Alte documente atestă existența lăutarilor nu numai la orașe, moșii boierești și mănăstirești, ci și prin sate și «moșii țărănești».⁴³ De asemenea, vorbesc despre lăutari «umblători din loc în loc».⁴⁴ Se înțelege că cei de prin sate și de pe «moșile țărănești» trebuie să fi fost liberi, așa încît se puteau deplasa oriunde voiau. Același lucru îl puteau face și lăutarii domnești; iar mai tîrziu, cînd banul devine totul, sau putut deplasa — în schimbul unei sume de bani —

și cei ce erau robi boierești și mănăstirești. Aceste deplasări se făceau pe la orașe, dar mai ales pe la târguri, uneori la distanțe destul de mari. Se cunoaște cazul a doi lăutari botoșăneni care, în 1827, au ajuns tocmai la Rîmnicul Vîlcea⁴⁶.

În deplasările pe la târguri veneau în contact cu masa țărănească și cei care locuiau în orașe. Cu aceste ocazii se făcea primenirea repertoriului lor, îmbogățirea acestuia cu cîntece « sătene ». Așadar, Anton

Hora din Dealul Spirei, pe la 1837
Litografie de G. Wonneberg
(Col. RM, Arhivă RM, Secția Stamps)

Pann a putut găsi o parte din cîntecele sale « sătene », chiar la lăutarii bucureșteni.

Dar el nu ia cîntecele sale populare numai din gura lăutarilor bucureșteni, ci și direct de la țară. Am văzut mai înainte că pentru găsirea abonaților, în vederea tipăririi cărților sale de muzică bisericească, era nevoit să colinde mai « pe la toate mănăstirile din Țara Românească și Moldavia ». Nu este de loc de presupus că cu ocazia acestor deplasări, el, omul petrecerilor din București, odată plecat spre mănăstiri, rupea total cu viața laică, mulțumindu-se numai cu mirosul de tămîie al acestora. Drumul pînă în Oltenia fiind destul de lung, se mai oprea desigur și prin sate, după cum vizita și târgurile unde își plasa tipări-

turile lui cu cîntece și povești « pocsite ». În asemenea împrejurări credem că a cules cîntecele din *Spitalul Amorului* la care serie: « oltenesc », cum sînt numerele 14 și 15, precum și *Colea, maică, în făgețel* (pagina 23), după cum tot cu ocazia deplasărilor, trebuie să fi cules *Hora moldovenească* (nr. 14) și *Cîntec « din Moldova »* (nr. 110).

Cea mai mare parte din cîntecele acestei categorii sînt melismatice. Unele din ele folosesc chiar aceleași melisme și formule melodice pe care le întîlnim și în muzica bisericească, cum este cazul cu nr. 17, 19.

Despre numărul 19, Ucenescu spune că este « corectat și întonat de Anton Pann »⁴⁷. Acest cîntec, ca și cel de la nr. 17, are același început ca unul dintre axioanele lui⁴⁸. Nimic de mirare în toate acestea, dacă ne gîndim că altădată nu a ezitat de loc să introducă într-una din cîntările bisericești care se cîntă la Paști: *Ziua învierii*, inflexiunile melodice ale unei « manele » turcești, pe care a auzit-o, într-o bună zi, cîntată de un sacagiu turc⁴⁹.

Procedînd astfel, Anton Pann nu face decît să se încadreze în mentalitatea timpului său, de a nu lua întocmai, ci de a schimba cît de puțin. Ar putea spune cineva că acest procedeu nu este decît o deformare profesională a sa, întrucît în muzica psaltică a fost — și a rămas încă și astăzi — moda ca fiecare să schimbe cît de puțin o cîntare pe care o ia de la altul, introducînd « facerile » lui, se constată însă existența aceluiasi procedeu și la alții. Nuavem decît să amintim că și folcloriști literari, contemporani cu Anton Pann, și anume: Vasile Alecsandri și Atanasie Marinescu, procedează la fel, modificînd cîntecele pe care le culeg, fără ca acest fel de a lucra să fi supărat pe cineva pe atunci. De abia mai tîrziu, pe la 1869, se gîndesc oamenii la redarea fidelă a producțiilor populare.

Spre deosebire atît de Anton Pann cît și de amintii folcloriști literari, muzicanții străini care au cules și publicat melodii românești au căutat să le redea cît mai fidel. Astfel, H. Ehrlich, care tipărește la 1850 colecția sa amintită mai sus, spune în prefață: « se cade să adăugăm aici că ca Music conscientios n-am schimbat nemica nice în melodii nice în acompîniment; ci le-am transcriș așa cum le-am auzit cîntate de Romani și de musici țigani »⁵⁰. La fel și Wachmann declară: « Le dau așa cum le-am auzit din gura trubadurilor populari »⁵¹.

Anton Pann nu s-a luat după acești confrăți ai lui ci, așa cum consemnează Ucenescu la sfîrșitul unora dintre cîntecele ce se găsesc atît în manuscrisul său cît și în *Spitalul Amorului*, « modifică », « drege », « corectează », « prelucrează » mai toate cîntecele populare pe care le publică. Intervenția are loc atît în muzică cît și în poezie. Din punct de vedere muzical, integrează toate cîntecele, după cum am mai spus,

în stilul muzicii psaltice, imprimându-le ritmul și ornamentația acesteia, sau chiar schimbînd genul unora dintre melodii, așa cum este cazul cu cele de la numărul 8, 38 și 32, care sînt diatonice și pe care le-a transformat în cromatie, după cum se poate vedea respectiv la numerele 36, 31 și 27.

Din punct de vedere literar, intervenția merge de la aranjarea unora dintre cîntece în strofe monorimate, pentru a putea fi cîntate mai ușor, pînă la transformarea totală a altora. Așa s-a întîmplat cu *Mugur, mugurel* (v. nr. 43), cîntec la origine cu un puternic conținut social, care datează de pe la începutul secolului al XIX-lea. Aflîndu-se sub influența poeziei neogrecești, care a avut mare înrîurire asupra primilor noștri poeți, Anton Pann nu ezită să înlăture versuri ca:

*Bateți, doamne, pe ciocoi,
Cum ne bat și ei pe noi...*

pentru a le înlocui cu versuri în care este vorba de neastîmpăratul zeu Amor care se ține tot timpul de pozne, săgetînd inimile tinerilor. Schimbarea conținutului acestui cîntec dovedește că el încă nu-și da seama pe deplin de importanța și rolul pe care-l jucau asemenea cîntece în viața maselor de asupriți.

În afară de aceasta, neputînd scăpa de influența moralizatoare a bisericii — influență care se face simțită în întreaga sa operă literară — ca și de cea a claselor stăpînitoare, Anton Pann intervine în felul de redare al unor cîntece cu conținut social, le adăugîndu-le un sfîrșit moralizator, fie privind pe eroi prin prisma acelor clase. Astfel, *Cîntecul jianului* (vezi nr. 20) este terminat cu versurile:

*Astfel Jianul legat
A statut și a cîntat
La rodăm drept de palat,
De poterămprejurat,
Dar pravila-l judeca,
Cu lanțuri îl încărca
Și în cenă mîl arunca,
Unde om nu mai călca.*

Intervenția se face simțită și mai mult decît în acest cîntec în *Cîntecul Tunsul* (vezi nr. 21), pe care-l termină:

*.....
Aceste Tunsul zicea,
Tutulora ciți trecea*

*Și îi jefuia de bani
Ca niște tîlhari dușmani,
Dînd răvaș pe cît le ia,
Cu el a se mingîia.
Multe rele a făcut,
Dar în timp lung ma ținut;
Dumnezeu nu l-a răbdut,
Curînd în cursă l-a dat,
Cu moarte l-a pedepsit,
Viața rău și-a sfîrșit.*

Astfel, pentru Anton Pann, haiducul Ioniță Tunsul, despre care tradiția populară păstrează încă atîtea amintiri frumoase, nu este decît un « tîlhar dușman ».

Aceste intervenții făcute de Anton Pann ne arată că, așa cum era de așteptat, nu a fost scutit de influențele contradicțiilor sociale din timpul său, contradicții care au determinat acele ezitări ale sale, făcîndu-l să accepte, uneori, conformismul resemnat pe care căutau să-l imprime clasele stăpînitoare maselor pentru a le putea asupri în voie.

Cu toate acestea, el rămîne primul nostru folclorist care publică cîntece în care se oglindesc limpede viața, speranțele și visurile marilor mase populare. Adăugirile nu reușesc să schimbe sensul profund al acestor cîntece, și nici nu au avut urmări asupra felului cum acestea au circulat ulterior.

Deși a adus modificări, cîntecele numerotate de la 1 la 43 păstrează destul de bine factura populară.

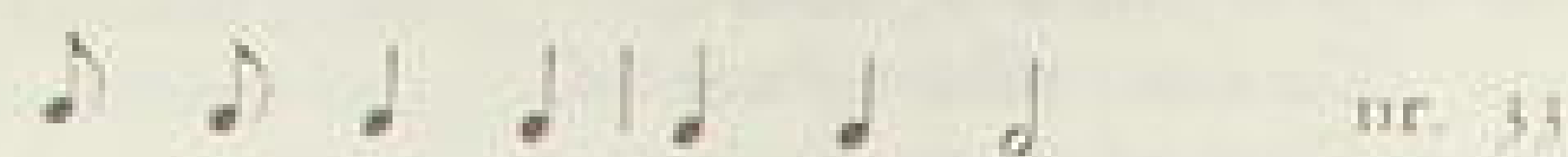
Ritmul, la cea mai mare parte dintre aceste cîntece, este cel întîlnit în muzica psaltică: un ritm binar care folosește adesea trioletele. Găsim însă și unele ritmuri folosite de cîntecul popular românesc, cum sînt cele ce urmează:

 nr. 31 și 32

 nr. 8 și 36

 (Refrîn) nr. 8 și 36

 nr. 11

nr. 33

nr. 4

nr. 6

nr. 34

nr. 29

Cîntecele le-am încadrat, atît cît a fost posibil, în măsuri. Întîlnim însă dese schimbări de măsuri, ceea ce dovedește că nu au fost concepute după calapodul muzicii occidentale căreiași sînt proprii măsurile.

Scările întîlnite la cîntecele din această categorie le putem împărți în două grupe mari, după cele două genuri: A. — diatonice; B. — cromatice. Mai tîrziu vom vedea că mai există un al treilea gen folosit în muzica psaltică, genul enarmonic.

A. — Genul diatonic

a. — Scări de tip major.

— Major modern: nr. 1, 24.

— Major cu subton (*mod de sol*)²²: 8, 14, 40 și 42.

Unele cîntece, din cauza ambitusului restrîns, pot aparține ambelor scări. Acesta este cazul nr. 2, 13, 18, 32, 42 și 43.

b. Scări de tip minor:

— Minor natural: nr. 3, 4, 18, 19, 23 și 25.

— Minor cu sextă cînd mare, cînd mică: nr. 5, 6, 33 și 43.

— Minor nedefinit (din cauza ambitusului restrîns): nr. 38.

În afară de acestea, întîlnim unele cîntece în mod minor, dar care au treapta a VI-a: sus, alterată inferior; jos, naturală: nr. 12 și 17.

B. — Genul cromatic

Acest gen, spre deosebire de cromaticul modern care merge prin semitonuri, folosește pe lîngă intervalele de ton și semiton — ca în genul diatonic — și intervalul de *secundă mărită*. Toemai folosirea acestui interval este ceea ce îl caracterizează.

În categoria de cîntece despre care este vorba, găsim următoarele scări cromatice:

Este o scară de tip major care are treptele a 2-a și a 6-a coborîte, iar ca treaptă-pivot treapta a cincea. O scară identică este folosită de glasul al II-lea al muzicii psaltice. Nu avem decît un singur cîntec în această scară: nr. 36.

Este un minor melodic ascendent care are treapta a 4-a ridicată. Și pentru această scară avem tot un singur cîntec: nr. 15.

O variantă a scării de mai sus este următoarea:

În această scară este scris cîntecul de la nr. 35.

Cîntecul de la nr. 27 folosește ambitusul de 5 tă, așa încît nu putem ști dacă aparține scării nr. 2 a sau celei de la 2 b.

Este o scară de tip major care are treptele a 2-a și a 6-a coborîte. O întîlnim la glasul VI al muzicii psaltice.

Nu avem nici un cîntec care să se cînte de la început pînă la sfîrșit în această scară; întîlnim însă cîntece care încep în diatonic și apoi modulează în această scară; întîlnim, de asemenea, cîntece care modulează din diatonic în una din celelalte scări cromatice, precum și invers. Astfel:

— Cîntecele nr. 11 și 31 modulează din scara cromatică nr. 2, în major.

— Cîntecele nr. 26 și 37 modulează din scara cromatică nr. 1, în major.

— Cîntecul nr. 39 modulează din major în scara cromatică nr. 3, apoi în minor.

— Cîntecele nr. 21 și 30 modulează din minor în scara cromatică nr. 3, sfîrșind tot în minor.

— Cîntecul nr. 29 începe în minor, modulează în scara cromatică nr. 3, apoi în scara cromatică nr. 1, sfîrșind din nou în minor.

Nu mai insistăm asupra modulațiilor dintr-o scară diatonică în alta de același gen, întrucît asemenea modulații sînt mai ușor de sesizat.

2. Cîntec create sub influența muzicii greco-orientale

Pentru omul zilelor noastre, aflarea unor asemenea cîntece în colecțiile lui Anton Pann pare un lucru ciudat și aproape de neînțeles; pentru cine se plasează însă în epoca în care a trăit și a publicat el, aflarea unor asemenea cîntece care să sune bisericeste, grecește sau turcește, nu mai surprinde de loc.

Am spus mai sus că pe timpul lui, influența grecească era încă destul de puternică. Ceva mai mult, nu dispăruse nici influența turcească. Într-unul din studiile sale, N. Cartoian serie următoarele, în legă-

tură cu aceste influențe: «Într-o vreme cînd boierimea noastră, îmbrăcată în ceacșiri și anteree, stătea turcește pe divanuri, sorbind din filigeanele de cafea, cînd conversația se făcea mai mult în grecește, uneori și în turcește, cînd cu atîtea obiceiuri orientale, pătrunsesse la noi meterhaneaua turcească, care desfăta populația capitalelor, nu trebuie să ne surprindă faptul că erau la modă nu numai în saloanele boierești, dar și în celelalte straturi bucureștene, cîntecele grecești și turcești. Ba, ca un semn caracteristic al societății românești orientalizate, găsim în manuscrisele din acea epocă și un ciclu curios de cîntece bilingue, în care versuri grecești se înfrățesc cu versuri românești».²³

Situația se schimbă desigur către 1848: «Moravurile orientale ale boierimii și orășenimii sînt părăsite sub imboldul revoluționar al influențelor occidentale. Se adoptă îmbrăcămîntea și felul de trai al burgheziei din Occident. Trecerea de la moravurile vechi la cele burgheze a fost așa de bruscă, încît între bătrîni și tineri s-au putut ivi neînțelegeri pe tema aceasta. Bătrîni îi poreclise pe tineri «bonjuriști», iar aceștia pe bătrîni «ișlicari».²⁴

Este drept că în întreaga primă jumătate a secolului trecut, transformările prin care trece societatea românească sînt extraordinar de mari și de rapide; păturile de jos însă merg mai încet, sînt mai conservative. În această epocă se duce într-adevăr lupta între influența occidentală și cea orientală, dar influența orientală, atît în obiceiuri cît și în cîntece, este înlocuită numai treptat. Încă și în 1860 se tipăresc cărți în notație psaltică, în care sînt trecute alături de romane — creații românești — și arii din operele italiene și cîntece arabe.²⁵ Aceasta înseamnă că asemenea cîntece mai erau încă la modă pe atunci, se mai cereau. Dacă erau la modă pe la 1860, cu atît mai mult trebuie să fi fost în jurul anului 1850, cel puțin în păturile mijlocii și în cele de jos. Mentalitatea nu se schimbă total de la o generație la alta, ci numai treptat, în decursul a mai multe generații. Bucureștiul, la această dată, trebuie să mai fi arătat ca un adevărat mozaic de limbi și obiceiuri, cum arăta cu cea, treisprezece/paisprezece ani în urmă. Iată cum este descris, de exemplu, Bucureștiul pe la 1837: «Aici e amestecul limbilor, aici contrastul porturilor și combinația cea mai bizară din toate,

Departe de a vorbi toți străinii românește, în capitala lor romînii vorbesc limbile tuturor popoarelor cunoscute.

În societatea înaltă domnește limba franceză, cea din mijloc nouătit încă neogreaca, de curînd detronată; apoi plebea, după cum îi e origina, își exprimă ideile sîrbo-bulgărește, germano-ungurește, italo-spaniolește, muscălește, turcește, etcetereste — numai rar românește.

În port: giubeaua turcească, ișlicul armenesc (o căciulă cît ciubărul, de piele de miel sur, numită în batjocură «tombatera»);

Bilei de Sînt-Petru la Giurgiu, la 1830
Desen după natura de Raffet, publicat în «Voyage dans la Russie méridionale et la Crimée, par la Hongrie, la Valachie et la Moldavie, exécuté en 1837 sous la direction de M. Anatole de Demadoff»
(Col. Bibl. Academiei R.P.R., Seria 5000)

apoi cînașirii roșii rivalizează cu dulama circaziană, atila maghiară și fracul germano-francez, nu rar căptușit cu atlas roșu. Tot așa e și cu încălțămîntea: cizme roșii, meși galbeni și cipici negri europeni.

Ceva pitoresc e portul grecilor: de postav roșu cu găitane de fir și fustanele albe din patruzeci de coți; apoi al arnăuților: cu porturi de zece coți, încreșiți, tot roșii și cealmă de șaluri tripolitane virgatae ⁵⁶ ».

În acest București, în mijlocul acestui mozaic de limbi, de porturi, de obiceiuri și, de sigur, și de cîntece, trăiește Anton Pann.

Trebuie să mai ținem seama neapărat că influența grecească începe cu mult înainte, încă pe la 1359, cînd — o dată cu mitropolitul Iachint de la Vicina, grec de origine — încep să vină și să se stabilească la noi călugări greci. Influența lor se întărește desigur treptat-treptat, ajungînd la apogeu pe timpul domnitorilor fanarioți.

Nici influența turcească nu era de ieri de alaltăieri. Încă pe la jumătatea secolului al XVII-lea, arhidiaconul Paul de Alepp care a făcut o călătorie prin Principatele Romîne, însoțind pe Macarie, patriarhul de Antiohia, spune că « mulți dintre muzicanți sînt din țara turcească ». Desigur că aceștia cîntau în primul rînd cîntece turcești. Mai tîrziu, în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea — mai precis la 1781 — Sulzer, care a publicat în cartea sa *Geschichte des Transalpinischen Daciens* un număr de zece melodii romînești, arată cu cîtă ezitare a selecționat aceste melodii « din acea masă amorfă de cîntări romînești, turcești, grecești... » ⁵⁷.

Influența cîntecelor grecești și turcești crește și mai mult după anul 1830, datorită faptului că încep să circule prin Principate o serie de culegeri de cîntece, toate în notație psaltică, dintre care profesorul Breazu menționează trei: *Euterpe* (1830), *Pandora* (1843) și *Armenia* (1848) ⁵⁸. În unele dintre aceste publicații — în *Pandora* de exemplu — se întîlnesc, alături de cîntece grecești și turcești, cîntece europene care sînt, fie melodii de operă, fie cîntece populare. Cîntecele grecești și turcești au toate conținut profan, sînt compuse, însă, după teoria muzicii psaltice.

Dacă ținem seama de cele mai de sus și dacă ne gîndim că Anton Pann trăia din plin, prin muzica psaltică, atmosfera acestor cîntece — și dovada o avem chiar în cîntecele din această categorie, care toate sînt cu conținut profan, dar în cel mai curat stil psaltic — că și de acela că multe din cîntecele publicate de el au fost create încă înainte de a se începe acea rapidă transformare a obiceiurilor și mentalității, nu ne mai surprinde de loc aflarea unor cîntece, cu vădit stil oriental, printre cele publicate de el.

Casă rebe în stil orientat în București, la 1866.
Desen după natură de D. Lăncuș, publicat în « Le Tour du Monde » (I) 1866
(Colec. Bibl. Academiei R.P.R., Secția Istorie)

În ceea ce privește conținutul literar, toate sînt creații culte, cîntece lirice influențate de poezia neogreacă, dacă nu chiar traduceri din acestea.

La unele cîntece indică autorul poeziei — cum face cu nr. 52, 59, 74, 93, precum și 108, 109, 112, 113, 114, 130, 131, 133, 136, 163, 166, 176, 177 — la cele mai multe, însă, nu indică nici un autor, cu toate că nu sînt toate creații de ale lui. Se știe că pe unele le-a luat întocmai după alții sau le-a modificat puțin, după cum au dovedit cercetările ulterioare.

Din punct de vedere muzical, cele mai multe sînt compuneri de ale lui — dar și de ale altora — scrise în stilul muzicii psaltice, cu ornamentație bogată și cu treceri în diferite scări, mai ales cromatice. Pentru cîntecul nr. 93 ne arată ca autor muzical pe un oarecare N. Lupescu, iar « Cîntul nr. 106 este — așa cum scrie — după cel grecesc: *Timigali simfira*. »

*Ritm*ul este cel amintit la categoria I: binar, cu folosirea frecventă a diviziunilor neregulate.

Toate cîntecele — cu excepția celui de la nr. 106 — au fost încadrate în măsuri. În cele mai multe întîlnim schimbări de măsuri;

în câteva întâlnim măsuri mixte de $5/4$ — în unire cu alte măsuri simple — de $7/4$ sau $7/8$. Pentru cîntecul nr. 106, pe care nu l-am încadrat în măsură pentru a nu-l stîlci, am indicat numai valoarea de notă care echivalează cu o « bătaie ». ⁵⁸

Scările întâlnite aparțin celor trei genuri ale muzicii greco-orientale: diatonic, cromatic și enarmonic.

A. — Genul diatonic

a. — Scări de tip major

— major cu treapta a șaptea mobilă (cînd naturală, cînd coborîtă): ⁶⁰ nr. 73.

Alte melodii folosesc, ca scară de bază, scara majoră pe care o colorează prin treceri prin una sau chiar două din scările cromatice, amintite la categoria I. Astfel găsim:

— scară majoră, cu trecere în scara glasului II (melodia nr. 105).

— scară majoră, cu trecere în scările glasurilor II și VI (nr. 102 și 106).

b. — Scări de tip minor:

— minor natural (nr. 53, 55 și 104).

— minor cu treapta a 6-a mobilă (cu sexta cînd mare cînd mică), melodiile nr. 48, 50, 51, 68, 71, 73, 76, 85, 95.

— minor, cu trecere în scara glasului VI (nr. 64, 78, 81, 82, 84).

— mod de Mi (nr. 63, 70, 75).

— mod de Si (nr. 74, 77, 90).

Cu toate că acest mod e socotit diatonic, în realitate se cîntă destul de cromatizat.

B. — Genul cromatic

În scările glasurilor II și VI pe care le-am văzut la pagina 39, avem următoarele melodii:

— În scara glasului II, nr. 80 și 93;

— În scara glasului VI, nr. 66, 90, 99, 100, 101.

Numerele 99 și 101 au modulații în scara diatonică.

În afară de acestea mai întâlnim, tot la această categorie, următoarele scări cromatice:

Este un mod de Re cu treapta a 4-a ridicată. Este scara nr. 2 b de la pag. 39.

Este un mod de Fa cu treapta a 2-a ridicată, avînd finala pe treapta a 3-a. Această scară este cunoscută în muzica psaltică sub denumirea de scară cromatică *Muștar*, după numele floralei care îi dă naștere.

Scara nr. 1 de mai sus o întâlnim în melodia 59, iar scara nr. 2 — în combinație cu modul major, ce are aceeași treaptă ca bază — în melodia nr. 89.

C. — Genul enarmonic

Enarmonismul muzicii greco-orientale are cu totul alt înțeles decît cel al muzicii apusene, după cum cromaticul a avut alt înțeles. În mod curent, se înțelege prin *genul enarmonic* acel gen care, pe lângă *tenuri și semitonuri, folosește și sferturi de ton*.

În muzica psaltică există mai multe scări care aparțin acestui gen, printre care și următoarele pe care le-am întâlnit în cîntecele noastre:

Această scară, cunoscută în muzica psaltică sub denumirea de scară enarmonică *Agem* cu bazul în Ga (= Fa), este foarte apropiată scării gamei Fa major din muzica occidentală.

Această scară este un minor natural cu treapta a 4-a ridicată. În muzica psaltică este cunoscută sub denumirea de scară enarmonică *Hisar*.

Este un mod de Fa (mod major cu treapta a 4-a ridicată), cu finala pe treapta a 5-a. În muzica psaltică este cunoscută sub denumirea de scară enarmonică *Nisabur*.

Numai prima scară — cea echivalentă cu Fa major — este folosită singură într-o melodie întreagă, celelalte două servind numai pentru modulații. La baza construcției melodiilor în care se fac modulații în aceste două scări de pe urmă, găsim totdeauna o scară diatonică de tipul minor. Prima scară o întâlnim în melodia nr. 71. Scara enarmonică *Hisar* o întâlnim în melodiile nr. 51, 65, 81, 87, 89, 91, 94, 106, iar scara enarmonică *Nisabur* o întâlnim în melodia nr. 77, la cuvintele: « mai cu seamă ».

3. Cîntece create sub influența muzicii apusene

Influența muzicii apusene începe să se facă simțită la noi mai ales către sfîrșitul secolului al XVIII-lea și începutul celui de al XIX-lea, cînd Țările Romîne încep să fie vizitate și de către artiști, nu numai de către negustori. Aceasta ar fi o primă cale de pătrundere a muzicii apusene la noi; despre ea vom vorbi ceva mai departe. Acum să urmărim o altă cale de pătrundere: aceea prin lăutari, «presimțită» de Sulzer încă pe la 1781,⁴¹ dar pe care noi inclinem să o considerăm ca fiind adevărată, bazați pe cele ce urmează:

Se știe că din cauza exploatării nemiloase la care era supusă masa țărănească, oamenii se refugiau cu mîile — ba chiar cu zecile de mii, uneori — în Ardeal. În aceste împrejurări e de presupus că se refugiau și lăutari, nu numai țărani muncitori. Aceștia ajunși acolo, desigur că nu făceau altă muncă decît pe cea care le era dragă: lăutăria. Cu această ocazie este de presupus că învățau ei multe cîntece de ale sașilor din Transilvania și că își însușeau spiritul și stilul muzicii acestora, mult apropiată de cea apuseană.

Acestea sînt fapte ce se petrec în secolul al XVIII-lea. Să vedem ce se întîmplă în secolul al XIX-lea. Se spune că pe la 1814 tarafurile lui Barbu și Angheluță luau parte la reprezentațiile teatrale ale elevilor lui

Taraful lui Cîrlă Albi, pe la 1869
Acquarelă de C. P. Stălmăș
©Cul. Bibl. Academiei R.P.R., Secția Stampe

Govdala și Cuculi, la Iași.⁴² Desigur că aceștia nu cîntau numai muzică orientală, ci trebuie să fi cîntat și muzică în spirit occidental. Tot în acest timp venea cîteodată din Transilvania și o muzică ungurească.⁴³

În Muntenia, la începutul secolului se vorbește de «muzica nemțească a Niculescului», compusă din optsprezece țigani.⁴⁴ Această muzică nu se numea «nemțească», desigur numai după instrumentele cu care cînta, ci și după repertoriul pe care îl executa.

Trebuie să mai reținem de asemenea că: «În 1830, lui Constantin Suțu din Valachia, îi veni în minte de a forma din țigani o orchestră regulată, în stare de a executa muzica europeană. El aduce din Germania un maestru, cumpără instrumente, dădu de lăcuință și de sală de învățatură însăși casa sa, alese dintre lăieșii săi o ceată de tineri bine făcuți, i îmbracă cu haine potrivite, lăsă maestrului îngrijirea de a povățui pe fiecare în alegerea instrumentului către care avea plecare și talent și izbuti așa de bine în lucrarea sa, încît după doi ani, muzicanții săi înlocuiau la teatru pe artiștii streini ce lipseau și forma o orchestră cu destulă inteligență, ce se întrecea cu muzica miliției romîne și care executa cu succes, bucățile cele mai alese ale compozitorilor Europei.»⁴⁵

Nu se știe cît va fi dăinuit această orchestră, dar este de presupus că după cîțiva ani de cîntat muzică occidentală, gustul lăutarilor care au alcătuit orchestra, și apoi s-au împrăștiat în masa celorlalți lăutari bucureșteni, s-a format pentru această muzică.

Acestea sînt faptele care ne-au făcut să socotim ca adevărată presimțirea lui Sulzer. Pentru că nu trebuie să pierdem din vedere niciodată că lăutarii, singurul element de propagare a muzicii în mase pe atunci, au fost și sînt cei mai susceptibili la influențe. Și astăzi tot ei alcătuiesc, în bună măsură, factorul prim prin mijlocirea căruia se prefăce stilul unei regiuni, datorită primenirii continui a repertoriului lor cu cîntece din alte regiuni. Bineînțeles că în zilele noastre această sarcină o preia tot mai mult radioul.

De pe la 1830 se poate vorbi și de o influență a muzicii occidentale venită prin fanfarele militare care încep să ia ființă în acest an.

Dar mult mai mult se simte în cîntecele lui Anton Pann influența muzicală apuseană venită prin trupele de operă.

Se pare că în Țările Romîne ar fi avut loc reprezentații muzicale încă din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea. Prima trupă teatrală însă despre care avem dovezi sigure este aceea a lui Johann Gerger, care în 1818 a dat o serie de reprezentații muzicale în București.⁴⁶ După aceasta, Principatele încep să fie vizitate, din cînd în cînd, de asemenea trupe, îndeosebi italiene. Cu timpul, datorită reprezentării a tot felul de opere și operete de către aceste trupe, începe să se dezvolte tot mai mult gustul publicului romînesc pentru asemenea muzică.

Ca urmare a acestui fapt, se caută să se înființeze școli unde să se învețe arta cîntatului. O asemenea școală se înființează de către Societatea Filarmonică care a luat naștere, după cum am văzut, în 1834. La 1838, cu toate greutățile ce au avut de întâmpinat, elevii acestei școli intenționează să reprezinte, printre altele, opera *Norma* de Bellini⁶⁷, ceea ce înseamnă că începuseră să facă progrese, cît de cît, în această artă. Nu au reușit să reprezinte această operă, a fost reprezentată însă în 1842 de către o trupă italiană, condusă de Sansoni Basilio. Am menționat această operă întrucît în broșura nr. V se găsește un « cînt teatral » din *Norma*. Cître sfîrșitul primei jumătăți a secolului al XIX-lea încep să fie reprezentate și creații românești, compuse tot după modelul apusean. Astfel, la 1848 se reprezintă la Iași *Baba Hîrca*. Muzica este de Flechtenmacher, iar libretul de Matei Millo. Flechtenmacher scrie muzică și pentru toate vodevilurile lui Vasile Alecsandri.

În anul 1851, Matei Millo vine la București cu trupa sa și reprezintă *Baba Hîrca* și *Nunta țărănească*.

Toate acestea trebuie să fi avut o influență extraordinar de mare asupra vieții muzicale și asupra repertoriului de cîntece bucureștene. Ne putem face o idee despre această mare influență, gîndindu-ne că începuse să se cînte pe muzica ariilor de operă pînă și în biserică⁶⁸. Dar despre această pătrundere a ariilor de operă și operetă în gustul publicului bucureștean de pe atunci ne vorbesc direct unele din cîntecele lui Anton Pann. Nu am putut identifica sursa nici uneia dintre acestea, dar numerele 125, 131, 133, 134, 137, 138, 140, 157, 164, 179, 180, 184 sună a arii de operă.

La nr. 157, 164 și 187 chiar scrie: « teatral », după cum face aceeași specificare și la « cînturile » 39 și 44 din broșura a 6-a. Menționează: « Cînturi teatrale » o face, de asemenea, la cîntecele luate din *Baba Hîrca* și *Nunta țărănească* (nr. 147—155).

La această categorie mai întîlnim:

— Cîntece apropiate intrucîtiva de stilul popular nr. 107—116, ceea ce explică într-o bună măsură circulația lor destul de mare.

— Romante (nr. 117, 121, 128, 135, 139, 142, 143, 144, 156, 158, 159, 160, 161, 162, 167, 168, 170).

Marșuri (nr. 169, 175, 176).

Cîntece de pahar (nr. 127, 172, 173, 174).

Alte cîntece diferite (nr. 126, 188).

În numerele: 118, 119, 120, 122, 129, 130, 132, 136, 140, 141, 145, 163, 165, 166, 171, 181, 187, se observă amestecul celor două stiluri: plautic și occidental. Această întrepătrundere s-a produs, desigur, într-o epocă în care cele două culturi muzicale erau la fel de influente la noi. În unele dintre aceste cîntece întîlnim pasaje cu rezonanță de

muzică apuseană — uneori chiar de operă — alături de altele de cel mai pur cromatism oriental. În cîntecul nr. 129, de ex., întîlnim un pasaj cu rezonanțe din opera *Rigoletto*, de Verdi⁶⁹, alături de un alt pasaj în scara cromatică Hîsar (vezi scara nr. 4, pag. 45), specifică muzicii orientale.

4. Cîntece de Stea și Cînturi morale

Acestea sînt primele cîntece pe care le-a publicat Anton Pann. Ele au văzut lumina tiparului — după cum am spus și mai înainte — în anul 1830, sub titlul: *Versuri muzicești*.

În prefața acestei publicații, Anton Pann spune: « ... aceste versuri neavîndu-le tipărite, din mină în mină și din auzite spuindu-le, atît le smintise din calea lor, încît mai nici un înțeles nu avea întrînsele. Pe aceste întracest chip eu văzîndu-le, m-am îndemnat și — pe cît am putut — culegîndu-le, le-am îndreptat. Și ca să nu rămîie puțină mea osteneală în deșert, le-am dat în tipar, dimpreună cu glasurile lor, alcătuiindu-le pe meșteșugul muzichiei... »

Copi cu stea

Desen după M. Daumault, publicat în « Voyage illustré dans les cinq parties du monde » Paris 1846, aux Bureaux de L'illustration, pag. 101.
(Cod. B.141. Académie R.P.R., Secția Științe)

De aici reiese clar că el a cules — parte de prin manuscrise, parte din popor — și a îndreptat toate textele acestor cîntece de stea. De altfel se știe că unele din ele nu sînt decît fragmente din psalmii versificați de mitropolitul Dosoftei.

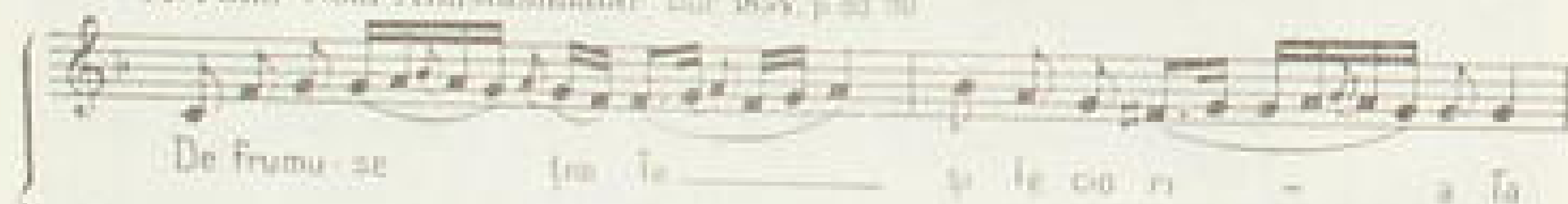
Dacă pentru text problema este clară, pentru muzică este destul de dificilă, întrucît nu știm precis ce a vrut să înțeleagă atunci cînd a spus că «a alcătuit glasurile (cîntecelor) pe meșteșugul musichiei»: le-a trecut numai pe note sau le-a și compus? Analiza atentă a acestora ne permite, totuși, să afirmăm că unele din ele sînt culese, ca și textele, iar altele sînt compuse, mai mult ca sigur, de el. Astfel, credem că nr. 190—191 și 194—205 sînt creații populare sau poate creații într-un stil foarte apropiat de cel popular. Pentru acest din urmă caz, creatorul ar putea să fie chiar el, ca unul ce cunoștea destul de bine creațiile populare. În orice caz, formulele melodice, ca și ritmul, pledează pentru originea lor populară, chiar dacă unele sînt îmbrăcate în veșmîntul ornamental al muzicii psaltice, cum este cazul cu nr. 195: *Doamne Isuse Hristoase*.

Pentru restul cîntecelor de stea distingem două categorii:

a. — Creație liberă, după toate regulile muzicii psaltice. Pentru această categorie este caracteristic nr. 192: *În orașul Vitilem*.

b. — Adaptări de melodii existente, la un text de cîntec de stea. În acest caz se află cîntecul nr. 193: *Astăzi nouă ne-a răsărit*. Originalul este o podobie de la care s-a luat începutul și sfîrșitul, după cum se poate vedea:

A. Pann Noul Anasfasimatar. Buc. 1854, p. 33 nu

A. Pann Cîntec de Stea. Buc. 1895, p. 30

Comparînd aceste două cîntări, se poate vedea cu cea mai mare ușurință cum că deosebiriile dintre ele sînt minime, fiind vorba de aceeași melodie.

Cînturile morale le-am trecut aici pentru a ne face idee de ceea ce cînta, la un moment dat, proaspăta noastră burghezie. Din conținutul literar al unora dintre ele se poate vedea cum biserica avea o influență destul de mare asupra creatorilor poezi. Muzica acestor cînturi este în cel mai curat stil psaltic. Nu trebuie să ne mire acest lucru, de altfel, întrucît autorii lor sînt credem, psaltichisții timpului: Macarie Ieromonahul și Anton Pann.

VI

CIRCULAȚIA CÎNTECELOR

Problema circulației cîntecelor lui Anton Pann nu este de loc ușoară. Se înțelege, desigur, că nu tot ce a publicat el a circulat la fel de mult. Lucrul este de la sine înțeles dacă ne gîndim că peste puțin timp de la apariția publicațiilor lui, influența muzicii apusene iese atotbiruitoare din lupta ce a avut de dus împotriva muzicii greco-orientale, așa că toate acele cîntece de influență greco-turco-arabă dispar din circulație foarte curînd. Bineînțeles că nu vor circula mai mult nici cele de influență occidentală întrucît, în curînd, nu vor mai corespunde nici din punct de vedere literar și nici muzical.

Cîntecele care au circulat și care mai circulă și astăzi sînt cele din categoria Ia și cîteva dintre creațiile «orășene» care aparțin celorlalte categorii; pe acestea le vom urmări, pe cît va fi cu putință.

Ținem să precizăm că nu vom urmări de loc circulația textelor — întrucît aceasta s-a mai făcut, ⁷⁹ ci numai a melodiilor.

Circulația cîntecelor lui Anton Pann s-a făcut pe mai multe căi, și anume: a) oral; b) prin manuscrise; c) prin tipăriți; d) prin imprimări pe discuri; e) prin radio (în vremurile noastre). Circulația pe calea tiparului și a manuscriselor s-a făcut atît în notația psaltică cît și în cea liniară, dar — cu excepția *Cîntecelor de Stea* — numai izolat, în număr mic, iar nicidecum toate la un loc, sau cel puțin în număr mai mare.

Deoarece unele din cîntecele publicate de Anton Pann se găsesc și în publicațiile apărute în jurul anului 1850, vom începe cu acestea.

În colecția «*Ecouri din Valahia*», apărută în jurul anului 1850, se găsesc trei cîntece pe care le-a publicat și Anton Pann, și anume:

Rămii sîndtează (melodia nr. 107 la Anton Pann, nr. 3 la Wachmann).

Aceeași melodie a fost armonizată și publicată, atît pentru cor mixt cît și pentru cor bărbătesc, de G. Dima, în colecțiile sale: «*Cîntece populare și melodii vechi românești*...» Pentru cor mixt, melodia apare în caietul nr. 7 cu coruri mixte; iar pentru cor bărbătesc, în caietul nr. 2 cu coruri bărbătești. Cîntecul se mai găsește și în Vulpian D. *Românțe*, nr. 228.

Pe o stîncă neagră (melodia 109 la Anton Pann, se găsește la nr. 5 la Wachmann).

A. Flechtenmacher publică și el tot în jurul anului 1850, *Mama lui Ștefan cel Mare*...

Același cîntec a fost «*compus pentru soli, cor mixt și orchestră*», de G. Dima.

Cîntecul mai poate fi găsit în diferite manuale de școală, printre care în Gr. Magiari și N. Lungu, «*Carte de Muzică*» pentru clasa a IV-a secundară, pag. 69; sau în diferite colecții de cîntece pentru

uzul școlii, cum este: «*Colecția de cînturi școlare, religioase, patriotice și naționale*», pentru 1 și 2 voci egale, culese, întocmite și aranjate de Teodor V. Stupcanu, la pag. 36.

Hora militaire (nr. 18) din aceeași colecție a lui Wachmann, nu este decît: *Astăzi bură, mine bură* (melodia nr. 41) din Anton Pann. Melodia se mai găsește în:

G. Breazul, «*Cartea de cîntece*» pentru clasa a IV-a secundară pentru băieți și fete, pag. 114.

G. Galimescu, «*Tratat de muzică*» pentru clasa a III-a secundară, pag. 45.

«*Muzică*», Manual unic pentru clasa a VIII-a medie, București E. S. 1950, pag. 32.

În notația psaltică, în afară de «*Manuscrisul Ucenescu*» în care se găsesc foarte multe din cîntecele lui Anton Pann, se găsește în I. Popescu-Pasărea, «*Cîntări bisericești, patriotice și populare*», București 1915, pag. 15, precum și în mai toate colecțiile în care el pune și cîntece populare.

Tot el face să apară această melodie în *Cultura*, Revista cîntăreților bisericești din România, anul II (1912) pag. 37.

Ballade transilvaine din colecția lui Ehrlich: «*Arii naționale romîne*», nu este decît cunoscuta melodie a marșului revoluționarilor transilvăneni de la 1848, *Deșteaptă-te, romîne*. Melodia acestui marș a fost luată după aceea a cîntecului *Din sînul mamei mele* (melodia 114). Se mai găsește în:

«*Manuscrisul Ucenescu*», cîntul nr. 102. Aici Ucenescu face relatarea felului cum s-a ajuns să se adopte această melodie pentru textul lui Andrei Mureșanu.

Revista *Cultura* — amintită mai sus — anul II, pag. 80. Toate acestea se găsesc în notația psaltică. Armonizată pentru cor, melodia a circulat mult de tot, atît tipărită cît și litografiată.

Pom, pom, pom eram eu pom, (melodia nr. 1) — «*cîntecul zaverii sau al zurbagilor lui Ipsilante, de la 1821—1822*» — după cum spune G. Dem. Teodorescu, este armonizat de Dima și publicat în caietul nr. 5 de coruri mixte sub titlul «*Noi dreptate*». Se mai găsește în D. Vulpian, «*Balade, Colinde, Doine, Idyle*», nr. 288.

Sărmană frunză (melodia nr. 111) se găsește armonizată de Dima atît pentru cor mixt (caietul 7), cît și pentru cor bărbătesc (caietul 2).

Pînă cînd mi te nubeam, (melodia nr. 36) se găsește în G. Muzicescu, «*12 melodii naționale*...» (lași 1889) pag. 12.

D. Vulpian, «*Balade, Colinde, Doine, Idyle*», pag. 9.

Hora salubă

Ensemble de țigani și pușcă de muzicanți Regimentului al 1-lea la Prințul Ghica, Gospodarul Valahiei. Desen după natură de Raffet, publicat în «*Voyage dans la Roumanie méridionale et la Crimée, par la Hongrie, la Valachie et la Moldavie, exécutée en 1847, sous la direction de M. Anatole de Demidoff*» (C.N. Bihl, Académie R.F.R., Serbie, Strassburg).

N. Lungu și Gr. Magiari, «Carte de muzică» pentru cl. a V-a d. 13.

Bato sfântul de lupoie (melodia nr. 23), avînd alt text, cu care se găsește publicată în ediția I-a, în:

G. Muzicescu, Op. cit. pag. 10.

Aoleo, mă doare spata (melodia nr. 3) se găsește în:

D. Vulpian, «Balade, Colinde, Doine, Idyle», pag. 9.

Pe culmița dealului (melodia nr. 4) se găsește în: *Albina*, Revistă muzicală ilustrată, anul I, 1916, nr. 1, pag. 7. Ca și toate celelalte cîntece publicate în această revistă, este dat în ambele notații: psaltică și liniară. G. Breazul, în *Patrium Carmen*, reproduce cîntecul după original (pag. 293).

Sub poale de codru verde (melodia nr. 5) se găsește în *Albina* anul I, nr. 1, pag. 10.

G. Breazul, în Op. cit., reproduce atît după original (pag. 293) cît și după revista *Albina* (pag. 300).

Ce frunză se zbate (melodia nr. 6) se găsește în *Albina*, anul I, nr. 2, pag. 23.

Spune, mîndro, mergi, nu mergi, (melodia nr. 14) se găsește în *Albina*, anul I, nr. 2, pag. 27 și 29.

Cultura, anul 9, 1920, seria a 2-a pag. 211. Este dat în notație psaltică.

Fată de birău (melodia nr. 31) se găsește în:

D. Vulpian, «Balade...» pag. 58.

Sună, sună și răsună (melodia nr. 7) se găsește în:

Albina, anul I, nr. 2, pag. 13.

Și noi la Ilîncă (melodia nr. 39) se găsește în:

D. Vulpian, «Balade...» pag. 29. Acest cîntec a circulat, armonizat pentru cor bărbătesc, prin diferite repertorii.

Un pui zhoară și se duce (melodia nr. 116) este un cîntec german, cu circulație internațională. Profesorul Breazul în *Patrium Carmen*, reproduce după lucrarea lui Werner Dankert: «Grundriss der Volksliedkunde», un tabel de 14 variante ale acestei melodii dintre care 3 sînt germane, 1 olandeză, 2 suedeze, 1 fino-suedează, 1 finlandeză, 1 poloneză, 2 cehe și 3 franceze. Tot el arată, de asemenea, diferitele publicații în care poate fi găsită melodia, la noi. Semnalăm în plus colecția lui N. Stoicovici: «Colecțiune de cîntece și cîntări

pentru școalele populare», Brașov Ciurcu 1903, pag. 7, precum și că se află folosită de Flechtenmacher în opereta *Chirifa la Iași*.

Unde-aur cucul cîntînd (melodia nr. 33) se găsește în:

«Manuscrisul Ucenescu», cîntul 303 (pag. 594), pe textul *Mugur, mugur, mugurel*.

D. Vulpian, «Balade...», pag. 28.

Cultura, anul I (1911) pag. 158, armonizat pentru cor bărbătesc de I. Popescu-Pasărea. Tot el îl publică și în «Repertor coral alcătuit pentru Asociația Generală a Învățătorilor din România», București, 1910.

D. G. Kiriac, 15 cîntece populare românești, armonizate pentru voce și pian, ed. II-a, Editura Compozitorilor Români, București 1945, pag. 19. Este pe textul *Cuculeț cu pană surd*.

În notație psaltică se mai găsește în:

Cultura, anul II (1912), pag. 37.

I. Popescu-Pasărea, «Cîntări bisericești, patriotice și populare», București 1915, pag. 11.

I. Popescu-Pasărea, «Colecțiune de cîntări bisericești alese, imne patriotice și cîntece populare» București 1925, pag. 28.

Mugur, mugurel, (melodia nr. 43) este melodia cu circulația cea mai mare. Într-un studiu pe care l-am făcut la Institutul de Folclor, în colaborare cu tovarășul Birlea Ovidiu, am arătat cum aria de răspîndire a acestei melodii cuprinde regiunea Aradului, Oltenia, Muntenia, Moldova, Bucovina, ba se găsește chiar și în Republica Moldova venească, după cum ne dovedește tipărirea unei partituri la Tiraspol, în anul 1936. Circulă cu texte ce au conținut social, erotic și chiar pe texte de cîntece de stea. În total s-au găsit 45 de variante dintre care următoarele sînt publicate:

D. Vulpian, «Balade...» pag. 12.

G. Dima, *Mugur mugurel*, București, C. Gebauer, f. d. Varianta Dima a fost înregistrată de cinci ori pe disc; pe discuri se mai găsesc imprimate încă două variante populare.

Dr. M. Friedwagner, «Cîntece populare românești din Bucovina» pag. 38 și 58.

Biblioteca muzicală «Lira Romînă», nr. 14, București, f. d.

Biblioteca muzicală «Muza Romînă», nr. 92, Cernăuți, f. d.

Editura de Stat a Moldovei, Tiraspol, 1936.

I. Crișan, «Din repertoriul Școlii din Săliște», Revista *Izvoarașu*, anul I (1919) nr. 2, pag. 2.

T. Popovici, «Cîntece naționale pentru două voci egale...», Sibiu 1920, pag. 55.

G. Breazul, «Patrium Carmen», pag. 219.

G. Breazul, «Colinde», pag. 286.

«Ateneul Popular Tătăraș», Iași, 1926, nr. 5.

De o circulație și mai mare decât cele de pînă acum se bucură unele cîntece din categoria a 4-a și anume: *Cîntecele de Stea*. Explicația o avem în faptul că numai Anton Pann le-a scos în 6 ediții, ultima fiind apărută în anul 1852. Retipărirea la rîstimpuri mai mari sau mai mici a contribuit la răspîndirea foarte mare a unora dintre ele.

Retipărirea acestor cîntece s-a continuat și după moartea lui Anton Pann, dar fără muzică.⁷¹ Împreună cu muzica nu s-au mai publicat — după cîte știu — decât de trei ori, și atunci fără *Cînturile morale* și cu lipsa unora dintre *Cîntecele de Stea*. Aceste publicații sînt:

1. — George Ionescu, *Cîntece de Stea, transpuse din psaltichie în note liniare și armonizate în 3 voci egale*, Buc., Carol Göbl, 1906. Lipsesc cîntecele de la nr. 191, 199 și 205.

2. — Dometie Ionescu, *Cîntări religioase, traduse și compuse de Macarie Ieromonahul, Anton Pann și de alți autori*, Buc., Tip. Cărilor Bisericești, 1909. Aici găsesc aproape toate *Cîntecele de Stea* — lipsesc numai nr. 191 și 205 — precum și nr. 208; *Cîntarea dimineții* dintre *Cînturile morale*.

3. — G. Breazul, *Colinde, Cartea Satului*, nr. 21, Buc. (1938). Apărute izolat, prin diferite publicații, găsesc:

Steaua sus răsare (Cînt nr. 190) în G. Breazul, *Carte de Cîntece pentru clasa a IV-a secundară de băieți și fete*, Ediție pentru Școlile Normale, Craiova, Scrisul românesc (1933), pag. 41. Are specificat: «după Anton Pann».

Nouă-azi ne-a răsărit (Cînt nr. 193), în D. G. Kiriac, «Cîntece și coruri școlare pentru toate treptele învățămîntului», Buc. 1930, pag. 40.

La munta ce s-a întîmplat (Cînt nr. 196) în

— N. Ursu, «Contribuțiuni muzicale la monografia comunei Sîrbova», Timișoara, «Naționala», 1939, pag. 60.

— M. Vulpescu, «Cîntecul popular românesc», Buc. «Oltenia», 1930, pag. 186. Este cules din com. Lupșanii, raion Lehliu, reg. București.

O pricină mîmnată (Cînt nr. 198), în

— G. Breazul, «Carte de cîntece», Ed. pentru Școlile Normale, pag. 43. Are specificarea: «Ca în Oltenia». Melodia este aproape la fel ca în Anton Pann.

— G. Cucu, «200 colinde populare», Soc. Comp. Rom. Din Publicațiile Arhivei de Folclor VI, Buc. 1930, pag. 224. (Din com. suburb. Băneasa-Herăstrău, raion Stalin, reg. București.)

— Idem, pag. 41, cu cuvintele: «Maria se preumbla». (Din com. Retevoiești, raion Pitești, reg. Pitești.)

— Nelu Ionescu, «Colinde din Oltenia», 1942, pag. 35 (reg. Craiova).

Veniți cu toții împreună (Cînt nr. 201), în G. Breazul, «Carte de Cîntece» pentru clasa a IV-a, Ed. pentru Școlile Normale, pag. 45.

Îngerul a alergat (Cînt nr. 205), în «Cîntece românești pentru școala primară», Ministerul Culturii Naționale și al Cultelor, Buc., «Bucovina», 1943, pag. 213.

Abia am patriusprezece (Cînt nr. 207), în M. Vulpescu, Op. cit., pag. 182. (Cules din com. Lupșanii, raion Lehliu, reg. București.)

S-a putut vedea din indicațiile pe care le-am dat la unele cîntece care circulă prin diferite publicații că nu au fost luate toate «din» Anton Pann, ci unele au fost culese din popor. În Arhiva Institutului de Folclor se mai găsesc încă multe dintre aceste Cîntece de Stea, parte culese de către cercetătorii Institutului, parte notate de către diferiți culegători. Iată cîteva:

Deamne Iușe Hristoase (Cînt nr. 195):

— Fgr. 6807 a (Com. Tărășel, raion Brad, Reg. Hunedoara).

La munta ce s-a întîmplat (Cînt nr. 196):

— Fgr. 9139 c (București).

— F. A. nr. 1844 (com. Sintioana de Mureș, satul Morești, raion Tg. Mureș, Reg. Aut. Maghiară).

— F. A. nr. 3044 (com. Valea Voievozilor, raion Tîrgoviște, reg. Ploiești).

O pricină mîmnată (Cînt nr. 198):

— Fgr. 9140 a (București).

— «10.008b (com. Măgurele, raion Mihăilești, reg. București).

— F. A. nr. 242 (com. Bunești, raion Pitești, reg. Pitești).

— F. A. nr. 357 (Piatra Neamț, reg. Bacău).

— F. A. nr. 3045 (com. Valea Voievozilor, raion Tîrgoviște, reg. Ploiești).

Abia am patriusprezece (Cînt nr. 207):

— Fgr. 2228 b (com. Costești, raion Costești, reg. Pitești).

— Fgr. 9139 b (București).

— Fgr. 10.008 c (com. Măgurele, raion V. I. Lenin, reg. București).

Dintre *Cînturile morale*, singurul pe care-l găsesc circulînd prin publicații este *Cîntarea dimineții* (Cînt nr. 208).

Le-am găsit în:

— Dometie Ionescu Op. cit. pag. 66.

— Anton V. Uncu, *Antologion*, Buc., Tipografia Cărților Bisericești, 1947, pag. 220.

Desigur că nu am făcut decît să schițăm problema circulației cîntecelor lui Anton Pann, limitîndu-ne la cîteva publicații și reviste și urmărind de abia 19 cîntece, în afară de cele « de Stea ». Ceea ce s-a făcut însă pentru *Mugur*, *mugurel* se poate face pentru fiecare cîntec în parte.

Nu am urmărit circulația nici măcar în Manuscrisul Ucenescu, unde se găsesc foarte multe, după cum nu am urmărit, atît cît ar fi trebuit nici în Vulpian.

Mai trebuie urmărită circulația prin viu grai a cîntecelor lui Anton Pann. Dovada cum că ele mai circulă în popor am avut-o în vara anului 1949 cînd s-a cules de la unul din lăutarii bucureșteni o variantă a cîntecului *Unde-auz cucul cîntînd* pe textul *Vine cucul de trei zile*. O altă latură necercetată este aceea a circulației cîntecelor lui Anton Pann în creațiile culte. Nu trebuie să se piardă din vedere, de asemenea, atunci cînd este vorba de urmărirea circulației că din cîntecele lui s-au luat în mod sigur părți care combinate cu alte cîntece au dat naștere la cîntece noi. Contaminarea este doar unul dintre procedeele de creație ale poporului. Un exemplu l-am găsit în Al. Vasiliu, *Cîntece, urături și bocete de ale poporului*⁷⁴, unde cîntecul *O zburat cucul bătrîn* este alcătuit, din punct de vedere muzical, din combinarea a două cîntece care se găsesc în Anton Pann: prima parte este luată dintr-o variantă a cîntecului *Unde-auz cucul cîntînd* (primele două rînduri melodice), iar a doua parte dintr-o variantă a cîntecului *Mugur, mugurel*.

Menționăm că în timpul din urmă s-a făcut transcrierea în notație liniară a unora dintre cîntecele lui Anton Pann de către mai mulți, dintre care amintim pe tovarășii profesori Ion Chirescu, I. Croitoru, Constantin A. Ionescu și Vasile Popovici. Acesta din urmă, după ce l-a scuturat puțin de ornamentația specifică stilului psaltic, l-a dat spre a fi cîntate la radio.

Urmărirea circulației cîntecelor lui Anton Pann este, după părerea noastră, de cea mai mare importanță, întrucît numai așa ne putem da seama de adevărata lor valoare. Nu trebuie să pierdem din vedere că nu circulă timp îndelungat decît ceea ce prezintă valoare artistică. Munca aceasta nu este ușoară, desigur, dar făcută cum trebuie poate ajuta, în bună măsură, și la lămurirea problemei creației populare.

★

Am căutat, în cele de pînă acum, să urmărim activitatea lui Anton Pann și să facem o prezentare a cîntecelor publicate de el. Trăind într-o epocă de mari transformări, am ținut seama, pe cît ne-a fost posibil,

de prefacerile ce au avut loc pe atunci, îndeosebi pe tărîm cultural. Din privirea în ansamblu a activității lui, se desprinde clar participarea la lupta de dărîmarea a orînduirii feudale, luptă pe care o duceau forțele progresiste ale timpului. Din datele pe care le deținem nu reiese, desigur, că lupta pe care a dus-o el a fost asemenea celei a unui revoltat care acționează. Însemnarea din Manuscrisul Ucenescu, pomenită mai înainte, în care se spune că în anul 1821 era « băjenar peste Prâhova, la Brașov », ne îndreptățește să afirmăm că nu a luat parte activă la răscoala lui Tudor Vladimirescu. În ceea ce privește revoluția din 1848, cităm, fără posibilitate de confirmare, afirmațiile lui G. Dem. Teodorescu cum că în acel an « lucra peste Olt pentru realizarea ideilor naționale și cîntă triumful revoluțiunii printr-un imn de care s-a vorbit în organele de publicitate ale epocii ».⁷⁵ Dar chiar dacă nu a participat direct la evenimentele din 1821 și 1848, Anton Pann rămîne, prin întreaga lui activitate, strîns legat de popor. Eforturile muncii lui s-au îndreptat, îndeosebi, în direcțiile:

— introducerii cîntării în limba romînă în biserică;

— ridicării culturale și artistice a marilor mase.

În ceea ce privește primul punct, acțiunea lui este concretizată în cunoscutul îndemn:

*Cîntă, mîi, frate romîne, pe graiul și limba ta,
Și lasă cele streine ei de a și le cînta.
Cîntă să-ntelegi și înșuși și cîți la tine ascult,
Cîntește ca fiecare limba și neamuri mai mult.*⁷⁶

Acest îndemn îl scrie el la douăzeci și șase de ani de la începerea traducerii cîntărilor bisericești în limba romînă. De aici putem deduce atît patriotismul fierbinte cel însușește, cît și tenacitatea și consecvența în lupta de scoatere a limbii grecești din cîntarea bisericească.

Anton Pann spune că în munca de traducere a cîntărilor bisericești « a urmat cuviinței » și că « peste reguli n-a trecut ». Cu toate acestea, mai apoi s-au ridicat glasuri care au afirmat că melodiile sale « sînt cam lumești »⁷⁷ și ca urmare trebuiesc înlocuite, dacă nu au fost încă înlocuite. Nu discutăm aici această problemă, dar dacă ținem seama de preocuparea continuă a sa de a adapta linia melodică la spiritul limbii romîne, ca și de afirmația lui — menționată la începutul acestui studiu — că a prefăcut unele cîntări pe « ifosul vechi național », acuzația de mai sus mărește meritul lui în loc să îl micșoreze, întrucît dovedește că el a urmărit ca muzica tradusă să fie cît mai pe înțelesul maselor. În acest sens, se poate vorbi de caracterul progresist al activității lui Anton Pann în legătură cu această muzică.

Al doilea punct se concretizează pe de o parte în tipărirea unui număr important de cărți scrise în grai popular, iar pe de altă parte în culegerea și publicarea unora dintre cîntecele cele mai prețuite pe atunci, fie ele populare, fie de origine cultă.

Prin publicarea cărților sale profane, Anton Pann contribuie la impunerea limbii române, la dezvoltarea gustului de citit în marile mase, ca și la răspîndirea mai largă a unor creații populare; iar prin publicarea cîntecelor sale de tot felul, el reușește să înlăture cîntecele greco-turco-arabe, atotstăpînitore pe atunci nu numai în societatea înaltă, ci și în celelalte pături sociale orășenești, înlocuindu-le cu cîntece românești. În acest sens se poate afirma că Anton Pann a contribuit din plin nu numai la « românirea » cîntării bisericești, ci și a celei lumești.

Desigur că el nu ar fi reușit să facă toate acestea dacă nu ar fi fost un om cu o putere de muncă puțin obișnuită și cu o voință de neclintit. Atunci cînd a văzut că merge greu cu tipărirea cărților pe care le « alcătuia », s-a zbatut și a reușit să-și facă tipografie proprie. Fără această tipografie, mai mult ca sigur că nu ar fi reușit să facă tot ce a făcut. De asemenea, cînd constată că difuzarea publicațiilor sale merge greu, nu ezită să-și umple buzunarele cu broșuri pe care le plasează « la amatorii de poeziile sale », după cum spune G. Ucenescu⁷⁸. Același Ucenescu spune că după ce Anton Pann umbla mai toată dimineața prin oraș, « la 2 ore punct era în cancelarie și pînă la timpul mesii corecta copiile de la 3 teascuri »⁷⁹.

În ceea ce privește cîntecele publicate de el, unele nu mai sînt cîntate astăzi. Cînd spunem acest lucru, nu ne gîndim numai la cele de influență orientală sau occidentală, ci și la cele populare. De altfel este și normal să fie așa, întrucît în o sută de ani societatea a evoluat și o dată cu ea și gusturile oamenilor.

Am auzit și auzim aproape zilnic, mai ales pe cei mai în vîrstă, spunînd că nu mai sînt cîntecele de astăzi ca cele de ieri, că acelea erau mult mai frumoase. Din cînd în cînd mai auzim și glasul cîte unui intelectual care îndeamnă la culegerea cîntecelor populare, pînă ce nu pier. Adevărul este că nu va pieri niciodată cîntecul popular. De pierit pier, bineînțeles, unele cîntece, dar acestea sînt dintre cele ce aparțin unei epoci, poate chiar unei generații. În ele se reflectă modul de viață ca și mentalitatea oamenilor de pe atunci și nimic mai mult. O dată cu depășirea acelei epoci de către societate, sînt depășite și cîntecele ce s-au cîntat pe atunci, și, ca urmare, pier. Acesta este cazul și al multora dintre cîntecele de influență orientală și occidentală publicate de Anton Pann. În ele se reflectă acel moment de luptă încordată între cele două culturi care și revendicau prioritatea la noi și care reprezentau două lumi cu totul diferite: lumea orientală conservativă, pe de o parte;

lumea occidentală progresistă, pe acele timpuri, pe de altă parte. O dată depășit acest stadiu prin biruința culturii occidentale, multe din cîntecele publicate de Anton Pann au ieșit din circulație. Astăzi ele nu mai au decît o valoare documentară, dar o valoare de necontestat.

Cam aceeași este situația și cu unele dintre cîntecele lui populare. Aparținînd stilului epocii respective, care nu este și nici nu poate fi asemănător celui al zilelor noastre, nu mai sînt cîntate. Nu trebuie să facem, însă, greșeala de a le judeca prin prisma gustului nostru, ci în raport cu timpul cînd s-au cîntat.

În ceea ce privește activitatea de folclorist a lui Anton Pann, trebuie să apreciem în cel mai înalt grad munca lui de scoatere din anonimat a cîntecului popular. Acest lucru a fost posibil numai pentru că el a înțeles și a iubit mai mult ca oricare altul, pe atunci, creațiile artistice ale poporului. Ceva mai mult, el a pus în circulație cîntece cu un puternic conținut social, cum este *Cîntecul Jianului*. Prin aceasta, Anton Pann contribuie nu numai la popularizarea figurii unor haiduci — elemente dinamice în lupta împotriva boierilor jecmănitari — și a faptelor lor, ci și la întărirea spiritului de luptă al întregii mase.

Nu trebuie trecut cu vederea, de asemenea, că el a publicat folclor cu peste douăzeci de ani înaintea lui Vasile Alecsandri, primul care face să apară o colecție de poezii populare. Privit prin această prismă, Anton Pann este, într-adevăr, un deschizător de drumuri și primul nostru folclorist, atît literar cît și muzical.

Ca încheiere, nu ne putem opri de a sublinia, încă o dată, activitatea multilaterală a lui Anton Pann: cîntăreț; profesor; traducător în limba patriei a cîntărilor bisericești; culegător de folclor muzical și literar; autor, editor, tipograf și chiar difuzator al propriilor sale creații. Toate acestea nu înfățișează ca o personalitate deosebit de puternică și nu arată ca fiind unul dintre stilpii începutului culturalizării maselor noastre populare.

PROBLEME DE TRANSCRIERE

Transcrierea din notația psaltică în cea liniară nu este de loc o operațiune ușoară, mai ales dacă vrei să dai o transcriere bună, cât mai aproape de realitate. Cauza constă în însăși natura acestei notații. Pentru înțelegerea acestui fapt să vedem, pe scurt, toate semnele de notație pe care le folosește.

Toate tratatele de teorie spun că există patru categorii de semne, și anume: I vocale, II temporale, III consoane (nu consoanante), și IV florale. Să le vedem pe rând.

I. **Vocalele** sînt semne cu ajutorul cărora reprezentăm în scris înălțimea sunetelor. Ele sînt în număr de 10:

— = ison. Reprezintă intervalul de primă. Teoria psaltică spune că « repetă sunetul precedent ».

— = oligon, — = petasti și — = 2 chentime.

Fiecare din aceste semne reprezintă un interval de secundă ascendentă. Deosebirea dintre ele constă în aceea că oligonul se pune ori de cîte ori este nevoie să se urce prin trepte alăturate; petasti se pune la silabele accentuate, și după el trebuie să urmeze neapărat un interval de secundă descendentă; două chentime au caracter ligvescent, nu primesc niciodată silabă și se iau în prelungirea unui alt sunet.

— = chentima. Reprezintă un interval de terță ascendentă.

— = ipsili. Reprezintă un interval de cvintă ascendentă.

— = epistrof. Reprezintă un interval de secundă descendentă.

— = elafon. Reprezintă un interval de terță descendentă.

— = lporoi. Fiind alcătuit din suprapunerea a doi epistrofi, va cobori treptat două intervale de secundă.

— = hamili. Reprezintă un interval de cvintă descendentă.

Muzica folosește însă și alte intervale decât cele amintite. Semnele necesare reprezentării lor iau naștere din combinarea între ele a celor de mai sus. Înainte, însă, de a le arăta, ținem să precizăm că *chentina* și *ipsili* nu se scriu niciodată singure, ci numai *sprijinite* pe *oligon*, sau *petasti*, astfel: . În acest caz, intervalul este reprezentat numai de *chentina*, respectiv de *ipsili*, *oligonul* și *petastiul* fiind *stăpinite*; cu alte cuvinte, valorile acestora nu intră în calcul.

Iată semnele — cu indicarea intervalelor ce reprezintă — care iau naștere din combinare între ele a semnelor vocale:

Din combinarea lui *oligon* cu *petasti* rezultă semnul: care reprezintă intervalul de *3tă ascendentă*. În total avem 3 semne prin care reprezentăm intervalul de *3tă ascendentă*: și .

Din combinarea *chentinei* cu *oligon* sau *petasti*, rezultă semnele și care reprezintă intervalul de *4tă ascendentă*.

Din combinarea lui *ipsili* cu *oligon*, sau *petasti*, rezultă semnele: și care reprezintă intervalul de *6tă ascendentă*⁸⁹.

Din combinarea lui *ipsili* cu *chentina* — ambele *sprijinite pe oligon*, sau *petasti* — rezultă semnele: și care reprezintă intervalul de *7mă ascendentă*.

Din combinarea lui *ipsili* cu *chentina* și cu *oligon*, sau *petasti*, rezultă semnele: care reprezintă intervalul de *8vă ascendentă*.

Din combinarea lui *ipsili* cu el însuși — *sprijiniți pe oligon* sau *petasti* — rezultă semnele: și care reprezintă intervalul de *9nă ascendentă*.

Din combinarea *clafonului* cu *epistroful* rezultă semnul: care reprezintă intervalul de *4tă descendentă*.

Din combinarea lui *hamili* cu *epistroful* rezultă semnul: care reprezintă intervalul de *6tă descendentă*.

Din combinarea lui *hamili* cu *clafonul* rezultă semnul: care reprezintă intervalul de *7mă descendentă*.

Din combinarea lui *hamili* cu *clafon* și cu *epistrof* rezultă semnul: care reprezintă intervalul de *8vă descendentă*.

Din combinarea lui *hamili* cu el însuși rezultă semnul: care reprezintă intervalul de *9nă descendentă*.

Urmind procedeul combinării semnelor între ele, pot lua naștere și alte semne care să reprezinte intervale mai mari decât cele arătate. Nu este nevoie să continuăm deoarece nu se întâlnesc în notația psaltică a cîntecelor lui Anton Pann.

De remarcat că toate semnele vocale, atât simple cât și combinate — cu excepția celor 2 *chentine* — se pot scrie și *sprijinite pe oligon* sau *petasti*.

II. **Temporalele** sînt semne cu ajutorul cărora putem mări sau micșora durata sunetelor. Ele sînt:

• = *clasma*

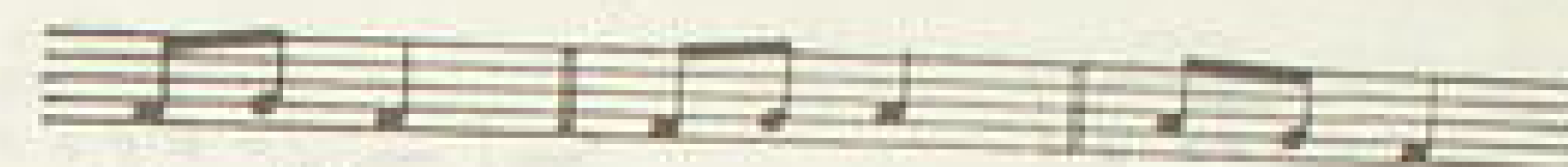
• = *apli*

• = *gorgon*

• = *argon*.

Clasma și *apli* dublează valoarea semnului pe lângă care se pun. Deosebirea dintre ele constă numai în felul în care se scrie: sînt unele semne «vocale» — cum este *iporoi* — care nu pot primi *clasma* ci numai *apli*.

Gorgonul reduce la jumătate valoarea sunetului pentru care se scrie. În combinațiile: ; ; ; nota cu *gorgon* este reprezentată prin a doua optime.

Argonul se folosește numai pentru grupul astfel: . În acest caz cele două *chentine* se iau în unire cu semnul precedent, iar *oligonul* primește *clasma*; așadar are o dublă lucrare.

Unele dintre aceste semne se combină cu ele înșile. Acesta este cazul lui *apli* care dă: •• = *dipli*; ••• = *tripli*.

Dipliul triplează durata sunetului, iar *tripliul* quadruplează această durată.

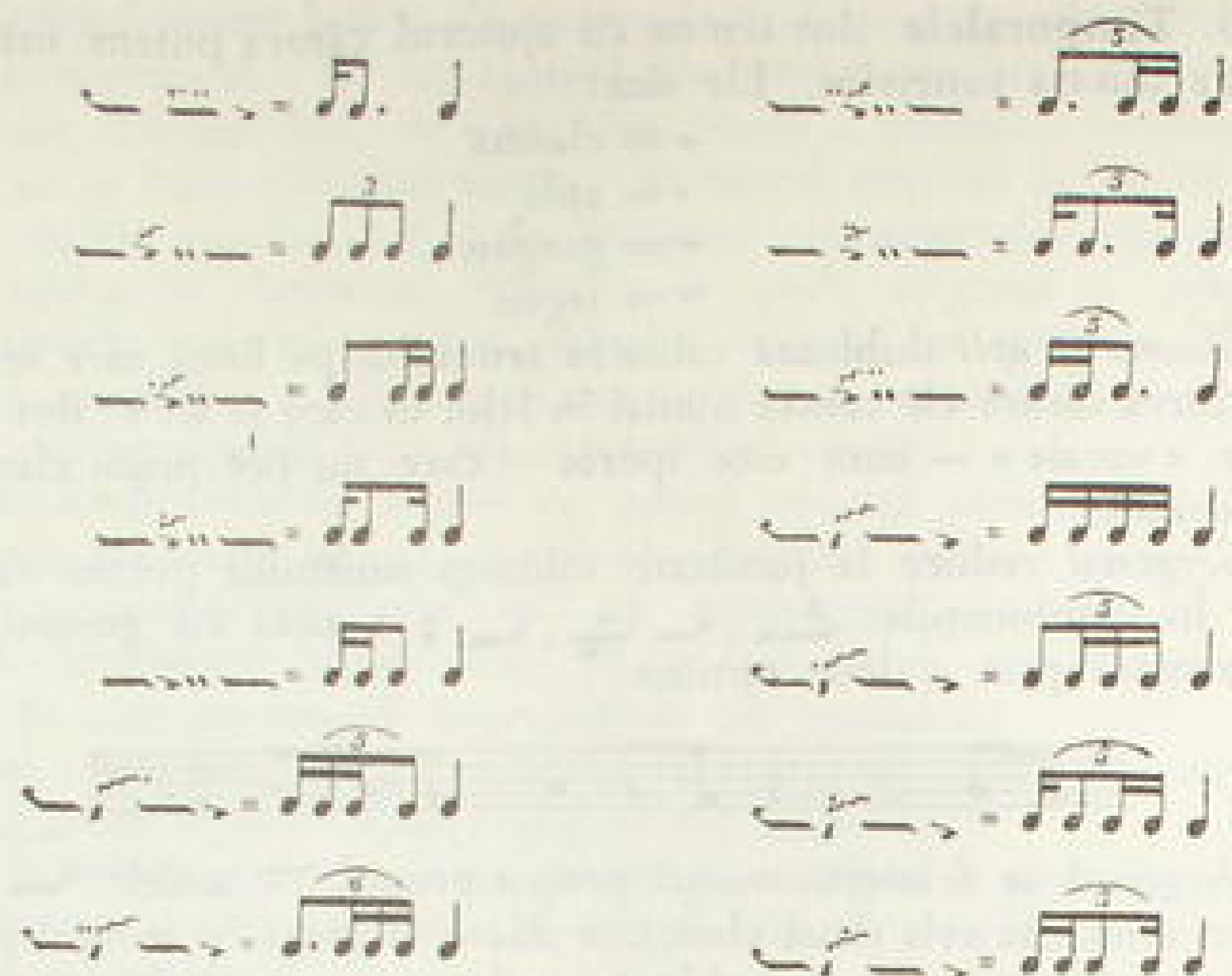
Același este cazul cu combinațiile *gorgonului*: / = *digorgon*; // = *trigorgon*.

Digorgonul împarte valoarea inițială în 3 părți egale, așadar ne dă valori de note corespunzătoare trioleului din muzica occidentală; iar *trigorgonul* împarte valoarea inițială în patru părți egale.

Întîlnim adesea *gorgonul*, *digorgonul* și *trigorgonul* cu cîte unul sau doi *apli*, puși în stînga sau în dreapta. Anton Pann îi traduce după cum urmează:

Dintre semnele temporale, gorgonul, digorgonul, argonul și diargonul, împreună cu litera T (inițiala cuvântului timp) sînt folosite pentru indicarea mișcării în muzica psaltică. Totuși această mișcare este indicată foarte aproximativ întrucît în felul acesta nu ni se arată atît o mișcare anumită cît mai ales un stil anumit:

- stilul irmologic: silabic;
- stilul recitativ: ceea ce se înțelege obișnuit prin acest termen;
- stilul stihiraric: cîntări puțin ornamentate;
- stilul papadic: cîntări bogat ornamentate.

Din această cauză indicarea mișcării pe care o dăm noi este foarte relativă. În general, cîntările în « tactul stihiraric » le indicăm prin *andante*; cele în « tactul irmologic », prin *moderato* sau *allegretto* iar cele în « tactul recitativ » prin *allegro*.

III. Consonatele sau « neglasnicele », cum le numește Anton Pann, sînt semne care servesc, în bună măsură, la ornamentarea melodurilor. Ele sînt în număr de cinci și anume:

- (= Varia
- = omalon
- ↘ = antichenoma
- ↖ = psifiston
- ↗ = eteron

IV. Ftoralele (de la grecescul *ftora* stricare, alterare) sînt în număr de 10 și se împart în a) ajutătoare și b) principale.

Cele ajutătoare sînt: diezul = σ și ifesul = ρ . Diezul îndeplinește rolul diezului din muzica liniară, iar ifesul pe cel al bemolului.

Ftoralele principale se împart în trei: diatonice, cromatice și enarmonice.

Ftoralele diatonice: σ ρ ϵ ϕ ν ω ξ ζ , corespunzînd fiecare unei trepte din scara diatonică, în ordinea următoare:

Ni (= Do), Pa (= Re), Vu (= Mi), Ga (= Fa), Di (= Sol), Ke (= La), Zo (= Șo), Ni (= Do).

Cromatice: σ^* = di și ρ^* = ke

Acestea sînt ftoralele care dau naștere scării glasului II (vezi scara nr. 1, pag. 39).

σ = Pa și ρ = Di sînt ftoralele care dau naștere scării glasului VI (vezi scara nr. 3, pag. 39).

ϕ = muștar. Această ftoră dă naștere unei scări proprii (vezi scara nr. 2, pag. 45).

Enarmonice. δ = general diez; η = general ifes; θ = agem; ϕ = nisabur și σ = hisar.

Fiecare din cele trei ftorale din urmă dă naștere unei scări proprii, după cum am văzut la pag. 45.

Pe scurt, ftoralele sînt semne cu ajutorul cărora putem:

- modifica înălțimea unor sunete (diezul și bemolul)
- schimba modul (cînd sînt folosite în cadrul aceluiași gen: diatonic, cromatic sau enarmonic);

— schimba atît modul cît și genul (cînd sînt folosite în cadrul altor genuri, cum ar fi folosirea celor diatonice în genul cromatic și invers). Așadar, cele mai multe ftorale produc modulații atunci cînd sînt folosite.

Acestea sînt, pe scurt, semnele de care se folosește notația psaltică. Pentru vocale nu se întîmpină greutăți la transcriere, totul fiind absolut precis. Se întîmplă totuși uneori să dăm și aici peste unele greșeli, provenite din cauza omiterii sau a adăugirii unui semn, precum și a înlocuirii unuia prin altul. Pentru rezolvarea unor asemenea cazuri, folosirea contextului și cunoașterea precisă a ortografiei semnelor psaltice sînt, de cele mai multe ori, suficiente. Același lucru se poate spune despre greșelile care privesc semnele temporale, semne care contribuie la redarea varietății ritmice⁸¹.

Dar dacă pentru grupul de semne de mai sus greutățile pot fi învinse cu ușurință, în cea mai mare parte din cazuri, pentru semnele consonate greutățile sînt mult mai mari și aceasta pentru că aici domnește în foarte mare măsură arbitrarul. Fiecare din aceste semne indică o anumită « modulare a vocii », după cum sună teoria, dar cînd este vorba să-ți dai seama din cele scrise, ce fel trebuie făcută această « modulare » sau nu înțelegi nimic, sau ajungi la concluzia că în fond se dă aceeași.

interpretare tuturor acestor semne. Iată definiția «lucrării» fiecărui dintre aceste semne:

Varia dă putere notei ce urmează după ea;

Omalonul face ca cele două sau trei note sub care se scrie să se cînte «cu un val oarecare între ele»;

Antichenoma face ca nota sub care se scrie să se cînte «cu oarecare săltare»;

Psifistonul dă putere notei sub care se scrie;

Eteronul se scrie sub două sau mai multe note diferite și face să se cînte neîntrerupt (legat).

Toate aceste definiții le-am dat după L. Popescu-Pasărea, ultimul mare psaltichist care cunoștea destul de bine și muzica liniară. El a încercat în tratatul său de teorie: *Principii de muzică bisericească orientală (psaltică)*, să traducă prin semne toate aceste definiții. Rezultatul este că, în fond, absolut toate semnele au fost traduse prin broderii superioare. Dîndu-și seama că traducerea este destul de relativă, ajunge la indicații de felul acesteia: «se va explica mai bine prin intonație», pentru ca ceva mai departe să recunoască deschis: «nu se poate reprezenta identic modul executării consonantelor; de aceea pentru învățarea lucrării lor se va insista mai mult la intonație».⁸³

Dar, aceasta înseamnă libertate deplină, bun plac în «figurarea» acestor semne. Adevărul este că așa se întîmplă: fiecare executant «modulează», ornamează mai bogat sau mai puțin bogat sunetele pentru care se scriu aceste semne, după cum îl ajută sau nu vocea. Rar se vor găsi doi care să interpreteze aceleași semne, în același timp, absolut identic. Ceva mai mult, se întîmplă adesea ca nici chiar același interpret să nu poată da totdeauna aceluiași semn aceeași interpretare.

Așa petrecîndu-se lucrurile în realitatea zilnică, am fost nevoiți să întreprindem o cercetare mai aprofundată a problemei. Atenția ne-am îndreptat-o în primul rînd asupra lui Anton Pann, întrucît am socotit că este cel mai în măsură să ne dea unele dezlegări ale problemei. Nu ne-am limitat însă numai la el, ci am recurs și la compararea aceleiași cîntări găsită în diferite publicații românești și grecești. Cercetarea a dus în parte la rezultate pozitive, după cum se va vedea mai departe.

Pentru modularea vocii, notația psaltică se folosește atît de cele 5 semne «consonate» cît și de petasti care, după cum se vede, îndeplinesc o dublă funcție: «de notă și de modulare a vocii».⁸⁴

Semnele consonate pot fi întîlnite pe lingă semnele vocale, fie singure fie în legătură cu semnele temporale, după cum și petasti poate fi întîlnit singur sau cu clasmă, singurul semn dintre temporale pe care-l primește.

Din cele spuse se vede că putem întîlni două cazuri:

1) Consonate folosite singure;

2) Consonate folosite în unire cu semnele temporale, îndeosebi cu *clasmă* sau *apli*.

Pentru rezolvarea primului caz, toată osteneala de a găsi indicații mai precise ne-a fost aproape zadarnică. Ținînd seama totuși de ortografia acestor semne, dar și de tradiție, am dat următoarea interpretare:

Varia servește mai mult de sprijin ritmic, indicînd anumite accente melodice fără ca acestea să coincidă neapărat cu accentul tonic al cuvîntului. Conform tradiției, am tradus-o prin *apogiatură scurtă superioară*.

Omalonul se scrie pentru 2—3 și chiar 4 sunete a căror valoare totală nu trebuie să depășească însă durata de două bătăi. Cel puțin două din aceste sunete trebuie să fie de aceeași înălțime, întrucît *omalonul* nu lucrează «decît asupra sunetelor de aceeași înălțime». Pentru cazul cînd avem un singur sunet, acesta va fi întotdeauna cu *clasmă*, care se va socoti ca al doilea sunet. Ex.:

Atît teoria, care spune că *omalonul* produce sunetul ca «un val în gitlej... repede crescînd și domol sau treptat descrescînd», cît și tradiția ne-au determinat s-o transcriem printr-o *broderie superioară*. Această *broderie* nu am redat-o prin notă reală ci printr-o notă mică,⁸⁵ pusă între cele două sunete reale între care se va face «învăluirea». În toate cazurile nota mică trebuie socotită ca fiind legată de prima valoare de notă. Ex.:

Lucrarea lui *omalon*, adică intercalarea unei *broderii* superioare între două sunete de aceeași înălțime, se produce și între un sunet și repetarea lui, cînd se cîntă pe aceeași silabă. Ex.:

Antichenoma. Regula ortografică a acestei consonate spune că atunci cînd e folosită singură se scrie numai sub *oligon* cu *gorgon* sau fără, care nu primește silabă.⁸⁶ În *Prescurtare din Bazul muzicii bise-*

ricești și din *Anastasimatar* (pag. 9), Anton Pann spune despre acest semn că « ridică cu vioiciune sau cu săltare tonul lui oligon ». Îmbinând această definiție cu tradiția, am tradus această « consonată » printr-un *échappée*. Ex.:

Psifistonul este semnul care se scrie totdeauna la o « vocală » pusă sub o silabă tonică, după care trebuie să urmeze cel puțin două sunete coboritoare. Întrucât nu este vorba numai de un accent, ci și de o modulare a vocii, așa cum s-a păstrat prin tradiție și cum specifică și unele tratate, am transcris acest semn printr-un *mordent superior*. Ex.:

Eteromul « leagă caractere suitoare cu coboritoare » dar totodată produce și « vâluire puternică ». ⁸⁶ Așa fiind, am transcris sunetele reale, legându-le printr-un *legato*. Când s-a întâmplat ca două dintre aceste sunete să fie de aceeași înălțime, am pus între ele o notă mică, legată de prima, ceea ce echivalează cu o broderie superioară. Ex.:

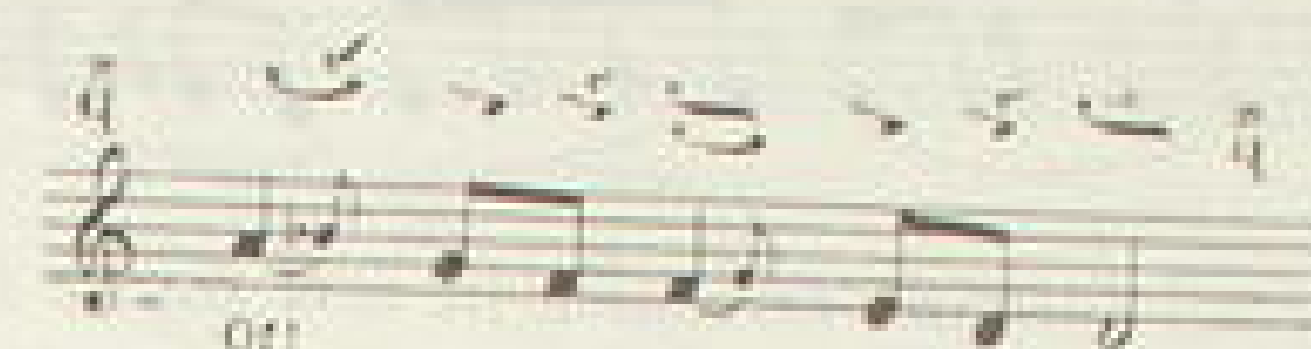
Deși *petasti* nu face parte dintre semnele consonante, are totuși și proprietatea de a modula vocea, după cum am mai spus. Această modulare ne este indicată chiar de Anton Pann ⁸⁷ precum urmează. Ex.:

Așa fiind, am transcris și noi întotdeauna *petastiul* printr-un *échappée*. Nu am transcris cu nota reală, tot pentru motivul indicat mai sus.

Cum deosebum, totuși *échappéeul* produs de *petasti* de cel produs de *antichenoma*? *Petastiul* se scrie, atunci când ortografia semnelor o cere,

pentru o silabă accentuată, sau ca prim semn al unui anumit grup de semne, în timp ce *oligonul* care primește *antichenoma* se scrie totdeauna în prelungirea unei silabe. Ex.:

În acest exemplu, cu toate că avem o singură silabă, întâlnim *petastiul* de două ori și aceasta pentru că așa cere ortografia semnelor: totdeauna grupul primelor trei semne psaltice se scrie cu *petasti* la început — fie real, fie ca suport pentru un alt semn — dar niciodată cu *oligon*, simplu sau cu *antichenoma*.

Dintre semnele « consonante » nu se combină cu clasma decât *omalonul* (a) și *psifistonul* (b), iar *antichenoma* (d) nu se combină decât cu *apli* și atunci cu condiția ca după «vocalul» care primește aceste două semne să urmeze imediat un *epistrof* cu *gorgon*. Atât după indicațiile lui Anton Pann pe care le dă în legătură cu aceste combinații, cât și după tradiție, am dat tuturor acestor combinații aceeași interpretare, traducându-le prin o broderie superioară, intercalată între cele două semne vocale în care se poate desface orice vocal cu clasmă sau *apli*. Absolut aceeași transcriere am dat-o lui *petasti* (c) cu clasmă. Ex.:

Diferența dintre ele nu este decât din punct de vedere ortografic:

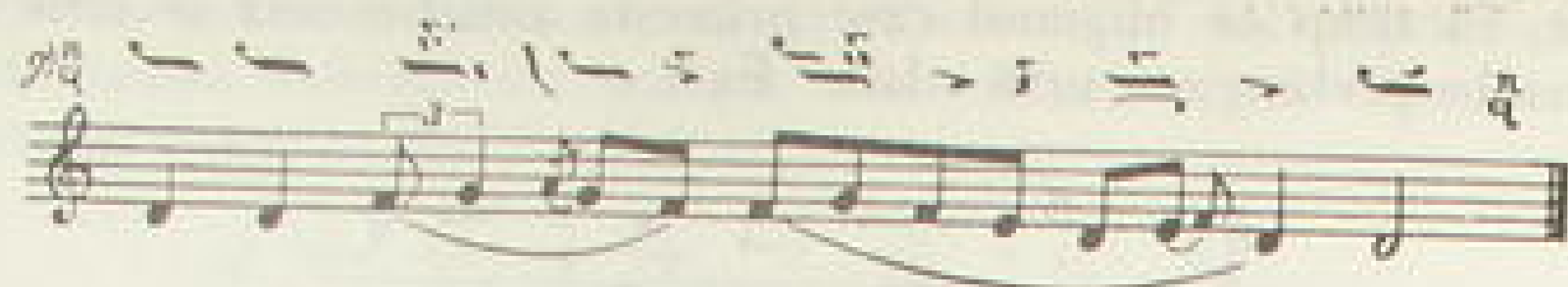
— După un «vocal» cu clasmă și *omalon*, trebuie să urmeze neapărat un *singur epistrof* cu clasmă;

— După semnul «vocal» care primește clasmă și *psifiston* trebuie să urmeze neapărat mai mulți *epistrofi*, dintre care cel puțin primul trebuie să aibă clasmă;

— După *petasti* cu clasmă, urmează obișnuit doi *epistrofi*, dar fără clasmă. Poate urma și un *singur epistrof*, dar atunci primește sau *psifiston* (e) sau *antichenoma* (f), iar *epistroful* va avea *gorgon*.

Este drept că Anton Pann traduce exemplul de la (e) astfel: Ex.:

dar urmărind aceeași formulă melodică în mai multe cântări, constatăi că o traduce și ca în exemplul (c). Noi am păstrat pentru toate cazurile aceeași traducere, cu atât mai mult cu cât după tradiție, așa se execută.

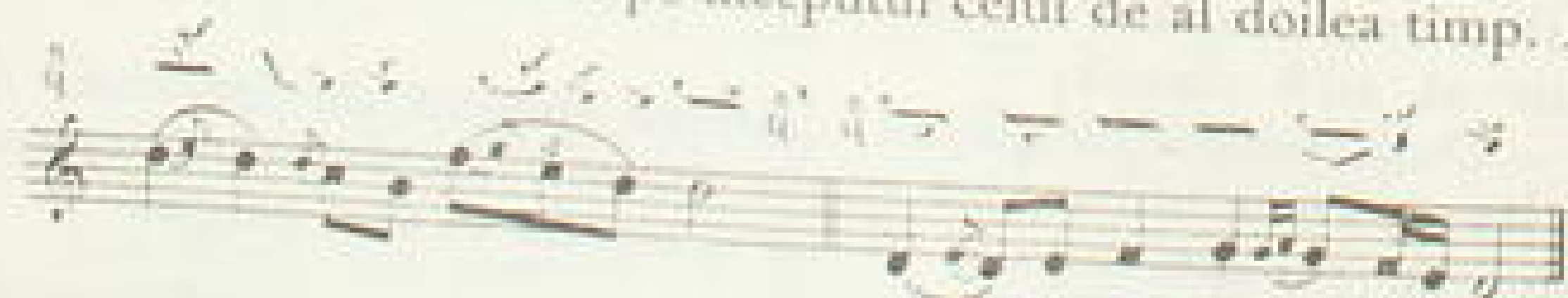
Mai amintim că deși epistroful nu face parte dintre semnele care modulează, când este însoțit de clasmă și urmează mai mulți în șir, se traduce prin apogierea superioară a acestora. În exemplul (b) de mai sus, avem cazul când numai primul epistrof are clasmă.

Am mai întâlnit cazul când un semn, trebuind să țină 3-4 bătăi, a primit dipli sau tripli.

Confruntând diferitele traduceri din grecește ale aceleiași cântări, ⁸⁸ atât între ele cât și cu ceea ce se găsește în grecește, am constatat că în cea mai mare parte din cazuri dipliul și tripliul sînt traduse după cum urmează Ex.:

Cîntăreții de biserică mai bătrîni, ca și unii dintre cei tineri care nu cunosc decît această muzică și care au cîntat mai mult pe lîngă unul mai bătrîn, obișnuiesc să nu țină niciodată un sunet drept, mai mult de o bătaie, ci cîntă în așa fel încît se simte fiecare bătaie. Astăzi tot mai puțini cîntă în felul acesta, dar este de presupus că acesta era stilul de cîntare psaltică. Pentru redarea lui — destul de aproximativă desigur — despărțim timpul, punînd după prima valoare o apogiatură scurtă, care nu trebuie înțeleasă stricto sensu, ci numai ca o ușoară frîngere a vocii pentru a depune un foarte mic accent pe începutul celui de al doilea timp. Ex.:

Nici în cazul dipliului și al tripliului și nici în cel al clasmei nu am făcut însă transcrierea conform celor de mai sus, pentru a nu încărea prea mult linia melodică, ceea ce nu mai place astăzi. Dăm, totuși,

mai departe 2 cîntece în care transcriem și aceste semne pentru a-și putea da seama oricine de felul cum se executau cîntecele de influență greco-orientală acum o sută de ani.

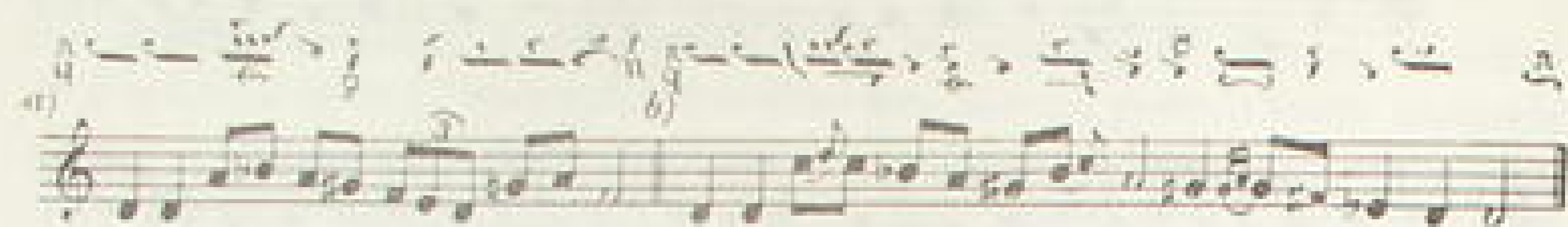
Cîntecul nr. 44

Cîntecul nr. 83

Pentru ftoale, regula este că fiecare se pune pe o anumită treaptă. În cazul când se pune pe o altă treaptă decât cea firească, se schimbă scara, adoptându-se scara indicată de ftoa; cu alte cuvinte, se produce o modulație. Această modulație ține pînă intervine o altă ftoa care distruge efectul primei ftoale, readucînd totul la ce a fost (a) sau schimbînd din nou scara (b). Ex.:

Am făcut transcrierea folosindu-ne de modurile muzicii occidentale sau, în cazul scărilor cromatice și enarmonice, de cele ce pot lua naștere pe baza sistemului temperat. Procedînd astfel, am contravenit teoriei muzicii psaltice, dar nu am putut face altfel și aceasta pentru că nu aveam cum să indicăm intervalele mai mici sau mai mari decât tonurile și semitonurile, cum sînt sferturile de ton, $\frac{3}{4}$ de ton, $\frac{5}{4}$ de ton și $\frac{7}{4}$ de ton. Am fi putut întrebuița, desigur, unele semne pe care le folosesc muzicologii apuseni, nu am fi realizat însă mare lucru, deoarece urechea noastră este obișnuită cu sistemul temperat. Dăm totuși, cel puțin cu titlul de curiozitate, scările pe care le-am întîlnit, indicînd prin cifre distanța dintre trepte. În felul acesta, își va putea imagina fiecare cam cum sunau cîntecele lui Anton Pann, admițînd că distanțele dintre trepte erau riguros respectate.

Pentru Anton Pann, octava are 22 de secțiuni, spre deosebire de octava muzicii occidentale care se împarte în 12 semitonuri. Conform teoriei, în scara diatonică se întîlnesc trei feluri de tonuri (secunde): mari (4 secțiuni), mici (3 secțiuni) și mai mici (2 secțiuni). Iată scara diatonică majoră, după Anton Pann, cu specificarea distanțelor dintre trepte:

Scara diatonică minoră pornește de la *Pa* (= *Re*). Teoretic, această scară are treapta a 6-a naturală:

În practică, însă, de cele mai multe ori această treaptă a 6-a o întîlnim coborîtă, primind un ifes (echivalent în lucrare cu bemolul din notația liniară).

De altfel și în scara majoră se întîmplă adesea, după cum am mai arătat, ca treapta a 7-a (*Si*) să fie coborîtă puțin. În acest caz distanța între *La* și *Si* este tot de două secțiuni.

Scara glasului II (scara nr. 1 de la pag. 39) are următoarea construcție:

Prin urmare, treptele *Re* și *La* nu sînt coborîte decât cu $\frac{1}{2}$ semiton. Scara glasului VI (scara nr. 3, pag. 39).

Aici treapta 2 și 6 sînt coborîte numai cu cîte $\frac{1}{2}$ semiton, în timp ce treptele 3 și 7 sînt urcate cu cîte $\frac{3}{4}$ de ton.

Pentru scara nr. 2 a, pag. 39, vom avea următoarele distanțe:

Scara nr. 2 b, pag. 39 este aceeași cu aceasta de aici, cu diferența că între treptele 6—7 (*La*/*Si*), avem un interval de 2 secțiuni în loc de 3, cu alte cuvinte *Si* primește $\frac{1}{2}$ bemol.

Scara muștar (nr. 2, pag. 45) are următoarea construcție:

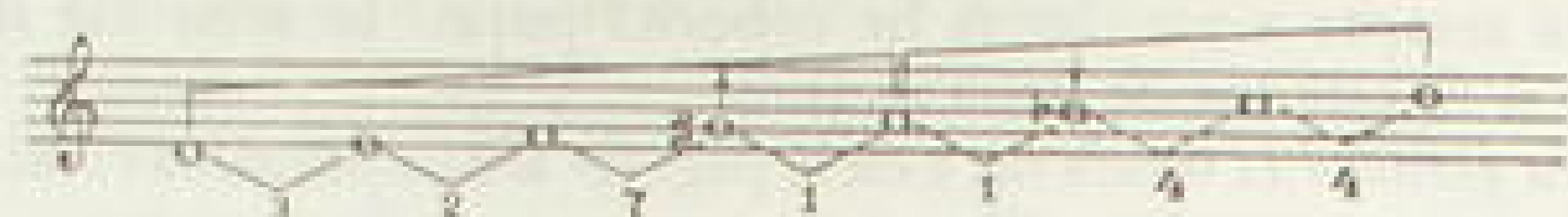
Aici treapta a doua a fost ridicată cu $\frac{1}{2}$ ton, iar a patra cu $\frac{3}{4}$ ton, în timp ce toate celelalte trepte au rămas pe loc.

Scara nr. 3, pagina 45, este așa-numita scară enarmonică agem cu Bazul în *Ga*. Structura acestei scări este următoarea:

Dacă nu ar fi intervalele dintre treptele 3—4 și 6—7 de câte $\frac{1}{4}$ ton am putea considera această scară ca un *Fa major*; aceste intervale mici însă fac să se deosebească una de alta.

Scara nr. 4, pag. 45, este, după cum am spus, *scara enarmonică hisar*, care are următoarea construcție:

Scara enarmonică *nisabur* (scara nr. 5, pag. 45) are următoarea construcție:

După cum se poate vedea, al doilea tetracord al acestei scări rămâne « diatonic », fiind modificat numai pentacordul de jos. Dacă am considera distanța dintre *Fa* diez — *Sol* ca un semiton, am avea aici, după cum am mai spus, un mod major cu treapta a 4-a ridicată (*mod de Fa*); acest interval numai de $\frac{1}{4}$ ton face însă să se deosebească.

Acestea sînt scările teoretice, cu distanțele dintre trepte. În muzica psaltică, însă, între teorie și practică este o mare deosebire, cînd este vorba mai ales de scările diatonice. La fiecare dintre aceste scări există anumite trepte care sînt atrase în sus sau în jos, după cum este și mersul melodic, ascendent sau descendent, și după cum scara este alcătuită din tetracorduri unite sau despărțite. În scara de tip major — « scara diatonică cu Bazul în *Ni* (= *Do*) » — am văzut că treapta a 7-a este mobilă, fiind cînd naturală, cînd coborîtă, după cum melodia se mută în al doilea tetracord sau rămîne tot în pentacordul ce se află la baza scării. În afară de această treaptă a 7-a, treapta a 2-a, ca și a 4-a, sînt cîntate ceva mai sus ori de cîte ori se găsesc ca broderii inferioare ale treptelor 3, respectiv 5.

Treptele *Re* și *Fa* se găsesc alterate și în *modul de Sol*, în aceleași condiții ca mai sus, adică ori de cîte ori se găsesc ca broderii inferioare.

În *modul de Mi* (*Leghetos*, cum se numește în psaltică) se întîmplă același lucru cu treptele *Re* și *Fa*.

Dar cel mai cromatic mod apare *modul de Si*, numit în psaltică « *Varis* ». În mod obișnuit acest mod are ambitusul de cvintă micșorată.

Se întîmplă însă că depășește — atît în grav cît și în acut — acest ambitus. În acest caz *La* devine ridicat, ca și *Fa*, cînd melodia se fixează pe *Sol*.

Mai amintim că și în scara enarmonică *nisabur*, se produce această alterație, ridicîndu-se și treapta *Mi*, nu numai *Fa*, cînd melodia coboară la *Fa*, *Mi*, apoi urcă din nou treptat la *Sol*.

Am prezentat — desigur mult prea pe scurt — problemele ce ni s'au pus cu ocazia transcrierii dintr-o notație în alta. Am căutat să ținem seama, pe cît ne-a fost cu putință, de toate acestea, pentru că am vrut să redăm cîntecele cît se poate mai aproape de ceea ce au fost ele acum o sută de ani. Ni s'a părut că a face o transcriere în care să nu ținem seamă de stilul muzicii psaltice, care era în floare pe atunci, ar însemna o falsificare a lucrurilor.

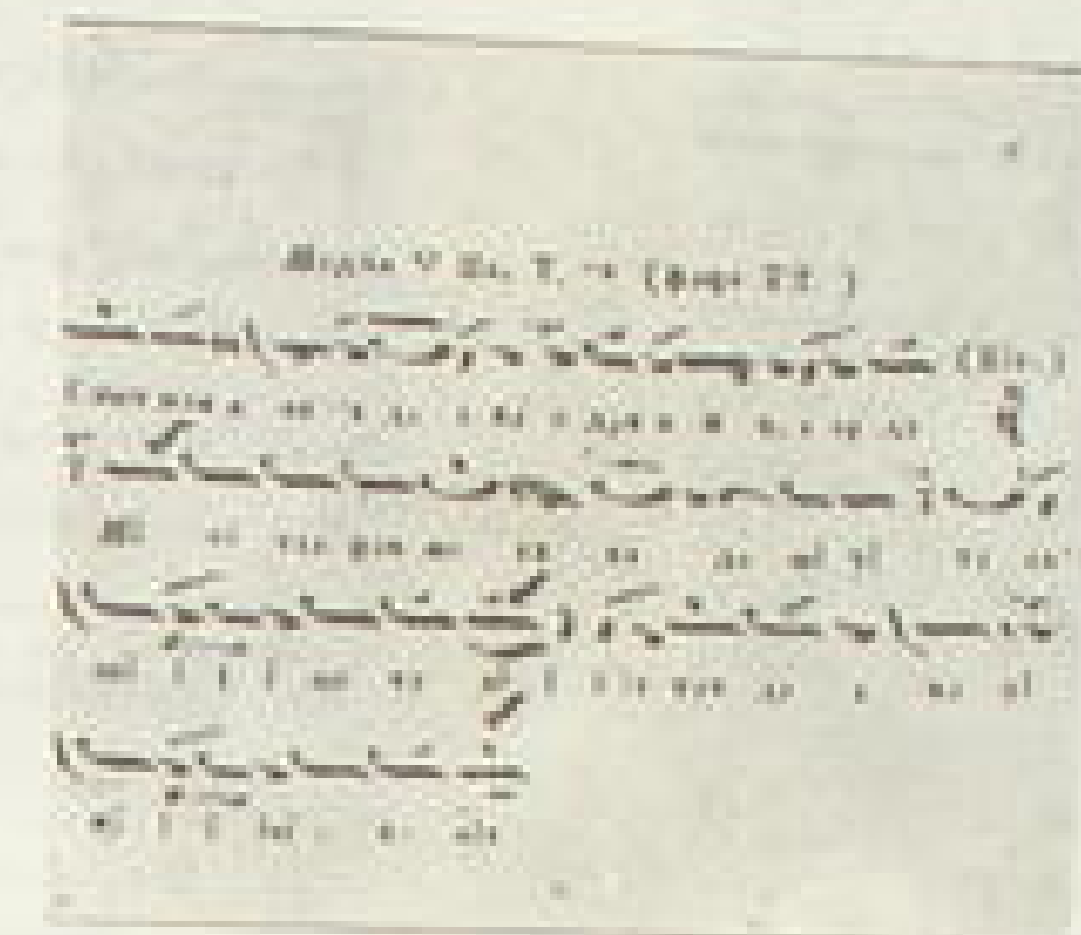
La 1877, Bourgault-Ducoudray, vorbind despre numeroasele cîntece profane create în stilul psaltic, spune: « În general, aceste melodii folosesc game compuse numai din tonuri și semitonuri, dar obiceiul pe care muzicienii orientali l-au contractat... prin practica cîntului bisericesc, face ca ei să aplice melodiilor populare alterațiile gamelor bizantine, inerente de altfel teoriei modului lor de a scrie.

De remarcat că cîntecele *extericare* (exterioare bisericii, adică profane), chiar compuse de muzicieni instruiți, păstrează amprenta provenienței lor... »¹⁹.

Dacă s'a putut spune așa ceva în 1877, cu atît mai mult este de presupus că se poate spune pentru 1850, și nu numai pentru moduri, ci pentru tot ceea ce alcătuiește stilul unei muzici, așadar și pentru ornamente.

Acestea au fost considerentele pentru care am făcut transpunerea așa cum se poate vedea din cîntecele alăturate.

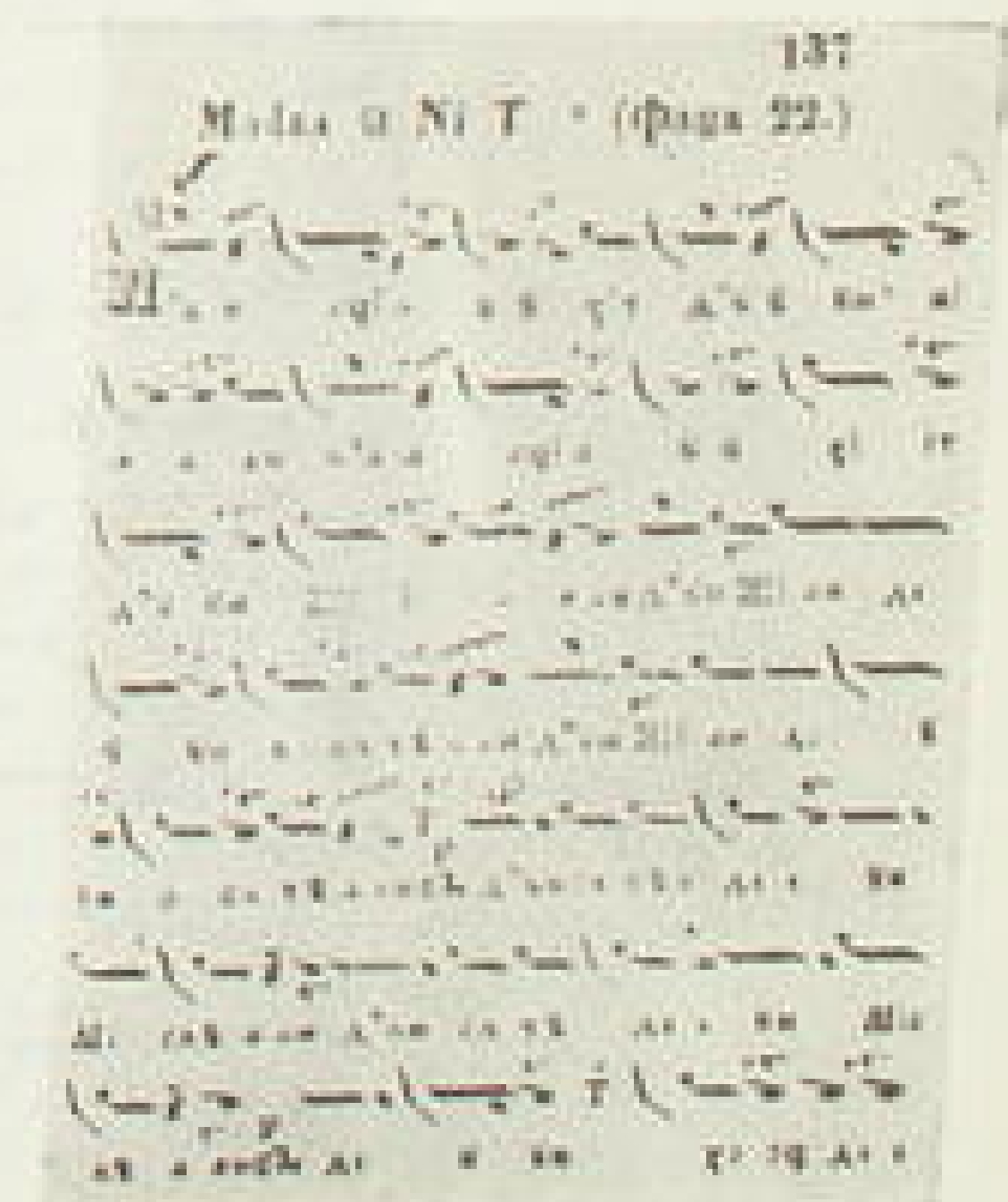
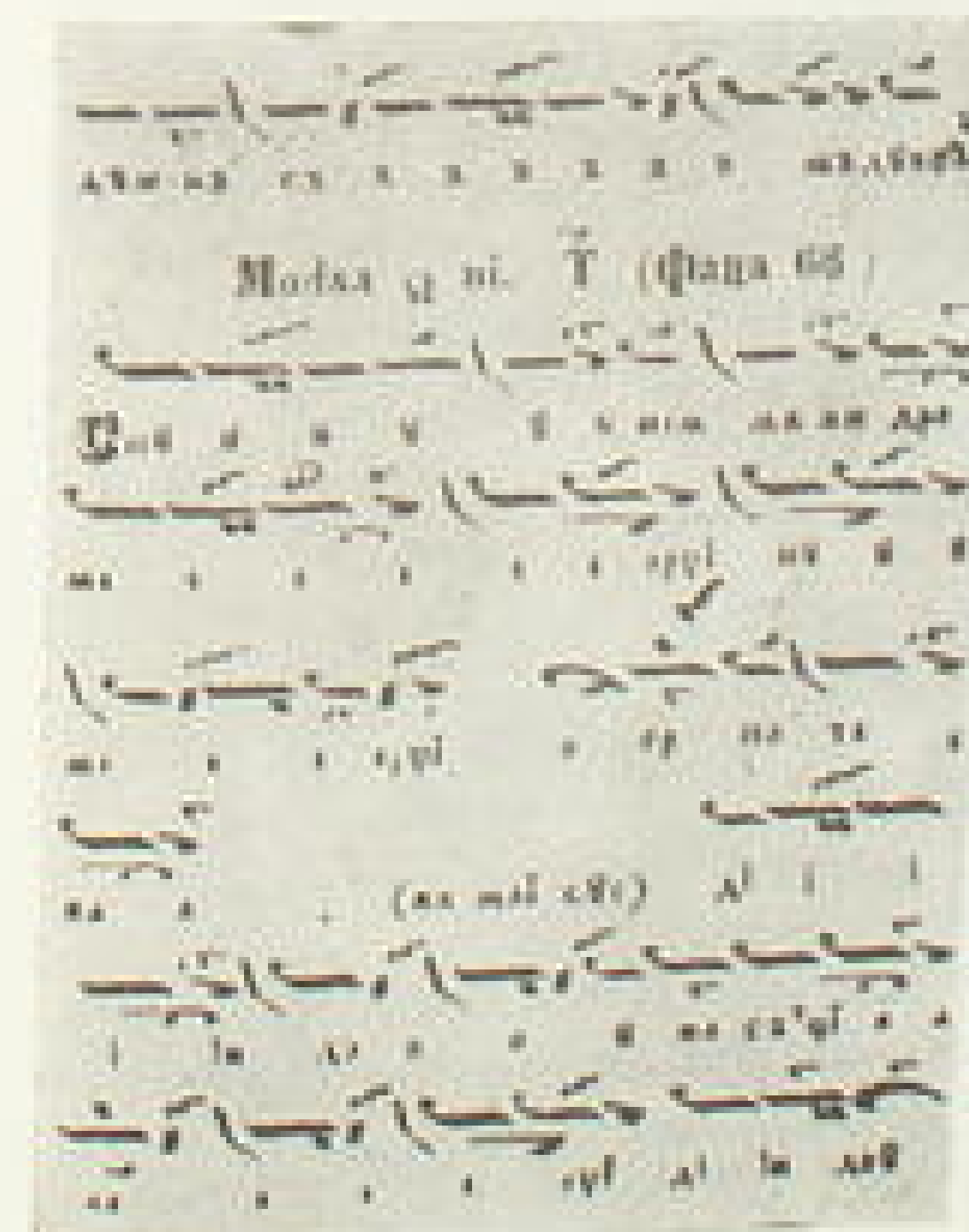
PAGINI DIN OPERA LUI ANTON PANN IN NOTAȚIE ORIGINALĂ

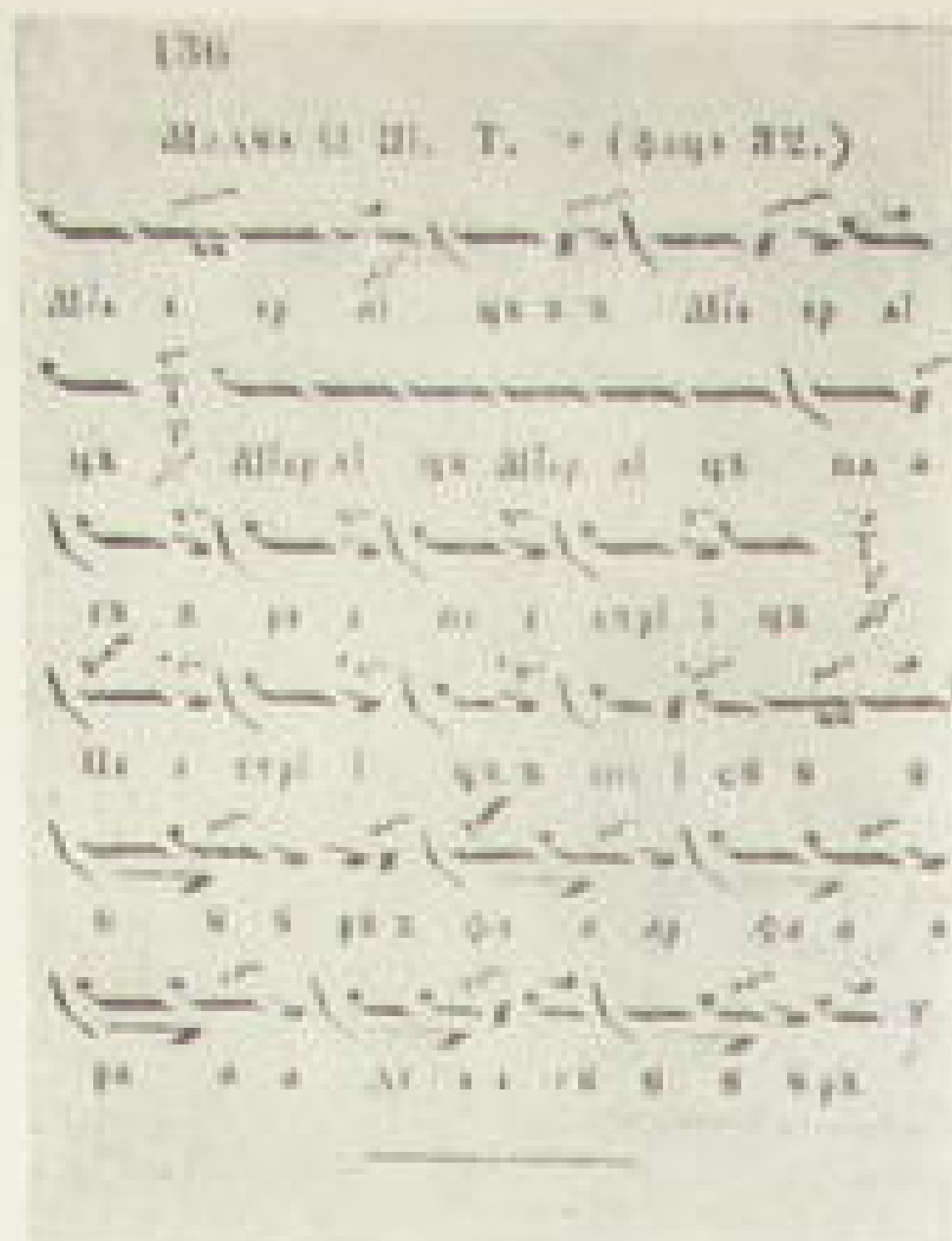

O jecitoare la juri pag. 26
(Circul. Nr. 34)

Spiridul Amoralu, ed. 1852,
Progras I, pag. 141
(Circul. Nr. 14)

Spiridul Amoralu, ed. 1852,
Progras II, pag. 137
(Circul. Nr. 20)

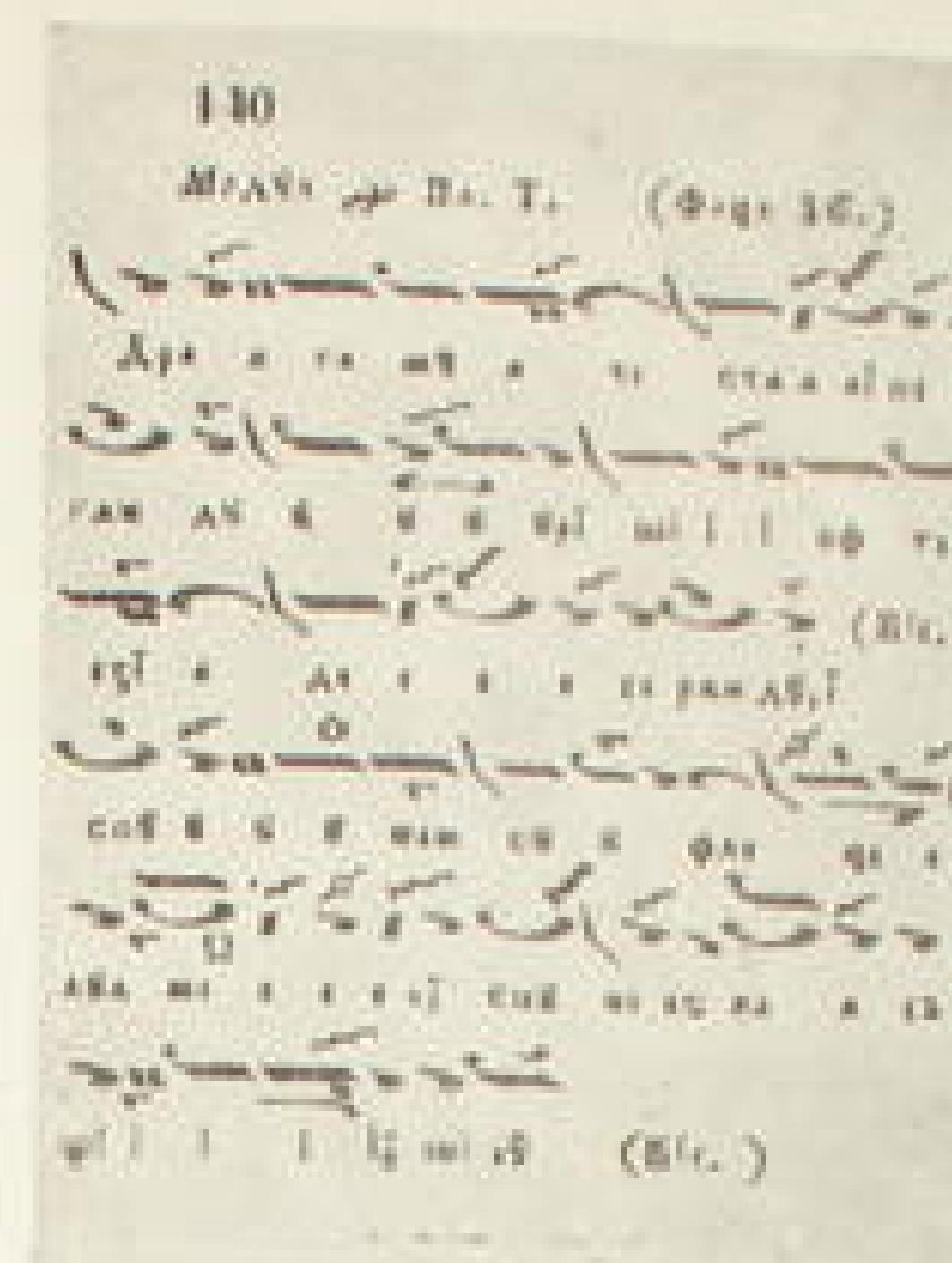

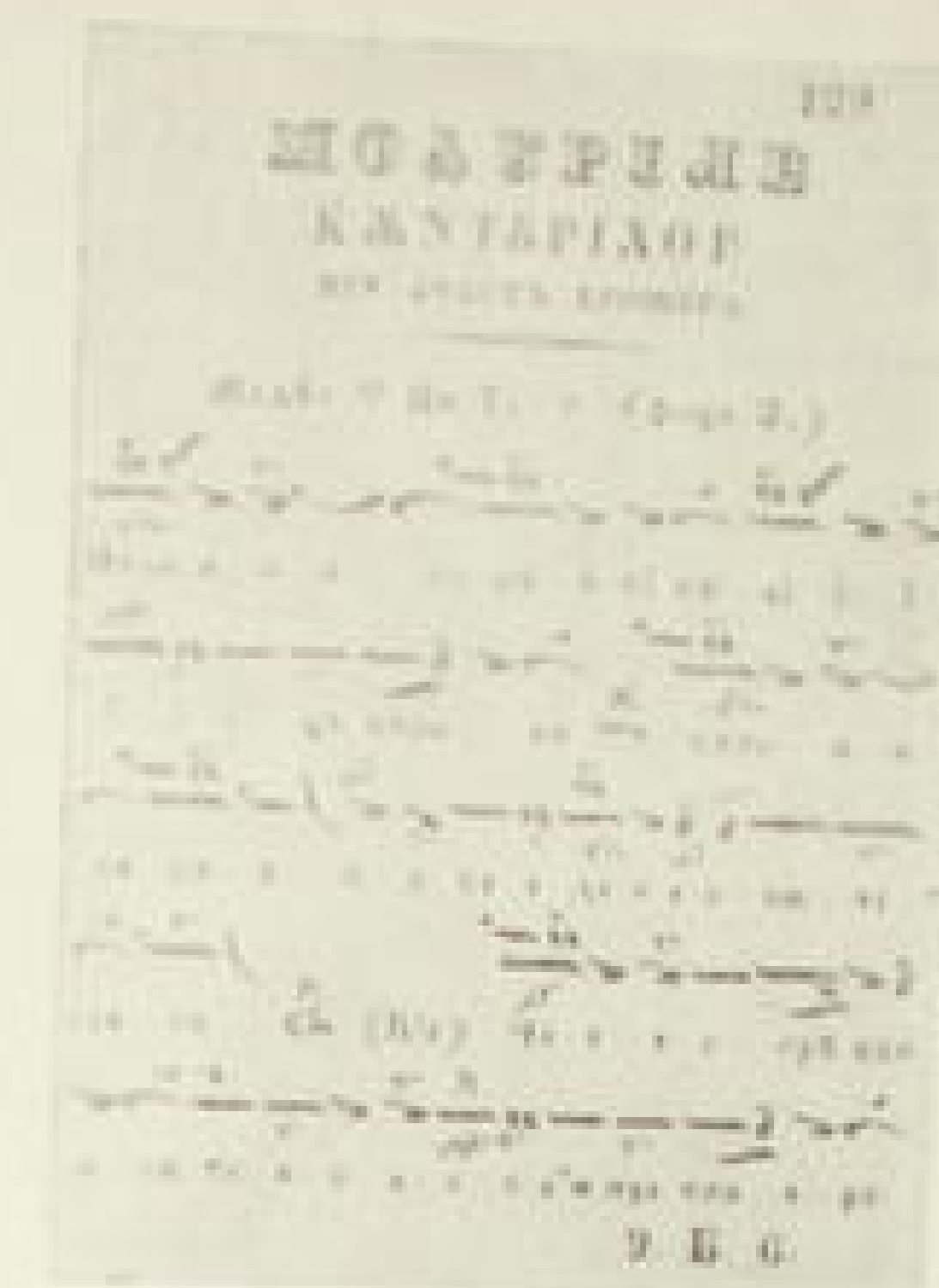
Spiralul Amaraului, ed. 1855.
Brosura III, pag. 136
(Cîntecul Nr. 35)

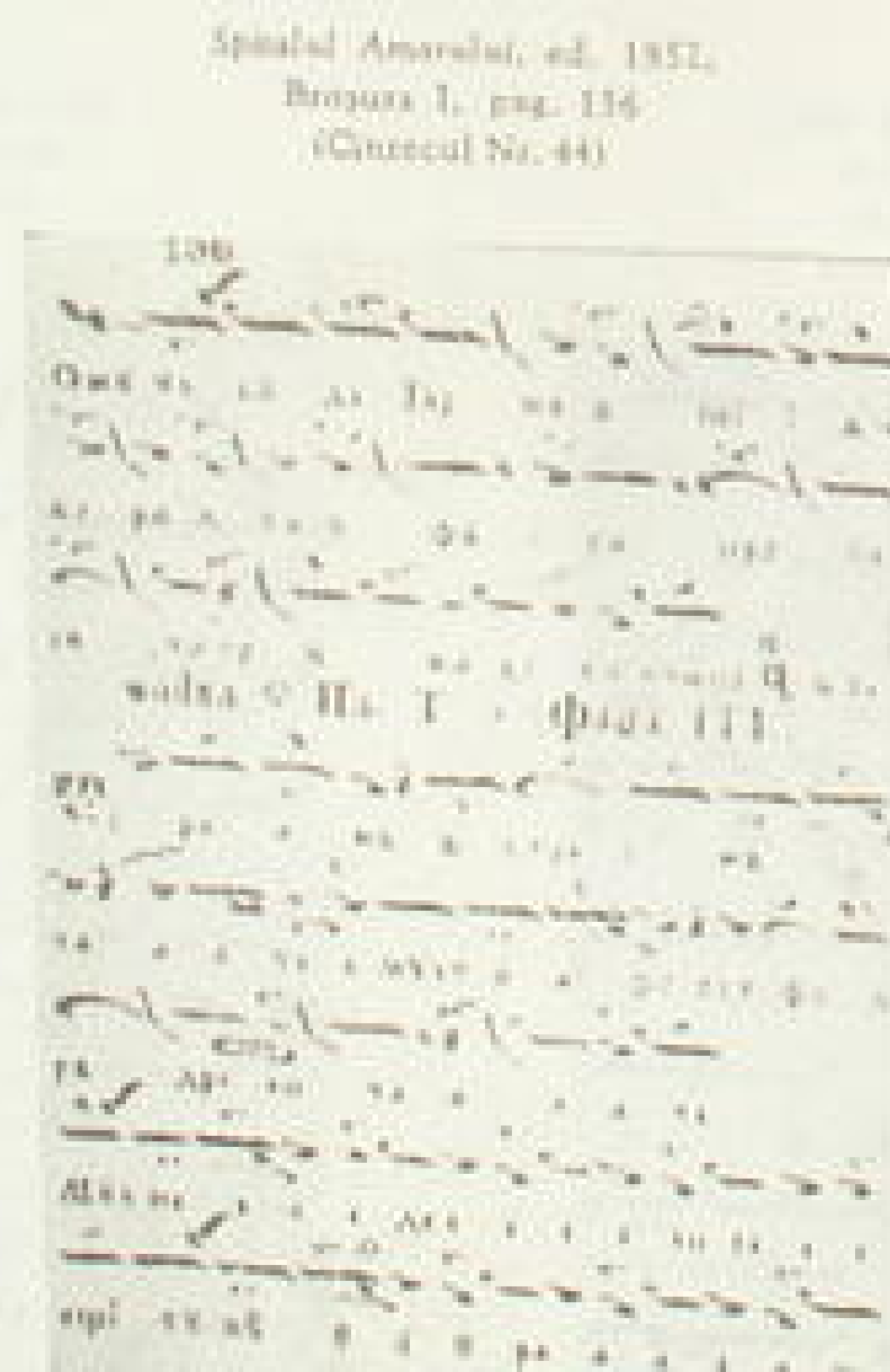
Spiralul Amaraului, ed. 1855.
Brosura V, pag. 141
(Cîntecul Nr. 43)

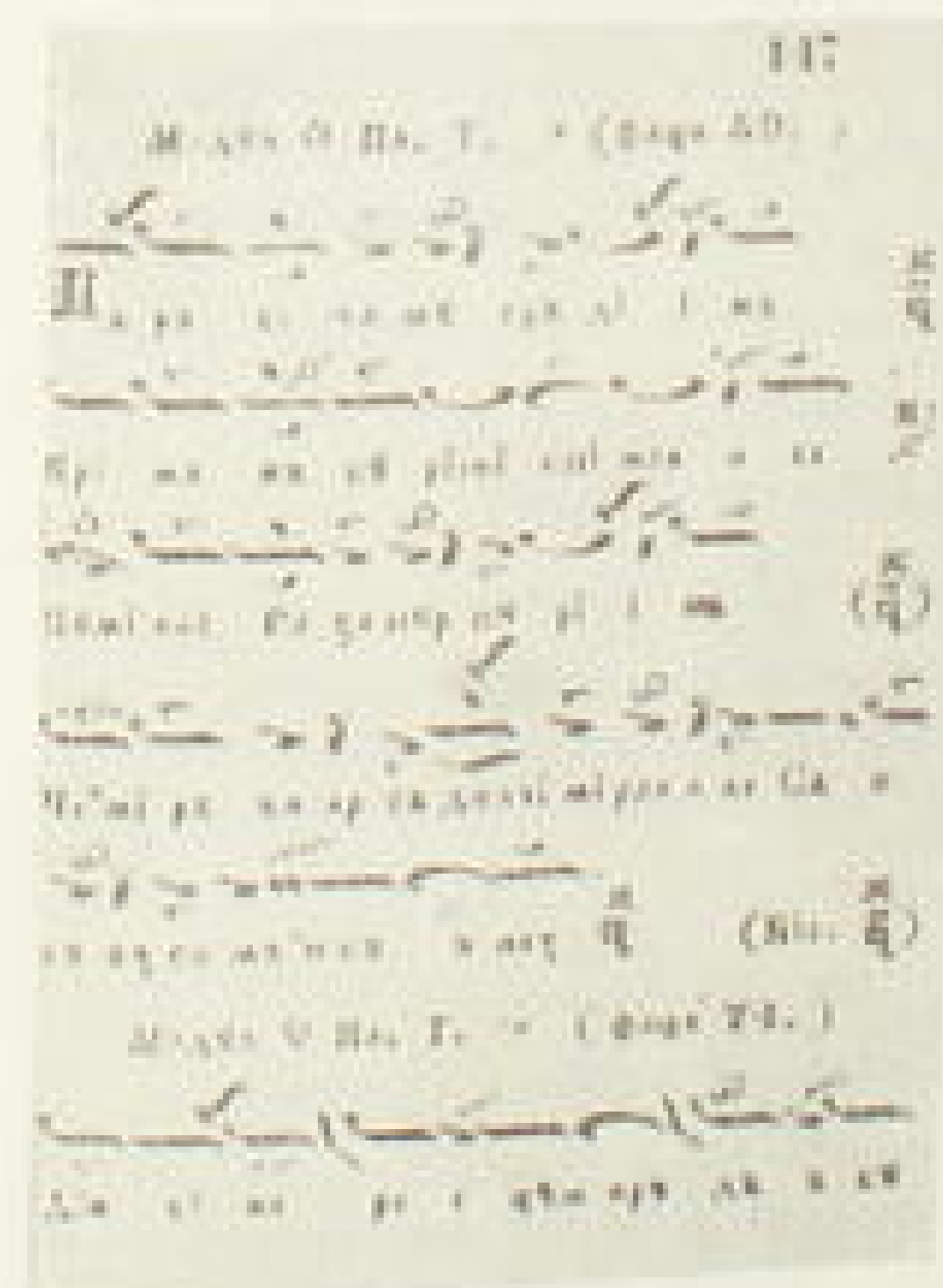
Spiralul Amaraului, ed. 1855.
Brosura V, pag. 140
(Cîntecul Nr. 40)

Spiralul Amaraului, ed. 1855.
Brosura VI, pag. 139
(Cîntecul Nr. 44)

Spiralul Amaraului, ed. 1855.
Brosura I, pag. 138
(Cîntecul Nr. 44)

Spiralul Amaraului, ed. 1855.
Brosura V, pag. 147
(Cîntecul Nr. 177)

Cîntec de Doina, ed. IV-a
(1848) pag. 40
(Cîntecul Nr. 193)

NOTE

1. Notăția psaltică este aceea de care se folosește, pentru scrierea cântărilor sale, biserica ortodoxă.
2. *Rânduiala Sfintei și Dumnezeiești Liturghii*, Buc. 1847, pag. 51.
3. În întregul ei, reforma cuprinde: a) stabilirea ritmului cântărilor; b) sistematizarea scârilor; c) înlocuirea numerilor polysilabice ale treptelor prin monosilabe; d) reducerea numărului semnelor de scriere.
4. « Reforma » se datorește lui Hrisant de Madit (+ 1843), Grigore Lampadarul (+ 1822) și Hurmuz Hartofilax (+ 1840).
5. Petru Manuil Efesiu, renunțat muzicant grec. El este cel care aduce la noi în țară « reforma » cea nouă a muzicii psaltice. Stabilindu-se în București, înființează o tipografie cu semnele notației psaltice în care tipărește, în anul 1820, primele cărți de muzică psaltică: *Noul Anotainment și Desăvârșirea...* Moare la București în anul 1840.
6. G. Dem. Teodorescu. *Viața și activitatea lui Anton Pann*, București 1893, pag. 41-44.
7. Anton Pann, *Fabule și Interioare*, vol. I, Buc. 1841, Prefață.
8. Cf. T. T. Barada. *Întreba testului în Moldova*, Iași, 1915, pag. 100.
9. Dr. M. Gaster. *Introducere la « Poetica scribi »* de Anton Pann ed. 1938, pag. XLVIII.
10. Macarie Ieromonahul — născut în jurul anului 1780 și mort în anul 1860 — este primul care traduce și tipărește cărți de muzică psaltică la Români, precum și un neobosit propagator al acestei muzici. Multe din cântările lui se găsesc în uz și astăzi. Este scotit cu păntecul muzicii bisericești române.
11. Macarie Ieromonahul, *Imoleghion*, Viena, 1813, pag. IV.
12. *Întreba Români*, ed. 1931, pag. 191.
13. Macarie Ieromonahul, *Op. cînt.* pag. V.
14. Panăsoț Enghiescu « fost cântăreț la Mitropolia din București. Ca și Macarie și Anton Pann, el a fost elevul lui Petru Efesiu. Mai târziu, pentru merite, a primit boieria de serdar. Către sfârșitul vieții s-a călugărit, primind numele Pangratic.
15. Anton Pann, *Fabule și Interioare*, Prefață.

15. Trebuie menționat aici că Anton Pann nu s-a mărginit numai la adaptarea melodiei grecești la textul românesc, ci uneori a procedat și invers, adică a căutat să « potrivească » unele cântări « la tonuri și ritmuri » — cum se exprimă el — cu cele grecești. Cu alie cuvinte face traducerea textului din grecește în românește, dar păstrează modelul grecesc în ceea ce privește numărul silabelor și locul accentelor. În felul acesta muzica rămâne absolut neschimbată.

16. Anton Pann, *La Sfîna Liturgică a Marelui Vântile*, Buc. 1894, pag. 10.

17. *Idem* pag. 10.

18. V. A. Urechina, *Isotria Squelcher*, vol. I, pag. 155-166.

19. Al. T. Dumitrescu, în *Semidictarul* din 1903, pag. 517, spune că prin 1817—26, Pann încă lepe: Anton Pandoleon, Antonie Petroviță, Anton Pandoleon Petroveanu și chiar Anton Pan. Mai departe vom vedea că există unele cîntec-de-ale lui în manuscrisul lui Ucoșescu, semnate astfel. De reținut este că pînă în 1817 semnează: Pan, cu un singur n. După aceasta cu o singură excepție în 1840, semnează cu doi n: Pann.

26. V. A. Urechua, *Op. cit.*, vol. 1, pag. 137.

11. Prin «muzică vocală» nu trebuie înțelese ceea ce se înțelege astăzi în mod obișnuit: învățarea a. b. c-ului muzical, ci muzica ce se cântă cu vocea, vocal, spre deosebire de muzica ce se cântă din instrumente, instrumentală, care începuse să se predă în Principate.

12. Dr. M. Gaster, *Op. cit.* pag. XLVII.

13. Este vorba de manuscrisul 3497 din Biblioteca Academiei R.P.R., intitulat *Carte de cîmări cu note de psaltichie scrise de G. Ucenescu*, student al domnului Anton Pann, la 1872.

24. *Fabulae et Interiorum, Prefata*

15. *Intercis Reminisc.* Ed. 1907. pag. 121.

16. I. Ghica, *Scrieri*, pag. 76.

27. *Istoria Romulorum*, pag. 105.

¹² Dr. M. Gasser, *Op. cit.* pag. LXXVIII.

19. *Heracles/Kimeros*. Tom. II, la sfârșit, după « muzeele cinatizilor abonați »

38. Diata din 1854, C. G. Desn. Teodorescu, *Operele lui Anton Pann*, pag. 124.

jr. G. Dem. Teodorescu, *Viata si activitatea lui Anton Pann*, pag. 65.

11. *Afrina Rembrandti*, anal. III, nr. 34, legi, joi 10 ianuarie 1849. Cnat dupl G. Beccari, *Parvus Carmen*, pag. 241.

11. G. Ewald, *Patrium Carmen*, 1798, 141.

14. Iați cheia dintre din acestea, acuse din mas. Urmasii:
Cinul 3811

Prandere a uis,
Edere una recte;
Pennis tibi au-lyllet,
Gratitudo au-lyllet.

Also at hand:

Avec la «*Revue*» : «*C'est de primauté de Anton Paradisov, 1820*».

Oh, happy, all human
 For all things are true.

Unde putai mea se duce
Acum cu gura dulce.

Are seen = 1820, Amos Pans =
Cintul 417:

Nădădea-mi nu stăa toată
 Și mi s'arătase rădăci,
 Căciunul cumpăna anilor
 Care n-avea nemuritoare

ANTON PANDOLECOS III

Am văzut cum din afară, avem două directe și anume:
Cîntul 18:

*Ah, nonce, nonce,
L'adieu in pace,
A la salute
Soffers in pace
A mai infini.*

Cu mențiunea: «deducat Mingji Barac, de A. P., 1811, pentru gîră» a p. Cîntal 154.

Acarapiller fin maderado...

Citad. 180; melodia nr. 11)

Lucy's Immature
Si ande molliorare...

este = modificat la 1748 tot de Anton Pann =; iar
Cântul 164:

Primăvara călăd aștept,
Toată firea reviește,
Plădurea tot înverzeste
Și de flori împodobite . . .

cite a alături din textul de Anton Pannoleon 1848.

15. Verificarea a fost posibilă întrucât sînt indicate de G. Dem. Teodorescu în *Operele lui Anonim Patru*, la pag. 103.

46. G. Dem. Teodorescu, *Opere lui Anton Poni*, pag. 98.

37. Teodor Georgescu (1814-1885), venit dintr-o familie bisericăscă, profesor de muzică și compozitor, alături de cântăreți bisericicești cânta și profane. A scris romane, ballade, simfonie patriotică, marșuri ostășești, etc. În timpurile sale, în anul 1864, Conservatorul de muzică, Teodor Georgescu, care era pe atunci profesor de psaltichie, se înscrie printre cei doi elevi.

În a doua jumătate a secolului trecut, el ocupă locul de frunte în ceea ce privește creația de cântec destinată masei, fiind cel mai cînat compozitor al timpului. Nelu Flautanu — care a condus mulți conducerea sa — spune în *Carte de muzică bucovinească*, apărută în București în 1901: «Zilnic lăudau cântările noastre, rugându-l să le mai dea ceva nou». Într-adevăr, în mai toate publicațiile de «muzică populară» din a doua jumătate a secolului trecut, luase dela lui lucrări, se înaltau cîntece de ale lui Teodor Georgescu. Fragmente din unele remanente ale sale se înalță și astăzi în diferite cîntece populare.

18. G. Dem. Teodorovici, *Viata și activitatea lui Anton Pann*, pag. 10, pag. 62.

39. A. Pann, *Rînduiala Sfîntei și Dîmniceleștii Liturghii*, pag. 77.
40. G. Dem. Teodorescu, *Viata și activitatea lui Anton Pann*.
41. Charles Auguste de Bériot — renumit violonist. S-a născut la 10 febr. 1802 la Löwen și a murit la 8 apr. 1870 în Bruxelles. El a scris, printre altele, 10 concerte pentru vioară.
42. N. Iorga, *Istoria Literaturii Române*, I, ed. a II-a, Buc. 1925, pag. 31—2, citat după G. Breazu, *Patrium Carmen*, pag. 298.
43. Cf. G. Potra, *Contribuții la istoricul țigărilor din România*, Buc., 1919, pag. 259, 269 și 278.
44. Este vorba de moștile satelor devălmășe, sau de cele meștenești.
45. Cf. C. Bobulescu, *Liburii negri*, Buc. 1922, pag. 150—151.
46. Cf. M. Gr. Poștășcu, *Istoria Mușicilor la români*, pag. 619.
47. Manuscrisul 1497, pag. 675.
48. Heruvico-Kinenciar, tom. I, pag. 38.
49. Foatul profesor de psaltic I. Popescu-Pădurea, pomenește de multe ori de acest lucru. Ba chiar a făcut o notă intrina din edițiile *Pentecostarului*, tipărit de el, pe care însă nu-l avem.
50. Citat după G. Breazu, *Patrium Carmen*, pag. 384—85.
51. J. A. Wadmann, *Excursi din Valahia*. Citat după G. Breazu, op. cit. pag. 176.
52. Numim *mod de sol, mod de fa, mod de mi, mod de re*, etc. modurile construite în cuprinsul octavelor *Sol-sol, Fa-fa, Mi-mi, Re-re*, etc., și avînd toate treptele naturale. Modul își primește denumirea de la octava în cuprinsul căreia se construiește.
53. N. Carotjan, *Contribuții la originea liricii românești în Principate*. Extras din *Revista filologică* an. I, (1927). Cernăuți, 1927, pag. 195.
54. *Istoria României*, pag. 185.
55. Oprea Dumărescu, *Melodii române, italiene și arabe*. Cîntec române și italiene descripte cu note literice și cele arabe cu litere române. Broșura I, Buc., 1860.
56. I. Codru Drăganu, *Cheltuielile unui român ardelen*. Ed. de G. Onciul, 1919. Citat din St. O. Ioniș, *Tablouri culturale din trecutul românesc culese din mai mulți autori*, Buc. 1918, pag. 84.
57. G. Onciul, *Fr. J. Salzer despre muzica noastră*, în 1781. Extras, Cernăuți, 1937, pag. 9.
58. G. Breazu, op. cit. pag. 309.
59. Prin «bătăie» se înțelege în muzica psaltică, «timpul cheltuit» prin lăsarea și ridicarea mîinii în mod egal.
60. Treapta «7» este coborîță ori de cîte ori melodia urcă pînă la ea, iar după ce a atins-o coboară; cînd însă melodia se stabilește în tetracordul al doilea, treapta «7» este naturală.
61. Cf. G. Onciul, Op. cit. pag. 9.
62. T. T. Burada, Op. cit. pag. 97, v. și Poștășcu, op. cit. pag. 619.
63. T. T. Burada, *Albumul muzical III*, pag. 28.
64. Nicolae N. Filimon, *Cîntecul vechi și nou*. «Biblioteca pentru Toți», Ed. pentru Literatură și Artă a Uniunii Scriitorilor din R.P.R., 1970, pag. 175.
65. Elias Regnaud, *Istoria politică și socială a Principatelor Dunărene*, Iași (1876), pag. 378.
66. Breazu G. *Inscripțiile teatrului muzical în Principatele Române*, *Opere române, program*, 1941—1944, pag. 10 și 11.

67. Vincenzo Bellini, (1781—1835) — compozitor italian de un talent muzical-dramatic puțin obișnuit. A scris, printre altele, operele: *Somnambula*, *Norma* și *Puritani*.

68. I. Ghica, Op. cit. pag. 80.

69. Giuseppe Verdi, (1813—1901) — Compozitor italian cu renume mondial, autor a o serie de opere ce figurează în programele mai tuturor teatrelor de operă din lume. Cele mai cunoscute opere ale sale sînt: *Rigoletto*, *Traviata*, *Aida*, *Otello* și *Falstaff*.

70. Iată cîteva publicații din care se poate vedea circulația unora dintre cîntecurile lui Anton Pann:

1. Dr. M. Gauer, *Cîntec, cîntec popular și cîntec de ușa mediu*.
2. N. Drăganu, *Versuri vechi*.
3. D. Gădaru, *Originea și dezvoltarea motului « Amărîta turturică »*.
4. G. Bogdan-Duică, *Din vremea lui Anton Pann*.
5. D. Muștaru, *M. Eminescu, Literatura populară*.
6. I. Breazu, *Versuri populare în manuscris ardelen vechi*.
7. G. Dem. Teodorescu, *Pînzii populare române*.

71. Pînă în anul 1876 s-au mai publicat încă o ediție. După această dată s-a modificat conținutul publicațiilor, scoțîndu-se «cîntecurile morale» — în unele numai în parte, iar altele în total — și introducîndu-se, adesea, *Vicleșul* sau *Irezi* și cîteva colinde. Numai în Biblioteca Academiei R.P.R. se găsește și astăzi această publicație pe coperta căreia se menționează că sînt luate «după Anton Pann».

72. Egr. — fonogramă. Indică numărul înregistrării cu fonograful.

73. F.a. — fond auxiliar. Sub această denumire sînt cuprinse toate cîntecurile notate direct, după auz.

74. Al. Vasiliu, *Cîntec, urduri și bătăie de ale poporului*, pag. XVIII, nr. 30.

75. G. Dem. Teodorescu, *Viata și activitatea lui Anton Pann*, pag. 61.

76. A. Pann, *Heruvico-Kinenciar*, tom. I, Cuvînt « către cîntători ».

77. N. Severeanu, *Imnologhina-Căntăreț*, Buzău, 1900, Prefață.

78. G. Ucenescu, *Ma*, 1497, pag. 667.

79. Idem.

80. După cum se vede, poziția *chertîmîi* și a lui *i* pînă la *de oligon* și de *petău* este determinată, pentru a și dacă sînt sprijinite sau combinate. Atunci cînd se află la capătul din dreapta: sînt combinate, sînt sprijinite; cînd se află la mijloc sau la capătul din stînga: sînt combinate. Să se rețină că semnul în sine, luat fiecare în parte, ne indică numai intervalul, nu și felul sau mărimea lui, care depinde de poziția pe care o ocupă în scară. Un același interval — de ex. de terță — poate fi mare, mic, mărit sau micșorat, după scara în care se află și după locul pe care-l ocupă în aceasta.

81. Precizăm că rîndul I am transcris respectînd înocinai teoria lui Anton Pann. Unii transcriitori aș și dacă sînt sprijinite sau combinate. Atunci cînd se află la capătul din dreapta: sînt combinate, sînt sprijinite; cînd se află la mijloc sau la capătul din stînga: sînt combinate. Să se rețină că semnul în sine, luat fiecare în parte, ne indică numai intervalul, nu și felul sau mărimea lui, care depinde de poziția pe care o ocupă în scară. Un același interval — de ex. de terță — poate fi mare, mic, mărit sau micșorat, după scara în care se află și după locul pe care-l ocupă în aceasta.

82. I. Popescu-Pădurea, *Principii de muzică literică și instrumentală (psaltică)*, pag. 19 (notă).

83. J. B. Rebourt, *Tratat de psaltică*, pag. 9.

84. Nu am redat broderia prin notă reală ci prin notă mică pentru motivul că am vrut să redăm vizual — întrucît auditiv nu există desosebire — desosebirea dintre sunetele reale reprezentate prin semnele «vocale» și cele ce rezultă din intervenirea semnelor «consonante».

85. Anton Pann, *Bazu scrobitic*, pag. 38.

86. Idem, pag. 61.

87. Idem, pag. 196.

88. Am comparat între ele:

1. *Kegragarii pe glauri*, « facerea lui Iacob Protospathari » ce se găsește în:

— Theodoros Phokasos, *Termtion Anthologia*, ed. I, Constantinopol 1803, pag. 24 et 31.

— Nectarie Tripolios, *Carte de cântări bisericești*, tomul I și II, Iași 1846, pag. 27 et 31.

2. *Styha Aramului*:

— Theodoros Phokasos, Op. cit. pag. 97.

— N. Tripolios, Op. cit. pag. 71.

3. *In Sfinta (Marea Săptămână a Paștilor)*:

— Theodoros Phokasos, Op. cit. pag. 110.

— N. Tripolios, Op. cit. pag. 88.

— Măcarie Ieromonahul, tomul al doilea al *Anthologiei*, Buc. pag. 25.

89. L. A. Bourgauf-Dacoudray, *Studi asupra muzicii bisericești-grecești*, pag. 6.

INDEXE ALFABETIC

A. Probleme

Activitatea de folclorist 24

activitate tipografică 16, 17, 18, 19, 20

artiști 23

« Așezământul Coral » 28

« auditiv » 20

Bucureștii la 1837 41—42

Calendar 10, 20, 26, 27

Calendarul lui Bonifatie Setoul 11, 16

cantor 14

cărți de muzică bisericească 23

cînt teatral 31, 48

cîntare bisericească 5, 19

cîntare religioasă 14

cîntăreț 3, 10, 15, 28

cîntăreți bisericești 4, 10, 19

cîntece populare 21, 24, 25, 30, 31, 60, 61

cîntece de Stea 11, 15, 17, 25, 31, 40, 30, 37

cîntece arabe 41

cîntece bilingve 41

cîntece cu conținut social 31

cîntece de palat 48

cîntece europene 42

cîntece « exterioare » 20

cîntece grecești 41, 42

cîntece haiducești 31

cîntece naționale 30

cîntece profane 22, 25, 26, 38

cîntece sătene 30, 31, 33, 34

cîntece turcești 41, 42

Cîntări naționale 25, 31, 33, 36, 38

Colectii cîntece 21

Compoziții 11

contaminare 28

creații artistice ale poporului 21

creații culte 30, 41, 38

creații laudărești 30

creații populare 30

culegeri folclor 21—23

cultura grecească 11

Danciile de biserică 18, 19

« director » 10, 13

dirijor 28

Folclor 22

folclor muzical 21, 24

folclorist 3, 21, 61

folclorul literar 31

formule melodice 30

fonale 60, 74

Gen cromatic 10, 44, 74

gen diatonic 38, 44

gen euzarmonic 38, 44, 45, 74

Împărțirea octavei practice în « secțiuni » 24

influența cîntecelor grecești 41

influența cîntecelor turcești 42

influența grecească 40, 42
 influența muzicii apusene 46, 51
 influența occidentală 41, 47, 51, 69
 influența orientală 41, 60
 influența poeziei erotice apusene 31
 influența poeziei neogrecești 31
 influența psaltico-orientală 38
 influența turcească 40, 42
 interpretarea dipliului și a tripliului 72
 interpretarea semnelor consonante 68, 69, 70, 71
 întrepătrunderea stilurilor psaltic și occidental 48, 49
 introducerea limbii naționale în școli și în biserică 12

Lăutari 31, 34, 40, 47
 lăutari bucureșteni 33, 34, 47, 38
 lăutari doșnănești 31
 lăutari orășeni 23

Marșuri 48
 măreță 4, 5, 18
 melodii diatonice 27
 melodii cromatice 27
 melodii românești 42
 melodii de operă 42
 meșteșugul muzicilor 49
 moduri 38, 44, 47, 74, 76
 modulatii 30, 40, 44, 45, 74
 mișcarea în muzica psaltică 66
 muzica militei 47
 muzica apuseană 38, 51, 46, 47, 49
 muzica bisericască 10, 17, 16, 19, 20, 21, 34
 muzica cultă 7
 muzica europeană 19, 47
 muzica « românească » 47
 muzica orientală 33, 47, 48
 muzica psaltică 4, 10, 11, 13, 14, 19, 28, 18, 34, 35, 37, 39, 42, 50
 muzica religioasă 4, 9
 muzica ungurească 47
 muzica vocală 15, 28

Notarea cîntecilor 13
 notația europeană 18, 19
 notația muzicii psaltice 10
 notația liniară 4, 17, 18, 19
 notația psaltică 3, 5, 19, 27, 28, 29, 30, 41, 42
 note « europene » 10, 37, 39
 note orientale 20

Orchestra formată din țigani 47
 organizarea învățămîntului 18

Paralelism 10, 15
 pătrunderea arilor de operă și epiretă în gustul bucureștenilor 48
 pătrunderea muzicii apusene prin lăutari 46
 pătrunderea muzicii apusene prin fanfare 47
 pătrunderea muzicii apusene prin trupele de operă 47, 48
 primul axion tipărit în l. română 13
 profesor de cîntări bisericesti 13
 profesor de muzică 17, 28
 profesor de muzică vocală 15
 psalmi versificați 30
 psaltichis 10, 19

Recrutarea abonaților 20
 « reforma » muzicii psaltice 10
 Regulamentul Organic 18
 repertoriu orășnesc 33
 repertoriu țărănesc 33
 reprezentații muzicale 47
 reprezentații teatrale 46
 ritm 37, 45, 50
 romanțe 27, 29, 41, 48
 « românești » 14, 16

Scări 38, 44
 scări cromatice 7, 38, 39, 49
 scări diatonice 38, 74
 scări psaltice 74—76
 schimbarea mentalității 19, 20, 41
 Școala Academică 12
 școala de cîntări bisericesti 13
 școala de muzică vocală 19
 școala de muzică bisericască 15
 școli 11, 13, 16, 17
 școli de învățat arta cîntului 48
 școli de muzică 10
 semne combinate 64
 semne consonante 66, 67—68
 semne sprijinite 64
 semnele de scriere ale notației psaltice 63
 sfert de ton 24
 simplificarea notației 30
 situația culturală a Principatelor 12
 situația social-economică a Principatelor 11—12
 Soc. Filarmică 19, 48

stil occidental 48
 stil oriental 41, 48
 stil popular 33, 48
 stil psaltic 33, 36, 41, 48, 51, 58, 51, 77

Temporale 65—66
 tipărituri profane 18, 20
 tipărituri de muzică bisericască 19, 20, 34
 tipografia lui P. Efendi 10
 tipografie proprie 10, 60

Alexandru V. 44, 48, 61
Angheluta (lăutară) 46
Asachi G. 12, 23

Băleanu C. 12
Barac Mănușă 16
Barbu Lăutaru 46
Bellini V. 48
Beriot Ch. A. de 30
Birlea O. 35
Bobulescu C. nota 47
Bogdan-Duica G. nota 70
Bourgault-Ducoudray 38
Breazu G. 42, 54, 56, 57, 58 nota 31, 31, 38, 68
Breazu I. nota 70
Burda G.T. 30 nota 7, 61, 63

Calistruț (Ierodiasion) 17
Caragea I. 10, 31
Cartoian N. 40
Catulescu Veniamin 41
Chiosa Costache 17
Chiriacu I. 38
Comachi C. 11
Codru-Drăgășanu I. nota 30
Constantin (Ierodiasion) 17
Crișan I. 33
Croitoru I. 38
Cucu G. 56, 57
Cuculi 47

Danckert Werner 31
Dima G. 31, 35, 38
Dobres (Ierodiasion) 17
Dosoties, Mitropolul 30
Drăgănu N. nota 70

« traducerea » cîntărilor bisericesti 13, 14, 39, 60
 transcrierea consonanțelor 67—68
 transcrierea vocalelor 67
 transcrieri din notația psaltică 38
 transformarea mentalității și a gustului 19, 41, 42
 transpunerea notației psaltice în cea liniară 4, 17
 trupe de operă 47—48

Veniamin « polonicesti » 17

B. Nume proprii

Dumitrescu Al. T. nota 12
Dumitrescu Opera nota 31

Efendi Petre 10, 13, 14
Elrich H. 23, 24, 35, 37
Eminescu M. 3
Enghelutiu P. 13

Filimon N. nota 64
Flechtenmacher Al. 48, 31, 37
Fotino Dionisie 10
Friedwagner dr. M. 37

Galimacu G. 31
Gaster M. dr. 10, 19 nota 8, 70
Gărdaru D. nota 70
Georgescu Teodor 17, 19
Gerger Johann 47
Ghica Ion 18 nota 68
Gondala 47
Grigore Lampulău nota 3

Hessant de Madit nota 3
Hamare Hartdillo nota 3

Lichin de Vicina 47
Ierodiasion (Ierodiasion) 17
Ionescu C. A. 38
Ionescu Dometie 36, 37
Ionescu George 39
Ionescu Nelu 37
Iorga N. nota 42

Kraus D. G. 35, 36
Kieselst 13
Kopung Josef 19

Laurian D. A. 3
Lazăr G. 10, 12
Levinski Al. 29
Lungu N. 32, 34
Lupu, Mitropolitul Dionisie 13, 35

Macarie, Ieromonahul 12, 13, 14, 30, 36, nota
3, 12, 38
Macarie, patriarhul Antiochiei 47
Magiari Gr. 32, 34
Marienescu A.T. 55
Miculi C. 23, 34
Millo Matei 48
Moldăruș D. nota 30
Mureșanu A. 34
Muzicescu G. 53

Onciul G. nota 57, 61

Paul de Aleppo 42
Pencovici (Pitaru) 19
Phokasos Th. nota 48
Popescu-Padurea 53, 55, 68, nota 42
Popovici T. 55
Popovici V. 56
Potra G. nota 43
Fondumica M. Gr. nota 46, 62

Rădulescu I. H. 10, 12
Rebours J.B. nota 83

Regnault Elias nota 65
Rommberg Bernhard 23
Rujitzki 23, 24

Sanaoni Basilio 48
Severeanu N. nota 77
Stoicovici N. nota 54
Stupcanu Teodor V. 53
Sulzer Fr. J. 43, 46, 47
Sofu C. 47

Teodorescu G. Dem. 10, 21, 22, 26, 28, 33, 39
Tripolius N. nota 31, 35, 40, 70

Ucenescu G. 16, 35, 53, 55, 58, 59, 60, nota 23, 68
Uicu Anton V. 38
Urechia V. A. nota 18, 20
Uru N. 36

Vasilu Al. 58
Văcărești (poetii) 33
Veniamin (Arhimandritul) 10
Verdi G. 49
Vladimirescu T. 14
Vulpescu M. 30, 37
Vulpian D. 24, 33, 54, 55

Wachmann J. A. 23, 24, 29, 35, 32, 35

BIBLIOGRAFIE

- BOURGAULT-DUCOUDRAY L. A. — *Studi asupra muzicii bisericești grecești*. Paris. Hachette et Cie, 1897.
- BOBULESCU C. — *Lăutarii noștri*. București, « Naționala » 1922.
- BOGDAN-DUICĂ G. — Din vremea lui Anton Pann. În *Convorbiri Literare*, anul XXXVI (1903).
- BREAZUL G. — *Industria muzicală în Principatele Române*. În *Anuarul Conservatorului Regal de Muzică și Artă Dramatică din București pe 1941—1942*. București, « Tiparul Universitar », 1941.
- BREAZUL G. — *Patrium Carmen*, Melos I. Craiova, *Scrial Românesc* (1941).
- BREAZUL G. — *Un capitol de educație muzicală*. București, « Cartea Românească », F. d.
- BREAZUL G. — *Carte de cântec pentru clasa a IV-a secundară pentru băieți și fete*. Ed. pentru Școlile Normale, Craiova, « Scrial Românesc » (1943).
- BREAZU L. — *Vernuri populare în manuscris ardelene vechi*. În *Anuarul Arhivelor de Folclor*, V.
- BURADA T. T. — *Istoria Teatrului în Moldova*, Vol. I, Iași, 1915.
- CARTOJAN N. — *Conversațiuni privitoare la originea literaturii românești în Principate*. Extras din *Revista Filologică* Anul I (1927) Cernăuți, Glauful Bucovinei (1927).
- CRÎȘAN IULIU — *Din repertoriul școlii din Slatina*. Cluj, Minerva 1921.
- DENSUȘIANU OVID — *Literatura Română Modernă*, Vol. I și II, București, Ed. Librăriei Alcalaș 1920.
- DIMA G. — *Cinze populare și melodii vechi românești pentru cor mixt*. Căzete I—VIII. Idem pentru cor de băieți, I—VIII. București, Jean Fodor, Brașov, H. Zeidler, Leipzig, P. Palau, F.d.
- DIMA G. — *Mama lui Ștefan cel Mare*. Baladă de D. Belistineanu, compusă pentru soli, cor mixt și orchestră. Ed. București Jean Fodor, Brașov, H. Zeidler, Leipzig, P. Palau, F.d.
- DIMA G. — *Măgur, măgurel, Doamnă compusă de...* București, C. Gheauș, F. d.
- DUMITRESCU O. și HRISTESCU D. C. — *Melodii române, italiene și arabe*. Cele române și italiene descrise cu note bisericești și cele arabe cu note române, București, 1860.
- EHRLICH HENRI — *Artă națională română...* Viena (1870).
- EMINESCU M. — *Literatura populară*. Ediție comentată de D. Moldăruș, Craiova, « Scrial Românesc » F.d. (Clasicii Români Comentate).
- FILIMON N. — *Glăsurile vechi și noi*. În *Biblioteca pentru 1941*, București, (1941).

- FLECHTENMACHER A. — *Maria lui Ștefan cel Mare*. Poezie de Dimitrie Bolintineanu. Pentru voce cu acompaniament de Piano-Forte. București, tipografia și ed. J. Weiss, F.d.
- FRIEDWAGNER M. — *Cîntece populare românești din Bucovina*. Konrad Triltsch Verlag, Würzburg 1940.
- FURTUNĂ ECON. D. — *Numele lui Anton Pann*. În *Cuget Clar*. Anul III (1939).
- GALINESCU G. — *Tratat de muzică pentru clasa III-a secundară*. București, 1930.
- GĂZDARU D. — *Originea și răspîndirea motinului « Andrită Turturelă » în literaturile române*. Iași 1935.
- GEORGESCU-BUZĂU C. — *Descompunerea feudalismului și începuturile capitalismului*. Colecția Contemporanul, București (1949).
- GHICA I. — *Scrieri către V. Alexandri*. București, 1905.
- IORGA N. — *Istoria Bucureștilor*. București, 1909.
- IORGA N. — *L'enseignement en pays roumain*. Traduction par Mlle Alexandrine Dumitrescu. Bucarest 1932.
- IOSIF ST. O. — *Tablouri culturale din trecutul românilor*. București, 1913.
- ISTORIA ROMÂNIEI — *Manual unic pentru clasa a VIII-a secundară*. București, E. S. 1947.
- KIRIAC D. G. — *Cincizece cîntece populare românești, armonizate pentru voce și pian*. Ed. II-a, Editura Comp. Romîni, București, 1945.
- LAURIAN D. A. — *Un cîntăreț uitat*. În *Tranacțiuni literare și științifice*, nr. 2 din 1872.
- MACARIE IEROMONAHUL — *Armoileghion sau Căntăreț-muziceș...*. Viena, 1823.
- MAGIARI GR. și LUNGU N. — *Carte de Muzică pentru clasa a IV-a secundară*. București, Ed. « Lupta ». (1936).
- MANUSCRISUL 1407 — (G. UGENESCU) Bihl. Acad. R.P.R.
- « MUGUR, MUGUREL » — *Ed. de Stat a Moldovei*. Tiraspol, 1936.
- MUZICA — *Manual unic pentru clasa a VIII-a medie*. București, Ed. de Stat, 1939.
- MUZICESCU G. — *12 melodii naționale culese, armonizate și aranjate, pentru cor mixt și piano de...* Iași, 1889.
- ONCIUL G. — *Fr. J. Salzer, despre muzica noastră, în anul 1781*. Extras. Cernăuți, 1937.
- PANN ANTON — *Vernuri muzicești*. București, 1830. În privilegiata tip. din București.
- PANN ANTON — *Poezii de cîntat sau Cîntece de lume*. Tom I. București 1831.
- PANN ANTON — *Hrînzire sau Școala Moralului, care învață toate obiceiurile și năvaturile cele bune*. București, 1834.
- PANN ANTON — *Noul Eretic*. Sibiu 1937. Tomul I—V.
- PANN ANTON — *Poezii de cîntat sau Cîntece de lume...* Tipărit a doua oară. București, 1837.
- PANN ANTON — *Fabule și Istorisare*. București, 1839.
- PANN ANTON — *Noul Dezantar*, I, II. București, 1841. În tipografia Pitarului Coant. Pencovici.
- PANN ANTON — *Bazul teoretic și practic al muzicii bisericești sau Gramatica Melodică*. București, 1845. Întru a sa Tipografie de muzică bisericască.
- PANN ANTON — *Poezii populare*. Broșura I. București, 1846. În tip. sa.
- PANN ANTON — *Armoileghion sau Căntăreț*. București, 1846. Întru a sa tipografie de muzică bisericască.
- PANN ANTON — *Epitaful sau Slujba înmormîntării Domnului nostru Iisus Christos*. București, 1846.
- PANN ANTON — *Vernuri ce se cîntă la nașterea Domnului nostru Iisus Christos*, A. 3-a. oară tipărită. București. În tipografia lui A. P. 1846.
- PANN ANTON — *Rînduiala Sfintei și Dumnezeiești Liturghii*. București, 1847. În tip. sa de muzică bisericască.
- PANN ANTON — *Precutare din Bazul muzicii bisericești și din Anataimatar*. București, 1847. În a sa tip. de muzică bisericască.

- PANN ANTON — *Parasimier*. București, 1847. În tip. sa de muzică bisericască.
- PANN ANTON — *Herrices-Könnicar*, I, II. București, 1847. În tip. sa de muzică bisericască.
- PANN ANTON — *Proverburile sau Povestea verbei*. București, 1847.
- PANN ANTON — *Cîntece de Stea sau Vernuri ce se cîntă la nașterea Domnului nostru Iisus Christos*, A. 4-a. oară tipărită cu adăos de cîntece morale. București, 1848.
- PANN ANTON — *Privighier*. București, 1848. În a sa tip. de muzică bisericască.
- PANN ANTON — *Spatul Amerului sau Cîntărețul Dorului*. Broșurile I, II. București, 1850. Ed. a II-a Broșurile I-IV. 1852.
- PANN ANTON — *O jecătore la pară sau Povestea lui Moș Albu*. Partea I-a. București, 1851. În tip. lui A. P. Partea a II-a în 1852.
- PANN ANTON — *Antifone ce se cîntă la ectenile sînti, dimineții și ale Sfintei Liturghii*. București, 1851. în tip. sa.
- PANN ANTON — *Noul Dezantar*, vol. II (reîmpărit) și III. București, 1853. În tip. sa de muzică bisericască.
- PANN ANTON — *Noul Anataimatar*. București, 1854. În tip. lui A. P.
- PANN ANTON — *La Sfînta Liturghie a Marelui Vasile*. București, 1854. În tip. lui A. P.
- PANN ANTON — *La Sfînta Liturghie a lui Ioan Gurd de Aur*. București, 1854. În tip. lui A. P.
- PANN ANTON — *Micș gramatică muzicală*. București, 1854. În tip. lui A. P.
- PANN ANTON — *Povestea verbei*, cu o introducere de Dr. M. Gauer. Craiova, 1936 (Clasici Romîni Comentată).
- PANN ANTON — *Opere alese*. Cu un Studiu critic și Glosar de N. Mihăescu. I, II. București (1941) (Scriitorii Clasici Romîni).
- PANN ANTON — *Scrieri alese* (ed. îngrijită de Paul I. Papadopol). București, Cultura Romînească, F. d.
- PLOEȘTEANU NIFON N. — *Carte de Muzică, pe paltichie și pe note liniare pentru trei voci, întocmită de...* București, 1903.
- POPESCU NICOLAE M. — *Viage și activitatea discului de cîntări Mașarie Ieromonahul*. București, 1908.
- POPESCU PASĂREA I. — *Colecțiune de imne polare*. București, 1909.
- POPESCU PASĂREA I. — *Repertor coral alături pentru al VIII-a Congres General al Îndrăstirilor din România, ținut la Tîrgoviste, de...* București, 1910.
- POPESCU PASĂREA I. — *Cîntări bisericești, patriotice și populare*. București, 1915.
- POPESCU PASĂREA I. — *Colecțiune de cîntări bisericești alese, imne patriotice și cîntece populare*. București, Tip. Cărtilor Bisericești, 1925.
- POPESCU PASĂREA I. — *Principii de muzică bisericască orientală, (qualicks scriere de...* București, Tipografia Cărtilor Bisericești, 1947.
- POSLUȘNICU MIHAI Gr. — *Istoria Muzicii la Romîni*. București, 1918.
- REGNAULT ELIAS — *Istoria politică și socială a Principatelor Dunărene*. Iași, 1876.
- SEVEREANU N. — *Colecțiune de Cîntece naționale, bisericești și călugărești...* Iași, 1904.
- SPERANȚIA TH. D. — *Scrieri noi*. Biblioteca pentru toți. București, 1900.
- STOICOVICI N. — *Colecțiune de cîntece și cîntări bisericești pentru Școalele populare, de...* Brașov, Cîntec, 1903.
- STUPCANU TEODOR V. — *Colecție de cîntări polare, religioase, patriotice și naționale pe una și două voci egale, culese, întocmite și aranjate de...* gravură și litografie « C.W.H. Hoyer, Hamburg (1903).
- TEODORESCU G. DEM. — *Poezii populare române*. București, 1885.

- TEODORESCU G. DEM. — *Operele lui Anton Pann*. Partea II-a, București, Socec, 1891.
 TEODORESCU G. DEM. — *Viata și activitatea lui Anton Pann*. Partea I-a, 1893.
 URECHIA V. A. — *Istoria Școlilor*, I—IV, București, Imprimeria Statului, 1891—1901.
 VASILIU AL. — *Cîntece, urîuri și boete de ale poporului, adunate de . . .* Acad. Rom. *Din viața poporului român*, IV, București, 1902.
 VULPIAN D. — *Muzica populară: Balade, Colinde, Doine, Idyle, pentru voce și piano*. Ed. Culegătorului (1885).
 ZAHARESCU BARBU — *Curs elementar de economie politică*. București, Ed. Cartea Românească, 1949.
 WACHMANN JOHANN A. — *Excursi din Valahia*, Viena, Vessely.

Periodice

- ALBINA, Revistă muzicală ilustrată, anul I, București, 1916.
 ALBINA ROMÎNEASCĂ, Gazetă politico-literară, Iași (1834).
 CALENDAR . . . (de Anton Pann), București, 1838.
 CALENDAR BOGAT PE ANUL DE LA HRISTOS, 1850, București, în tip. lui Anton Pann.
 CALENDAR PE ANUL DE LA HRISTOS, 1854, București, în tip. lui Anton Pann.
 CULTURA, Revista cităreșilor bisericuști din Rămănești, anul I—II, București, 1911—1912.
 IZVORAȘUL, Revistă de muzică, artă națională și folclor, sub îndrumirea Pr. G. N. Dumitrescu-Botești, anul I, 1919.
 MUGUR, MUGUREL, bibliotecă muzicală « Lira Română », nr. 14, București.
 MUGUR, MUGUREL, bibliotecă muzicală « Muză Română », nr. 91, Cernăuți.

CÎNTECE

POM, POM, POM ERAM EU, POM.,

Poezia unui gingaș despre zăpada de la rădă

Allegretto

Pom, pom, pom e-ram eu, pom Pom e-ram, cu
frun-za ver-de Și ver-dea-ța mi că pier-de,
Pom, pom, pom, pom e-ram eu, pom.

Pom, pom, pom eram eu, pom,
Pom eram, cu frunză verde
Și verdeța mi se pierde,
Pom, pom, pom, pom eram eu, pom.

Om, om, om eram eu, om,
Om eram eu mai înainte,
Cin de treabă și cuminte,
Om, om, om, om eram eu, om.

Dar, dar, dar acuma, dar,
Dar de cînd verbu cu tine

Au intrat fiori în mine,
Dar, dar, dar, dar acuma, dar.

Nu-i, nu-i, nu-i nădejde, nu-i,
Nu-i nădejde de scăpare
Cum intrat în cursă tare,
Nu-i, nu-i, nu-i, nu-i nădejde, nu-i.

Joc, joc, joc își bate, joc!
Joc își bate Afrodita
Cu săgeată de ispită!
Joc, joc, joc, joc își bate, joc!

ICI E ȚĂRINĂ, ICI GLOD...

Hard

Allegretto

ici e ță - ri - nă, ici glod, ici e
băr - bă - țe - lul mort. Ici e toa - ma un - de
joc Dra - go - stea mea cea cu foc.

Ici e țarină, ici glod,
Ici e bărbățul mort,
Ici e toamnă unde joc
Dragostea mea cea cu foc;

Ici doarme cu mîini la piept
Și-o să joc, să mi-l deștept;

Dar de cît voi deștepta,
Voi juca și voi cînta.

Dormi, dormi, bărbățul meu,
Ierte-mi-te Dumnezeu;
Dormi, dormi-ți somnul lung,
Cîteam tras, destul! mi-ajung!

O șezătoare la țară, p. 87 (— 87).

AOLEO, MĂ DOARE SPATA...

Moderato

A - o - leo mă, mă doa - re spa -
ta. Ca ma bă - ătut cu lo - lo -

- pa - ta Su - fle - țe - lul cît co - lea.

Aoleo, mă-mă doare spata
Că ma bătut cu loșopata.

Sufletul cît colea!

Aoleo, mă-mă doare gitul,
Că ma bătut rău uoritul.

Aoleo, mă-mă doare mîna,
Că ma bătut cu pră-prăjina.

Aoleo, mîna, mîna frînt piciorul,
Că ma bătut cu totoporul.

Aoleo, mîna, mîna secat șoldul,
Că dat în mine cu-cu boldul.

Aoleo, mă-mă doare cotul,
Că dat cu lemnul, neșetotul.

O șezătoare la țară, p. 87 (— 87).

Refrenul se zice tot după două versuri.

PE CULMIȚA DEALULUI...

Andante

Pe cul - mi - țe — dea lu - lui Dea - lu - lui, Ar -
- dea - lu - lui O — leo, leo, leo, leo, mîn - dru - ța mea —
Cum n-a - vui pîn - te de — ca, Plîn - bă - mi - ar
pe col - nic Ghi - ță Ca - ță - noi — voi - cîc O — leo, leo, leo, mîn -
- dru - ța mea — Cum n-a - vui pîn - te de — ca.

Pe culmița dealului,
Dealului, Ardealului,
Oleoleo, mîndruța mea,
Cum n-avui parte de ea,

Plimbă-mi-se prin colnic
Ghiță Cătănuț voinic;
Oleoleo, mîndruța mea,
Cum n-avui parte de ea,

Ghiță cu mîndruța lui,
Cu dalba drăguța lui,
Pe doi ageri călusei,
Încărcați cu gălbinei;

Cu doi bani în buzunari,
Cu doispre'ce lăutari.
Din doispre'ce cei avea,
Nici unul nu-l mulțumea,

Ci din gură îi grăia:
— Dragă, mîndruța mea,
De cînd, mîndro, te-am luat
Un cîntec nu mi-ai cîntat;

Ci cîntă, mîndruța mea,
Iar mîndruța îi grăia:
— Ghițule, drăguțul meu,
Bucuros ți-oi cînta eu,

Dar am un viera femeiesc,
Seamănă a haiducesc,
Și-i puternic la cîntat
Se aude îndepărtat.

Dacă așa cuvînta
Și începe a cînta,
Munții-alți cutremura,
Văi adînci îmi răsuna,

Ape reci se turbura,
Livezi se iufiora,

Și viersul cînd își urca
Copaci, ramuri se mișca,

Frunzele pe jos pica,
Inima din om seca.
Iar Cătănuț n-o luea
Și către dînsa grăia:

— Cîntă-ți, mîndro, cîntecul,
Că mi-e drag ca sufletul.
Pe apa riului în sus,
Numele Govora pus,

Unde locuia Gruian,
Gruia Pazvanu Codrean,
Auzind mîndra cîntînd,
Dealuri și văi răsunînd,

La Cătănuță ieșea:
— Ghiță, Ghiță Cătănuț,
Nu poci ca să te mai cruț.

Ce cați pe moșia mea,
Că eu sînt stăpîn pe ea?
Ce te plimbi prin ea cîntînd,
Izvoarele turburînd,

Livezile încurcînd
Și fînețile călcînd
Or pe mîndra vamă dă-mi,
Or să stai, să ne luptăm,

În săbii să ne lovim,
Unul din doi să murim,
Și care va rămînea
El pe mîndruța să ia.

Iar Cătănuț răspundea
Și către Gruia grăia:
— De luptat ne vom lupta,
Dar eu vamă nu ți-oi da!...

Așa dăceau cuvîntat,
La luptă s-au apucat;
Se luptară într-o zi
Soarele pînă sfinți,

Dar în timpul de luptat,
Rea ispită s-a întîmplat:
Lui Ghiță care-i păsa
Să-și scape mîndruța sa,

Brîul i se slobozea
Și către mîndra grăia:
— Mîndro, lasă calul n friu
Și-nsoadă-mi pustul brîu,

Că-mi pune capăt Codrean,
Al meu și al tău dușman.
Dar femeia, haine lungi,
Minte scurtă, plete lungi,

Cine-n minte-i s-o lăsa,
Aibă-i portul viața sa.
Cătănuț ei cînd grăia,
Ea astfel îi răspundea:

— Cari pe cari ați birui,
Tot un bărbănel mi-o fi
Cătănuț cînd auzea,
La Gruia se repezea,

Paloșul își strălucea,
Printr-însul îl petrecea,
Jos la pămînt îl trîntea,
Și-ntre morți îl trimetea,

Și calul încăleca,
La țirle în grab' pleca,
Mielușei grași alegea,
Îi junghea și îi frigea,

Plosca de vin încălca
Cu vreo cinaprezece-oca,
Cu dalba mîndruța sa.
Mîncînd către ea grăia:

— Ține vin din mîna mea,
Că de astăzi încoace
Au să bea, au n-ai mai bea;

Castă-vară am muncit,
Nouă clăi fin am coit.
Dumnezeu dragul a vrut,
La opt, vîrfuri le-am făcut,

Numai una mi-a rămas
Să-i fac vîrf într-acest ceas.
Acele dacă grăia,
Pe mîndra de plete ia,

Scoate paloșul lucios,
Și-i retează capul jos,
Și deasupra clăii sus,
Ca să-i facă vîrf la pus.

Trupul bucăți îl făcea
Și la soacră îl ducea;
— Ține maică, îi zicea,
Bagă, fierbe în ulcea

Și pune a ospăta,
Că este chiar fieta
Care o ai răzgîiat
Și creștere rea i-ai dat,

Că pre cliți îi va zări
Să vrea tot bărbați ai fi

SUPT POALE DE CODRU VERDE...

Andantino

Supt poa - le de co - dru ver - de

Allegretto

Mi - ti - tel foc - șor să ve - de, Mi - ti - tel și po - to -

-la Tot de voi - nici o - co - lit.

Supt poale de codru verde
Mititel focșor se vede,
Mititel și potolit,
Tot de voinici ocolit.

Nu știu zece, au cinspre'ce,
Și muți frige un berbec,
Un berbec, berbecel,
Sugător și mititel;

Și noul frige, cum se frige,
Cul înfige în cirlige
Înjunghiat, neșupuit,
Ca un purceluș pirlit.

Șol întoarce în belciuge,
Ca să-i fie carnea dulce,
Și să-l aibă la colnici,
De merindă de voinici.

Supt umbră de păducel,
Voinicii mănincă nuel

Și beau vin din burdușel,
Cîntînd și grăind astfel:

— Codre, codre înfrunzit,
Codre frumos înverzit,
Ține-mă în tine ferit,
Cu frunză acoperit.

Codre, vei avea păcat
Cumva de mîi da legat,
Că nimic nu ții am stricat,
Nu mă știu de vinovat.

Căm tine de cînd intrai
Numai o cracă tătai,
Armele de-mi atîrnai
Și la umbrăși mîșezai.

Leșaz fi pus, codre, și jos,
Dar pămîntului umedos
Și fierul e ruginos
Își pierde lustrul frumos.

Codre, codre, dușman ești!
Tu voinicii i-amăgești,
Îi aduni și îi primești,
Tu îi predai, iar nuii ferești.

Cît e codru de frumos,
Cu frunza verde, umbros,
Iarna putrezește jos,
Și voinicii șed la gros.

O țeritoare la țară, p. 86 (—77).

CE FRUNZĂ SĂ BATE...

Andante

Ce frun - ză să ba - te Mai de

di - mi nea - ță. Mai de di - mi

- nea - ță. Pe nor și pe cea

Pe nor și pe cea ceo - ță?

— Ce frunză să bate
Mai de dimineață,
Pe nori și pe ceață!

— Bate-mișă, bate,
Frunza plopului
În malul Oludui,

— Dar de ce să bate?...
— Să bate că-i pasă,
Că e frunză deasă;

Bate și să bate
Că e-a coadă lungă
Și-a foaie rotundă.

Sus frunza să bate,
Jos inima arză,
Plinge, lacrimi varsă,

Domnii împărații
Mă pun la paradă
Pe uliți și reoadă.

Vreme, fără vreme,
Pe la miez de noapte,
Cu sudori de moarte.

Mă face și scinduri,
Să așterni palate,
Case luminate.

Două lemne crude,
Către riul Lotru
Se sfădea în codru;

Iar ție în vreme,
De o brumă mică,
Toată frunza-ți pică.

Unul era Teiul
Și altul era Bradul,
Ceși lăuda neamul.

Și meșter de vine,
Troci, lopeți te face
De case sărace.

Bradul surpa Teiul,
Cinstea micșorându-i:

Teiul îi răspunse:
— Bradule, Bradule,
Mindrul, înaltule!

— Teiule, Teiule!
Scurtule, grosule
Și burdufosule!

De surda îți lauzi
Neamul, rădăcina,
Frunza și tulpina.

Du-te într-o parte,
Că tu nu ai cinste
Să-mi stai înaintea.

Că eu, totdeauna,
Am și port în lume
Mai de cinste nume.

Nalta mea tulpină
Cine dănt mă spune,
Și te poci supune,

Pe mine ca tine
Scinduri nu mă face,
Pe jos să mă calce;

Că eu, vara, iarna,
Stau în codru verde,
Frunza-mi nu să pierde.

Nici ajung vreodată
Șindrila pe casă,
Or linguri și vase.

Pe mine mă pune
Pe la nunți în frunte
Cu podoabe multe;

Icoane mă face
De mă însoțește
Și mă zugrăvește.

Și pe mine scrie
Cu vopseli frumoase:
Isuse Christoase,

La care sâ-nchină
Noroade și gloate,
Nemurile toate.

O perdoare la pară, p. 87 (—74).

7

SUNĂ, SUNĂ ȘI RĂSUNĂ...

Andante

Su - nă, su - nă p - ră su - nă,
Su - nă pe - trî o - ca - nă le, Răs - tur -
- nă - du - se pe - ca - le, Min - dra
mea plin - ge cu - ja - le, of.

Sună, sună și răsună,
Sună pietricica în vale
Răsturnându-se pe cale,
Mindra mea plinge cu jale.

Plinge, plinge, să suspină,
Că pe deal, pe colnicele,
Și-a pierdut prin potecile
Dragostele tinerele.

Plinge, plinge și jalește
Blestemînd iarba și pirul,

Și căutînd-o cu firul
Și-și găsească trandafirul.

Plinge, varsă lacrimile,
Ofînd cu foc și cu pară,
Că dragostea dăună vară
Se schimbă în fiere amară.

— Dragă mindro, nu mai plinge.
Din ochi, lacrimi nu mai toarce,
Că ce zboară nu sîntoarce,
Ai rupt firul, nu să toarce

O perdoare la pară, p. 87 (—74).

CĂTRE MINE TE JURAI...

Horă

Către mine te jurai

Dorule, dorule,

Că pe nimeni nu mai ai,

Dorule, dorule,

Mai făcut de te crezui,

Dar cu ochii mei văzui,

Că altul te mângia

Și-ți zicea că o să te ia.

Și-acel 'măe prieten bun,

Nu-mi vine ca să-mi răzbun;

Dar de te-ai mai vedea

Iar în brațe ai ședeu,

Lui și ție-mi acel ceas,

Dragostea vă scot pe nas;

Din mîna mea ce-ai păți,

Amîndoi veți împărți.

© prelucrare la țară, p. 87 (—81).

LUNI VENIRĂ, MARTI VENIRĂ...

Muzică cu bălăuă lepe

Luni veni, marti veni,

Să răcu de mine

Miercuri și joi mă pețică.

Să răcu de mine

Simbătă mă logodiră,

Duminică mă pîrlică.

Cu cîmpoi¹ mă conunără,

Danțuri vesele jucară,

Și de vie mă băgară

Întru a iadului pară.

Mă dădură după unul.

Cea ce are tot bunul,

E poreclit: căscămul,

Și este și țiz cu nănul.

Frumusețeari cea mai multă

Este față-i cea ca turtă,

Statui de măsură scurtă

Și crescut mai mult în burtă.

Dar nu-mi plîng dintr-asta vacul
Nici mi-e jalea, nici neplacul,
Aibă fața etîr ca dracul,
Nu mi-ar fi urît săracul!

Ci în lume-mi este focul,
De lini blestem nenorocul,
Ca bea vin cu bolobocul
Pînă cînd nîl ține jocul.

Cînd se ia de băutură,
Ține, săracă gură,
Vadră e a lui măsură,
Ohi vai echimi ce văzură.

¹ În original: cîmpoi.

la borcanul de mînușe,
Și ca într-o găleușe
Toarnă vinul tot pe gușe,
Parcă-avîră pe o ușe.

Într-o zi dacă muncește,
El într-alta prăpădește,
De nimic nu îngrijește,
Cîrcumile tot păzește.

Noaptea bea pînă-ntîrzie,
Nuare în soroc să vie;
Masa nu mi se mai știe,
Casă parcă mi-e pustie.

Tot scîrbind mereu la oale
Nu mai are straine, țoale,
A rămas cu vine goale
Și cu zeghea fără poale.

De rușine față-mi pică
Că-ncepură toți să-i zică:
«Cîm papuc și c-o opineă,
Lipa, lipa, nea Stănică.»

Ohi cînd mi-l arăt vecine,
Căru-i pe drum cînd vine,
Parcă-atuncas, de rușine,
Cade cerul peste mine.

Nici nu vine ca tot beatul,
Ci cu chiot ca turbatul;
Cîmîl petrec cu lăratul,
Iesem gura lui tot satul.

Unde-l văz cu față beată,
Cu hăinuța lăbărată,
Cîngătoarea răznăpată,
Ohi să mor lini vine-ndată.

Dacă și în casă vine,
Nauz un cuvînt cu bine,
Ci cu gura stă pe mine
De arțag să spargem sine.

Cînd de mine stă aproape,
Ofl mai bine să mă-ngroapel!
Că din gură un fum scoate,
Naa să-l suferi nu poate.

Mult mi-e și de dînsu milă,
Că l-am luat de copilă;
Dar, ofl mult mi-e de el silă,
Mă lipesc ca de o pilă!

O să caz la rugăciune,
Cu posturi, cu-nchinăciune,
Șin genunchi cu plecăciune,
Ca să scap de un tăciune.

De mi s-ar trece cuvîntul,
De m-ar scăpa de el sfîntul,
Iași tăpa cu chiar mormîntul
Ș-ași trage-asupră-i pămîntul.

Spitalul Amoralui, br. 1, p. 137 (1-42).

10

AMĂRITA TURTURICĂ...

Jalea turturicii

Moderato

A - mă - ri - ta tur - tu - ri - că O, sir - ma - na, vai de ea

Cînd ră - mi - ne sin - gu - ri - că O, sir - ma - na, vai de ea

Plî - ge și i - ni - ma - și stri - că O, sir - ma - na, vai de ea

Ne - ști - ud ce să mai zi - că O, sir - ma - na, vai de ea

1. În original valoare de optime

Amărîta turturică,
O sirmana, vai de ea¹,
Cînd rămîne singurică!
O sirmana, vai de ea,
Plînge și inima-și strică,
O sirmana, vai de ea,
Ne știind ce să mai zică;
O sirmana, vai de ea.

Zboară tristă prin pustie,
Cu dor după sa soție,
Jalea ei nu se mai scrie,
Mai mult moartă decît vie.

Cît trăiește, tot jelește,
Plînge de se prăpădește,
Cu alta nu se-nsotește,
Nici nu se mai veselește.

Trece frumoasă liveze,
Nu se uită, nici nu vede;
Fuge prin pădurea verde
Și se duce de se pierde.

Zboară pînă de tot cade,
Ocolind dîmbrăvi, ograde,
Și pe lemn verde nu sade;
Dorul ei de loc nu scade.

Și cînd stă cîte o dată,
Tot pe ramură uscată,
Cu inima înecată
De jale nevîndecată.

Șade pe cîte o stîncă,
Nici nu bea, nici nu mîنینcă;
Întristarea-i cea adîncă
Din zi în zi crește încă.

Spitalul Amoralui, br. 1, p. 137 (1-11).
¹ Refrenul se zice după fiecare vers.

Unde vede apa rece,
Nu va la ea să se plece,
Ci o turbură și trece
Blestemîndu-o să sece;

Unde vede apa plină
De noroaie și de tină,
Merge setea își alină
Și de soțul ei suspină;

Unde-aude să pocnească
Pușca cea vinătorească,
Ea se duce să lovească
Să nu se mai chiniască.

Cînd o pasăre, vai mie,
Nu va să mai fie vie,
Pentru draga ei soție,
Cînd o pierde prin pustie;

Dar eu care sînt din fire
De cît ea mai cu simțire,
Cum să sufer despărțire
Fără jale și mîhnire!

Despărțirea mi-e amară!
Trupul mi-e în foc cu pară:
Mîi de chinuri mapucară,
Parcă sufletul sîmi sara.

Moarte, moarte otrăvită!
Nemiloasă, cruntă vită!
Tu mai despărțit, cumplită,
De perechea mea iubită!

Vino dar, ițește-ți fața,
Tale-mi mai curioz viața
Dacă mi-ai luat dulceața!

DE MIC, SĂRĂCUȚ DE MINÉ...

Sluga nepricepută

De mic, săracuț de miné!
Crescînd tot prin mîni streine
Săracuț de maica mea!

Circumile fiind dese,
O circumîntăreaș-mi iese,
Săracuț de maica mea!

Mă băgai la ciobani slugă,
Îmi dederă cuță, glugă,
Săracuț de maica mea!

Mă strigă: vino băiete,
Și să gust vinul îmi dete,
Săracuț de maica mea!

Luai oile în porneală,
Să le duc la pășuneală,
Săracuț de maica mea!

Vinul bun, ocaua mare,
Băui vinul de gustare,
Săracuț de maica mea!

Lupii în goană le liară,
Jumătate le mîncară,
Săracuț de maica mea!

Pînă la băut îmi fușe
Și mintea zbură, se duse,
Săracuț de maica mea!

Cînd văzui în cea din urmă,
C-o să rămîi fără turmă,
Săracuț de maica mea!

Băui trei zile de vară,
Strigînd: scoate, mereu cară,
Săracuț de maica mea!

Plec spre bilci după tocilă,
Cu gîndul cam pe teplă,
Săracuț de maica mea!

Cu lăutari și cu gloată,
Dedei, băui turma toată,
Săracuț de maica mea!

Cînd văzui că după toate,
Încă și dator mă scoate,
Săracuț de maica mea!

O capră ce-mi rămăsese,
Și ea prin crîng se dusesse,
Săracuț de maica mea!

Să nu las să se răpuie
Caut capra, capra nu e,
Capra, săraca de ea!

Capra în deal, capra în vale,
Iacă, zării capra în cale,
Capra, săraca de ea!

Azvirlii măciuca în sete,
Capra peste cap se dete,
Capra, săraca de ea!

★
Alergai c-o rugioară,
Junghia capra să nu moară,
Capra, săraca de ea!

Măcelarii alergară
Și capra îmi cumpărară,
Capra, săraca de ea!

Iar pielea ei tăbăcarii
Și mațele lăutarii,
Capra, săraca de ea!

★
Iacă vine și romînul,
Păgubașul și stăpînul,
Săracuț de maica lui!

Îl legă frumos de coate,
Judecîndu-l pentru toate,
Săracuț de maica lui!

Cînd se trezi de beție,
Văzu că e în pușcărie,
Săracuț de maica lui!

Spitalul Amorului, br. 1, p. 139 (1-30).

ALBO, ALBO DE LA MUNTE...

Alba de la munte

— Albo, Albo de la munte,
Cesai pus fesciorul pe frunte?
Că țiau ieșit vorbe multe.

— Las'ă-mi iasă, că nu-mi pasă,
Că nu e badea acasă,
Ci e dă badea la comă.

Să-mi cosească fin cu rouă,
Fringemur coasam două,
Să vie la alta nouă.

Să-mi cosească fin, costrele,
Facă-mi coasam bucățele,
Să vie-mi brațele mele.

Să-mi cosească fin cu boare,
Să-mi fie de sărbătoare,
La cap și la țipăre.

Zică lumea, îi dau pace,
Eu moși purta și voi face
După cum lui badea-i place;

Zică lumea, ce o zice,
Nu va putea să ne strice,
Dragostea să ne ridice.

Că mă știe badea bine,
Inima lui e la mine
Și-a mea o' poartă la sine.

Inima lui îmi vorbește
Și a mea lui îi șoptește,
Că una d'alta dorește.

Camîndouă sînt legate
Cu lanțuri arse-nfocate,
Și una pentru alta bate.

Și lanțul ce le coprinde
Între ele cînd seîntinde,
Cu mai rău foc le aprinde;

Iar cînd s'adun amîndouă,
Atuncea parcă le plouă
O răcoreală de rouă.

Le plouă, le răcorește,
Dar de tot nu le răcește,
Că dragostea le încălzește;

Nici va răci vreodată
Dragostea lor ce-nfocată,
Dorul ca să-mul abată.

Așa le e jurămîntul
Și-a legate cu cuvîntul,
A le despărți mormîntul.

Spitalul Amozului, br. 1, p. 139 (1-61).

UND-AUZ CUCUL DIN LUNCĂ...

Mîntul Căldre

Und-auz cucul din luncă,
Măndemnează tot spre ducă.
Cucul cîntă, stînd pe nuc,
Și măn-deamnă să mă duc.

Cucul cîntă, îmi urează,
Și spre ducă măndemnează.
Draș ajunge mai curînd,
Unde îmi stă tot în gînd.

Săncălec cal cum îmi place,
Inima să-mi sepace;
Saud calul sfîrșind
Și din puteni zornăind.

Să încing o săbioară
Care-mi va fi soțioară,
Soțioară dăjuter,
Credincioasă și cu dor.

Soțioară pin' la moarte,
Eu de ea nu m-oi desparte.
Auzi dragă, or năuți,
Ori n-ai gură să răspunzi?

Spitalul Amozului, br. 1, p. 140 (1-61).

SPUNEMI, MÎNDRO, MERGI? NU MERGI?...

Cheney

Andante

Spa - ne mi, mi - na - dro, merg?

nu merg?

Ori pa - te - ca

u - mi des - leg,

Din

do - uă u - na să țî a - legi,

Din do - uă u - na să țî a - legi,

Spune-mi, mîndro, mergi? nu mergi?
Ori poteca sî-mi dezlegi,
Din două una sî-mi alegi.

Că unde sînt doi cu doi,
Vorba lor e tot de noi,
Să ne bage în nevor;

Spune-mi, mândre, vrei? nu vrei?
De mă iei, de nu mă iei!
Că culea mă roagă trei.

Unde sînt eu doi, eu trei,
Vorba de noi dintre ei,
Dapnari ai tîi şi ai mei.

Aideți, mândre, să fugim,
Să fugim, să prăseșim,
Unde-om putea să trăim.

Toți se uită ca la urs
Și fac sfaturi prin ascuns
Să ne facă vreun neajuns.

Că satul ni s-a mărit,
Dumnezei s-au înmulțit
Și nu mai e de teamă.

Știi, măndro, ceram pus-de giold?
Să plec, să te las plîngînd,
Din ochi negri lăcrăsiind.

Șo săptămălec pe cel murg,
Mai curind ca să ajung
Către deal la Cimpulung.

Să mă duc la draga mea,
Care mă iubeam cu ea
Din copilăria mea.

Către deal, peste muncel,
Să trec Prahova cu el
Fără să mă ud de fel;

Că nău cline să o uit,
Că voinic să o sîrut,
Că ea distrugînti mîa vrut.

Spitalul Amovului, br. 1, p. 141 (1-66).

15
AOLICĂ, DODO, FA. . .

Observations

The image shows a musical score for the song "Do-da-da" by The Beatles. It features three staves. The top staff is a vocal line in G major, 4/4 time, marked "Moderato". The lyrics are "A o - li - ca, do - da - fa!". The middle staff is a vocal line with lyrics "Au - tu - mal - fa - cut - ce - va". The bottom staff is a guitar accompaniment line with lyrics "De - nu - te - mai - peci - ui - ta". The music is written in G major and 4/4 time, with a tempo marking of "Moderato". The guitar part features a prominent eighth-note pattern.

— Acelă, dodo, fal
Au tu misai făcut ceva
De nu te mai pot uita?

— Hai, mîndre, pe deal în mînă
Că sînt faşutul fîş
Şi nici haracii nu tîm pus.

— Ba nu țiam făcut nimic,
Dar nime vorba cu lipic,
De așupul porce vomie.

Flai, mîndro, să ne năim.
Să mergem să-l hărăzim,
Numai amîndoi să fim.

Eu să hărăcesc din deal,
Către vale, jos spre mal
Și tu, mândro, către deal.

Eu din deal haraci să pui,
Tu din vale să te sui;
Frică mi se că te răpuil

Fațăm față să privim,
Ochi cu ochi să întâlnim,
Unul spre alt să venim.

Vino, mândro, că nua lup,
Nici vreun cîine să te rup,
Căa voinic ca să te pup.

Spitalul Amoralui, br. 1, p. 141 (1-59)

16

CÎND ERAM MAI TINERICĂ...

Allegretto

Cînd e - ram mai ti - ne -
- ri - că Zbu - ram ca o
pă - să - ri - ca Zbu - ram ca o pă - să - ri - că.

Cînd eram mai tinerică,
Zburam ca o păsărică;
Nu știam ce este frica,
Nu mă temeam de nimica.

Și zburam din cracă' la cracă,
Navea nimeni ce să mi facă;
Petreceam în dezmiardare
Fără nici o supărare.

Dar un vînător, dușmanul!
Cum mă văzuși făcu planul,
Și trei lire de păr scoase,
Vrăjite și fermecoase,

Și le făcu lățioare
De mă prinse de picioare,
Și mă puse în colivie,
Numai lui ca să mă ție.

Spitalul Amoralui, br. 1, p. 139 (1-131)
În original: crangă.

17

NU MAI POCI DE OSTENIT...

Cîntec de dor

Moderato

O! Nu mai poci de o - ste - nit Tot um - blind du -
- pă iu - bit Și ni - mic nam fo - lo - rit
Și ni - mic nam fo - lo - rit
Min - ti - le mi sau
- tit Tal - p - le mi sau be - lit, Tal - p - le mi
sau be - lit Un - ghi - le mi sau to - cit
Un - ghi - le mi sau to - cit.

O! Nu mai poci de ostenit
Tot umblînd după iubit,
Și nimic nam folosit.
Mîștile mi sau smintit,
Tălpide mi sau belit,
Unghile mi sau tocit.

Poteciile cruciînd,
Buturugile izbînd
Și glodurile lovînd.

Spitalul Amoralui, br. 1, p. 131 (1-9)

Nu știu alții cum găsesc
Și pe placul lor iubesc,
Ca mine nu jinduesc.

E vreun fermec la mijloc,
Ce clă eu sîc de noroc
Și urît să ară în loc.
Dorul meu nu are leac,
Că eu plac, mie nămi plac,
Și caremi plac, nu le plac.

ESTE BINE? NU E BINE...

Cîntec de dragoste

Este bine? nu e bine
Să iubești de lângă tine,
Că te vede oricine
Și te face de rușine.

Și să iubești mai departe
Că cînd și cînd tot ai parte,
Ducile nuți sînt deșarte,
Nici dragosteleși sînt aparte.

Dorul or cînd îți abate,
Te repezi ca la un frate,
Bărbatu-i cu bunătate
Te întreabă de sănătate.

Dar de una este bine
Să iubești de lângă tine,
Că vreun necaz cînd îți vine
Mergi la ea să ți-l aline.

Îți zice cu drag pe nume,
Îți spune două, trei glume

Și nu te lasă în lume
Necazul să te sugrume.

Iar mai mult cînd te iubește
Să prefacă că boalește,
Zace, geme, să bocește
Și bărbatuși amăgește.

El alătura te întreabă:
— Nu ții, frate, vre o babă
Să merg să-mi dea vre o iarbă
Să dau nevastă să fiarbă?

Că nu ții de ce boalește,
Iuma ce-i chinuiește,
Că cît merge tot slăbește,
Fața i se vestejește.

— Știu, frățioare vecine,
Îi cunosc eu boala bine,
Și ții de unde îi vine,
Leacul ei e-n sân la mine.

Și dacă vei să nu moară
Ca o dragă soțioară,
Caruncară cu povară
Șinjugînd pleacă la moară,

Că nevasta și se scoală
Sănătoasă după boală,
Să gătește, mbracă țoală,
Pune și fiertură-n oală,

Apoi și masa așează,
Cu neica să ospetează,

Cu drag să îmbrățișează
Și din gură își urează:

— Să dea Dumnezeu o ploaie
Grăunțele să se moaie,
Să nu găsească zăblaie,
Să nu curgă la piscoaie.

Gloată multă să găsească,
Rîndul tîrziu să-i rosească,
Tot mai mult să zăbovească,
Cu neica să se rubească.

Spitalul Amorului, br. 2, p. 134 (—13).

PE MINE CE MĂ MÎNCĂȚ...

Cîntec de dar

O! Pe mine ce m-a mîncat,
M-a vestejit, m-a uscat!
Şapte fete dintr-un sat
Ş-o nevastă cu bărbat.
Dar nevasta dracului,
Mă spuse bărbatului,
M-a 'dus beleză capului,
M-a dat de rîs satului.

Fetele iar m-au lăsat,
Că toate s-au măritat;
Au plecat după bărbat
Şi inima m-au secăt.
De nu credeţi ce vorbesc
Şi vă pare că glumesc,
Toate să vi le numesc,
Să nu gândiţi că hîrlesc:

Una e Vişa lui Bran,
Alta e Muşa lui Stan
Cu care mă iubeam an,
Şi luă pe nea Coman.
Unul Voica dintre Tei,
Şi Ilinca, vara ei,
C-o iubeam ca ochii mei,
Şi luă pe nea Matei.

Alta-i Floare din vîlcea
Şi Safta care-mi plăcea;
Dar Marica le-ntrecea,
Rană inimă-mi făcea.
Verde, verde înfoliat,
Cea fost verde s-a uscat,
Cea-mflorit s-a scuturat,
Dar ce-am iubit n-am uitat.

Spitalul Amozului, nr. 1, p. 137 (1-137).

20

N-ĂȚI AUZIT D-UN JIAN...

Costicul Jianului

N-ăți auzit d-un Jian,
Dun Jian, de un oltean,
Dun oltean, de un mîlcan,
De un hoț de căpitan!

Care umblă prin păduri
Cu sașprezece panduri,
Cu ghebe și cu poturi,
Numa-mi găitan cusături.
Cu pistoale înarmați,
Cu puști, flinte încărcate,
Umblă ca niște turbați,
Seacă oameni la ficăți.

Că iau miei de la ciobani,
Armăsari de la mocani,
Fără plată, fără bani,
Vai, maica mea, ce dușmani!

Și păzește pe la strîntori
Și despoaie negustori,
Să ia tot la gălbiori,
Că sînt la purtat ușori.

Jianul, om mic la stat,
Fără frică de păcat,

Tot umblînd din sat în sat,
Multe case a călcat.

Pe cinștilneal umulgea,
Măduva la toți sugea,
Lumea de dinul fugea,
Da jalbă la Caragea.

Domnia el mai curînd
Potera la el mînd,
Dar Jianu n-avegînd
Se ope la Olt fugînd.

Călare pe armăsar,
Strigă: „Măi frate podar,
Trage podișca de car,
Că nu ți va fi în zadar!

Trage podul meu de drept,
Nu mă face să aștept,
Că ți trag un glonț în piept
Și te cule, or te deștept.”

Dar podari sta, privea,
Și să tot cam zăbovea,
Să făcea că se gîndea,
Poteri vînd să-l dea.

Jianul iarăși strigînd
Și zăbava lui văzînd,
Să mai aștepte nevrînd,
Dete drept prin Olt, zicînd:

„Decît să mă rog de prost
Pînă să den podum rost,
Fi voi voinic cum am fost
Și voi trece ladăpost.

Decît o para la pod,
Murgu-mi este cam nerod,
Cînd de coama lui mă nod,
Trece Oltul ca năvod.

Doi sta ca să mai plătesc,
Să mă plec, să mă smeresc,
La toți să mă căciulesc,
La ce naiba haiducesc?

Hai deți murgule, hai deți,
Te aștepte murguleț,
Nuți mai face părul creț,
Hai la Slatina-n județ.

Mergi, murgule, nu sufla,
Nu sufla, nu te unfla,
La gardă vom răsufla
Și odihnă vom afla.

Gazda mi-este în Valea Rea¹¹,
Iar murgul cînd îmi sîrea,
Tocmai ca o păsărea,
Poțea un sfert îi părea;

Dar la gardă ajungînd,
A și auzit ppînd,
Potera garda legînd
Și de Jian întrebînd.

El atunci fugînd spre plai,
A strigat la murgul: hai!
Sai, murgulețule, sai,
Să fugim de chiu și vai!

Țin-te, gazdă, nu mă da,
Nu mă da, nu mă preda,
Că ții-oi da d-o mavlotea
De s-o mira toți de ea.

Dar cînd Jianul fugea
Potera mai ajungea,
Mîmilion el inflegea
Și-l ducea la Caragea.

Seara, cam pe la apus,
Cînd la curte el fu dus,
Cu tovarășii rînd pus,
Așa mi cînta cu glas sus:

„Stau în drum și mă glîndesc
Ce să apuc să muncesc,
Pînea să-mi agonizec
Copilași să-mi hrănesc.

Cînd nădejdea mi-am răpus
Și țedeam pe gînduri pus,
Aminte ce mi-am adus?
Mă urcai pe deal în sus,

Mă uitai în jos pe lunci,
Văzui oameni, mulieri, prunci
Cu plugurile la munci;
Mă întristai mai mult atunci,

Că toți în brăzda mereu,
Numai plugulețul meu
La nțelenit Dumnezeu,
Vai, rău uratul de eu!

Că doi boi ce-i avusei,
De vreme rele-i răpusei,
Fără hrană rămăsei,
'N săpă de lemn ajunsei.

Tot avutul în bordei,
Mise pe vatră un cotei,
Și un tîciune de tei
Și cenușe-ntr-un ulei.

Și nici aia nu-i a mea
Că tors soacră-mea pe ea,
Cînd îi trebuie să ia
Să spele și să se lea.

Și-am umblat, am alergat,
M-am mîncut, m-am rugat
De chiabur și de bogat
Și-n seamă mi m-a băgat.

Am cerut boi într-un ceas,
Să mi-i dea să ar vreau par,

Nevoi să nu mă las;
Dar nulă m-a mai rămas.

Atunci mă întorci și eu,
Și zisei în gîndul meu:
Da-va bunul Dumnezeu
Să umble și plugul meu;

Să bioara să-mi fac plug,
Patoarele să înjug,
Flinta, iataganul lung,
Strămurare să împung.

Să pui lutoa parte fier
Și la colnice să ies,
Să pui să-m' brăzdez ales
Unde-o fi crîngul mai des;

Să trag brazda dracului,
Din mai răsul dealului,
Pînă-n capul satului
Drept oș bogatului.”

Afel Jianul legat
A stătut și a cîntat
La vodă-n drept de palat,
De poteră-mprejurat.

Dar pravila-l judeca,
Cu lanțuri îl încălca
Și-n ocnă mi-l arunca,
Unde om nu mai călca.

¹¹ Spălul Amozului, br. 4, p. 137 (1-11).

VESTEÎN ȚARĂ A AJUNS...

Tunul

Vesteîn țară a ajuns
De un hoț ce îi zic Tunul,
Caren codru a ieșit
Cu șasentovărășit,

Tot voinici aleși panduri,
Tilhari neași de păduri;
Și umbla din crîng în crîng,
Toți clii tree de el se plîng.

Că nici unde nu gîndești
Cu el în drum te-ntilnești,
Și te-ntreabă binajor,
Cu cuvînt bun, blîndișor:

— De unde vii, flăcăiaș?
Din ce sat, din ce oraș?
Luat-ai de drum răvaș
Să nu pătinești cevaș?

Ce negustorie ai?
Birul la cine ții dai?
Spunemi voinicule drept,
Te jur pe armami din piept.

De ai bani mai multiceii,
Dă-mi jumătate din ei,
Căți dau la mîină răvaș
Să nu rămîi păgubaș.

Și cu vreme, doi-ți trîi,
Pînă-ntr-oana ții-oi plăti;
Dar cum-va doi-ți muri eu,
Ții va plăti Dumnezeu.

Aceste Tunul zicea
Tunlora clii trecea
Și îi jeluia de bani,
Că niște tilhari dușmani,

Dînd răvaș pe clii le ia
Cu el a se mîngîia,
Multe rele a făcut,
Dar în timp lung n-a ținut;

Dumnezeu nu l-a răbdat
Curînd în cursă l-a dat,
Cu moarte l-a pedepsit,
Viața rău și-a sfîrșit.

Spitalul Amorului, br. 1, p. 138 (— 141).

DECÎT RUDA ȘI VECINUL ...

Cîntec și horă

Decît ruda și vecinul,
Lelișă, lelișă,¹
Mult mai bun este streinul;
Lelișă, lelișă,

Că ruda te necăjește
Lelișă, lelișă,
Și vecinul te vorbește
Lelișă, lelișă.

¹ În original
² Refrenul se repetă după fiecare vers.

La o vreme, cînd îți pasă,
Vecinul te mai apasă,
Spune tot, și ce nu vede,
Și face de i să crede.

Ruda, iarăși, n-are milă,
Să te vază îi e silă
Și la nevoie te lasă,
Nuți dă nici pe lingă casă.

Iar streinul îți zîmbește,
Din inimă te iubește,
La nevoie te ajută,
Te mîngîie, te sărută.

Decît un tată și-o mîmă,
Să te certe de o glumă,
Mai bine-o vecină bună,
Că te plîmbi cu ea împreună

Seara, pe lună, de mină,
Cînd și cînd, în săptămînă,

Din casă pînă în grădină,
Cu vorbă dulce și lină.

Șiți spune douătrei glume,
Cum tu este mai drag pe lume;
Șiți pune o pernișoară,
Să șezi pe prispă afară.

Cît să șezi cu ea împreună,
Nu teînduri de vorbă bună,
Că inima nu te lasă
Să o lași, să pleci acasă.

Fie neaptea cît de mare,
Că tot mică ți se pare
Trece-n grabă o năluca,
Zina la ea te apucă.

Și cînd raza să răvarsă,
Te duci mulțămît acasă
De plîmbare, de ședere,
Și de dulce mîngîiere.

Spiralul Amozului, br. 1, p. 139 (—39).

23

BAT-O SFÎNTUL DE LUPOAIE...

Herz

Allegretto

128

Bat-o sfîntul de lupoaie,
Mă mîنینcă ca pro oaie,
Fără să mă mai jupoaie,
Of, of, of și a-leu,
Arde sufletele lui meu!

Nu mă taie, ci mă rupe,
Mă mușcă-n loc să mă pupe,
Cine naiba să n-o scuipe!

Iar mîndra de peste vale,
Cu rochiță și pastale,
Măntîmpină după cale

Și aleargă-n fuga mare,
Seceră orzul călare
Și-l usucă pe căldare.

Pînă un copil să sugă
Săzirlă ca o vîrlugă
Și-l rîșnește tot în fugă.

Într-o clipă ea frămîntă,
Se roșește, se-nfierbîntă
Și de bucurie cîntă.

Face foc, taie cu bardă,
Fața-i în sudori să scalda
Ca să-mi facă turtă caldă.

Spiralul Amozului, br. 1, p. 141 (—41).
! Refrenul se zice după fiecare strofă.

24

BATEMĂ, TRÎNTEȘTEMĂ...

Herz mîndreștii

Allegretto

129

Bate-mă, trîntește-mă,
Jughe-mă, belește-mă,

De mi-ai face ce mi-ai face,
Tot o să joc cum îmi place.

Taie-mă, răpune-mă,
În frigare pune-mă,

Spiralul Amozului, br. 2, p. 141 (1-49).

De mi-ai face ce mi-ai face,
Tot o să joc cum îmi place.

Calcă-mă, turtește-mă,
Fringe-mă, slujește-mă,

De mi-ai face ce mi-ai face,
Tot o să joc cum îmi place.

25

LELIȚĂ SĂFIȚĂ ...

Cîntec de mahala

Allegretto

Le - li - ță Săf - ti - ță, A - uz nei - cu - li - ță!

Der de - că a - uzi De - ce nu-mi răs - punzi?

— Leliță Săfiță!
— Auz neiculiță!
— Dar dacă auzi
De ce nu-mi răspunzi?

Că e mult daseară
De cînd șez afară,
Poarta-nconjurînd
Și tot așteptînd.

Vremea vremeuiește,
Cîmășă-mi răcește,

1. In loc des. Ch.

Luna s-a ascuns,
Ploaia mea ajuna.

Străjicaru pică,
Giubelușă-mi strică,
Nu-mi e de giubea,
Că¹ de fermenea,

Că intiași dată
Azi e îmbrăcată,
Și de nu mă crezi,
Deschide și o vezi.

— Dute, du-te neică,
Dute de te culcă,
Nu mai sta în drum
Că nu poci acum;

Nu-ți mai pierde somnul,
Că mi-a venit omul
Și nu mă nădărnicesc
Nici ca să-ți vorbească.

Dute că e noapte
Să n-aură soapte,
Că e vai de noi,
De noi amîndoi.

Spiralul Amozului, br. 2, p. 193 (1-300).

26

SIRMANA NEVASTA MEA ...

Andantino

Sir - ma na ne - va - sta mea

Cum poar tă i - n - mă rea

Pe al to să nu-n dră - gesc

Și să por - nesc să lu - besc.

Sirmăna nevasta mea,
Cum poartă inimă rea,
Pe alta să nădărnicesc
Și să pornesc să iubesc.

De toate mă temer în veac,
Nu să mîngîie de leac.

Cu vremea cînd vorbesc,
Gîndește că mă iubesc,

Și să turbură pe loc
Săprinde, se face foc,
La or care cînd privesc
Cutremure o găsesc.

Șade, ncepe a ofta
Și cu stălmăz amă căuta,
Glodind câte leștălușe
Cu toate tot mă iubesc.

Dar în pizma ei și eu
O să fac pe gândul meu:
O să moapuc de iubit,
După cum ea mi-a cobit.

Spitalul Amorului, br. 1, p. 141 (1-33)

27

MULT MI-E DOR, SURATĂ, DOR...

Moderato

Mult mi-e dor, su - ra - tă, dor
Mi-e dor, su - ra - tă, de mor! Ți-o fi dor, cu -
ra - tă, dor, Ți-o fi dor, de un fră - ți - or?

— Mult mi-e dor, surată, dor,
Mi-e dor, surată, de mor!
— Ți-o fi dor, surată, dor,
Ți-o fi dor, de frățior?

— Ba, ba, ba, surată, ba,
Ci mi-e dor de altceva.
— Ți-o fi dor, surată, dor,
Ți-o fi dor, de verișor?

— Ba, ba, ba, surată, ba,
Ci mi-e dor de altceva.

Spitalul Amorului, br. 1, p. 141 (1-11)

28

MULT MI-E DOR, SURATĂ, DOR...

Moderato

Mult mi-e dor, su - ra - tă, dor
Mi-e dor, su - ra - tă, de mor! Și al doilea dăuș aseneres. Apoi
Ba, ba, ba, su - ra - tă, ba Ci mi-e dor de alt-ce-va.

— Mult mi-e dor, surată, dor,
Mi-e dor, surată, de mor!
— Ți-o fi dor, surată, dor,

Ți-o fi dor de frățior?
— Ba, ba, ba, surată, ba,
Ci mi-e dor de altceva.¹

Spitalul Amorului, ed. I, br. 1, p. 142 (1-18)
¹ Mai departe, textul ca la cîntecul precedent.

29

DE CÎND SA DUS NEICAN CALE...

Moderato

De cînd sa dus ne-ican ca - le Nu man
mai gh - ți de ja - le Nu mai pu - la
git măr - ge - le, Nici la de - ge - te i - ne - le.

De cînd s-a dus neica-n cale,
Nu mai mai gătît de jale;
Nu mai pus la gît mărgele,
Nici la degete inele.

Nam pus la cap floricele,
Nici la coadă panglicile;
Nu știu cînd e sîrbătoare,
Nici am zi veselitoare.

Intru-n casă, ies afară,
Tot cu inima amară;
Cîți oameni vîz, și neveste,
Tot îmi par că aduc veste.

Și nu vîz o păsărică
Să vie sau zădărnici
Că neica călătorește,
Grăbește, curînd sosește.

Cine zice neica vine
Îi dau iia după mine

Și după culme scurteica,
Numai să mai vîz pe neica.

Cine în ochi mi-l va scoate,
Îi dau după mine toate;
Îi dau măcar, de mi va cere,
Și pantofii din picere.

Îași da șirul de mărgele
Și cordeaua cu inele;
Și tot ași da, i-ași da încă
Și toarta, dar mă mînîncă.

Că neica se necîjește,
Mă ceartă și mă urește.

Că el or unde să plimbă
Vine, în deșturi o schimbă,
Și mi jură că pîn' la moarte
Dragostea mea o s-o poarte.

Spitalul Amoralui, br. 3, p. 131 (1-13).

30

BATĂ-L PUSTIA, SĂ-L BATĂ...

Moderato

Ba - tă - l _____ pu - stia - _____ a _____ să - l ba - tă _____
 Ci - me - a _____ scor - ri - l _____ cu _____ nu - a fa - tă _____
 Cum _____ ră - mas _____ ne - mă _____ ri - ta _____ tă _____
 De flă - _____ cu - _____ i _____ toți _____ ui - ta - tă _____

Bată-l pustia, să-l bată,
Cine scornit că nu-s fată
Și am rămas nemăritată,
De flacău toți uitată.

Of! Ce mincinoasă lume,
De ne vîd cu niscai glume,
Cum vedem și noi la lume,
Ne atîrnăm dată nume.

Of! N-ași fi fost necăjită
De ași fi vreo pocită,
Deși ceva sînt zbîrcită,
Dar tot sînt fată numită.

Niar mai fi junii, dușmanii,
Tot ei îmi amărîsc anii,
Că trec cînduri ca croncanii
Și îmbufnați ca curcanii.

Spitalul Amoralui, br. 3, p. 131 (1-13).

Îți țin calea la întînă,
Îți zic: dragă, te fac zîină,
Cu făgăduieli te mină
Pînă cînd rîmii bătrînă.

De vîrstă-tocma în stare,
Patruzeci de ani îmi pare,
Cine zice că-mai mare
Mie dușman și lege mare.

Deși arăt năltică,
Și cam groasă, lăticică,
Dar asta nimic nu strică
Dacă zic eu că sînt mică.

Of! inima geme-n mine
Că cîplegile iar vine,
Și mie de lume rușine,
De nu moe lua vr'un cine.

31

FATĂ DE BIRĂU...

Moderato

Fa - tă de bi - rîu _____ și de ma - jor _____
 Ce cași la pî - rîu _____
 rîu, Ce cași la pî - rîu _____

Fată de birău
Și de moșie rău,
Ce cați la părău

Și te-nchini mereu,
Rogi pe Dumnezeu
Ca să te iau eu!

Eu că te-oi lua,
Bico, te-oi lua,
Eu când voi vedea:

Lupul cu cimpoi
Cioban după oi;
Atunci, nici atunci.

Eu că te-oi lua,
Bico, te-oi lua,
Eu când voi vedea:

Vulpea cu papuci
Umblind după puici;
Atunci, nici atunci.

Eu că te-oi lua
Bico, te-oi lua,
Eu când voi vedea:

Un iepure orb,
Treierind la bob;
Atunci, nici atunci.

Eu că te-oi lua,
Bico, te-oi lua,
Eu când voi vedea:

Ursul în doi craci,
Văcar după vaci;
Atunci, nici atunci.

Eu că te-oi lua,
Bico, te-oi lua,
Eu când voi vedea:

Rața pe crăci stind
Și curcanotind;
Atunci, nici atunci.

Eu că te-oi lua,
Bico, te-oi lua,
Eu când voi vedea:

Racu cu cealma,
Broasca cu pafta;
Atunci, nici atunci.

G. I.

Spiralul Amoralul, br. 3, p. 111-4-103.

FATĂ DE BIRĂU...

Fată de birău
Și de moșie rău
Ce cați la părău¹

G. I.

Spiralul Amoralul, ed. I, br. 1, p. 117 (4-103).
¹ Mai departe, același text ca la cântecul precedent.

UND-AUZ CUCUL CINTIND...

¹ În original, este valoare de părtine cu punct.

Unde-aur cucul cîntînd
Și mierlița suierînd,
Nu mă știu om pre pămînt,
Nici nu mă știu unde sînt.

Eu zic cucului să tacă,
El să suie paltă cracă,
Numa-n pizma mea să facă,
Cîntă hoțul de mă seacă.

Cucule, nu fii dușman,
Că nu mi-ai cîntat din an
Ș-acum de ce ești viclean,
De-mi cînti pe acel bușear?

Eu zic: cucule încetează,
El într-alt loc să așează,
Și cîntă, îmi rău urează,
Focul îmi înflăcărează.

La tulpină, nu pe nuc,
Cîntă dușmanul de cuc;
Unde-l auz, mă usuc,
Îmi pierz mintea, stau năuc.

Și mi cîntă cu un glas mare
Pribegita lui umblare
Și înapoi înturnare,
De mult bine ce îi pare;

Iar mai jos p-o rămurea
Cîntă și o turturea,
Tristă, cu inimă rea,
Că soția nu-și zărea.

Și cîntă și să rotește
Ca mîndra cînd să gătește;
Și-și răsfirea penele
Ca mîndra sprincenele.

Spitalul Amorelui, br. 1, p. 134 (1-28).

34

VINE CUCUL DE TREI ZILE...

Vine cucul de trei zile
Peste văi, peste movile,
Și mare loc să se puie,
Să cînte, focul să-și spuie.

S-ar pune p-o rămurea
Aproape de casa mea,
Și e frică de belea,
Să-nul vază cineva.

Dar fi cucul un voinic,¹
Mi l-ași prinde un ibovnic,
Tot cămăși subțiri l-ași face
Și l-ași purta cum îmi place!

Că e cucul păsărea,
Șade tot pe rămurea,
Și zboară pe unde vrea,
De mine nul va durea.

Spitalul Amorelui, br. 1, p. 135 (29-33).
¹ Mai probabil: Dar fi cucul un voinic.

35

MIERLIȚĂ, MIERLIȚĂ...

Mierliță, mierliță,
Pasăre pestriță,
Pestriță și sură,
Farfara de gură.

Au nu țiam ză de
Ca să-mi fii soție,
Să nu-ți faci aiure
Cubul prin pădure,

Ci să-l faci mai bine
Aproape de mine,
Să nu țîl ia cucul
Și ție geaba lucrul?

Iar tu, ca neroadă,
Mișcai aripi, coadă,

Tot îți căseai ciocul
Și rămăi locul.

Nai vrut, pentru tine,
Să ațuți de mine,
Mierliță, mierliță,
Pasăre pestră.

Spiralul Amozului, br. 3, p. 136 (=137).

36

PÎNĂ CÎND NU TE IUBEAM...

(do acrostih)

Moderato

Pi - nă cînd nu te iu - beam, Do - ru - le, do - ru - le.
Un - de mă cul - cam dor - meam, Do - ru - le, do - ru - le.

Pînă cînd nu te iubeam

Dorule, dorule!

Unde mă culcam dormeam;

Dorule, dorule.

Acum de cînd te iubesc,

Nu poci să mă odihnesc.

Răpui, mă stîrșesc de dor,

Fără nici un ajutor;

Arz, mă frig în mare foc,

Nam astîmpăr la un loc.

Suflet nu mi-a mai rămas,

Oînd mi de ori pe ceas

¹ Refrenul se cite după fiecare vers.

Cu totul m-am prăpădit,
Mințile mi s-a smintit.

Es din casă să mă duc,
Nu știu încotro sapuc;

Viu, iar mă întorc și șez,
Stau în loc și suspinez;

Inima mea, vai de ea!
De la tin'nu să mai ia.

Ție ea s-a închinat
De cînd te-am întîmpinat.

Ah dar nu teaprotivi!
Rog a te milestivi

Spiralul Amozului, br. 3, p. 137 (=138).

37

BORDEIAȘI, BORDEI, BORDEI...

Allegretto

Bor - de - iași, bor - dei, bor - dei, Bor - de - iași, bor - dei, bor - dei.
Cu mîntă - ce - i de tei.
Sa n - cur - bat dra - ga - stea ei.

Bordeiași, bordei, bordei,

Of, of, of.

Cu mîntăceii de tei,

Să năcurbat dragăstea ei.

Of, of, of.

Bordeiași fără girlici,

Tu mă faci să viu paici

Descult și fără opinci.

Bordeiași întunecos,

Mult îmi ești tu dragăstos,

Că mă faci să viu pe jos.

Intii paici cînd veneam,

Patru junci eu înjugam

Și acum nici unul nam.

Apoi venii și eu cai,
Dacă beui și mîncai
Numai în cămașe plecai!

Vai maica mea-mi cîncăpui
Că și căciula-mi băui
Și de basmu mă făcui!

Spitalul Amorului, br. 4, p. 127 (1-5).

38

AOLEO, FRATE RĂZNEȚ...

Andante

A - o - leo, fra - te răz - neț
Ce ne treci ca un dru - meț Ce ne
treci și nu cu - tezi Ca să
vii să ne mai vezi.

Aoleo, frate răzneț,
Ce ne treci ca un drumeț?
Ce ne treci și nu cutezi
Ca să vii să ne mai vezi?

Or ne știu morți între vii,
Pe la noi de nu mai vii?
Or ceva te-am amărît
Între-atît de ne-ai urît?

Cu ce rău te-am supărat,
Atît de te-ai mîniat?

Ce te-ai făcut să ne uiți,
La noi să nu te mai uiți?

Ce te-ai tras să te răznești
Și să nu ne mai iubești?
Vino, vino-măi acum,
Te mai abate din drum,

Că de cînd mi te-ai răznit
Și la noi mai mai venit,
Potecile îți privesc
Și urmele îți jolesc.

Că pe unde tu căleai,
Cînd veneai și cînd plecai,
Eu mereu le măturam
Și cu flori le presăram.

Iar acum, de cînd nu vii,
Au crescut tot bălării;
Că de cînd ne-ai părăsit
Bucuria mi-a lipsit.

Spitalul Amorului, br. 4, p. 128 (1-5).

39

ȘI NOI, ȘI NOI LA ILINCA...

Fiera vinului

Andantino

Și noi și noi la I - lin - ca Și noi la I - lin - ca
Ca să bem vin cu ul - ci - ca Și noi la I - lin - ca

Și noi, și noi la Ilinca,
Și noi la Ilinca,
Ca să bem vin cu ulcica
Și noi la Ilinca.

Scoate, scoate la ocale,
Cînd la plată n-ai parale.

Băgai mîna-n punga chingii,
Găsi ața mămăligii;

Băgai mîna-n burunare,
Găsi cremeni și amănare;

Băgai mîni pînă în coate,
Nici un ort nu putui scoate.

Cînd am zis: mai adio, toamnă,
Ne luă cu cîini-n goană.

Spitalul Amorului, br. 4, p. 131 (1-126).

MARIOARĂ DINTRE BĂLȚI...

Moderato

Ma - ri - oa ră
din tre bălți Na de - la mi -
ne cinci zloți Și nu te iu - bi cu toți.
Și nu te iu - bi cu toți.

— Marioară dintre bălți,
Na de la mine cinci zloți
Și nu te iubi cu toți.

Că banii să cheltuiască,
Să duc și să prăpădesc,
Iar prietenii nu găsească
Că eu cari mă iubesc...

— Tot țiam zis, Nișule, măi,
Nu-mi trebuie banii tăi,
Că am prietenii mei
Și nu poți fără de ei;

— Marioară din Potlogi,
Tu te minii, tu te-ntorci,
Tu iar de neica te rogi,
Te rogi, plîngi și lacrimi storci.

Spiralul Americalui, br. 5, p. 139 c—p.

ASTĂZI BURĂ, MÎINE BURĂ...

Heră

Allegretto

A - stăzi bu - ră, mîi - ne bu - ră Le - li
- lă, le - li - lă Le - li - lă, le - li - lă
La le - lea în bă - tă - tu - ră Le - li -
- lă, le - li - lă Le - li - lă, le - li - lă
Ca să-mi crească d-o ră - su - ră Le - li -
- lă, le - li - lă Le - li - lă, le - li - lă
S-o puie la bă - tă - tu - ră Le - li -
- lă, le - li - lă Le - li - lă, le - li - lă

Astăzi bură, mîine bură,
Leliță, leliță,
La lelea în bătătură,
Leliță, leliță,

Ca să-mi crească d-o răsură,
Leliță, leliță,
S-o puie la legătură,
Leliță, leliță,

Să se premenească în iie
Și în rochiță lilichie;
Să-mbrace și tivlichie,
Să placă altor și mie;

Să puie la git mărgele
Și la degete inele,
Paftaluțe cu cordele,
Numai n'flori de fluturele;

Să meargă să joace în horă,
Ca să placă tutulora,
Să-mi rănească inimioara,
Ah! dragul ei mă omoară!

Spitalul Amorului, br. 5, p. 131 (—132).

42

AM AUZIT, PUICĂ, BINE ...

Hoc!

Moderato

Am auzit, puică, bine
Ca mai fi uitat pe mine,
Și dai altuia guriță
Scara cînd ieși la porțiță;

Am auzit, puică, bine
Ca mai fi uitat pe mine,

Și dai altuia guriță
Scara cînd ieși la porțiță;

Ce folos e dar de mine
Că bat calea pentru tine?
Păcat de a mea iubire
Că fost în desprețuire!

— Te rog, neică, neiculiță,
Vin diseară la porțiță
Și ce am greșit îmi spune,
Vie-n mormînt nu mă pune.

Surda ți-a fost jurămîntul,
Că nu ți-ai ținut cuvîntul,
Cînd ziceai iad să te-nghiță
De-i cădea tu din credință.

Mă jur pe cerescul nume:
N-am iubit pe altom lume,
M-am închinat numai ție
Fără vr'o vinovăție.

Ține, Doamne, luna în nor
Să uez cu puica în prădvor,
Să mă satur de amor
Și apoi atuncea să mor.

Spitalul Amorului, br. 5, p. 135 (—136)

43

MUGUR, MUGUR, MUGUREL ...

Andante

Mugur, mugur, mugurel,
Fă-te curînd măricel,
Înfrunzește frumusețea
Mugur, mugur, mugurel;

Mugur, mugur, mugurel,
Fă-te curînd măricel,
Înfrunzește frumusețea
Mugur, mugur, mugurel.

Că tu dacă înverzești,
Mugur, mugur, mugurel,
Pe toate le veselești,
Mugur, mugur, mugurel.

Păsărelele în crîng
Să-ți cînte-mprejur se strîng;
Fluturații frumoșei
Volveaz' asupra-ți și ei.

Și amorul, cu arcșor,
Te poalește în zbor,
Și unde vede tinerei
Aruncă săgeți în ei.

Îi rînește la ficăți
De se plimbă înfocați.
De foc mare și de dor,
Grădinile înconjur,

Pînă săntorc osteniți
Și adorm nepomeniți.

Spitalul Amozului, br. 5, p. 144 (1-49).

44

TIRANĂ STREINĂTATE...

Andante

The musical score is written on five staves. The first staff begins with the tempo marking 'Andante'. The lyrics are written below the notes. The melody is in a major key with a 4/4 time signature. The lyrics are: 'Ti - ra - nă stre - i - nă - ta - te, / Mult ai fost fără dreptate. / Mult pe dep sepi tu cu / ra - ne Pe fi / - in ti - le sir - ma ne'.

Tirană streinătate,
Mult ai fost fără dreptate!
Mult pedepsești tu cu rane
Pe ființele airmane.

Vai dăcel ce soarta-l mină
Să cazăm cumplita-ți mină!
Că nu mai vedem viață
O zi bună cu dulceață.

Ah! eu sînt acea ființă
Care gem în suferință,
Și mă lupte cu chinuri grele
Din leagănul mamei mele.

Că din tinerețe crude,
Pierdai părinți, pierdai rude,
Ș-am rămas cu dor și jale
În nedreptățile tale.

Am umblat să fug de tine,
Și-ai venit tot după mine.
N-au putut nici munți, nici ape,
De tine ca să mă scape.

Călcai din piatră-n piatră,
Nu făcui din streini tată;
Și călcai din urmă-n urmă,
N-am făcut din streini mamă.

Dar fi cît de bun streinul,
Tot amar e ca pelinul;
Freceți buzele-n stafidă,
Tot e acru aguridă.

Îosă ruda și-un părinte,
Poartă singe-mai herbinte,
Cît să-ți pară grei la fire,
Nu te lasă în picire.

Chiar și cea mai mare ură,
Cît și cît ei tot se îndură,
Că rîngele în viață
Nu se face alor de gheață.

Dar eu, vai! din vîrstă crudă
N-am al noulea neam rudă;
N-am la păs cine să-mi creeze
Și cu milă să mă vază.

Ca să plîng dar am dreptate,
De-al tău rău, streinătate,
Că de merg în orice parte,
Tot de tine am eu parte.

Ah! nu m-a rămas putere
Să mai rabd a ta durere,
Jalea viața îmi curmă
De nu mai pot face urmă.

Ah! nădejde cu dulceață,
Tu-mi mai înruli viață.
Mă mîngii gîndind la tice
Nu te depărta de mine!

Spitalul Amozului, br. 1, p. 146 (1-114)

AH! MULT SÎNT STREINĂ N LUME...

La o junc orfană

Andante

Ah! mult sînt stre - i - nă n lu - me,
 Ră - tă - cînd sub stre - in nu - me
 Stre - in i - mi e - ste veș - min - tul
 Stre - in i - mi e și pă - min - tul
 Stre - i - nă s - de tot supt cer.

Ah! mult sînt streină n lume,
 Rătăcind supt strein nume!
 Strein îmi este veșmintul,
 Strein îmi e și pămîntul,
 Streină s de tot supt cer.

În dureri strig părinți, rude,
 Strig și nimeni nu mă aude,
 Căci acoperit pămîntul
 Și nu le știu nici mormîntul,
 Nu am milă cui să cer.

Astfel soarta mea tirană
 Mă lăsat de tot orfană,

Mămpins într-o aspră vicăță,
 Să trăiesc fără dulceață
 Ca și cei din închisori.

Stînd într-un locaș de piatră,
 Unde cîine-n veci nu latră,
 Unde nici cocoș nu cîntă,
 Și unde ochii mi nu se zvîntă,
 Niciodată de plînsori.

Unde juna, ca răsura,
 Stă în contra cu natura,
 Chinuindu-se aomvingă
 Și aprinderea să-ți stingă,
 Lupta fără ași afîrși.

Unde gîrbova petrece,
 Cea în trup cu sînge rece
 Și suspină cu plînsoare,
 Căci trăiește și nu moare,
 Neputînd nici a plîși.

Care-n dezmierdări și glume
 S-a îndestulat în lume,
 Și pe cea jelind mustrează,
 Surzînd-o să nu vadă,
 Că să plîngă tot mereu.

Și să umble necovoiată,
 Tot cu ochii jos plecată,
 Să nu vadă lună, soare,
 Nici pasăre zburătoare,
 Nici pe ceruri curcubeu.

Ah! aci soarta mi urîță
 A voit să fu vîrîță,
 Nu vreau lume să mă ție,
 Să mă dea în braț de soție
 Și cununa să sîrut.

N-a vrut ca și eu în lume
 Să mă număr între mume,
 Ci din leagăn, din pruncie,
 Mă gonește cu urgie
 Pînă într-acest minut.

Mă gonește și mă poartă
 Tot între pîrliți de soartă,
 Ca o frunză azvîrlită
 Într-o pădure pîrlită,
 Răzim fără să găsim.

Ca frunza de vînt suflată,
 Sînt din loc, în loc, purtată,
 Dintr-un lemn de alt lovită
 Și mereu tot îmbrîncită,
 Fără să mă stabilesc.

Cînd suflăm sus pe dealuri,
 Cînd pe sub surpate maluri,
 Cînd pe locuri vișorîte,
 Necăjite și amărîte,
 Ca sîmăna frunză sînt.

Draci iar prin ape, gîle,
 Stă chindicînd să mă azvîrle,
 Și acolo în vr'o vultoare,
 Fîntăni putrezitoare,
 Ași avea al ei mormînt.

Spiratul Amarelui, br. 4 p. 14 (-26)

MULT MI-E IBOVNICA MICĂ...

Cîntec de mahala

Aolică! dăolică!
Mult mi-e ibovnica mică!

Șași lăsa-o doar mai crește,
Ci dorul mă prîdidește;

Oi, că mult e frumuseță!
Parcă e o floricea.

Unde-i văd ochii ca mura,
Mă apucă-n piept arsura;

Unde-i văd fața ca crinul,
Mi s'adaogă suspinul;

Cînd o văd jucînd la horă
Dragostea ei mă omoară;

Ah! căci nu știu vr'o bucurie,
Să iau foi alina pui la rană,

Dorul să-mi tîmăduiască,
Ca să aștept să mai crească;

Ah! fetică, fetioară,
Crește, fă-te măritoară,

Ca săncepi să simți amorul
Și să te gătească dorul,

Ranele mele să-ți vie
Și atunci să-mi crezi mie.

Să vezi inima în mine
Cît se arde pentru tine,

Ca aștept cu nerăbdare
Să te naști, să crești mai mare;

Să cîntig a ta iubire,
Să trăim în fericire;

Să trăim cît avem viață
Ca doi porumbi cu dulceață;

Să trăim cît o vrea sfîntul,
Să ne despartă mormîntul.

Spitalul Amerului, br. 7, p. 129 (—1).

VĂDUVIȚĂ GRASĂ...

Cîntec de mahala

Văduviță grasă,
Tinără rămasă,
Rumenă, frumoasă,
La ochi mîngîioasă.

Văduviță dragă,
Tinără și fragă,
Jună copiliță,
Ca o garofiță,

Nu umbla cernită
Și neprimenită,

Jalnicătristată
Și nepieptănată.

Seoal' de dimineață,
Spălîte la față
Și mi te gătește,
Pîrîuți netezește.

Vino dară, zînă,
Dă cu mine mină,
Să trăim viață,
Plină de dulceață.

Nu fu amărită,
Că nu ești urâtă,

Ești destul de fragă,
Plăcută și dragă.

Spitalul Amorului, br. 7, p. 134 (1-14).

48

PUIUL MEU ȘI DORUL MEU...

Andantino

Pu - ul meu și do - rul meu
Mi - ni - ca pe mi ne rău
Și nu știu ce i-am strî - cat
Că prea rău s-a minuit

Puiul meu și dorul meu
Minim pe mine rău,
Și nu știu ce i-am stricat,
Că prea rău s-a minuit.

De i-ași fi stricat ceva,
Lăși ruga de moar ierta;
Nici foc mare n-ași avea,
Lumea toată ar fi a mea.

Oft la toți mă jeluiesc
Căm ajuna sîmneburesc,
Umblu, numai rămîine loc,
Cădem mine mare foc.

Dar m-a urît cu păcat
Că nu mă știu vinovat,
Ș-o să caz în boală grea
De nu să va îndura.

Spitalul Amorului, br. 6, p. 130 (1-6).

49

CATĂ, DOAMNE, PRE PĂMÎNT...

Andante

Ca - tă, doam - ne, pre pă - mînt
Și vezi cît de jal - nic sînt, Cît de jal - nic
cîm trîs - tat C-am pierdut - ce m-a - fost drag.

Cătă, Doamne, pre pîndot
Să vezi cît de jalnic sînt,
Cît de jalnic și tristat
Căm pierdut ce m-a fost drag.

Fiți-mi una din voi sor'
Și nu mă lăsați să mor.

L-am pierdut și bam răpus,
De la ochii mei s-a dus;
S-a dus, noul mai poci vedea
Mîngiere s-ami mai dea;

Vail că în zadar tot strig,
Nici o mulă nu cîștig,
Toți sînt surzi într-acest ceas,
La al meu rugător glas.

Frați, prieteni, mă vedeți
Ș-a m-ajuta nu puteți.
O, vail mor, mă prăpădesc
Ș-o îndurare nu găesc!

Ah! noroc, cumplit noroc!
Tu mă arzi de viu în foc;
Tu silințele fioi pus
Și lumina m-ai apus;

Ah! femei miloase, stați,
Voi încăi mă ajutați.

Dacum dar fiți placul tău,
Poți s-ami dai orpice rău;
Dă-mi și moarte de-i voi,
Că tot nam la ce trăi.

Spitalul Amorului, br. 6, p. 131 (1-3).

LUNA, STELELE SĂ CAZĂ...

Luna, stelele să cază,
Să-mi răverse mie rază
Seara, cînd vorbesc cu tine,
Să te poaci vedea mai bine;

Dacă cruda noastră soartă,
Aşfel rău cu noi să poartă,
Ziua o petrec cît veacul,
Noaptea merg ca liliacul.

Naştem şi noi ca tot omul
Să ne facem la timp somnul,
Că tot prin noaptea cea oarbă
Amîndoi şădem de vorbă;

Ah! şimî pare noaptea mică,
Cînd văz zori că să despică,

Şi plec iar cu dorul mîne,
O! să mor atunci mai bine;

Căci nici vremea numi ajunge
Focul să mă se alunge,
Ci mă duc în piept cu dînsul
Şi în ochi iar tot cu plînsul.

Ziua iar dacă să face
Noam să dorm o dată'n pace,
Cugetele mă usucă,
M'am făcut ca o rălucă;

Stau părinţii, mă întrebă
Ce am de mine faţa slabă,
Doftori pun, mă cercetează
Şi cu leacuri numcetează;

Dar degeaba le fac toate,
Să mă vindece nu poate,
Ah! căci boala mîe amorul
Şi'n inimă rană dorul;

De aceea, la mea rană
Tu eşti doftor, buriană,
Tu îmi şii viaşan mîină,
Tu pe dînsa eşti stăpîină.

Spitalul Amorului, br. 6, p. 131 (1-10).

DE ŞTIAM CĂI FI AŞA...

De ştiam căi fi aşa,
Numai ochi ainfăşa,
Şi cu ei a săgeta,
Încotro te vei uita;

Fără să te oduri apoi,
Să-ţi tragi săgeata'n apoi,
Altă'n urma ei sarunci
Şi pe om să-l laşi în nuoci,

Dintr-unli moaşî fi ferit,
Ca vrăjmaş te-aşî fi privit;
Ci eu te-am privit cu drag
Şacum rîni de moarte tragi;

Dale căroră dureri
Am rămas fără puteri,
Şi văr bine c-o să mor
De noamî vei da ajutor.

Spitalul Amorului, br. 6, p. 132 (1-22).

MI-AM ADUS AMINTE DE FERICIRI TRECUTE...

Andante

Mi-am a - dus a - min - te de
fe - ri - ri - tre - cu - te, Cind în bra - țe mi,
cru - do, te - ți - neam plin - gind
Și cu - n - cre - din - ță - re, fă - cind ju - ră -
min - te, Îmi ju - rai cre - din - ță pi - nă la mormînt.

Mi-am adus aminte de fericiri trecute,
Cind în brațe mi, crudo, te țineam plîngînd,
Și cu-ncredințare, făcînd jurăminte,
Îmi jurai credință pînă la mormînt.

Ca buzi mușcătoare îți trădași ființa,
Te făcuși sperjură, mă nesocotiși.
Ca inimă de rece îți jertfii credința
Și fără mustrare mă nesocotiși.

Și vruseși să afli mai multă iubire
Pale altui brațe mai încîntătoare,
Căutași, tu, crudo, fără presimțire
Să găsești mai dulce altă-nbrățișare.

Cerul răsplătească-ți a ta necredință
Și durerea care mi-ai pricinuit,
Gonească-te vepnic, fără umilință,
Să cunoști atunci cît eu te-am iubit.

N. LUPESCU

Spitalul Amoroșilor, Nr. 1, p. 179 (1-94)

ȚINĂRĂ COPILĂ DRAGĂ...

Moderato

Ți - nă - ră co - pi - lă dra - gă,
lu - be - ște pi - nă ești fra - gă
Pi - nă ești în ti - ne - re - țe
Dă-ți bra - țul să - ră - s - fe - țe.

Ținără copilă dragă,
Iubește pînă ești fragă;
Pînă ești în tinerețe,
Dă-ți brațul să-ți răsfățe;

Iubește, dragă, iubește,
Lași pereche, te-nsoțește,
Dar și bagă seamă bine,
Să nu dai mină ciorcine.

Pînă ești în a ta floare,
Nu trăi jînduitoare
Te dezmiardă și petrece
Vremea pînă nu-ți va trece.

Nu-ndrăgi numai frum'șețe
Și numai delicatețe,
Ci caută să-ți fie
La dorul tău alifie.

Ca de-ți va vesteji fața
Destul ții necăji viață;
Dorind, vei jîndui în lume
De mîngieri și de glume.

Care să-ți lipești la rană,
Ca pro dulce buriană,
Să-ți ste purta amorul
Și să-ți prețuiască dorul;

¹ În original lipsește valoarea de doime de la sfîrșitul portativului al doilea.

Să ştie să te mîngîie,
Şi credincios să-ţi rămîie

În veci cu statornicie
Să se chinie numai ție.

Spitalul Amozului, br. 1, p. 147 (1-47)

54

VEZI, NEMILOSTIVO, VEZI...

Andantino

Vezi, ne - mi - lo - sti - vo, vezi. Că din mîini o
să mă pierzi. Să mă pierzi în -
tr-un mi - nut. Cu ble -
te ma tul te - mul

Vezi, nemilostivo, vezi
Că din mîini o să mă pierzi.
Să mă pierzi într-un minut
Cu blestematul temut.

Ajunge, crudo, alt,
De cînd tot mai amărît,
Numi tot face în necaz
Din picioare mort să caz.

Tot iubesc, iubesc, îmi strigi
Şi în frigare viu mă frigi;

Mai uscat, mai ofticat
Şi viaţa mîai mîncat.

În mormînt o să mă vezi
Cu cîte mă asuprezi
Şi nu gîndeşti la păcat,
Că nu mă ştiu vinovat.

Dar o să-ncep să blestem
Asupră-ţi rele să chem,
Să-ţi întorcă Dumnezeu
Cîte le pătimeşc eu;

Să-ţi dea răsplătiri fireşti,
De la alt să le găseşti,

Şatunci la mormîntul meu
Să vii şi să plîngi mereu.

Spitalul Amozului, br. 1, p. 147 (1-55)

55

D-ai ŞTI, SUFLETELUL MEU...

Andante

D-ai şti, su - fle - te - lul meu,
Cît de mult te iu - beş eu,
În po - tri - vă năi gîn - di
Şi nici nu mai o şin - di.

D-ai şti, sufletelul meu,
Cît de mult te iubesc eu.
Împotriva năi gîndi
Şi nici nu mai osîndi.

D-ai şti cît de robît sînt,
Năi zice nici un cuvînt,
Că unindute-n amor
Ai avea de mine dor.

Numai tu, cu jurămînt,
Eşti draga mea pre pămînt

Şi alta nu mai voreş
Nici să vîz, nici să iubesc.

Nu te mai îndoi dar
Şi nu te mîlmon zadar,
Lasă cele ce te strîc
Şi crede cele ce-ţi zic.

La duşmani nu te uita,
La gura lor noasculta,
Că ai relexor izvor
Şi fericirea năşi vor.

Spitalul Amozului, br. 1, p. 147 (1-57)

LASĂ, NU VOI SĂ MI ZIMBEȘTI...

Lasă, nu voi să mi zîmbești
Dacă nu mă și iubești,
Că de m-ai avea amor,
Nu mi-ai da rane să mor.

Și la oricine privești,
Cu vederea mulțumești,
De te faci cu nume rău
La fiecare nătarău.

Te cunosc că nu dorești
De un suflet ce robesci,
Ci numai dureri îl bagi
Și lațul ochii îți tragi.

Dar de vei să înțelegi
Ale amorului legi,
Trebuie într-unul să crezi
Și p-alți văzînd să nu i vezi.

În zadar prietă dai
Că statornicie naș,
Ochiști zbor din om în om,
Ca un pui din pom în pom;

Unuia să te închini
Și pe alți să i ai streini,
Că atunci un amor slăvești
Șatunci legea lui păzești.

Spitalul Amourului, br. 1, p. 148 (1-76).

LUMINA VIEȚII MELE...

(în acrostih)

Lumina vieții mele
Este una dintre stele,
Coborîtă pre pământ.

Nu voi soare, nu voi lună,
Ea este a mea cunună,
Numai pe ea o slăvesc.

Ea e a mea zeitate,
Dintr-alte nenumărate
Ei unia robii sînt.

Că toată mea norocire
Și a lumii fericire
Prin ea să mi vie aștept.

Alta numi mai strălucește,
Și nici că îmi trebuiește
La vreuna să privesc.

Al meu rang, nobilitate,
Ordine, vrednicii date,
Va fi ea la al meu piept.

Spitalul Amourului, br. 1, p. 149 (1-76).

LASĂ, LASĂ SUELETEL...

Lasă, lasă suelele,
De doruți bolii nițel;
Dar ți se va răsplăti
Cînd nici nu vei socoti.

Eu, pentru al tău amor,
Pățimesc, bolesc să mor;
Iar tu nici nu ai habar,
Să simți o milă măcar.

Acum văd că am iubit
Un tiran foarte cumplit;
Am greșit, mărturisesc,
Și de azi te părăsesc.

Spitalul Amorului, br. 1, p. 170 1-800.

TULPINĂ DRAGĂ, DE CE N-AI FLOARE!...

Tulpină dragă, de ce n-ai floare!
De ce de frunze te-ai scuturat?
Unde ți-e roza mirositoare?
Eri tu fuși verde, azi te-ai uscat.

O zi și-o noapte ce fusesi stare
Să te lipsească de ceași purtat
Și acum tulpinați verdușă n-are,
Așa cu totul tu te-ai uscat!

Așa d'odată periră toate,
Rozăți și frunza n-au depărtat;
Tulpină dragă, așa să poate?
Eri tu fuși verde, azi te-ai uscat.

Dar vai! văz dragă, ce e pricina,
Acum văz bine ce s-a urmat:
Acel mic vierme ți-a ros tulpina,
Cu bunăseamă, el te-ai uscat.

Tulpină dragă, nu cumva oare
Vr'o mină crudă te-ai despoiat,
Sau vîntul, roua, focul soare
Te vrăjmășiră și te-ai uscat!

Vierme pe roză, vierme pe toate,
Vierme pe omul, el empărat.
Să-i dăm corună, sceptru să poarte
Viermelui, dragă, ce te-ai uscat.

Apa, tulpină, nu mai ai floare,
Nu mai ai frunză, te-ai despoiat,
Acum nuți pasă să te oboare,
Crivațul suflă, tu te-ai uscat!

C. CARAGIALI

Spitalul Amorului, br. 1, p. 171 1-813.

RĂBDAREA MI SE STINSE...

Andantino

Răb - da - rea mi se stin - se, Nu poți a mai aș -
 - cui - de Du - re - rea ce mă-n - vin - ge — A - ti - ta de cum -
 - plit. Is - bi - ri - lor fa - ta - le Nu poți a mai res -
 - pun - de Mai mult, cu'n-po - tri - vi - re, — Pu - te - rea mi-a lip -
 - sit. Răb - da - rea, ah! răb - da - rea, — Ce din a mea prun -
 - ci - e Mi-a fost sin - gu - rul ra - zim, — Or un - de am um -
 - blat; A - cum s-a dus și din - sa, Ne - mai po - tind să
 și e D-a - ti - tea chinuri crude Ce m-a-n-po - vâ - rat.

Răbdarea mi se stinse,
 Nu poți a mai ascunde
 Durerea ce mă-nvinge
 Atita de cumplit,
 Izbirilor fatale

Nu poți a mai răspunde
 Mai mult, cu'npotrivire,
 Puterea mi-a lipsit.
 Răbdarea, ah răbdarea,
 Ce din a mea pruncie

Măa fost singurul razim
 Or unde am umblat;
 Acum s-a dus și din sa,
 Nemaiputind să ție
 Datitea chinuri crude
 Ce m-au împovărat.

Amor, noroc, nădejde,
 Ambiție și soartă,
 Într-o unire toate
 Cumplit m-au aruncat;
 Oricite rele-n lume
 Asupra-mi le văd gloată,
 Și să mă lupt cu ele
 Zadar m-am încercat.
 Izbească dar, izbească
 O inimă prea slabă,
 Izbească cu cumplire,
 Nu cer a m-apăra,
 Căci iată-mi presimț moartea
 Că va sosi în grabă,
 Mă va scăpa de toate,
 Repaos îmi va da.

Puțin, puțin am încă
 Și în mormânt voi merge,
 Voi însoți țărina.
 Celi ce m-a născut;
 Puțin și al meu nume
 Din lume se va șterge,
 Cu el și pomenirea-mi
 Nu va via mai mult.
 Deci pentru cea din urmă
 Îmi reîntorc gândirea
 La zilele-mi trăite,
 Spre a le cerceta,
 Dar nu găesc nici una.

În care suvenirea
 Să-mi zică căm trăit
 Fără a suapina.

De a zîmbit vr'odată
 Norocul către mine,
 A fost al amăgirii
 Păhar plin de venin;
 De m-a lăsat vr'odată
 Soarta să gust vr'un bine,
 A fost mai cu cumplire
 Să simț tristul suspin.
 Și-n sânul amăgirii,
 Durerea nelipsită
 Îmi fu dintru pruncie,
 Ca umbra m-amănșit.
 În față-mi se cunoaște
 Durerea zăgrăvită,
 În inimă-mi scris este
 Oricite-am pătimit.

Să le descriu n-am stare,
 Căci obosec de ele,
 Abia pot către ceruri
 Măna a-mi ridica;
 Să-l rog cu umilință,
 Scăpându-mă de rele,
 În viața viitoare
 Odihoă de amu da;
 Cerescule Părinte!
 Înalte Creator!
 Nădejdea cea mai dulce
 Or cărui muritor!
 Binevoiește, Doamne,
 De a mă pomeni
 Întru împărăția-ți
 Sîntă, cînd voi veni!

MINUNATĂ EȘTI LA STAT...

(în acrostih)

Minunată ești la stat
Și plăcută la umblat,
Ai doi ochișori frumoși,
Blinzi, cu totul mângâioși,

Rânind cu privirea lor
Inimile tutulor.
Ieșită și cu haz
De faci multora neșaz.

Obori inimi tari pe loc
Și le aprinzi cu greu foc,
Rânind simțiri omenești,
Li fermezi și îi uimești.

Aprinzându-i cu amor,
Pentru tine se omor.

Spitalul Amorului, br. 3, p. 137 (1-38).

UITĂ-TE CU MILĂ, PUICĂ...

(în acrostih)

Uită-te cu milă, puică,
Nu trece ca o nălucă.
Ține-ți ochișorii bine
Și te uită drept la mine.

Inima mea o știu bine,
Nu trebuie dați mai spune.
Caută, fi milostivă,
Nu mi urma tot împotriva

Otrăvindu-mă în față
Să mi scurtezi a mea viață.

Spitalul Amorului, br. 3, p. 138 (1-40).
* În original este valoare de pătrime.

TOT DE DOR, DE DOR, DE DOR...

Andante

Tot de dor, de dor, de dor Tot de
dor vâc c-o să mor Tot de do- rul u nu
ce Nu poci spu ne pen tru ce.

Tot de dor, de dor, de dor,
Tot de dor vâc c-o să mor,
Tot de dorul unui ce,
Nu poci spune pentru ce.

Paraponul ca să-mi spui
Și focul să-mi răpui.

O să mor, să mă sfîrșesc,
Și un tainic nu găsesc

Că dași spune altcuivași,
Mă tem să nu-l fac vrăjmași
Șin loc să mă folosesc,
Voi fi în veac să mă căiesc.

Spitalul Amozului, hr. 3, p. 139 (—47).
1 In original, valoare de optime.

CINE PĂTIMEȘTE, CINE?

Andante

ne pă- i- me- qte
ci ne A- să de cum- pli- ca

mi- ne, Vi- e, vi- e să mă va- ză,
Va- ză, ză, va- ză și să-mi crea- ză.

Cine pătimește, cine
Așa de cumplit ca mine,
Vie, vie să mă vază,
Vază, vază și să-mi crează.

Cu ce foc petrec în lume,
Numai eu știu și un nume,

Ah! Ah! Ah! cine mă vede,
Vede, vede și numi crede,

Care și el pătimește,
Ca mine să pedepsește;
Numai acela îmi crede,
Acela cu dor mă vede.

Spitalul Amozului, hr. 3, p. 140 (—48).

SPUNE, INIMIOARĂ, SPUNE...

(la acrosto)

Andante

Spu ne, i- ni
- mia ră, spu ne Ce grea
băa lă te ră-
- pu ne? A ra- lă ce

Spune, inimioară, spune
Ce grea boală te răpune?
Arată ce te muncește,
Ce boală te chinuiește?

Fă-o cunoscută mie,
Ca să-ți caut doftorie;

Te rog fîmă d-a pricepe,
Boala din ce ți sîncepe?

Arată, spune, nascunde,
Dă-mi un cuvînt și-mi răspunde.
Spune, inimioară, spune
Ce durere te răpune?

Spitalul Amоруlui, br. 3, p. 141 (c-490).

66

DRAGOSTEA, FOCUL DE DOR...

În original, valori de pătrimi în loc de doimi la sfîrșitul portativelor 2 și 4.

Dragostea, focul de dor,
Omoară pre om cu zor,
Că de suspin și oftat,
Aruncă pe om la pat.

la vezi milă, ia vezi dor!
Ce câștigi de la amor?

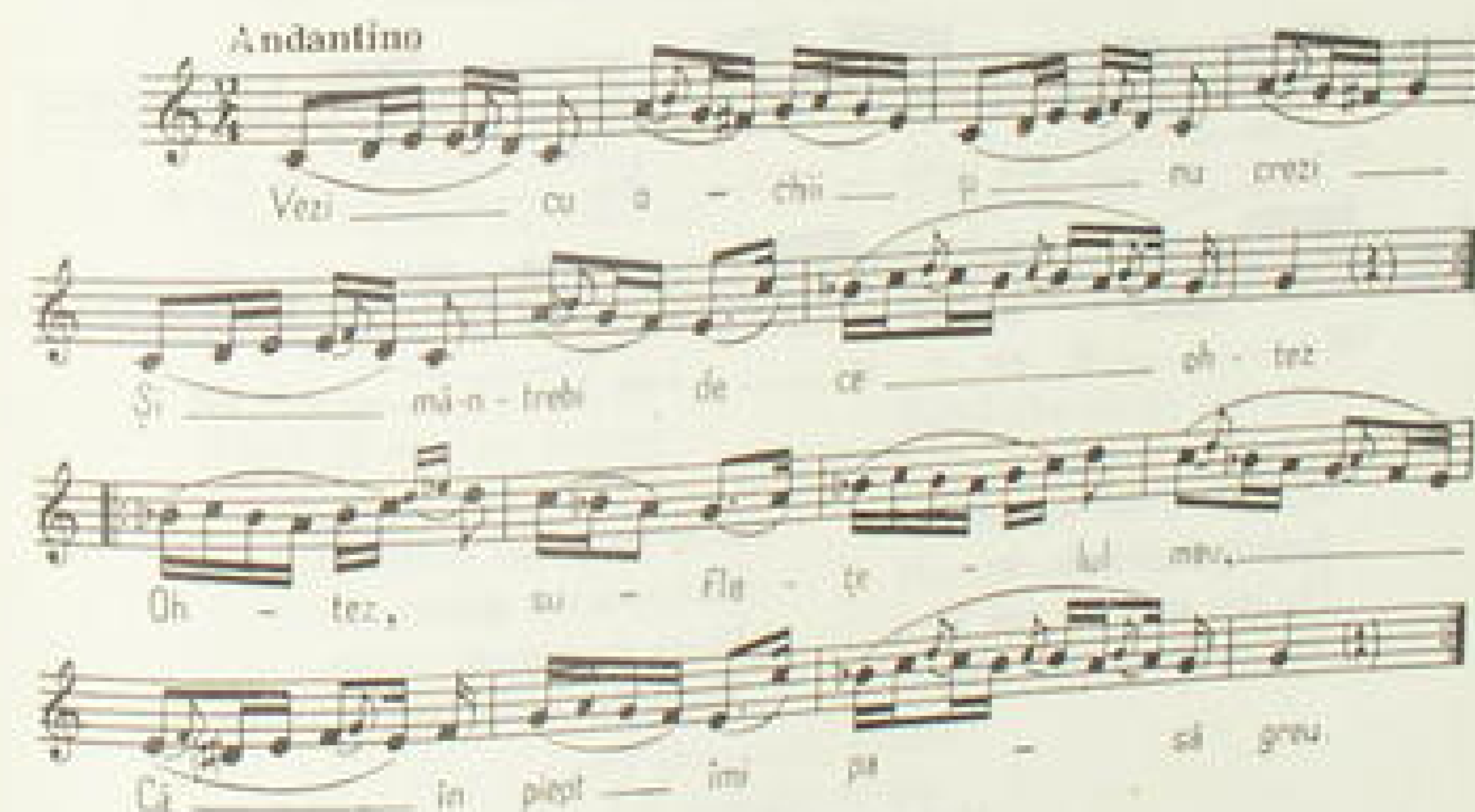
Cîm loc să te folosești,
Cu patimi te pomenești,

Că în dreptate nu țin,
Din amorul cel puțin.
Dacă stă la interes,
La ce eu din minți să-mi ies?

Spitalul Amоруlui, br. 3, p. 141 (c-490).

67

VEZI CU OCHII ȘI NU CREZI...

Vezi cu ochii și nu crezi,
Și măntrebi de ce ohtez.
Ohtez, sufletelul meu,
Că în piept imi pasă greu.

O să mor de ahl și vai!
Și dă-măta știre mai
Că dorul mă ohticat
Și suspinul mă secat.

173

Mă mir cum de nu gîndești
Că sînt răsplătiri firești

De sîntore, mai cu prisos,
Către cel necredincios.

Spiratul Amurului, br. 3, p. 141 (—37).

68

O SĂ MOR, AHI! O SĂ MOR...

Andante

O să mor, ah — o — să mor,

A — mă — rit — și — plin — de — dor.

Nu — știu scris, — nu — știu — fă — cut

Văz — că par — te — n-am — a — vut

O să mor, ah! o să mor,
Amărit și plin de dor.
Nu știu scris, nu știu făcut,
Văz că parte n-am avut.

O să mor, ah! o să mor,
Fără nici un ajutor.
N-am pe nimeni nicăieri,
Somi dea rani lecuiri.

Vedeți trai rău și trudit,
Amărit și doxădit.
Numai unii cu noroc,
Și alții să ard în foc.

Spiratul Amurului, br. 3, p. 144 (—33).

69

BATĂ-L DUMNEZEU D'AMOR...

Andante

Ba — tă — l dum — ne — zeu — d'a —

— mor — Că — m-a pră — pă — dit — de

dor Zi — ua, — noap — tea mă mun — ce — ște,

Tru — pul rău — îmi chi — a — e — ște.

Bată-l Dumnezeu d'amor,
Că m-a prăpădit de dor.
Ziua, noaptea mă muncеște,
Trupul rău îmi chinuiește.

Bată-l Dumnezeu d'amor,
Că m-a prăpădit de dor.
Mă muncă, mă slăbește,
Viața îmi ticăloșește.

Bată-l Dumnezeu d'amor
Că m-a prăpădit de dor.
Nici un minut nu mi dă pace,
'N toată vremea n-am ce-i face.

Bată-l Dumnezeu d'amor,
Că m-a prăpădit de dor.
Umblu tot într-o umire,
Pare că nu mi sînt în fire;

Bată-l Dumnezeu d'amor,
Că m-a prăpădit de dor.
Și mi făcu pona în lume,
Că mă chină lui pentru un nume.

Spiratul Amurului, br. 3, p. 145 (—33).

AHI O PĂSĂRICĂ...

în acrostih¹

Andante

Ah! o pă-să - ri - că Mult o - di - na - mi stri - că
 Tot pri - cini îmi fa - ce — Nu mă la - să - n pă - ce
 Tot pri - cini îmi fa - ce — Nu — mă la - să - n pă - ce.

Ah! o păsărică
 Mult odihna-mi strică,
 Tot pricini îmi face,
 Nu mă lasă-n pace.

Ivinduasă, vine
 Aproape de mine,
 Și îmi ciripește
 De mânănebuște.

Nu știu ce gând are
 Asta ei urmare,
 Că prea îmi arată
 Față-namorată.

Cînd se apuc, zboară;
 Cînd stau, se coboară,
 Nici va să se ducă,
 Nici nu să apucă.

Auă păsărică,
 Ce linșteamă strică,
 Altfel nu să prinde
 Decît lat dai tînde.

Spitalul Amozului, br. 1, p. 146 (1-177).
¹ În original, valoare de plămînt.

LUNIȚĂ LUMINĂTOARE...

Andante

Lu - ni - ță lu - mi - nă - toa - re Și ste - le stră -
 - lu - ci toa - re Lu - mi - nați mai cu tă - ri -
 Scum - pa mea că la - to - ri - e.

Luniță luminătoare
 Și stele strălucitoare,
 Luminati mai cu tărie
 Scumpa mea călătorie.

Să văz drumul dia mă duc
 La iubita mea cea dulce;

Dați lumină înfocată,
 Prin cărare-ntunecată,

Careă tristă și deșteaptă,
 Cu dor mare mă așteaptă,
 Ca să ajung cît mai tare,
 Să-mi dea dulce sărutare

Spitalul Amozului, br. 1, p. 147 (1-178)

ASTĂZI RIZ, VORBESC, GLUMESC...

Andante

As - tăzi riz, vor - besc, glu - mesc
 Cu ce - ia ce a -
 io - besc

Astăzi rîz, vorbesc, glumesc,
 Cu ceea ce o iubesc,
 Șamîndoi ne mîngîiem,
 Foc și dor nu mai avem.

Azi seurele-a luminat
 Mai frumos, mai teninat,
 Că pe ceea ce-o doream,
 Acum în brațe o am.

Azi luna a strălucit
 Lîmpede, mai îndulcit;
 Că la ceea ce-am gîndit,
 Acum o am dobîndit.

Spitalul Amorului, hr. 1, p. 148 (1-61).

73

CUM ZICEAI CĂ MĂ IUBEȘTI...

Cum ziceai că mă iubești,
 Nu gîndeam să mă urăști
 Șatît să mă depărtezi,
 Cît nu vrei nici să mă vezi

Dragoștea ce-o arătai
 Și nădejdea ce mi-o dai,
 În veac năși fi socotit,
 Să fu așa oropait.

Mă mir cum te-ai îndurat
 Dăl meu dor înflăcărat,
 Așa rău de te-ai scîrbit,
 Și atît te-ai osebit.

Ah! cerule-nalt și sfînt,
 Tîndești mila pre pămînt!
 Și mi dă al tău ajutor,
 Ca un drept judecător.

Spitalul Amorului, hr. 1, p. 149 (1-61).

74

PÎNĂ CÎND SĂ SIMȚ DURERE...

Pînă cînd să simț durere,
 Ah! În pieptul meu cel duios?
 Pînă cînd să n-am putere,
 Să n-am niciun ceas voios?

Pînă cînd atîta jale
 Să mi dea ochilor necaz?
 Pînă cînd să mi curgă vale
 Lacrîmile pe obraz!

† În original, valoare de pîrîine.

Pînă cînd să-mi chinuiască
Pieptul depărtarea ta!
Cînd o să se îndulcească
Iarăși de vederea ta?

De cînd nădejdea departă
M-a făcut mereu să plîng,
Văz că nu m-a fost spre altă
Decît venin tot să strîng.

Aceasta fu împlinirea
Poștei dușmanilor mei,
Ce făcu nenorocirea
Să nu pot trăi de ei.

Nu-mi mai da chinuri de moarte
Cu posomorirea ta,
Nu-mi da rîni cumplite foarte
Vecinic cu durerea ta.

Aruncă dar către mine
Acei ochi ce m-au pătruns,
Ca să mă vezi pentru tine
În ce stare am ajuns.

Ah! ajunge, fie-ți milă,
Te rog, nu te îndura,
Zimbește-mi, nu-ți fie silă,
Dă-mi semn a mă bucura.

O. POPESCU

Spiralul Amerului, ed. I, br. 1, p. 149 (—101).

75

PINĂ CÎND SĂ SIMȚ DURERE...

Andante

Pi - nă cînd să simț du - re - re

În piep - tul meu cel du - ios?

Pi - nă cînd să n-am pu - te - re,

Să n-am nici un ceas voios?

¹ În original, lipsește primul do optima.

² În original, valcile:

Pînă cînd să simț durere
În pieptul meu cel duios?
Pînă cînd să n-am putere,
Să n-am nici un ceas voios?

Pînă cînd atîta jale
Să-mi dea ochilor necaz?
Pînă cînd să-mi curgă vale
Lacrămile pe obraz?

Pînă cînd să-mi chinuiască
Pieptul depărtarea ta!
Cînd o să se îndulcească
Iarăși de vederea ta?

De cînd nădejdea departă
M-a făcut mereu să plîng,
Văz că nu m-a fost spre altă
De cît venin tot să strîng.

Aceasta fu împlinirea
Poștei dușmanilor mei,
Ce făcu nenorocirea
Să nu pot trăi de ei.

Nu-mi mai da chinuri de moarte
Cu posomorirea ta,
Nu-mi da rîni cumplite foarte
Vecinic cu urîrea ta.

Nu mă mai trudi, că iată
Tot pieptul meu a slăbit,
Și de tot sînt vătămată
La pieptul meu cel scîrbit.

Dar slobod e'n legea firii
Atîta a dușmăni?
Slobod e'n legea iubirii
Atîta a pătimi?

Unde e apa dreptate,
Ca să duc atîta dor,
Să fiem singurătate
Supt întunecatul nîr?

Cînd ție să se rîdețe
În slava amorului,
Cu dragoste și blîndețe
Pe brațele dorului.

Aruncă dar către mine
Acei ochi ce m-au pătruns,
Ca să mă vezi pentru tine
În ce stare am ajuns.

Ah! ajunge, fie-ți milă,
Te rog, nu te îndura,
Zimbește-mi, nu-ți fie silă,
Dă-mi semn a mă bucura.

Spiralul Amerului, br. 3, p. 151 (—99).

NĂDEJDEA-MI S-A STINS TOATĂ...

Largo

Nă - dej - dea-mi s-a stins toa -
 - tă și mă vin - tur ră - tă - cit. ră - tă - cit
 Că - u - tind cum - pli - ta soor - tă
 Ca - re m-a ne - no - ro - cit. - no - ro - cit.

Nădejdea-mi s-a stins toată
 Și mă vintur rădăcit,
 Căutind cumplita soartă
 Care-mă nenorocit.

Să vântreb pe ea de poate
 Nădejdea am' strălucii
 Și de poate întru toate
 Iarăși a-mă noroci.

Dar puterea-îmi slăbește
 Și-n zadar mă ostenește,
 Numai ajută, ei grăbește
 Cu pământ să mă-nvelesc.

Iată dar că și norocul
 Și nădejdea-mi s-a pierit.

Iată că sosit sorocul
 Să mor dezrădădit.

Noroc vrăjmaș vieții mele!
 Soartă! ce mă pedepsești?
 Mă lăpărăști fără milă
 Din dulci brațe părintești.

Din pruncese desfătat leagăn
 Murmurăci în tartar,
 Tinerețea mea cea scumpă
 S-o petrec oftând amar.

Mulțămită și supusă
 Părintescului meu sfat,
 Frăgezimea mea-n răbdare
 Să deprime la oftat.

¹ În original, valori de simfonice și interpretare cu punct.

Ah, ursită! tu, vrăjmaș!
 Tu dușmano-măi ursit,
 Vieață fără plăcere
 Tu-mie-măi sorocit.

Vin acum dar, tirano,
 Curmă firul ce-măi tori!
 Pune foarfeca și-l taie,
 Vieața nu-mie de folos!

Amar a mea măică bună!
 Dulce hică ce-o iubesc!
 Să vă las dar, naan răbdare,
 Că-n nu voi să mai trăiesc.

Spitalul Amoriei, br. 1, p. 191 (1-191)

Al meu nume-n bucurie
 Să va-ntoarcă scîrbelor,
 De nădejde părăsită
 Nu voi alt decît să mor.

Mormîntu-mi va fi scăpare,
 Acolo-mi vor contîni,
 Goanele nenorocirii
 Nu le mai poci suferi.

Iată că sosit și vremea,
 A sosit dinoul ceas,
 Merg în calea datoriei,
 Draga mea, rămîi, te las!

NU DE MULTĂ VREME...

Andante

Nu de mul - tă vre - me no - rul mă mun -
 - ce - ște, Mă de chi - nuri gre - le
 Im - pri - ci - nu - e Noap - ta mai cu
 sea - mă Cînd na - tu - re ta - ce,
 Par - că tot mă chea - mă Nu mă la - să-n pă - co.

Nu de multă vreme
 Amorul mă muncește,
 Mă de chinuri grele
 Îmi pricinuieste;
 Noaptea, mai cu seamă
 Când natura tace,
 Parcă tot mă cheamă,
 Nu mă lasăm pace;

Cu aceste toate
 Văz că nu e bine,
 Sufletu-mi de moarte
 Se muncește-mine.
 Vai și n-am putere
 Să scap d'aste chinuri,
 Căci mai cu durere
 Mă coprind suspinuri;

Ci alerg la tine,
 Fii mijlocitoare,
 Fă-mi, te rog, lăst bine,
 Nu-mi da munci amare,
 Că ești milostivă
 Și nu ești tirană
 A-mi urmam-potrivă
 La această rană;

Și știu că îndată
 Cu atât putere
 Va fi vindecată
 Cumplita-mi durere,
 Ci grăbește, dragă,
 C-un ceas mai înainte,
 Tinde mîna-ți fragă
 Cu milă fierbinte.

Ah! alearg', aleargă,
 Vino-mi braț la mine,
 Că tremur ca vargă
 Când gîndesc la tine.
 Vino, sorioară,
 Să vezi pentru tine
 A mea inimioară
 Cum să bate-mi mine.

Căci din ceasuri care
 Avui întâlnire,
 Îți spui cu înlocare
 Că sînt la peire,
 Ochi-ți cum d'odată
 Asupra-mi privi-
 Săgeți una-ntr-altă
 Din ei izbucniră,

Înfocate toate
 Și cu scînteală
 Ca fierul ce-l scoate
 Ars pe nacovală.
 Și cum stai îndreptu-mi,
 Cu fulger pornite,
 S-au înfipt în pieptu-mi
 Toate otrăvite

Și fără de veste
 A lor săgetare
 Alt mijloc nu este
 De vr'o vindecare,
 Decît iar de tine
 De să vor atinge
 Foc, rani, dor în mine,
 Toate se vor atinge.

Spitalul Americului, br. 1, p. 137 (—135).

IATĂ, VREMEA NE DESPARTE...

Andante

la - tă, vre - mea ne des - par - te
 Să - te mai văz nu gîndesc,
 Moar - tea nu-mi e - ste de - par - te
 Cu sus - pi - ne îți ves - tesc
 Da - că nici a - cum cu ti - ne
 Nu pu - tui a mă ve - dea,
 Ce nă - dej - de-mi mai ră - mi - ne
 Du - pă ce m-oi de - păr - ta?

Iată, vremea ne desparte
 Să te mai văz nu gîndesc;
 Moartea nu-mi este departe,
 Cu suspine îți vestesc.

Dacă nici acum cu tine
 Nu putui a mă vedea,
 Ce nădejde-mi mai rămîne
 După ce m-oi depărta!

Cine știe sub ce piatră,
Sau sub ce lemn putrezit,
Va arunca a mea soartă
Al meu trup nenorocit!
Alți streini mă vor împinge
La mormint cum noam glodit,
Și ochi streini mă vor plloge,
Iar nu cari iam iubit.

Doi muri, să-mi scrii pe piatră
Că sub ea s-a odihnit
Acela ce tu odată
Al tău piept iai dăruit.
Nu voi slove innegrite
Cu vâpșele a se scri,
Ci cu lacrimi prea iubite
Cât vei trăi a descri.

Niciodată jurământul
Voi călca cît voi trăi,
Ce p-al tău braț cu cuvîntul
Gura mea-ți făgădui.
Acea dulce convorbire,
Ce sufletu-mi a lăsat,
Pîn' la mormint în iubire,
Ca să fiu împreunat.

Spitalul Amorului, br. 4, p. 130 1-360

79

NU MĂ PEDEPSI, STĂPÎNĂ...

Nu mă pedepsi, stăpînă,
Cum spune de mă iubești,
Și dacă la mea durere
Poți să te îndoltești.

Ah! de ai venit în lume
Numai ca să mă omori,
Omoară-mă dar o dată,
Nu pe ceas de mii de ori.

Căci și cerul pentru mine
O moarte a rînduit;
Ție, în credință-ți place
Să omori fără sfîrșit.

Ah! de moași și cam vreo vină
Arit nu moași amări,
Dar vina îmi e amorul
Și căci nu te-poci urî.

Ah! și dacă-ncape vină,
Pentru că eu te-am iubit,
Învinovățește-ți ochii
Cu cari mai biruit.

Ei sînt pricinuitoarii
Focului celui aprins,
Și simțirea mea, și mintea,
Și viața mea coprins.

Cînd cu tine eu în brațe
Zi și noapte petreceam,
Și doar fi fost vreo viață
Mai plăcută eu nu vream.

Viața dulce, fericită,
Atunci simțeam că petrec,
Acum lacrimi și suspinuri
Zilele mi le înec.

Liră jalnică, duioasă,
Ce tot răsuni în zadar!
Cînd fericirea și viața
Să alăune cu amar!

Spitalul Amorului, br. 4, p. 131 1-360

Atuncea eram ferice
Cînd cu tine eu eram,
Și noaptea în liniștire
Fără vise o dormeam.

Iar acum nenorocirea
Contristare s-a potnit,
Că stăpîna vieții mele
Cu amar m-a despărțit.

Ah! dacă și tu, noroace,
Cu durere te-ai lupta,
Cu grabire te-ai întoarce
Și mie m-ai ajuta.

Îmi spunea gura subirii
Cu un glas mîngîitor:
Nu temere de fericire,
Căci un vis amăgitor.

Via îmi pare fericirea
La trecut cînd mă gîndesc,
O clipeală a fost ceasul
Pentru care pătimesc.

O voi, fericiri trecute,
Care n-o să mai veniți,
Truda gîndurilor mele,
La ce-n zadar mă munciți!

LACRĂMI VĂRS, DIN PIEPT SUSPIN...

Andante

Lacrămi vărs, din piept suspin. Cu du-re - re și cu chin,
 Arz, mă frig, — mă pe - dep sesc — Pen-tru-nu - flet ce-l — iu-besc.

Lacrămi vărs, din piept suspin
 Cu durere și cu chin;
 Arz, mă frig, mă pedepsesc,
 Pentru un suflet ce-l iubesc.

El mă va, îl voi și eu,
 Dar a ne-nsoți e greu,
 Că părinții nu voiesc
 Și mi dau care nu-l iubesc.

Dar chiar să mă și răpui,
 Numele nu voi sări spui;
 Că el pieptul mi-a pătruns
 Și en inimă-mi ascuns.

Ah! amor, și tu neroc,
 Amândoi stați la mijloc,
 Să mi-l dați voi, ori îl cer
 De la prea înaltul cer.

E frumos ca ingeraș
 Și camorul dragălaș;
 E de grații multe plin,
 Ce mă fac lui să mă-nchin.

Ah! voi milă vă porniți,
 Soare, lună și planiți,
 Faceți ca să-l dobîndesc
 Și cu el să vă slăvesc.

Spiralul Amerei, br. 4 p. 131 (1-31).

PINĂ CÎND SĂ SIMȚ DURERE...

Andantino

Pi - nă cînd să simț du - re re în piep -
 -tul meu — cel ră - nit? Pi - nă cînd să —
 n-am pu - te - re — Să n-am — nici un — oas do -
 -rit? — Pi - nă cînd să — n-am pu - te - re —
 Să n-am — nici un — oas do - rit?

Pină cînd să simț durere
 În pieptul meu cel rănit!
 Pină cînd să n-am putere,
 Să n-am nici un ceas dorit!

Pină cînd tot sîm dea moarte
 Ast viclean amor pe ceas!
 Pină cînd tot să mă poarte
 Ca un animal de nas!

Pină cînd să rabd în mine
 Durerea cea de amor!
 Pină cînd atîtea chine
 Ce mi scurtez viața să mor!

Hotăresc dar părăsire
 De acest cumplit amor,
 Fug de crudă mișuire
 Fug de acest amăgitor.

Pină cînd cu slăbiciune
 Rob să fiu astui vrăjmaș!
 Pină cînd în moliciune
 Să trăiesc tot pătimăș!

Voi dacum să-mi vindec rana.
 Poi la dorul meu balsam:
 Las viața cea tirană,
 Nu mai voi amor să am.

Că amorul nu e dulce
Atât pe cât e amar,
Căre mai pe toți li duce
Ca să bea acest pahar;

El m-a dus pe mine-n stare,
Ca să plîng neîncetat
Șin adîncă întristare,
Ca să fu tot cufundat;

Plîng și-acuma dar trecutul,
Căci tirziu îl cunoscui
Șimi căiesc și tot minutul
Ce cu dînsul îl pierdui;

Cugetele și acuma
Mi se învâluiesc în cap,
Dar a patimilor sumă
Mă nspăimînt iar să nu-mc ap.

Imaginația mi zice:
Tînărule muritor,
Depărtează-orce ferice
Ce provine din amor.

Nu pierzi vreun lucru mare,
Ci un vis amăgitor,
Depărtează-orce întristare,
Tînăr mult pătîmîtor.

G. POPESCU

Spitalul Amorous, hr. 4, p. 140 (1-59).

82

LUNĂ, LUNĂ, STEA FRUMOASĂ...

Andante

Lu - nă, lu - nă, stea fru - moa - să
Și plă - cu - tă tu tu - ror
Și plă - cu - tă tu tu - ror Mai vir -
- tos a - ce - lor ca - ri Zac și
ard în foc de dor! foc de dor!

Lună, lună, stea frumoasă
Și plăcută tuturor,
Mai virtos acelor cari
Zac și ard în foc de dor!

Ai zărit tu vreodată,
Din al tău drum, meteor,
Ve'o ființă dragă, blindă
Și iubită ca o sor'?

Tu, precum în noapte adîncă
Luminezi un călător
Rătăcit, pierdut din drumuri,
Tot rotind într-un conșor

Ca și tine și aceea
Alerga, da ajutor,
Ea era al bunătații
Neîmpușinat izvor.

Spitalul Amorous, hr. 4, p. 146 (1-113).

83

BINE ESTE TOTD'AUNA...

Andante

Bi - ne e - ste tot - d'a - u - na Să bem.
să ne os - pă - tîm Și cu to - ți dim - pre - u - nă
Să ri - dem și să cîntăm Să ri - dem și să cîntăm

Bine este totd'auna
Să bem, să ne ospătăm
Și cu toți dimpreună
Să ridem și să cîntăm.

Lasă lumea să vorbească,
Strige, zbiere, cit o vrea!

Gluma, jocul să trăiască,
Voi cu el a mîngropa.

Veniți, frați, să trăim bine
Veseli undă neîntre noi,
Că prea curînd vremea vine,
Cea ncurcată cu nevoi

În original, valori de optîmî în loc de pîtimî, în ultima mîsură.

Ne apasă, neincovoie
Cu mînia ei cea rea,
Şi de jocuri ne despoie;
Nembracă cu haina grea.

De bătrîni să ne ascundem
Şi să fugim cît putem,
Şi necontenit să facem
Ce ne place şi ce vrem.

Spitalul Amorului, br. 4, p. 149 (1-172).

84

DACĂ INIMA ÎŢI CERE...

Dacă inima îţi cere,

Băiete, băiete,¹

Te nsoară şi Ţi ia muier,

Băiete, băiete,

Nu umbla prin mahalale,
Îmbrăcat cu hainanale;

Co să Ţi fac spinarea toată
Şi o să mă dai de gloabă.

laşi mîsurile, băiete,

Că în lume multe fete;

Nu fi duşman casii mele,
Că mi faci capului belele.

Dacă Ţi trebuie muier,

Vin' la maica şi mă cere,

Nu flutera pe la poartă; — în.

¹ Refrenul se rîce după fiecare vers.

Bagă-ţi mîinţile în traistă
Şi nocoli la fereastră,

Că Ţi spui, de nu ştii încă,
Cîte zbor nu se mîinîcă.

Nu gîndi că s toate proaste
Cu să dea cu tine coaste;

Spitalul Amorului, br. 5, p. 150 (1-6).

Surda zbieri cîntînd pe drumuri,
Ameţit de proaste fumuri,

Că să va găsi vreunul
Să Ţi dea mîinte cu crăciunul,

Să Ţi scoată din nas amorul
Şi să Ţi potolească dorul.

85

DRAGĂ, CUM TE AM IUBIT EU...

Dragă, cum te am iubit eu
Să te ajungă dorul meu,
Dorul meu şi mila mea
Cu dureri şi boală grea.

Fulgere căzînd din nori
Să te arză şi să mori;
Să crăpi, să te prăpădeşti,
Ca ceara să te topeşti;

Decît vie să mai stai
Șaltui inima săi tai,

Spitalul Amurului, br. 3, p. 136 (=18).

Decît și palt săl robești
Și săl lași, săl părăsești.

86

DIN STELE, NU E NICI UNA...

Andante

Din stele, nu e nici una
Să mi lumineze ca luna.
Ah! lună, a mea stăpîină
Ce să fac să mi vii în mîină.

Din stele, nu e nici una
Să mi lumineze ca luna.
Ah! lună, a mea stăpîină
Ce să fac să mi vii în mîină?

Nu știu ce cursă ați tînde
Și cu ce laș te poci prinde!
Să te pu a nu te ascunde
Prin ale norului unde;

Că trăiesc o moarte vie,
Așteptînd noaptea să vie;
Noapte fără nori, senină,
Ca să văz a ta lumină.

Ziua trece, noaptea vine,
Gîndul meu e tot la tine;
Și tinerețele mele
Se sfîrșesc în chinuri grele.

Se sfîrșesc și te blestemă
Tu să dai de ele seamă;

Spitalul Amurului, br. 3, p. 137 (=19).

Căci tu faci de te uocă
Șin mormînt ca să se ducă.

87

CUM AI FOST LA MAICĂTA...

Andantino

Cum ai fost la maicăta
fost la căsăta Cum ai fost
- ca să fii, La mine să nu mai vii.

Cum ai fost la maicăta,
Apoi fost la casa ta;
Cum ai fost, așa să fii,
La mine să nu mai vii.

Pilda cum zice, ai fost:
Chip frumos la un cap prost;
Că pe toți în seamă ai bagi,
După toți mori, toți sînt dragi.

Lași pe unul, baltalergi,
Și din mîină mîină mergi;
Azi lași unul, palt apuci,
Mîine iar la alt te duci.

Spitalul Amurului, br. 3, p. 137 (=20).

Brățele la toți îți dai,
Toți să te strute stai,
Și pe față șin acumai;
Rîsul lumii ai ajuns.

Deafelnată tot trăiești,
La păcate nu gîndești,
Ai uitat pe Dumnezeu
Cum uitai și brațul meu;

Înă el nu va lipsi
Vie a te pedepsi,
Cu dureri și rîni trupești
Să ajungi să te tirești.

GÎNDESC SĂ PLEC, SĂ MĂ DUC...

Moderato

Gîndesc să plec, să mă duc,
 Iar de un dar mă uşuc,
 Şi m-a-pu-că un sus-pin
 Cu du-re-re şi cu chin.

Gîndesc să plec, să mă duc,
 Iar de un dar mă uşuc,
 Şi m-apucă un suspin
 Cu durere şi cu chin,

Că mă duc, mă despărţesc
 De un suflet ce-l iubesc,
 Care şi el m-a iubit
 Cu amec neobosit.

Nam ce face, plîng, oftet,
 Cu greu foc mă depărtez,
 Cîl rog a nu se-mbrîta,
 Nici mila a nu-mi uita.

Spitalul Amoroşii, br. 3, p. 138 (1-10).

CUM PLEC DINAINTEA TA...

Moderato

Cum plec di-na-in-
 Pe loc în-cep a ob-ta-
 Şi nu ştiu-n-co-tro-a-puc,
 Nici nu ştiu un-de mă duc.

Cum plec dinaintea ta,
 Pe loc încep a obta;
 Şi nu ştiu încotro apuc,
 Nici nu ştiu unde mă duc.

Tot mă mir ce dor cumplit
 Pentru tine m-a găsit,
 Dé nu poci nici un minut
 Din giolul meu să te uit.

Un ceas de nu te-oi vedea
 Nu-mi vine în loc da vedea,
 De-mă pare că-mă iubesc
 Pînă cînd te întilnesc.

Spitalul Amoroşii, br. 2, p. 139 (1-17).
 1) În original, valoare de plăcine.

DRAGA MEA, CE STAI PE GÎNDURI...

Andante

Dră - ga mea, ce stai pe gînduri
 Și af - tezi a - de sa - rin - duri?
Refren
 Spu - ne-mi su - fle - te - lul
 meu, Spu-ne-mi că să știu și eu!

Draga mea, ce stai pe gânduri
 Și aftezi adese rînduri?

Spune-mi, sufletelul meu,
 Spune-mi ce ai știu și eu!

Spune-mi scumpa mea iubită,
 Ce stai tristă și scîrbită?

Spune-mi, dragă, ce-ți lipsește,
 Sufletelul ce-ți dorește?

Spune-mi ce vierme te roade
 Și să-mi rîzi nu te slobode!

Spune-mi, dragă, din ce-ți vine
 Să te uiți cu rău la mine!

Spune-mi care mi-e greșala
 Și care-ți e bătăușala?

Care vorbe, și ce pîră
 Inima îți amără?

Pentru ce plîngi? O minune!
 Ce ai? nu tăcea, lini spune!

Ce foc, ce dor te împresoară?
 Spune-mi, dragă sorioară!

Simbolul Amoreului, br. 5, p. 149 (1-18).

¹ Refrenul se alege după fiecare două versuri.

INIMA-N MINE DE DOR SĂ-NCINGE...

Andante

ni - ma-n mi - ne de dor să-n -
 - cin - ge, Ar - de, ar - de
 nu să stin - ge; Fla - că - ră ma - re
 rău mă-n - pre - soa - ră, Fo - cul du - re - ri,
 rău mă - ră - boa - ră, Ah! Fi - e-ți mi - lă,
 so - ro, de mi - ne Că mi-e ră -
 dej - dea nu mai la ti - ne.

Inima-n mine de dor să-ncinge,
 Arde, arde nu să-tinge;
 Flacăra mare rău mă împresoară,
 Focul durerii rău mă doboară.
 Ah! fie-ți milă, soro, de mine,
 Că mi-e nădejdea numai la tine.

În toată vremea, și-n tot minutul,
 Mă află-n chinuri mult amărîtul!
 Fie-ți în știre din mea piere.

Chiar pentru tine mă fac jertfă,
 Ah! fie-ți milă, soro, de mine,
 Că mi-e nădejdea numai la tine.

De-mi tai nădejdea de întâlnire
 Și așteptarea de fericire,
 Mai bine moarte decât chinuri,
 Să scap o dată de-așteptări.
 Ah! fie-ți milă, soro, de mine,
 Că mi-e nădejdea numai la tine.

Ce mi folosește astă viață,
Cînd îmi lipsește frumoasa și fața?
Ah! amar mie! îmi vin leșinuri!

N-am nici putere să scoț suspinuri!
Ci fierți milă, soro, de mine,
Că mine nădejdea numai la tine!

Spitalul Amorului, br. 5, p. 145 (= 33).

92

DE CE CUA LOR LUMINĂ...

Andante

De ce cua lor lu - mi - nă — Ai
tăi ochi lă - cră mea - ză, — Fru - moa - să co - pi -
- li — *accel. - - - - - a tempo* — tă, Cînd sîm - tem nu - mai noi? Cînd
vir - sta ne su - rî - de și stea - va lu - mi -
- nea - ză, Ce poa - te să ne fa - că
Fe - ri - ci - p - a — mîn - doi.

De ce cua lor lumină
Ai tăi ochi lăcrămează,
Frumoasă copilă,
Cînd sîntem numai noi?

Cînd vîrsta ne surîde
Și steaua luminează,
Ce poate să ne facă
Ferice¹ pămîndoi?

¹ În original, *scetele și fericiți* și la cea prima măsură a portativului
alturi au valori de patrușe.
² În original: *fericiți*...

Răspunde-mi, frumusețo,
Ce suferi în tăcere?
Ce trudă, neodihnă,
E-n pieptu-ți simțitor?
Cînd inimă-mi aproape
Dă ta sintă plăcere
Și bate să-ți răspundă
Cu un suspin de amor.

Amorul e o taină
Ce nimeni n-o înțelege,
Decît numai acela
Ce odată suferit;
Săgețile de flăcări
Cu tot aceeași lege,
În oriceare piepturi
Orbirează le-a înfipt.

Cînd viața se sfîrșește
Și sufletul veghează,
Dinapra pre mormîntul
Ce zace întristat.

Spitalul Amorului, br. 5, p. 151 (= 92).

Mai trist e al meu suflet,
Văzînd ce exprimă
Al tău prea tînr suflet
În fundul său mișcat.

De vrei să-ți viața,
Sau ce e fericirea,
Aveți puține zile
Șapoi va fi tîrziu,
Că floarea cea de toamnă
Ce-și pierde înflorirea
Și nu mai poți parfuma
Să-l aflu în pînă.

Grăbim în astă lume,
Uităm orice mîhnire,
Copilul cînd se naște,
Îi trebuie ajutor,
Dă-mi mîna cu dorința
În flăcări de iubire,
Sorbim din copa vieții
Umplută de amor.

93

NU VOI LUME, VOI SĂ MOR...

Moderato

Nu voi lu - me, —
Ce — n - am par - te — de —
mor.

Nu voi lume, voi să mor,
Că n-am parte de amor;
Nu voi viață să trăiesc,
Că n-am pe cin' să iubesc.

Ah noroc, vrăjmaș cumplit,
Tu iubirea mi ai răpit,
Tu ferece mi ai luat
Și pe alt ai bucurat.

Deci să arz tot în dor,
Mai bine n-ai ceas să mor;
Deci unde merg și sez,
Tot într-una să oftez.

Nu voi dar să mai trăiesc,
Voi să mor, să mă sfîrșesc.
Hotăresc cu un cuvînt,
Azi să intru în mormînt.

Că pe care ochi am pus,
Ca un soare mi-a apus,
Lumea mi-a întunecat
Și inima mi a secăt.

Ah, al meu suflet iubit,
Vin de vezi cît sînt acîrbit,
Vin să vezi cum o să mor
Ohtizat și plin de dor!

Muzica de N. LUPESCU

Spitalul Amerului, br. 7, p. 154 (1-109).

94

SCOALĂ, PUICULIȚĂ, SCOALĂ...

Scoală, puiculiță, școală,
Școală, să vedem ce boală,
Ce grea boală te-npresoară,
Te muncește, te doboară.

Te cunosc că ești fîțarnic
Și neaîmpărat, zburdalnic,
Că cu cîte dai paroadă
Tot le lași, le bagi în boală.

Ce durere te răpune?
Spune, puiculiță, spune,
Ca să merg la spițărie,
Să-ți caut vr'o doftorie.

Fugi dar, supărări n-ai face,
Lasă-mă să mor în pace,
Să mor, să te las în lume,
Să petreci în ris și n glume.

Spune, că a ta zăcere
Îmi dă trupului durere
Și mă face și pe mine
Să cad, să zac pîngă tine.

Ah! eu mor dar amărîtă,
Că de tine omorîtă,
Înșuși de a mea iubire,
Eu sînt dată spre jertfă.

— Fugi, vrăjmașule nedornic,
Fugi, că ești un nestatornic!
Și din pricina-ți, tirane,
Port în pieptu mi aste rane.

Dacă în lume orice faptă
Răsplătire îți așteaptă,
Răsplătirea cea firească,
Ea o să te pedepsească.

Fugi, vicleanule, mă lasă,
Nu te face că îți pasă,
Surdă mi faci de vorbă silă,
Și îmi zici că-ți este milă.

Și atunci, în chinuri grele,
Gîndind la vorbele mele,
Te vei căi și vei geme,
Dar îți va fi fără vreme.

Spitalul Amerului, br. 8, p. 155 (1-15).

203

GEABA CĂCI MĂ TOT SĂRUȚI...

Andante

Gea - ba căci mă tot să -
 - ruți Căci ca mii - ne-o
 să mă uți Gea - ba
 căci mă tot min - gi Căci de
 mi ne tot ră - mii.

Geaba căci mă tot săruți,
 Căci ca mîine-o să mă uți!
 Geaba căci mă tot mîngîi
 Căci de mîine tot rămîi.

Căci amorul e zahar,
 Iar dorul veni amar;
 Prea amar îl voi simți
 Dacă ne vom despărți;

Geaba zici că mă iubești,
 Căci amor vremelnic ești;
 Geaba mi vorbești vorbe dulci,
 Căci ca mîine-o să te duci!

Și bolind, de ași muri,
 Ași scăpa din mai dori;
 Dar de va fi să trăiesc,
 Vai! cît o să pătimec!

Spitalul Amicului, Nr. 6, p. 131 (1-7).

INIMIOARA MEA CEA ARSĂ...

Andante

ni - mioa - ra
 mea cea ar - să La crâni
 ne - cur mai cum var - să
 Var - să de tie - no - ro -
 - ci - re De a noas
 - tră des păr - ț - re.

Inimioara mea cea arsă
 Lacrimi necurmat cum vară;
 Varsă de nenorocire,
 De a noastră despărțire;

De oftări și de suspinuri,
 Pieptul meu e în leșinuri,
 Că cu dorul, zi și noapte,
 Mă lupt cu sudori de moarte.

Ah! și în loc de al supune,
 El în mai greu foc mă pune;

Trupul tot înu bogăni muncă,
 La răcere mă aruncă.

Nu știu ce mijloc aș face
 Ca să-mi dau inimii pace!
 Eu voi să-i dau lecuire,
 Ea înu stă cu-protivire;

Nu va să se lecuască,
 La amor să nu glodească;
 Nu va un minut să-l uite
 Și la alt chip să se uite;

Ahl nu vinei ncai o moarte
Ca să mă scape de toate,

Că tot viața mi-e în silă
Și de lume nu mi-e milă!

Spitalul Amorului, br. 6, p. 133 (—157).

97

VEZI PRICINA DE AMOR...

Vezi pricina de amor
Inima cum bagă n dor!
Cum din om ajungi neom
Și te uuci ca un pom!

De amor cind așteam,
Îmi plăcea și eu să-l am;
Socoteam că e zahar,
Dar a fost venin amar!

Ca poun fugar l-am privit,
Dar gustul moam otrăvit;
Văz acum adevărat
Că prea mult moam înșelat.

Ca o muncă alergai
Și-a dulceață mănecai,
Ahl și văz că mo să scap,
Că la peire de cap.

Ahl copii juni, tinerei,
Citi sînteți la anii mei
Și nați încăput în dor,
Vă feriți de acest amor!

Vă feriți, nu-l încercați,
Ranele să nu-i gustați,
Căci ea chiar e vîrf de ac,
Vă omoară fără leac!

Spitalul Amorului, br. 6, p. 133 (—171).

98

O INIMĂ CE SUSPINĂ...

O inimă ce suspină
De foc, de dor fiind plină,
Zi și noapte se muncete,
Tot oftînd se chinuete;

Nu e rană mai amară,
Nici mai arzătoare pară,
Ca rana ce-o dă amorul
Și focul ce îl dă dorul.

Că m-a săgetat o dată
Cu cumplita lui săgeată,

Și cîndu-mi pieptul foarte
M-a lăsat înimă de moarte.

Ahl întinz mîni din putere
Și durare nam cui vere;
Nam pe nimeni cu dorință
Ca să-mi dea ajutorință.

De dureri și de suspine
N-a rămas inimă nime,
Și pe cît este rămas
E pacea de foc arsă.

Spitalul Amorului, br. 6, p. 133 (—146).

207

DE CITE ORI TE ZĂRESC...

Andante

De — cî — te — ori — te ză —
 - resc, De-a-tî — tea — ori — mă — ră —
 - nesc Nu ştiu de — simţi — dum-nea — ta
 Ra — na — şi-n — fo — ca — rea mea

De cite ori te zăresc,
 Dă-tea ori mă rănesc;
 Nu ştiu de simţi dă-mneata
 Rana şi-nfocarea mea.

Daşi şti că nuşi sînt pe plac,
 Nuşi sta supărări săşi fac;
 Că ochii mi-ai stăpîni
 Şi mai mult nu mi-ai răni.

Te-ai ruga şi nu cîtez,
 Vînd să mă încredinţez,
 Că-morul e rănă grea,
 Cînd unul vrea şalt nu vrea.

— Ba, te simţ prea bine eu,
 Şi eşti şi pe placul meu,
 Dar e rău de amîndoi
 Că-i prăpastie între noi.

Spiralul Amurului, br. 6, p. 1371-1372.

ÎNTR-O SEARĂ, LADUNARE...

Moderato

În-tr-o sea — ră, — l-a — da-nă — re —
 Fă-cînd o — chu — lor — plim-
 -ba — re, Am pri-vit — doi — ochi fru —
 -moşi, — Ne — gri, — blinzi — şi —
 min — gi — lop —

Într-o seară, ladunare,
 Făcînd ochilor primblare,
 Am privit doi ochi frumoşi:
 Negri, blinzi şi mîngîioşi;

De care ca doi săgeată
 Mi-au dat înimăndată,
 Că prea mult v-am făcut haz,
 Şi pe ei şal lor obraz;

Şi întrebînduşi, prin cîntare,
 Mi-au dat răspuns la întrebare,
 Cum că şi eu am simţit
 Că sînt de dinşi robii.

Cu a lor cîntare blîndă
 Mi-au dat nădejdi de izbîndă,
 Şi amor a cîştiga
 Cu a lor a mă suptjuga;

Cînd întreb statui ce-i poartă,
 El mi-a dat nădejde moartă,
 Cu dat mijloc m-a făcut
 Dă-m rămas ostînd, tăcut.

Zi şi noapte, în dor mare,
 Pătimesc cu necurmare,
 Dăo ferice pînduînd,
 Mă la lor nădăjdînd.

Spiralul Amurului, br. 6, p. 1371-1372.
¹ Probabil: Ea, sau Ca.

INIMIOARA MEA DIN MINE...

Andante

ni - mioa - ra
mea din mi - ne, Cum se
fri - ge pen - tru ti - ne! N-a
al tă mij lo - ci re
La cum - pli - ta-i pă - ti - mi - re.

Inimioara mea din mine,
Cum se frige pentru tine!
Nare altă mijlocire
La cumplita-i pătimire,

Și te roagă ca-n durere
Să nu o treci cu vedere;
Ci ca la o prea sirmană
Să-i întinzi leacuri la rană

Nare cui să dea credință
Să-i ceară ajutorință!
Singură și să supune,
Îi spune că se răpune

Și-ți va fi îndatorată
Ca o alugă prea plecată,
Să te naște cu dulceață
Întru toată sa viață.

Spitalul Amoroșului, Nr. 6, p. 139 (1-30).

MAM RĂNIT FĂRĂ NĂDEJDE...

Andantino

M-am ră - nă - fă - re
nă - dej - de, Sînt cu
to - tul să - ge - tat!
Sînt în piep - tul
meu că ar - de, Un foc ma -
re ne - cur - mat!

Mam rănit fără nădejde,
Sînt cu totul săgetat!
Sînt în pieptul meu că arde
Un foc mare necurmat!

Arde, arde, nu încetează,
Flăcări din el izbucnesc,
Cît merge se întemeiază
Și nu pot să-l potolesc.

Rana cît merge săntinde
Și în pieptu-mi rădăcine,

Prencet trupu-mi tot coprinde,
Doamne, ce necaz cumplit!

Ce dureri nevinsdecate
A pierde-un suflet iubit!
Cu frumuseți luminate
Ca un angel strălucit.

Chiar tu firea omenească
Pre pământ cînd ai purtat,
Lăcrămă dămnerească
Pentru Lazăr ai vărsat;

Vezi dar glasul slugii tale,
Varsă darul tău cel sfânt,

Răsfește a mea jale,
Stinge-mi focul care sînt.

Spitalul Amorului, br. 6, p. 141 (—142).

103

ACEST FOC CE ARDE-N MINE...

Andante

A - cest foc — ce — ar - de-n

a tempo

mi - ne Ca în-tr-un cup - tor — ne - stins,

Dra - ga — mea; — e — de — la —

ti — ne, De la — ti — ne — a-a — a - prins.

Acest foc ce arde-n mine
Ca într-un coptor nestins,
Draga mea, e de la tine,
De la tine s-a aprins.

Și tu nici nu ai în știre
Că am ajuns să și mor
Numai de a ta iubire
Și numai de al tău dor.

— Poți să mori în bună pace,
Poți și trăi de voiești;

În sfîrșit, fă cum îți place,
Bun stăpîn pe voiași ești.

— Ce mare nenorocire
Să iubească cineva
Pe o nemiloasă fire
Cărea nici să-l vază va!

Prost e și cînd fără vorbă
Cineva să va robi,
Ș-aruncă dragoste oarbă,
Fără să vrea să-l iubi.

Măi călîm toată mea viață
Și ochii îmi voi feri
A nu privi nici o față,
Decît chin a suferi.

Că tot ochii sînt pricina:
Și rînesc, și se rînesc;
Ei sînt numai înuși vina,
Că azi p-un vrăjmaș iubesc.

Spitalul Amorului, br. 6, p. 141 (—142).

104

NU GÎNDEAM, NICI SOCOTEAM...

Andante

Nu gîn-deam, nici — so-co-team — La pa-ro - la

ce-o — a-veam, As - tă ro - la

să — mi-o joci Și — cu-vîn - tul să-ți — în-terci.

Nu gîndeam, nici socoteam
La parela ce-o aveam,
Astă rolă să mi-o joci
Și cuvîntul să-ți întorci.

Poate nici pricină dam,
Nici prea greu foc nu aveam,
Iar acum mă chinuiesc
Că-m pornit să te iubesc.

Și umblu mort între vii,
Iar tu nici nu vrei să ști;

Faci haz să mă vezi în foc
Și să-ți bați de mine joc.

Dacămerul meu n-ai vreai,
Nădejde la ce îmi dai,
Și acum mă lași să mor
Chinuit și plin de dor!

Am vrut să-ți întorc dolap
Ca să-ți bați mintea în cap,
Să nu fii copilăros
Și-așa le-am-namoros.

Spitalul Amorului, br. 6, p. 141 (—142).

VEDE CRUDA CĂ MIE DRAGĂ...

Andantino

Vede cruda că mie dragă
Și nici seamă nu mă bagă;
Vezi iubirea cum să uită,
Trece și nici nu se uită,
Parcă oai fi fost dușman! *

Capul pe la alți își pleacă
Complimente să le facă;
Iar pe lângă mine trece
Iute și eu aștept rece,
Ca pe lângă bolovan.

Nici nuși aduce aminte
Dale sale jurăminte,
Cînd zicea că o să-mi fie
Pînă la moarte soție,
Să se îngroape într-un mormînt.

Și acum, cele zise
Au rămas ca niște vise;
Dar cereasca judecată
O va pedepsi vr'odată,
Șinșuși al ei jurămint.

* Spicatul Amuzului, Nr. 6, p. 144 (1-40).

† În original, valori de optimi.

* Melodia este creată numai pentru primele patru versuri ale struței poetice, apa-lușt versul ultim al fiecărei struțe rămînd neclănat.

VAI CE CEAS, CE ZI, CE JALE!

După cel grecesc, « Timigali umfara » *

A Andante

* « Timigali umfara » = « ni măgali umfara » = « ce mare senovecie! »

pe trec. Sînt g-a-lîi no - că - jîi în
lu - me. Eu pro - toîi în - să - i
în - trec. Vai a - mar
vai a - mar, vai
a mar. Ce lo - vi - re
ria a mor - ţi Ra - nă fă - ră
vin - de căi! Ah! Şi ce ca - le
fă - ră vre - me! Neaştepta te în - tim - plări!
Allegretto
Stră - lu - cea în - tra ta fa - ţă gra
- ţi. Gra - ţi mul - te lo - ge - reşti, Drept a - co - la pi tu
as - mi eu. Cu in - ge - ri

lo - cu - eşi. Ah! ah! Fraţi lu - bi, Pri - e - teni do -
- riţi Da - ţi - mi, da - ţi - mi vr-un mij - loc Să - mi sting a -
- cest foc; Ah! Ah!
Ah! a - mar, a - mar! La du -
- re - cea mea, leac Nu să poa - te n - veşti Şi sting în za - dar: Vai, a -
Moderato
- mar, a - mar! Deci dar as - tăi o - chii la crămi în -
în - ne - cînd să tin - guesc Pe pier - du - ta mea stă - pi - ră
Şi - gro - pî - dio să pri - veşti
Largo
Tin - gu - ţi - va cum
toa - te! Plîn geţi ră - să
- nt şa - pu! vai, vai!

Vai ce ceas, ce zi, ce jale!
Vai nădejdea mi-am răpus!
Tinguiți-via cum toate,
Plingeți răsărit papus!
Vai amar! vai amar! vai amar!

Ah! nu știu ce o să fie
Tot cu amar să petrec!
Sînt pați necăjiți în lume,
Eu pre toți înmăi întrec;
Vai amar! vai amar! vai amar!

Nu să vindecă o rană
Șalte inimă-mi coprind;
Dermi alină vr'o micșoară,
Alte mai cu foc saprind;
Vai amar! vai amar! vai amar!

Nu nădăjduiam vr'odată
Să mă calce acest foc,
Ca să pierz pacea-mi care
Așteptam al meu noroc;
Vai amar! vai amar! vai amar!

Ce lovire rea a morții!
Rană fără vindecări!
Și ce cale fără vreme!
Neașteptate întimplări!

Ah! deschideți înc'o dată
Ochiu tăi ce au apăs,
Ca să vezi la contrutare,
Pierderea ta m-a adus!
Vai amar! vai amar! vai amar!

Dar ce faci? o amar mie!
De ce taci și nu-mi vorbești?
Iată nestatornicia
A vieții omenești!
Vai amar! vai amar! vai amar!

O amărăciune a morții!
O durere și suspin!
O ce zi de tînguire!
O ce ceas de lacrimi plin!

Strălucăa intra ta față grații,
Grații multe îngerești,
Drept aceea și tu astăzi
Cu îngeri locuiești.

Ah! Ah! frați iubiți,
Prieteni doriți!
Dați-mi vr'un mijloc
Să-mi sting acest foc;
Ah! amar, amar!

La durerea mea leac
Nu să poatem veac,
Și strig în zadar:
Vai amar, amar!

Deci dar astăzi ochi-mi lacrimi
Încind, să tînguiască
Pe pierduta mea stăpină
Și-ngropînd-o să privească.

Tinguiți-via cum toate!
Plingeți răsărit papus!
Vai! Vai!

RĂMII SĂNĂTOASĂ...

Andante

Rămii sănătoasă!
Mă zis și sa dua.
Pieptul mă apasă,
Pacea-mi sa răpus.

Am pierdut vedere,
Lacrimile-mi tac,
Și simțirea-mi piere,
Ce-o să mă mai fac!

Fruntea n-o pot ține,
Capul mi-e greu,
Sînul de suspine
Îmi arde mereu.

Căci n-am ziua bună,
Bunul m-a lăsat;

Pareă sînt nebună:
Doamnel ce păcat!

Mintea o să-mi fugă,
Unde sînt, nu știu;
Sînt gheață în rugă,
Și arz în foc viu.

Aveam și credință
Cînd eram cu el;
Nu știu dăm ființă
Cînd sînt fără el.

Cît eram de bine!
Steaua-mi strălucăa,
Cînd era cu mine
Tea-te-mi mîrdea.

Spitalul Amstelului, br. 6, p. 14) 1-69.
Strofele 1 și 4 se cântă pe melodiile strofelor 1 și 2, iar strofele 6, 7 și 8 se cântă respectiv pe melodiile strofelor 1, 1 și 2; restul strofelor au melodii proprii.

Mi-eră scumpă casă
Căci cu el trăiam,
Mi-eră dulce masă
Căci cu el aşedeam.

Fericiri nespuse
Speram pre pământ;
De când el se duse,
Lumea mi se mormînt.

Îmi plăcea lumina,
Că-l puteam vedea;
Îmi plăcea grădina,
Că-n ea măntîlnea.

Ah! vino o dată!
Vino scumpul meu!
Să am lumea toată
Să am Dumnezeu.

Noaptea răcoroasă
Ardeam şi aştept;
Luna amoroasă
Mă vedea pe piept.

Faşa ta blondină,
S-o pot contempla,
Tu, a mea lumină,
Şi eu, umbra ta.

Spitalul Amoroşului, br. 1, p. 144 (1-74).

108

CA ROBUL CE CÎNTĂ AMAR ÎN ROBIE...

O fată dintră pe patul morţii

Moderato

Ca ro-bul ce cîn-tă a-mar în ro-bi-e.

Cu lan-ţul de bra-te, în a-er du-los,

Ca ri-ul ce ge-me de rea vi-je-li-e,

Pe pa-tul de moar-te eu cînt tin-gu-los.

Ca robul ce cîntă amar în robie
Cu lanţul de braţe, în aer dinos,
Ca riul ce geme de rea vijelie,
Pe patu-mi de moarte eu cînt tinguos.

Amară e moartea cînd omul e june,
Şi ziua frumoasă, şi traiul e lin,
Cînd pasărea cîntă, cînd florile spune
Că viaţa e dulce şi mare suspin!

Un crin se usucă şi-n lături sabate,
Cînd ziua e rece şi cerul în nori,
Cînd soarele-l arde, cînd vîntul îl bate,
Cînd grindina cade torente pe flori.

Să moară bătrînul ce fruntea înclină,
Ce plînge trecutul de ani obosit;
Să moară şi robul ce-n lanţuri suspină,
Să moară tot omul cu suflet zdrobit.

Aşa făr'de veste pe zilele mele
O soartă amară, amar a bătut,
Şi astfel, ca crinul, de viscele rele,
Pe patu-mi de moarte dădătam căzut.

Iar eu, ca o floare ce naşte cînd plouă,
Creşteam în de păseri mave cîntări,
Şi mie amorul, cu buze de roşă,
Cu inimă dulce îmi da sărutări.

Abia-m primăvară cu zilele mele,
Plăpîndă ca roua abia am ajuns,
Atuncea cînd cîntă prin flori filomele
Şi o crudă durere adînc mă pătruns.

Ca frunza ce cade pe toamnă cînd ninge,
Sufletă de vînturi aici pe pămînt,
Ah! juna mea viaţă-acuma se stinge
Şi anii mei tineri apăs în mormînt.

D. BOLINTINEANU

Spitalul Amoroşului, br. 1, p. 145 (1-75).

109

PE O STÎNCĂ NEAGRĂ...

Şeful cel Mare şi mama sa

Andante

Pe o stîncă nea-gră în-tr-un vechi căs-tel

Un-de cu-rân poa-le un ră-mi-tel, Plînge şi sus-pi-nă,

ti-nă-ra Dom-ni-tă. Ro-me-nă, su-a-vă, ca o ga-ro-fi-tă.

Pe o stîncă neagră, într-un vechi castel
Unde curîm poale un rîu mititel,
Plînge și suspină tînăra Domniță,
Rumenă, suavă, ca o garofiță.

Căci în bătălie, soțul ei dorit
A plecat cu oastea și n-a mai venit.
Ochii săi albaştri ard în lacrimile
Cum lucese în rouă două viorele.

Bucle aurie cad pe albului sin,
Rozele și crinii pe fațări seîngîn;
Însă Doamna soacră lingă ea veghează,
Și cu dulci cuvinte o îmbărbătează.

Un orologi sună noaptea jumătate,
La castel în poartă oare cine bate?
— Eu sînt, bună mamă, fiul tău iubit,
Eu, și de la oaste mă întorc rănit.

Soarta voastră fuse crudă astă dată,
Mica mea oștire fuge sfărîmată...
Dar deschideți poarta, turcii mă înconjur,
Vîntul suflă rece, ranele mă dor.

Tînăra Domniță la fereastră sare.
— Ce faci tu, copilă? zice Doamna mare.
Apoi pe l' fereastră singura ieșit,
Și în tăcerea nopții astfel a vorbit:

— Ce zici tu, străine? Fiul meu e departe,
Brațul său prin taberi-mi de morți împarte.

¹ Prebabil: Ia.

Eu sînt a sa mamă, el e fiul meu,
Dacă tu ești fiul meu, nuși sînt mamă eu.

Însă dacă cerul, ca să înpovere
Anii vieții mele dadîncă durere,
Nobilul său suflet astfel l-a schimbat,
Dacă tu ești fiul meu cu adevărat,

Apoi în aceste monumente sfînte,
Fără lauri încă Ștefan n-o să intre!
Mergi și strînge oastea pentru țară mori,
Șiți va fi mormîntu încoronat cu flori.

Cel ce pentru țară nu știe să moară,
E ca acele păsări ce în noapte zboară;
E ca acele păsări ce în noapte zbor,
Și numai în noapte văd cu ochii lor.

Dar dacăle tale simțiri arzătoare,
Amcetat ca niște vise trecătoare,
Intră iar în noapte, de undăi ieșit,
Pasăre a nopții, ziua a venit!

Ștefan se întoarce și din cornuri sună,
Oastea lui zdrobită de prin văi sadună;
Lupta reîncepe, turcii sînt gonți
Și bătuși ca spice de fieruri zdrobiți.

D. BOLINTINEANU

Sfîntul Amosului, br. 1, p. 146 (1-11).

ÎN ZORII ZILEI...

Moderato

În zo-rii zi-lei, de di-mi-nea-ță, Că-ru-ța
po-ști pe drum e-ra, Și su-ru-gi-ul
ce a sa via-ță Pe cai pe-tre-ce, ples-nind striga.

În zorii zilei, de dimineață,
Căruța poștii pe drum era,
Și surugiu, ce a sa viață
Pe cai petrece, plesnind striga.

— Mișcați cu toții, domol la vale,
Mereu la culmea ce o zăriți,
Acolo poșta, alina de cale,
Unde voi trebui să odihniți.

Veți odihni, dar eu ticălosul
Nu am odihnă pe acest pământ;
Sufletu-mi zboară la tuncosul
Al dragii mele vecin mormânt.

În fuga mare te poticnește
Șomii rupe capul aici pe loc,
Să zbor acolo unde mi zâmbește
Al presunții dorit noroc.

Cit am iubit-o, voi știți, de tare,
Voi țineți minte ce goană dam,
Grăbind prilejul de sărutare.
Ah, ce fericite atunci eram!

Am fost fericite, dar crudă mi soartă
Puține zile mi-a fost zâmbit,
Căci dragă mi pe braț o văzui moartă
Și spre viață eu osindit.

Mică șarșul, mică voinice,
Sfărâșă-mi jugul sub care gem,
Tu mă poți face iarăși fericite,
Grăbindu-mi moartea ce mult o chem.

(Din Moldova)

Spitalul Amorisului, br. 1, p. 150 (1-92).

SIRMANĂ FRUNZĂ NENOROCITĂ...

Andante

Sir - ma-nă frun-ză ne-no-ro-ci-ță
la spu-ne-mi, dra-gă, un-de te duci? Smul-să de ian-nă
și da-bo-ri-tă, Fă-ră pro-tec-tor, un-de o sa-jungi?

Sirmană frunză nenorocită!
la spune-mi, dragă, unde te duci?
Smulță de iarnă și doborâtă,
Fără protector und-o s-ajungi?

— Nu știu nimica, uite, privește
Colo stejarul care căzu,
Astă furtună tot prăpădește,
Singurul razim mi-l străbătu.

Datunci încoace sînt jucărie
Și-a mea durere n-am cui să-i spun,
Vîntul nu are statornicie
Și sînt silită să mă supun.

Dintre pădure, pe o cîmpie,
Crivățul astăzi mă azvîrlă,
Prin munți, prin crînguri a lui minie,
Acum zefirul mă ocolă.

Dar fără frică, făr' dămușire,
Făr'a mă plînge sau spăimînta,
Făr'de a cere adăpostire,
Făr'de a geme sau reclama.

Mă duc oriunde binevoiește
Vîntul de astăzi a maruncea,
Dacă o dată trunchiului lipăște,
Puțin îmi pasă und-o-i pica.

Mă duc acolo unde știu bine
Că toată frunza mă va urma,
Mare și mică cu-nceput vine
Pentru vecie a sajeza.

Mă duc acolo unde se duc
Orice lucru de pe pămînt,
Slăvitul dafin, rota cea ducă,
Pe rînd dar toate se duc în vînt.

Spitalul Amorisului, br. 1, p. 151 (1-100).

UN PĂSTOR TINĂR, FRUMOS LA FAȚĂ...

Moderato

Un pă-stor ti-năr, fru-mos la fa-ță, Plin de mi-hi-
re, cu glas du-ios, Cin-ta din flu-er
jos pe ver-dea-ță. Sub um-bră dea-să de pom stu-fos.

Un păstor tânăr, frumos la față,
Plin de mîhnire, cu glas duos,
Cînta din fluier jos pe verdeață,
Sub umbră deasă de pom stufoș.

De multe versuri, spuse cu jale,
Uimite toate sta împrejur,
Rîul oprise apa din cale,
Vîntul stătuse din lin murmur.

Cît colo turma de oi frumoase
Se răspîndise prin levezui
Și ascultîndu-l, iarba uitase,
Pătrunse toate de mila lui.

Cînele numai, mai cu durere,
Stînd lîngă dînsul cîta în jos
Și ca să-i aducă lui mîngiere,
Glas cîneodată scotea duos,

Dar Eho, ce stă de om departe,
Îl auzise din loc ascuns,

Și cu suspinuri de greutate
La toată vorba îi da răspuns.

Viu lîngă dînsul, pătruns de milă,
Și cu blîndețe îl întrebai:
Tinere, spune-mi, nuști fie silă,
Ce foc, ce chinuri, ce dureri ai?

Viața voastră necazuri nare,
E simplă, lină, fără dureri,
Și în toată lumea, nici o suflare
Ca voi nu gustă mai dulci plăceri.

Vouă natura vă este dată,
Cîmpii și codrii vouă zîmbesc,
Fîntîni și riuri vouă varată,
Cum cură dulce, cum răcoresc!

Soarele încă vouă răvarsă
Lumină dulce tot cu senin,
Și cerul, iarăși, mila își varsă
Spre fericire a fi deplin.

El cu suspinuri atunci răspunse
Că nu se poate vr'un muritor,
Oricît să n-aibă dureri ascunse,
Fie pe scaun, fie păstor.

Orice ființă supusă zace
Supt patimi grele mult sau puțin,
Soarta nu lasă pe om în pace
Cu mulțămire a fi deplin.

Precum nunceată de vînt suflarea
Nici pîntre crînguri, nici pe cîmpu,
Așa nunceată nici turburarea
De multe patimi pentru cei vii.

Adevăr, slavă, cinste, putere
Sau bogăție eu nu voiesc,
Aceste toate drept o părere,
Drept năluca le socotesc.

Dar mai puternic greu a supune
Orice simțire, simț pe amor,
Ast izvor dulce de întristăciune
Leine aprinde foc tuturilor.

Iubesc fierbinte o păstorită
Cu chip prea dulce, prea drăgăstos,
Sufletul tare mi s-a mîhnește,
Orce priviream e de prios.

D. BOLINTINEANU

Spitalul Amarelui, br. 3, p. 17 (=194).

RĂNIT ÎN BĂTAIE SOLDATUL CĂZUSE...

Cîntec

Moderato

Ră-ni-tul în bă-ta-ie sol-da-tul că-zu-se,
Ră-ni-tul în bă-ta-ie sol-da-tul că-zu-se,
Și-n pu-ti-ne zi-le chi-na-d mu-ni.
Și-n pu-ti-ne zi-le chi-na-d mu-ni.
De-par-te de mu-ni ce-re îl cre-s cu-se
De-par-te de mu-ni ce-re îl cre-s cu-se
Și ca-re-l lu-br...

Rănit în bătaie soldatul căzuse,
Și puține zile chinuit muri,
Departe de mama care îl crescuse
Și care-l iubi.

Sirman, fără rude, pe țărmuri streine,
Năvea nici prieteni, nici un ajutor,
Nu era ființă care să suspine
Pentru un trecător.

Singurul tovarăș de nenorocire,
Singura avere un câine iubit,
Ședea lângă dînsul și-a mare mîhnire
Părea adîncit.

Acum toată ceata pentru îngropare,
Acum ridic trupul pe mîini de soldați,
Cinstea hotărîtă aceluia care
Mor pentru împărați.

În fruntea paradei cîinele pornește,
Din ochii lui pică lacrimi pe pămînt,
Ca un iubit frate el îl însoțește
Pînă la mormînt.

Aci se oprește, aci se așază,
Nimic nu-l face a se depărta,
Așteaptă să-l strige, crede că o să-l vază,
Că s-o deștepta.

Cîteodată cearcă piatra s-o ridice,
Cîteodată latră după un călător,
Cuprins de durere parc-ar sta a zice:
Să-mi dai ajutor.

Apoi cînd streinul de milă vrea să
Al trage din parte și hrană a-i da,
El își pleacă capul, în pămînt privește
Și nimic nu va.

De două ori neaptea cîucletele sale
Emisferul nostru l-a învăluit,
Și sirmanul cîine din locul de jale
A fost nelipsit.

Dar în dimineața acea viitoare,
Pe cînd se deșteaptă omul muncitor,
Zăcea lângă groapă, mort de înfrîntare,
Cîinele Azor.

DR. ALEXANDRESCU

Spitalul Amuralui, br. 2, p. 178 (1908).

114

DIN SÎNUL MAICII MELE...

Andante

Din sî - nul ma - ii - ci - me - le Nă - cut în griji, nu -
- ca - zuri, Ră - triș - tea mi-a fost lea - gîn Cu la - cri mi-am hră -

- nit, Cu la - cri mi-am hră - nit, Ca a - le mă - ri
re - pezi și groaz - ni - ce ta - la - zuri, De vî - tul re - lei
soar - te La - stînci am fost go - nit, La stînci am fost go - nit.

Din sînul maicii mele
Născut în griji, necazuri,
Răstîrșite mîna fost leagăn
Cu lacrimi m-am hrănit.
Ca ale mării repezi
Și groaznice talazuri,
De vîntul relei soarte
La stînci am fost gonit.

Din zilele mi plăcute,
Din veacul lor de aur,
Din vechea mi fericire,
Din sfîntul lor amor,
Idei au rămas numai,
Precum o nălocire
Rămîne dimineața
Din vișuri care zbor.

Acuma pretutindeni
Întorc a mea vedere,
Și ochii mi mulțămire
De loc nu înlăcesc.
Căci nimenea nu simte
Cumplita mea durere
Și oamenii pe mine
Trecînd mă ocoleșc.

Așa, fîrînd-oială,
Amara mea viață
De-acum e pentru mine
Nisip neroditor,
Ce vară îl uscă,
Iar iarna îl îngheață,
Și nici o floare nălă
Sirmanul călător.

Așa, așa iubite,
S-a dus reumpul meu bine,
Văzînd că nu mi rămîne
Plăcere pe pămînt,
Văzînd că de la mine
S-au dus zilele line,
Pun mîna mea pe frunte
Și caut un mormînt.

Dar însă suvenirul
Ființelor uitate
Va fi lal meu suflet
În veci înfățișat,
Cu frunzele aduse
De vijelii pornite
La vechi lor tulpină
Cîteodată lea purtat.

Nădejdi omoritoare,
De visurile voastre
Acum peste măsură
Mă văz îndestulat!
Fugiți, zadarnici zile,
Ce griji omoritoare
Pe tinăra mea frunte
Curând viați adunat.

Cînd toamna se arată
Al iernii rece soare,
Copacii fără slavă
Las frunza, se usuc,
A mea nenorocire
Uscînd a vîrstei floare,
Zic lumii un adio
Și iau lira, mă duc.

GRIGORE ALEXANDRESCU

Spitalul Amorului, br. 1, p. 178 (1-111).

115

TU, NĂDEJDEA MEA, NOROC...

Andantino

Tu, nă-dej-dea mea no-roc! No-roc, no-ro-cel.

Un-de e al tău so-roc? No-roc, no-ro-cel.

Tu, nădejdea mea, noroc!
Noroc, norocel¹,
Unde e al tău soroc?
Noroc, norocel.

Ce mi-ai fost făgăduit
Încă nu mi-ai dăruit,

Și eu stau tot așteptînd,
Cine știe pînă cînd!

Spune-m' dar, noroace, drept
Pînă cînd o să aștept?

Pînă cînd am a umbla,
Astfel tot a mînzela?

Văz că nu stai la cuvînt
Și nădejdea-mi e în vînt,

Tot mă nîm din zi în zi,
Curse, piedici a-mi urzi,

¹ Refrenul se repetă după fiecare vers.

Prelungești din an în an
Cu nărayul tău viclean,

În făgădueli mă porți
Și trăiești ca între morți;

Tot nădăjduind rîmii,
Fără să mă mai mîngii.

Ah! nădăjdut noroc,
Nu-mi mai da și alt soroc,

Nu mă mai tot amăgi,
Stăi, ajunge, nu fugi.

Ce te-ntorci și te rotești,
Dînd nădejdi vremelucești,

Și arăți prieteșug
Mincinos, cu vicleșug.

Mă-nvîrtești ca în dulap
Dîndu-mă tot pește cap,

Și mă ametești atît
Cu al tău joc prea urît?

Ci nădejdea nu-mi tăia,
Fă spre a mă mîngia;

Împlinește al meu dor
Și-mi însuflă ajutor,

Fă-mă un supus deplin,
Ție vecinic să mă-nchin!

Ah! noroc, noroc, noroc,
Fă, te rog, orice mijloc

Și la doru-mi cel acum,
Dă-mi un hotărît răspuns;

Că îți spui din suflet drept:
Nam răbdare să aștept.

Nu mă face să blestem,
Rele capului să-ți chem.

Și să zic din piept cu foc:
Acră-i focu de noroc.

GEORGHE UCENESCU,
Student al D. A. P. 1900

Spitalul Amorului, br. 1, p. 177 (1-110).

UN PUI ZBOARĂ ȘI SĂ DUCE...

Moderato

Un pui zboa - ră și să du - ce, Al-tu-n plins stri - gă cu glas:
Vai! pe - re - chea mea cea dul - ce S-a dus și eu am ră - mas.

Un pui zboară și să ducă,
Altu-n plins strigă cu glas:
Vai! perechea mea cea dulce
S-a dus și eu am rămas.

A zburat a mea iubire,
A zburat sufletul meu,
S-a dus fără mi da de știre,
Ca să zbor co el și eu.

A zburat, s-a dus departe
Și pe mine m-a lăsat,
Fără să știu în ce parte
Și de ce s-a mîniat.

Ah! scumpa mea jumătate,
Ah! iubite pușor,
N-are cine să mi arate,
Unde te găsește, să zbor.

Să vin și eu lângă tine,
Fie-n bine, fie-n rău,
Să mi dai sufletul din mine
Și să mor pe brațul tău.

Ah! tu rîndurea streină,
Din ce parte, dragă, vii?
N-ai văzut p-a mea lumină
De să află între vii?

Tu la casa asta veche
În toți anii vîi, scoți pui,
Tu cunoști a mea pereche
Și de dînsul poți să mi spui.

Ah! te rog, dă mi vre o veste,
Cum va dacă hai zărit
Și îmi spune unde este
Și în ce loc s-a oprit.

Sau repede-te în grabă
Și găindu-l la vr'un loc,
Cînd o să sîntoarcă-ntreabă
Și arată cîare în foc.

Ah! căci n-am eu aripioare,
Că aș trece peste munți,
Peste mări, fără vapoare,
Peste riuri, fără punți.

Și în zboru-mi cel cu pripă
Universul sîmconjor,
Să-l găsesc numa-ntre-o clipă
Și apoi să pic, să mor.

Ca să văd cît de tare
Eu din suflet l-am iubit
Și în cuget cu muștrare
Să-l las a trăi mîhnit.

Spitalul Amoroș, br. 4, p. 138 (1-3).

ÎN ZADAR APUNE, ÎN ZADAR RĂSARE...

Andantino

În za - dar a - pu - ne, în za - dar ră - sa - re —
Soa - re - le și lu - na — fă - ră a-n - ce - tă, Su - fle - tu - mi pu -
- te - re — în cre - din - tă, n - d - re — Pe - ti - ne, lu -
- bi - to, a — te mă - u - ta Zi - ua vi - ne, tre - ce, —
vir - sta - na - în - tea - ză, Cu e - le - m - pre - u - nă,
ti - ne - re - tea mea; Dar su - fle - tu - mi re - ce — nu va să mă
crea - ză Cînd îți zic: lu - bi - to, — nu — te poa - u - ta.

În zadar apune, în zadar răsare
Soarele și luna, fără a înceta,
Sufletu-mi putere, în credință, n-are
Pe tine, iubito, a te mai uita.

Ziua vine, trece, vîrstă-măntăiează,
Cu ele împreună, tinerețea mea;
Dar sufletu-ți rece nu va să mă crează
Cînd îți zici: iubito, nu te poti uita.

Nici un ceas în viață, nici un ceas în lume
Ca acele două nu voi mai gusta;
De aceea, poate, cît voi fi cu nume
Eu pe tine, dragă, nu te voi uita.

Tu zîmbind atuncea-mi prîmiși credința,
Îmi adînciși rana chiar cu mîna ta,
Și acuma, crudo, cu nesocotință
Vrei să mă faci, poate, a te mai uita.

Dar inima-mi, crede, nu e schimbătoare
Ca cele mai multe, chiar și ca a ta,
Patimi anevoie poate s-o doboare
Iubind în-o dată, nu poate uita.

Du-te, primește jertfe mai frumoase
De la acei cari știu a ți le da;
Sînt relele mele, fiind prea zeloase,
Nu știu iubi astăzi, mîine a uita.

Crez că ești ușoară, cu puțină minte,
Așfel peste sexul, nu e vina ta;
Dar patimă-mi, soră, este prea fierbinte
Cesam iubit o dată, nu mai poti uita.

Iar dacă întîmplarea va voi vr'odată
Rele crale mele să-ți dea a gusta,
Inima-ți atuncea, de va zice-odată,
Nu era minciună: «nu mă va uita».

Eu voi fi în credință datuncea încoace
Ție fericirea-mi dator a-nchina,
Astă rugăciune singură ți-aș face
Și ți-aș zice dragă, ah, nu mă uita!

TH. GEORGESCU

Calendar, p. 71-81.

118

RĂMÎI DAR SĂNĂTOASĂ...

Moderato

Ră - mi dar să - nă - toa - să. Îți zic și plec, mă
duc, A - di - o - a mea fru - moa - să. De do - ru - ți
mă u - suc. De do - ru - ți
mă u - suc. Gîin - de - ște doar la mi - ne. Te rog, nu mă ui - ta!
Căci eu, vai! pen - tru ti - ne. În veci - tot
voi of - ta. În veci - tot voi of - ta.

— Rămii dar sănătoasă!
Îți zic și plec, mă duc,
Adio-a mea frumoasă,
De doruți mă usuc.

Gîndește doar la mine,
Te rog, nu mă uita!
Căci eu, vai! pentru tine
În veci tot voi ota.

— Tu pleci de lingă mine,
Te smulgi din al meu braț;
Dar eu de lingă tine
Nu poți să mă desparț.

Adio dar, iubite,
Te rog, nu mă uita,
Adio-al meu dorite
Căți juc, voi fi a ta.

TH. GEORGESCU

Calendar, p. 73 (—63).

119

COPILĂ DULCE CA ȘI PLĂCEREA...

Andantino

Co - pi - lă dul - ce — ca și plă - ce - rea, Ca
și a - mo - rul — ce te-a nă - cut, Prin ca - re far - mec — mi-a -
-lin du - re - rea, Ce ai în ti - ne a - șa plă - cut? În -
-ge - re blin - de, — tu ai so - li - e A me - le chi - nuri — a
u - qu - ra, Sau ești un in - ger — plin d-ar - mo - ni - e A -
-mor, spe - ran - te — vii a — cîn - ta.

Copilă dulce ca și plăcerea,
Ca și amorul ce te-a năcut,
Prin care farmec mîșalini durerea,
Ce ai în tine așa plăcut?

Îngere blinde, tu ai solie
A mele chinuri a ușura,
Sau ești inger plin d'armonie,
Amor, speranțe vii a cînta.

Ce bine vine a ta rochiță!
Este de grație mijlocul tău,
Pe a ta frunte e funduliță,
Bucet de roze e pieptul tău.

Tu ești o floare nedezvoltată
Ce dai micoul fărămbăta,
Este de grație fînțași toată.
Ești floricea: «nu mă uita».

Cu toate aste, pare căi zice:
Mai măricică de ce nu sînt!

Calendar, p. 74 (—64).

Să zbor prin lume ca niște spice
Ce le înalță un mare vînt!

Să fiu zefirul, să fiu zambila,
Prin alte fețe să salt ușor!
De ce nu-a, Doamne, o filomila
Să cînt un cîntec dulce d'amor!

De ce vrei soarta acestor fețe,
Cuvătește grații ce timpresor?
Vai! al lor suflet e plin de pete,
Otravă este al lor amor!

Mai mult îmi place, ah, copilă!
Să sîrut chipul tău liniștit;
Mai mult mîncîntă a ta guriță,
Cu tine numai sînt fericit!

Atuncea, dragă, aduși aminte
Și deal tău sincer adorator;
Și îmi păstrează, te rog fierbinte,
O pîrticică dal tău amor.

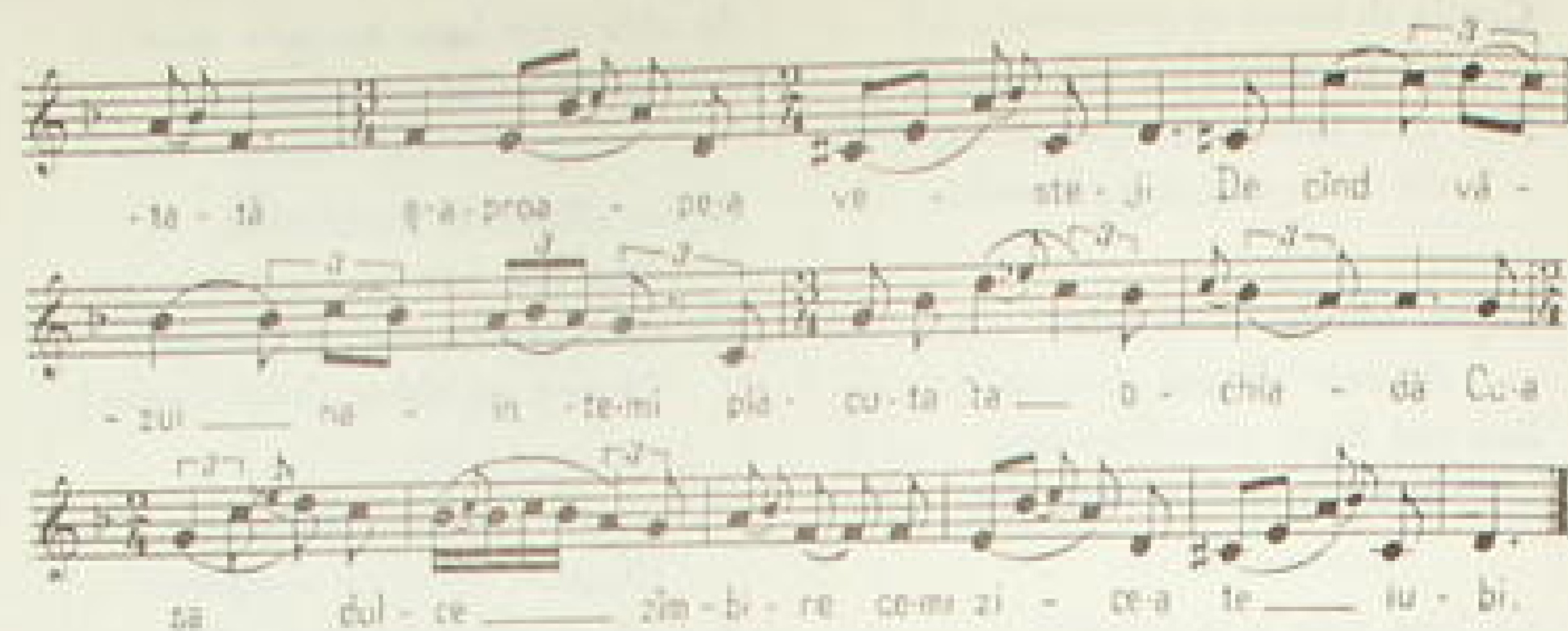
Imnificat de T. GEORGESCU

120

O LUNĂ ESTE DRAGĂ, DE CIND SIMȚII D'ODATĂ...

Andante

O lu - nă e - ste, dra - gă, de cînd sim -
-ți — d-a - dă - tă do - re - țu - mă — mu -

O lună este, dragă, de cînd simți d'odată
Juneteamă strămutată aproape-o vesteji,
De cînd văzu'naintemîi plăcuta ta ocheadă
Cua sa dulce zîmbire ce-mi zicea te iubi.

Datunci simți febletea, văzu' casa sînt bine
Să-ți stai adesea la față, să fii tot mulțămît,
Credeam o fericire să stai pe lingă tine
Cînd azi îți spui cu lacrimi că sînt nenorocit.

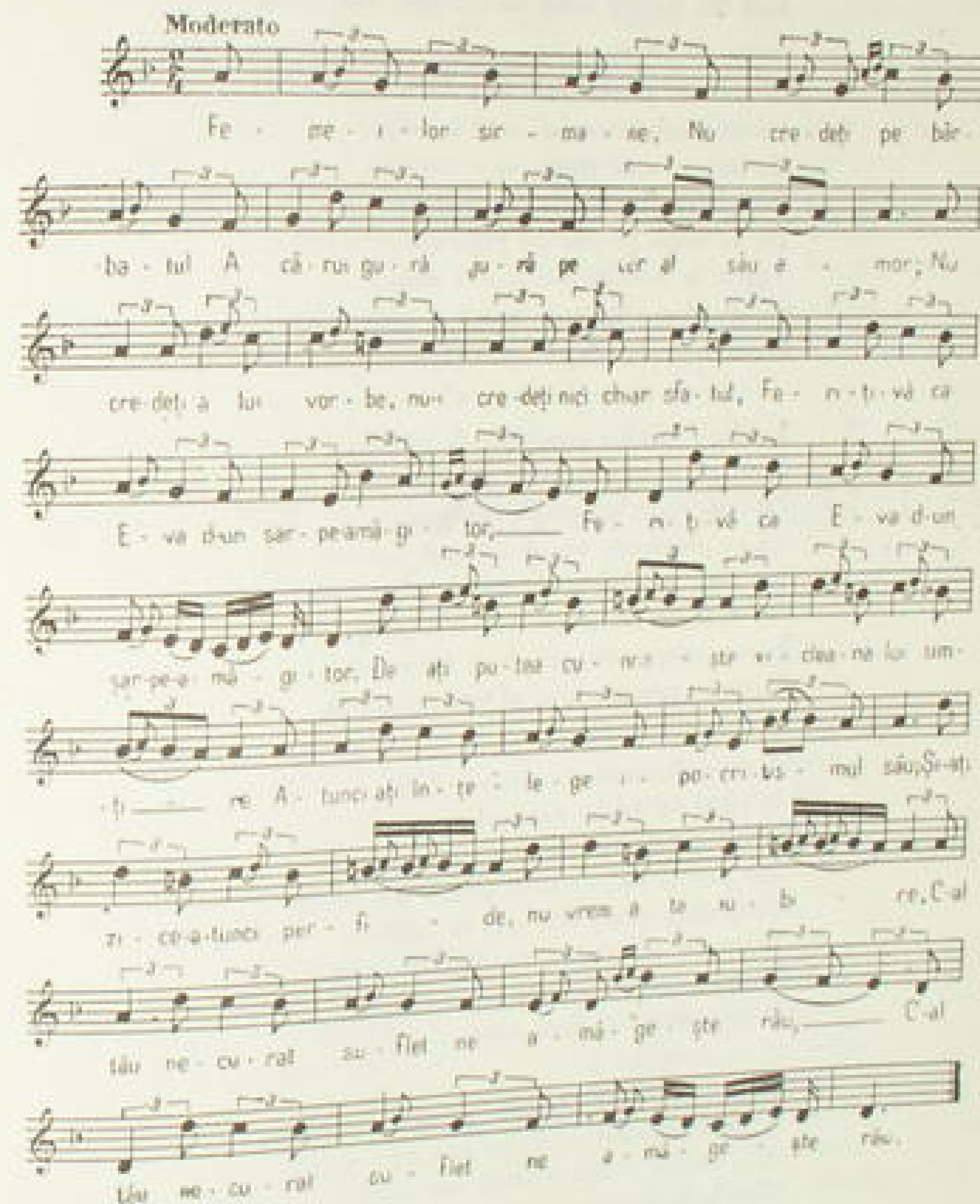
Curaj, pînă azi, dragă, de loc n'avui în mine
Să-ți spui chiar în persoană ce-n mine pătînesc;
Acum cînd pierz răbdarea, cînd văz că nu e bine
Secret a mai ascunde, declar că te iubesc.

Îți spui cu siguranță, puțin sa mea junetă,
De nu vei avea milă, voi pierde-o ca un vînt,
Voi pierde-o, zic, s'atuncea în van a ta tandreță
Va plîngea remușcare pe tristul meu mormînt.

TEODORACHE GEORGESCU

FEMEILOR SIRMANE, NU CREDEȚI PE BĂRBATUL...

Urscărie pentru unii din bărbați.

Femeilor sirmane, nu credeți pe bărbatul
A cărui gură ură pe cer al său amor;

Nu credeți a lui vorbe, nu-i credeți nici chiar sfatul,
 Feriți-vă ca Eva din șarpe-amăgitor.
 De ați putea cunoaște vicleana lui simțire,
 Atunci ați înțelege ipocritismul său;
 Și ați zice-atunci: perfide, nu vrem a ta iubire,
 Cui tău necurat suflet ne amăgește rău.

El are/acea plăcere să-și facă după voaie,
 Cu orice îndatorire nu-i intri în favor;
 Ba încă se arată străin, ca o anevoaie
 Neîndurat cu totul la micul ajutor.
 De va vedea pe alta și-i place-atunci te lasă,
 Turbat în fandăsie e-n stare a crăpa,
 Își abandonează toate, și interes și casă,
 Și desperat aleargă o poată căpăta.

Iar dacă sa soție se-ntîmplă de greșeste,
 Sermana! vai de dînsa ce are-antîmpina!
 Nu uită niciodată ocazia, pîndește
 Ca o morminte vie, dorind a-și răzbuna.
 Sau dacă din 'ntîmplare v-a-vea vr'omamorată,
 Se face o iubeste, se face că-i gelos,
 Și cum zărește alta mai bine informată,
 O vinde, precum luda, el este neomenos.

Aceea numai care de soartă e ferită,
 În cursa lor fatală, sirmăna! n-a căzut,
 De pomul cunoștinței ea scapă neamăgită,
 Și-n pieptul său, sirmăna, săgeata n-a văzut!
 Cerescule părinte, ce-n griji de mîntuire
 Făpturilor pe care tu, zău, le-ai plămuit,
 Pe ele, te rog, scapă din șerpilor șoptire
 Și pre Adam dat Evii, satanicul ochit.

În tine cred toți, Doamne, pe tine au părinte,
 Și alt Dumnezeu nu au pe care a-l ruga;
 A ta ureche pleacă ascultă aste cuvinte
 Căm lacrimi arzătoare pornesc a le-neca.

CE AI ZICE, COPILĂ...

Andantino

Ce ai zice, co-pi-lă, Cînd paș spune că iu-besc.
 Să mă uit la ta gu-n-ță L'al tău zîmbet in-ge-resc?
 Tu ce nu știi pîn-a-cu-ma Ce-i cu-vîntul de a-mor,
 Tu ce nu cu-nști nici glu-ma U-nui so-flet sim-p-ton,
 Da-că-șă te-aș in-tre-ba, Ai răs-pun-de tu ce-va?

1
 Ce ai zice, copilă,
 Cînd paș spune că iubesc,
 Să mă uit la ta gurîță
 L'al tău zîmbet ingereșc?
 Tu ce nu știi pîn-acuma
 Ce-i cuvîntul de amor,
 Tu ce nu cunoști nici gluma
 Unui suflet simțitor,
 Dacă-și te-ași întreba,
 Ai răspunde tu ceva?

2
 Ce ai zice tu, copilă,
 Cînd un june te-ar ruga
 Ca să ai de dinu-l mîla
 Și de suferința sa!

3
 Tu ce mai cercat în lume
 Suferințe sufletești,
 Tu ce amorul pal său nume
 Poate le disprețuiești,
 Dacă-și te-ași întreba
 Ai răspunde tu ceva?

4
 Ce ai zice cînd paș spune
 Că tu, dacă mai iubi,
 La picioare eu paș pune
 Viața mea cît aș trăi?
 Tu ce nu știi ce-i viața
 Și memorai pe pămînt,
 Tu ce nu știi ce-i duleața
 Unui dor ceresc și sfînt:
 Dacă-și te-ași întreba
 Ai răspunde tu ceva?

Ce ai zice tu, iubită,
Dacă te-ai încredințat
Că o muză adormită
Leal tău glas s-ar deștepta?
Tu cea muzelor cîntare
Poate numai ai visat,
Tu cea mea încredințare
Poate nici mai așteptat,
Dacă-ai te-ai întreba
Ai răspunde tu ceva?

Dar, tu tremuri, copilă!
Tu pleci ochii spre pămînt...
Nu mai rîde-ai ta gurică...
Nu răspunzi nici un cuvînt...
Pieptul tău îl văz că bate...
Ochii tăi se rătăcesc...
Vrei să-mi spui ceva și poate
Cuvintele îți lipsesc!...
Mă iubești? spune un: da!
Nu mă vrei? spune un: ba!

G. SION
Imelodizat de T. GEORGESCU

Calendar, p. 77 (—69).

123

OCHILOR DE PLÎNS TOPÎȚI...

Moderato

O - chi - lor de plîns to - pîți,
Vă in - chi - deți și mu - riți,
Da - că n-ați fost no - ro - ciți
lu - bi - rea să vă pri - viți.

Ochilor de plîns topîți,
Vă închideți și muriți,

Dacă n-ați fost norociți
Iubirea să vă priviți.

Buze mulate-n amar,
Nu mai trăiți în zadar,
Ca de voi s-a depărtat
Gura ce ați sărutat.

Pieptule slăbit de chin,
Mori și scapă de suspin,
Că iubirea ce-ai slăvit
De tine s-a dezlipit.

Mîinilor, vă inlemați,
Muriți, nu mai pipăți,
C-ați pierdut p-acel trupor
Ce-l strîngeați în braț cu dor.

Spitalul Amurului, ed. I, br. 1, p. 137 (—33).

Picioarelor, încetați,
Vă tăieți, nu mai umblați,
Dacă calea viați răpus
La iubirea ce m-ați dus.

Trupule de dor bătut,
Prefăte pămînt și lut,
C-ai rămas înstreinat
De iubirea-ai depărtat.

Gură, limbă și tu glas,
Amuțiți din acest ceas,
Că de voi s-a depărtat
Iubirea ce-ați dezmiardat.

124

MIE INIMANTRISTATĂ...

Moderato

Mie i - ni - man - tris - ta - tă, in - la - crăm in - re -
-că - tă, La fe - ri - ori tre - cu - te Gin - de - ste in za - dar! Plă -
-ce - re, mul - tă - mi - re, Vi - a - tă, fe - ri - o - re, Gut -
-tind și a - lor lip - să. A - cum o - sant a - mar!

Mise inima intristată
În lacrimi înecată,
La fericiri trecute
Gîndește în zadar!
Plăcere, mulțămire,
Viață, fericire
Gustînd, și-a lor lipsă
Acum o simț amar!

Acele dulci suspinuri
Cum se schimbă în chinuri
Și viața a noastră
În otrăvit venin!
Cît rău departe de bine,
Așa furtuna îmi vine
Cînd soarele zîmbește,
Cînd cerul e senin.

¹ Probabil: În astfel...
Spitalul Amoreului, ed. I, br. 2, p. 145 (1-56).

Adio, noam cuvinte
Să-ți arăt tot ce simte
Așel¹ de minaturi
Mihnit sufletul meu.
E o durere mare,
Și sînt simțiri pe care
A le simți poci numai,
Ș-a le descri mi-e greu.

Spune-m' însă, iubită,
Cînd inima-ți lipsită
D'un credincios prieten,
Cu el nu vei mai fi,
Ai putea uita toate
Plăcerile gustate,
Simțirea-ți a le stinge
Și noul vei mai dori?!

125

ÎN SFÎRȘIT, ZEII SE MILUIRĂ...

Moderato

În - sfîrșit, ze - ii se mi - lu - i - ră De ci - te tru - de
am su - fe - rit, A mea iu - bi - re tî - mă - du - i - ră
De ne - cre - din - ta ei mi-a scă - pat, A - cum ră - su - flu,
cînt fe - ri - cit! A - cum ră - su - flu, cînt fe - ri - cit!

În sfîrșit, zeii se miluie
De cite trude am suferit,
A mea iubire tîmăduie,
De necredința ei mi-a scăpat,
Acum răsuflu, cînt fericit!

Scăpai acum de amăgire,
De acel zîmbet înșelător,
Sînt slobod, slobod, sînt în simțire,
Plăcerea vieții acum o gust,
Și mai 'nainte nu voi să mor!

Peri, se stînsese a mea iubire,
Amor în mine nu mai găsește,
Sufletu-mi vesel, în liniștire
Acum nu saltă cînd te întîlnesc,
La al tău nume nu-ngâlbinesc.

Dorm, și dorm bine, cu dorm în pace
Acum, Elizo, nu te visez,
Acum și alte femei îmi place,
La cer acum eu mă închin,
Că ești un inger nu te mai crez.

Fug de la tine fără durere,
Fără dorință de-a mai veni,
Te revăz iară fără plăcere,
Fără intristare ca să te las,
Fără a cere a teîntîlni.

De vii acum tu lîngă mine,
Nu-mi bate pieptul, nu mă sfîșie
Vorbesc prin lume cu toți de tine,
Că ești frumoasă, o zic și eu,
Dar sărută-ți noul mai dorec.

Aruncă asupra-mi dulceași cătare,
Ca fericirea poți să-mi zîmbești,
Sau cu mîndrie, cu defăimare,
Îmi e tot una de m-ai privi,
Inima-mi, dragă, nu mai găsești.

Tu îmi pari încă destul plăcută,
Dar m-ai ca tine mai poci găsi,
Și mai frumoasă și mai urtă
Pe toată ziua eu întîlnesc,
Sînt sincer, dragă, nu te mîhnii.

Cînd rupsei lanțul, ce lîngă tine
Inima, viața mi-a lăsat,
O spui acum cam cu rușine
Cam fost aproape să mă sfîrșesc,
Multă durere am suferit!

Dar ca să scape de o robie,
Să nu se vadă și maltratat,
Pe a lui soartă stăpîn să fie
Omul, airmantul, ce n-a răbdat!
Bucăți din carne mi-oai fi tăiat.

Pasărea prinsă se jumulește,
Aripa-și rupe de a scăpa,
Apoi cu vremea penilei crește
Și cesperență ea dobîndește,
De curse fuge, cînd o zbură.

Te iubesc încă, tu gîndești poate,
Fîndcă-adesca tot po repet
Că nu-mă ești dragă, eram uitat toate
Cite în brațe-ți eu am gustat,
Dar crede încă că-ți vorbesc drept.

Dacă acumă vorbesc de tine,
De spui la lume ce-am pățit,
Urmez firescul, acel ce vine
La om să spună din cea scăpat,
Câtă durere a suferit.

Pentru mea numai dar mulțămire
Și eu de tine acum vorbesc,
Fără de a cere să am vr'o știre
Dacă mă lauzi, dacă mă crezi,
Deși bate pieptul cînd teîntilnesc.

Așfel, ostașul la toți descrie
Din cîte focuri el a scăpat,
Spune că minai în bătălie
Apărînd steagul el și-a pierdut,
Arată rana cea căpătat.

Nu știu acumă din noi doi care
Mai nainte să va mîngîia;
Las o femeie prea zburătoare,
Ce totdeauna m-a înșelat,
Tu pierzi un suflet ce te slăvea.

Așfel și robul se ferecește
Că de robie s-a mîntuit,
La toți tot spune, tot povestește
În lanț tiranii cum l-a ținut,
Cruzii bărbați cum l-a muncit.

Dar sînt prea sigur, altul ca mine
Credincios așfel n-o să găsești
Și amăgitoare așa ca tine
Eu în tot pasul o săîntilnesc;
Nici vrea, Elizo, să te căiești.

Spitalul Amoralui, ed. I, hr. I, p. 149 (—96).

126

DOAMNE, DOAMNE SFINTE...

Cant de rugă împotriva urgiașilor săi

Andante

Doamne, doamne sfin - te, Ro - gu - mă fier - bin - te,
Var - sa fac - do cer și fă - ră - du - ra - re. Ar - do cît mai
ta - re. Ar - de, doamne, ar - de Pe cîți rău îmi cer.

246

Doamne, Doamne sfințe,
Rogu-mă fierbinte:
Varsă foc din cer
Și fărîndurare
Arde cît mai tare,
Arde, Doamne, arde
Pe cîți rău îmi cer.

Doamne, Doamne sfințe,
Rogu-mă fierbinte:
Grindină pogori
Și cîți mă urăște
'Neacă-i, potopește,
'Neacă, Doamne neacă-i,
Pe toți să-i omori.

Doamne, Doamne sfințe,
Rogu-mă fierbinte:
Trăsnit să arunci
Și cîți vor rău mie
Batei cu urgie,
Batei Doamne, batei
Pe ei și ai lor prunci.

Doamne, Doamne sfințe,
Rogu-mă fierbinte:
Dă cutremur sfinț,
Și cîți mă defaimă
Bagăi plini de spaimă,
Bagăi Doamne, bagăi
De vîi în pămînt.

(înainte)

Spitalul Amoralui, ed. I, hr. I, p. 151 (—100).

127

CÎND LADUNĂRI ENSOTITĂ

Cîntul vinului

Vivo

Cînd lă - du - nări e - n - so - ti - tă și bă - u - tu - ra de vin,
Min - gi - re - re a - mor - ti - tă Se re - var - să - n toți de plin

Cînd lădunări ensotită
Și băutura de vin,
Mîngăiere amorțită
Se revarsă în toți de plin.

Bach cu Veneranpreună
În Olimp se veseleşe
Și cu dragostea cea mai bună
Indulcindu-lă trăiește.

247

Băutura prea sfântă
Vinul este, cum cuvînt,
Dragostea nedespărțită
El dă la toți pre pămînt

Vinul sfială gonește,
Pe fricoși face îndrăzneți,
El limbile dezmoștește,
Pe tăcuți face glumeți;

Întîmplîndu-se vr'odată
Din vin numai a gusta,
Și plăcere vine odată
A iubi și a săruta.

Vinul iubirea îndulcește
Și inimile predă,
Zăbovicile grăbește,
Norocirea întregă dă.

Nu este mai bine în lume
Decît să fim tot băuți,
Ca trăind veseli, cu glume,
Să fim damelor plăcuți.

Spiralul Amozului, ed. I, br. 2, p. 135 (—136).

128

DE DOUĂ ORI VEDEREA-ȚI...

Moderato

De două ori ve-de-re-a-ți cu far-mec în-a-pă-și-tă, Să-
-geți o-tră-vi-toa-re în piep-tu-mi a în-fi-ți; Cînd
i-ni-mă-mi cea slă-bă cu groa-ză fu ră-ni-tă și
pa-cea vie-ți me-le de mi-ne a fu-gi.

De două ori vederea-ți cu farmec înăpășită,
Săgeți otrăvitoare în pieptu-mi a înfipt;
Cînd inima-mi cea slabă cu groază fu rănită
Și pacea vieții mele de mine a fugit.

Atuncea eu, o dragă, fîntă-ți înzeită,
Iubeam, eram ferice în orbul meu amor,
Credeam că, ca un înger, din ceruri ești ivită
Să vindecî a mea rană, să nu mă lași să mor.

Așa cu tinerețe iubi a ta fîntă
Și-ți arătai durerea de care pătimeam,
Cerui a ta iubire, cerui a ta credință
Și așa împreună cu drag să viețuier.

Atuncea tu, o dragă! mi-aduc acum aminte,
Că îmi jurai credință, spunînd că mă iubești,
Și-n veci într-o unire, cu dragoste fierbîntă,
A mea viață, dragă, tu vrei să-o norecești.

În ast minut prea dulce, din farmec, din vorbire,
Simțind că mea viață cu lanțuri s-a legat,
Delirul tinereții păsese liniștirea
Și inimile noastre în veci s-au împreunat.

Dar vai! în scurtă vreme pieri a ta credință,
Zbură și mea ferice, atît ce m-a închinat,
În care ca pe angel slăveam a ta fîntă,
Și văz cu întristare că nu mai ești a mea.

Spiralul Amozului, br. I, p. 140 (—141).

INTRĂȘT LĂCAȘ PLIN DE SUSPINURI...

Andante

in - trășt lă - caș — plin de sus - pi -
 - nuri —, D-a mea — stă - pi — nă — eu
 e de - par - tat. Or ce mi-nut pe — trec
 in - chi - nuri, — Cu to —
 - tu-n la - crămi sint — i - nun - dat.
 Cu to - tu-n la - crămi sint — i - nun - dat.

Intrășt lăcaș plin de suspinuri,
 Dia mea stăpînă eu depărtat,
 Oric minut petrec în chinuri,
 Cu totu-m lacrimi sint inundat.

Intrășt stare, în deznădejde,
 Oric plăcere nam de dor;
 Fărăncetare dureră-mi crește,
 Să plîng dar soarta ce-mă gîrî.

O, zile triste! curgeți, grăbiți,
 Nam ce mai pierde, ce să jertfesc,
 Ore fatale, ce mă opriți
 De-a bea paharul cesatit doresc?

Aște-a lacrimi ce curg torenturi,
 Nu vă pot trage cu a mea viață,
 Lăsa-n tîtare, crude momenturi,
 Cînd voi năduceți nici o dulceață.

Lăsați în pace ca să deșert
 Acest otravă ce amestecați,

Spitalul Amoriei, br. 1, p. 146 (1-27).

Fierea ce nectar voi a-predați,
 Lăsați în pace ca să deșert.

G. F.

ZIUĂ, VAI, SĂ DEPĂRTEAZĂ...

Andante

Zi - uă, vai, să — de par - tea — ză, Nu-mă a — dus
 de — cit chin, Ah! — na - tu — ra
 in — ce - tea — ză, — Eu ne - con - te - nit — sus - pin!

Ziuă, vai, să-depărtează,
 Nu-mă adus decît chin;
 Ah! natura încetează,
 Eu neconținut suspin!

Postă stîncă în trecere
 Privind pîal naturii pas,
 Văz adio cum îmi cere,
 Amz bătînd al său ceas.

Frunza de tot ofilită
 Diale vîntului suflău,
 Căde jos îngălbenită,
 Eu rămîn tot în cîntău.

Iată, te las, dragă vale,
 Las cu tine pîal meu dor,
 Și mă despărțesc cu jale
 De al meu prea scump amor.

Spitalul Amoriei, br. 1, p. 146 (1-27)

G. F.

ACUM E MIEZUL NOPTII...

Andante

A - cum e mie - zul — nap — ta — Na —
 lu - ra toa - ta ta — ce — A —
 - cum mi - nu - tul mor - ti — la — ta — că
 a so - ul — O - diu na — mi lip —
 - se — ste, — Nu pot a - vea — pa
 - ce, — Mih - ni - rea mă - n - pre - soa —
 - ră, — De toți sint pă - ră - sit —

Acum e miezul nopții, natura toată tace,
 Acum minutul morții iată că-a sosit.
 Odiuna îmi lipsește, nu pot avea pace,
 Mihnirea mă împresoară, de toți sint părăsit.

Nădejdea mea în lume s-a dus pe drum de moarte,
 S-a pierdut ca cea lucire ce fulgeră prin nori.
 Eu nu sint filomelă, dar cat singurătate,
 Îmi place a ei viață și cîntuși cel din zori.

¹ În original, valoare de pătrime.

Întoarcă ca și dinna, slăbit de multe chinuri
 Și de dureri de moarte, lumina eu urăsc,
 Lumina otrăvită de reaua strîmbătate,
 O las, și ca și dinna în frunze mă tirăsc.

Puțină vreme încă și glasuri se va stinge,
 Și sufletul dă bate în pieptu-mi vanțeta;
 Atunci fărîndoială, eu soarta-mi voi învinge
 Și pasurile mele moartea le vândrepta.

GR. ALEXANDRESCU

Spitalul Amoroșilor, br. 1, p. 143 (1-39).

DUPĂȚITA LUNGĂ, CRUDĂ DESPĂRTIRE...

Andante

Du - p - a - ti - ta lun - gă, cru - dă, des - păr - ti - re, —
 Nu ști - am de e - ste — zi - ua pre - pu - mint, —
 Mu - za - mi a - dor - mi - tă, — pe - tre - cea - n mi - ni - re, —
 Cînd pe cer, pe ste - le, — cînd pe ne - grul vînt, —
 - Căci cum o să poa - tă — tri - sta - mi fi - lo - me - la în de ier - nă

vre-me a cin-tă-n plă-teri, Cînd us-ca-tă-i frunza
și nu e ză-m-bi-lă Ca-re să um-brea-scă tri-ste-le ve-
deri? Te vă-zui, co-pi-lă, și a-ta zîm-
bi-re Ţi-vi-a-ță no-ua pentru mi-ne a fost,
Piep-tu-mi să a-li-nă, sim-te mul-ță-mi-re,
Și de-stul nu a-flu în el a-dă-post.

După o lungă, crudă despărțire,
Nu știam de este ziua pre pământ,
Muza-mi adormită petrecea-n milinire,
Cînd, pe cer, pe stele, cînd pe negrul vînt.
Căci cum o să poată tristă-mi filomela
În de iarnă vreme a cînta-n plăceri,
Cînd ucată-i frunza și nu e zămbilă
Care să umbrească triatele vederi?
Te văzui, copilă, și a ta zîmbire
O viață nouă pentru mine-a fost,
Pieptul meu salină, sînte mulțumire,
Și destul nu aflu în el adăpost.

Primăvara naște, florile iuvie,
Atmosfera cîntă, drag, mîe nu ascult;
Moarta frumusețe, acum este vie,
Te-am văzut, iubito, cu nu voi mai mult.

Mîna ta de buza-m' tristă, vestejută,
Înger de alăvire, cînd sapropia,
Îmi simțeam senină inima-mi rănită
Și mai blînd amorul ce o stîpîia.
Mîna ta, iubito, mira dat floricele
Ce ca primăvara din senin rîsar,
Cînd acele-n mine dia vieții rele
Era sub o umbră tristă făr', de har.

Roza purpurie, crinul din grădina
Vestejesc îndată mirosul pierzînd;
Dar a tale grații, pline de lumină,
Ca o copilă, nori nu le cuprînd.
Ca și aurora, tu ești luminoasă,
Totdeauna mîndră ca o stea pe cer,
Dar te văd acum, mult mai grațioasă,
Aste gânduri triste, de la tine pier,
Frumusețea nopții, ca cînd ne arată
Cerul făr de nori, pe el stele mii
Și o parte luna, zîmbind întristată,
Care-n multe inimi face spasmuri vii.

Cîntecul de păsări, cel de armonie,
Mironul de roze, mormurul de rîu,
Orce alt în lume plin de melodie
Ce alincite poate pe un suflet viu.
Toate-mi par nălucă, toate sînt de ură
La a ta fîntă cărei a zîmbu,
Numele tău singur în a ta figură
Covîrșăște orice lucru strălucit.
Te văzui, iubito, și a ta zîmbire,
O viață nouă pentru mine-a fost;
Pieptul meu salină, sînte mulțumire
Și destul nu aflu în el adăpost.

Spinalul Amozului, br. 1, p. 111 (1920)

AȘA AM FOST URSITĂ...

Andantino

A - așa am fost ur - si - tă, să fii ne -
no - ro - ci - tă, Cu - ra - tă fo - ri -
o - re și n - a - flu un mi - nut. Cu ta -
crâmi a - dă - pa - ta fi - an - tă-m
în - tris - ta - ta Și li - m - stea-m și
pe - cea cu to - tul am pier - dut.

Așa am fost ursită, să fii nenorocită,
Curată fericire să n-aflu un minut.
Cu lacrimi adăpată fînța-mi întristată
Și liniștea-mi și pacea cu totul am pierdut.

Eram și eu odată iubită, adorată,
Un nume prea mea frunte cunună-mi împletea;
Eram prea mulțumită, eram prea fericită,
Credeam și jurămintele ce-adesea îmi făcea.

Un furtiv e credința, o vorbă conștiința,
O cură jurământul, un nume Dumnezeu.

Că nimeni nu cunoaște cu ce, vail să răpește
O inimă-măguită, zdrobi sufletul meu.

Acum îmi juri tu mie amor, statornicie,
Și mâine o, sperjură, acum te-am cunoscut.
E tristă suvenirea ce-o naște fericirea,
Ce numai pentru unii cu roze se împletesc.

Adio fericire ce-apui la mea privire,
Acuma pentru mine amare toate sînt.
Acum numai tu, moarte, ești singura mea parte,
Repaos pentru mine e numai în mormânt.

G. ARICEȘCU

Spiridul Amerului, br. 1, p. 151 (1900).

EȘTI CA UN ÎNGER, A MEA FRUMOASĂ...

Moderato

Ești ca un înger, a mea fru - moa - să,
Ti - na - ră nim - fă, căi de să - vîrșe,
Lu - mî - na și lei, fa - țe și ce - var - să
O - chi tă ne - gri mă-n - ne - bu - nesc

Ești ca un înger, a mea frumoasă,
 Tinără nimfă, rai ce slăvesc,
 Lumina zilei fața-ți revarsă,
 Ochii tăi negri mă-nnebunesc.

Singur în lume ești pentru mine:
 Inimă, suflet, tot ce iubesc,
 Numai tu, scumpă, poți a-mi da bine,
 Ai-bi îndurare, căci pătimesc.

Spitalul Amozului, br. 1, p. 137 (—138).

135

CAM CE CÎNTEC, DRAGĂ...

Andante

Cam ce cîntec, dra - gă, — i - nu - ma îți ce - re —
 Să-ți cînt și să-ți tra - gă — a - u - zui în plă - cere? —
 Că te văz pe gin - duri — pu - să în tă - ce - re —
 Și n - a - ti - tea rio - duri, — cî - tînd cu du - reri —

Cam ce cîntec, dragă, inima îți cere
 Să-ți cînt și să-ți tragă auzul plăceri?
 Că te văz pe gânduri puasă în tăcere,
 Și n-ai te-a rio-duri, oftînd cu dureri?

Eu m-am așteptat, dragă, să-ți cunosc dorința
 Inimă-ți cea fragă ce o fi avînd,
 Căci supus la orice să-ți plinesc dorința
 Spre a te întoarce de la tristul gînd.

Ci te rog dă-mi voie să-ți fac întrebare:
 Ce rău, ce nevoie suferi în ascuns?
 Nu cumva amorul te-a pus la-ntărire?
 Nu-ți tănuiești dorul, ci dă-mi un răspuns.

Sau ce vierme, dragă, inima îți roade
 Și atît te bagă în melancolie?
 Nu cumva-ți apasă gîndul năcași moade
 Care nu te lasă veselă să fii?

Spune-mă, dragă jună, din aceste toate
 Dă-mi ghicit vreuna sau n-am nimerit!
 Și prin ce cîntare, să-mi apui, de se poate,
 Să ia vindecare gîndu-ți cel dorit.

Spitalul Amozului, br. 1, p. 138 (—139).

136

COPILUȚĂ FRAGĂ, EȘTI DESTUL FRUMOASĂ...

Moderato

Co - pi - lu - ță fra - gă, — ești des - tul fru - moa - să —
 Și imi ești și dra - gă — de cînd te-am vă - zut;
 Te văz și spre mi - ne — că - u - tînd du - ioa - să —
 Și că porți în ti - ne — dor, sînt în a - cre - zut.

259

Copiliță fragă, ești destul frumoasă
Și îmi ești și dragă de când te-am văzut;
Te văz și spre mine căutind duiosă
Și că porți în tine dor sint încrezut.

Însă, dragă jună, la o mea plăcere
Șalte sâmpreună-mi numai frumseți:
Înimă-mi consoartă simțitoare cere,
Nu dragoste moartă, simple tinereți.

Eu voi și virtuoasă cu statornicie,
Voi și credincioasă în tot pasul ei;
Nu voi nici modestă fără timp să fie
Și să o văz tristă cînvam ochii mei.

Voi să-mi înțeleagă zisele cuvinte
Și inima să tragă a le asculta;
Voi să se unească la un duh cu mine,
Și să nu voiască ce mă va otrăvita.

Cer economie la toate în casă
Să-mi urmeze mie și pe gustul meu;
Nu voi când nu-mi place la plimbări să iasă,
Ci când le va face să voiesc și eu.

Când mă ia pe mine să-și uite părinți,
Rude mai puține a o vizita,
Frați, surori, să lase, pa-mi urma voinții
Într-ale lor case rar să cerceta.

Când îmi vin amicii a le da onoare,
Chiar și pe mai mici bine să trata;
Să aibă blîndețe către servitoare
Și a ști să le urmeze cum a se purta.

Voi și mai voi încă a simți dulceața,
Cele ce mînlucă a ști cum să faci;
Că or în ce casă ce țiine viața
Totul e o masă puu cuvînt pe plac.

Voi să se pătrună de compătîmire
Și să-mi răspundă care mă rănesc;
Cînd mă vedea față cu vreo mîhnire
Blînd și cu dulceață a-mi vorbe voiesc.

Voi a se încrede la a mea purtare,
Și pînă nu vede a nu bănuși:
Cum și ea dîorcine va avea încercare
Voi nimic de mine a nu tănuși.

Astea's de la damă de bărbat dorite,
Și băgînd de seamă grele nici nu sint;
Aste dar talente îmi sint favorite,
Și-aste sentimente sufletu-mi incint.

Totul dară este, dragă copiliță,
Ca să vezi aceste a le consfinți;
Dau atunci și mîna, dragă figură,
Ca să-mi fii stăpîină și a mîlîrosoși.

Spitalul Amândui, br. 1, p. 173 (1-128).

137

EU N-AM PARTE DE AMOR...

Andante

Eu n-am par-te de a-mor, Ne-ști-și n-ai
meu dor, Ah! Lu-mes par-că mi-e ră-
luc, Ce-mi plă-ce nu poa-ze puc

Eu n-am parte de amor,
Nesfârșit e al meu dor,
Lumea parcă mie n-are,
Cemii place mi poi n-apuc.

E vr'un fermec la mijloc,
Or căs eu făr' de noroc!
Nu știu altii cum apuc
Că eu geaba tot mă duc.

Cruciși, cu meziși umblind,
Nu poi să mi dau după ghid;
O! de la o! nu mai scap,
Nu mai am simțiri în cap.

De m-ași vedea cît și cît
Cu unica după gît,
La ochii ei m-ași uita
Și mintea m-ași deștepta.

Țața mi s-ar îngrășa
Și n-ași mai fi slab așa,
Căm ajuns din om neom
Și m-am uscat ca un pom.

Ah! noroc, noroc, noroc,
Pentru tine arz în foc,
Că tu la mijloc nu stai
Pe care mi place să mi dai.

Spitalul Amoreului, Br. 2, p. 134 (1-11)

138

TU EȘTI ZÎNA MEA SLĂVITĂ...

(În acroași)

Andante

Tu ești zî - na mea slă - vi - tă, Tu ești dul -
cea mea iu - bi - tă, Tu ești scump su -
fle - tul meu, Tu ești scump su - fle - tul
meu. I - ni - ma mea, tu ești bi - ne
Că o jert - fesc pen - tru ti - ne,

Fii — dar pre — cum do — resc eu,
Fii — dar pre — cum do — resc eu.

Tu ești zîna mea slăvită,
Tu ești dulcea mea iubită,
Tu ești scump sufletul meu.

Inima mea, tu ști bine
Că o jertfesc pentru tine,
Fii dar precum doresc eu.

Nuți cer altă răsplătire
La înfocata mea iubire,
Ci numai să mă iubești.

Că iubindu-mă, în viață
Vom petrece cu dulceață
Și vei simți că trăiești.

Ah! de ar fi cu putință
Să fi după mea dorință,
Alt nimic n-ași mai pofti.

Atunci, o ce norocire!
O ce mare fericire
Pentru noi s-ar pregăti!

139

Spitalul Amoreului, Br. 2, p. 146 (1-70)

139

MILA MEA, DULCEAȚA MEA...

(Către o iubită așeză)

Allegretto

Mi - la mea, dul - cea - ța mea. Do - rul meu
via - ța mea, Numai tu — ești pre - pă - mint, fă - ră ti - ne du - rer port,
Nu mă țin nici viu, nici mort, — Trist pe - ste mă - su - ră - ții.

În original este interval de cvarță în loc de terță

Mila mea, dulceata mea,
Dorul meu și viața mea,
Numai tu ești pre pământ.
Fără tine dureri port,
Nu mă ții nici viu, nici mort,
Trist peste mânăta sînt.

Oce bine mi-e n zadar,
Dulcele îl simt amar
De la ochii tăi cînd plec;
Iar cu tin' nenorociri
Mi se par tot fericiți,
Mulțumit eu le petrec.

Unde merg, tot lacrimi storc
Și grăbesc să mă întorc
Cu un minut mai curînd,
Să vin la sfîntuși amor
Și pe brațeleși să mor
Mîngîierileși gustînd.

Dar și tu, suflet al meu,
De dorești precum și eu
Și lămorul meu gîndești,
Te mîngîie așteptînd
Că mă vei vedea curînd
Sănătos precum dorești.

Spitalul Amorului, br. 1, p. 171 (1-34).

140

DEPARTE DE TINE...

Cîntul depărtării

Moderato

De par te sînt de ti eu. Mă tem că mai u - tat... Să -
ce - le rapt - se - m - re A - cum nu mai zîm - bes. Un re - ce vînt îmi
spu - ne Că tu, ah! mai lă - sat... Și vai! mă pierd cu to - tul, Nu
știu de mai tră - esc. Să - și ui - tea sa fi - în - tă. Un su - flet n-a pu -
- tut. Să - și ui - tea sa cre - di - tă O vai! mă ră - tă - cesc! A

sa - le la - crămi sfin - te. A - cel di - re se lut, lă -
pe - re o cru - zi - me. O vai! mă in - gro - zesc

Departe sînt de tine,
Mă tem că mai uitat,
Și acele nopți senine
Acum nu mai zîmbesc,
Un rece vînt îmi spune
Că tu, ah! mai lăsat
Și vai! mă pierd cu totul,
Nu știu de mai trăiesc.
Să și uite-a sa ființă,
Un suflet n-a putut,
Să și uite-a sa credință,
O vai! mă rătăcesc!
A tale lacrimi sfînte,
Acel dulce salut,
Îmi pare o cruzime,
O vai! mă îngrozesc.

Dar iarăși cînd la tine
Mă uit tot gînditor,
Și sufăr în tăcere,
De tine depărtat,
Dureri necontenite
Atuncea mă-mpresor,
Și un ce parcă-mi zice:
«Iubitați te-a uitat».

Dar iarăși, trădătoare
Eu nu cred că poți fi,
Și inimăți ce-n brațemi
Odată a săltat
Nu cred că să voiacă
Acum a părăsi
Pocela ce-n viață
Credință i-ai jurat.
Așa, iubite iăger,
Grăbește-mă scîpa
De aste crude chinuri
Ce mult m-au obosit,
Întoarcește o dată
Și flăma mai ală
Acea dulce ferice
De care-am fost lipsit.

Așa este, fetiță,
Tu știu că mă iubești,
Și cînd vr'o filomelă
Prin cînguri va cînta,
Atunci inimămi bate,
Îmi pare că tu ești,
Ce îmi zici cu zîmbire:
«Eu nu te voi uita».

Spitalul Amorului, br. 1, p. 171 (1-34).

E NOAPTE, ÎNTUNEREC...

Cîntul unei rădăcite

Moderato

E noap-te, în-tu-ne-rec Și sin-gu-ră-n tă-
-ce - re — Pier-du-tă sînt d-a-su - pra dea-lu-lui fur-tu-
-nos; Pe mun-te ur-lă vîn-tul și mi-lă - n-ăm cui
ce-re — To-ren-tul să răs-toar-nă de pe-ste stînci în jos.

E noapte, întunec,
Și singură-n tăcere
Pierdută sînt d'aupra
Dealului furtunos;
Pe munte urlă vîntul
Și milă n-ăm cui cere,
Torrentul se răstoarnă
De peste stînci în jos.

Ieși, o lună frumoasă,
Luminați prea sfințită
Povățuiască-mi pașii
La locul cel dorit;
O, lampă îngerească,
O, rază mult iubită!
Dumă la locul unde
Amorul mîa zîmbit.

Nici o colibă nu e
Să mă adăpostească
De ploaia ce puterea
De tot mîa părăsu,
Durerea mi semnulțește
Și milă omenească
Aicea nu mă vede
În ăst loc pustiu.

Acolo unde-acuma
El poate crodihnește,
Adăstarzînd în flăcări
Să-i dau un sărutat,
Și-a mea întîrziere
Nădejdea-i obosește,
Mă caută în tot locul
Și e nemîngîiat.

¹ Primul rînd melodie corectat după ms. Urmescu cîntul 172, p. 179.

Dar vai! eu strig zadarnic
Și nimeni nu m-aude,
Sînt singură, sirmană,
Pe dealuri rătăcind.
Și slabu-mi glas să pierde,
Și vaietele surde
Rămîn, căci vîntul urlă
Torrentul tot mugind.

Urlete-ngrozitoare,
Opriti-vă puțin,
Ca glasu-mi să străbată
Peste cîmpii în jos,
Saudă călătorul
Și-al meu jalnic suapîn
Să-l tragă către mine
În dealul furtunos.

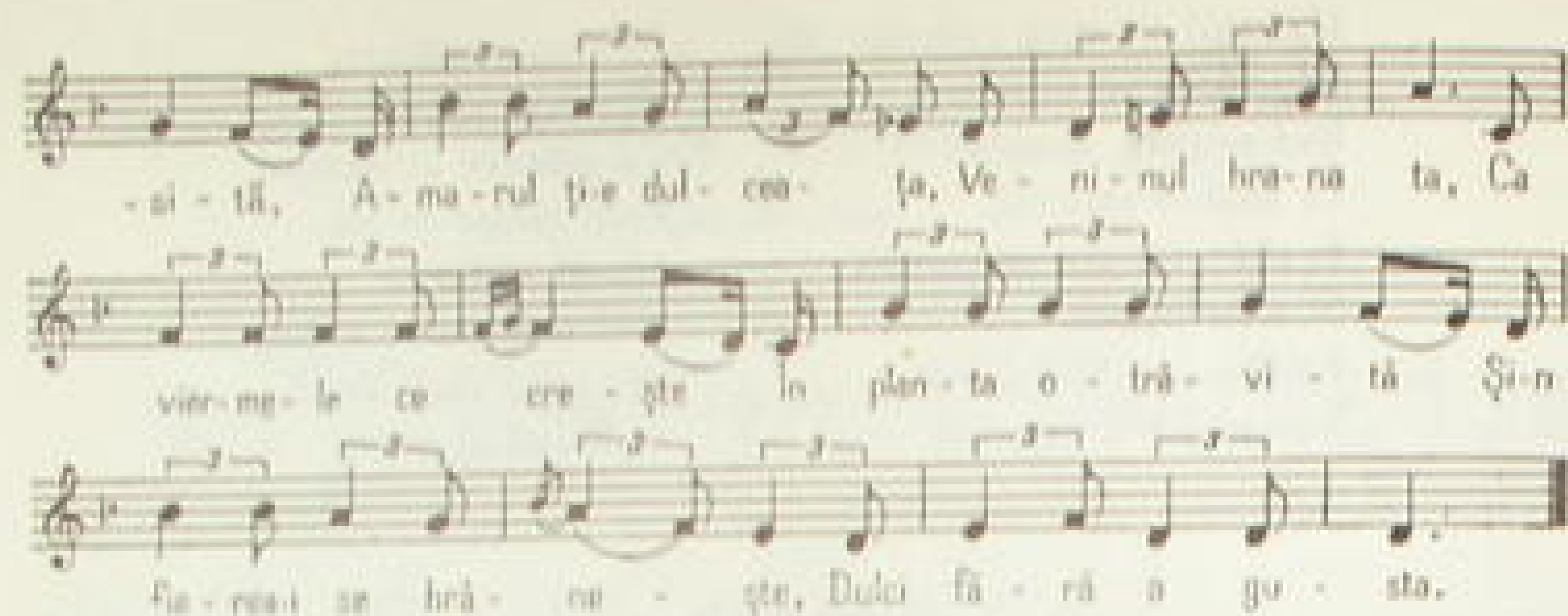
Iubite, sînt aicea,
Te chem neîncetat,
Te caut în tot locul
Și nu te pot găsi,
Al meu suflet e rece,
Puterea mîa lăsat,
Auzimă, căci mîine
Mai mult nu voi mai fi.

Spiratul Amorului: br. 2, p. 179 (1-120).

DIN CÎND ÎN CÎND APRINSĂ...

Moderato

Din cînd în cînd a - prin-să în flă-cări, i - ni - mica-ră, Să
arzi în veci ne - stîn - să, în do-ruri ne-cur-mat, Te lupți tot cu ne-
-ca-zuri Ca o co-ră-bi - ca-ră Ce sal-tă prin ta - la - zuri în
timp în-fur-tu - nat. Ah! tris-tă p-e vi - a - ță, în pa-timi pre-ur-

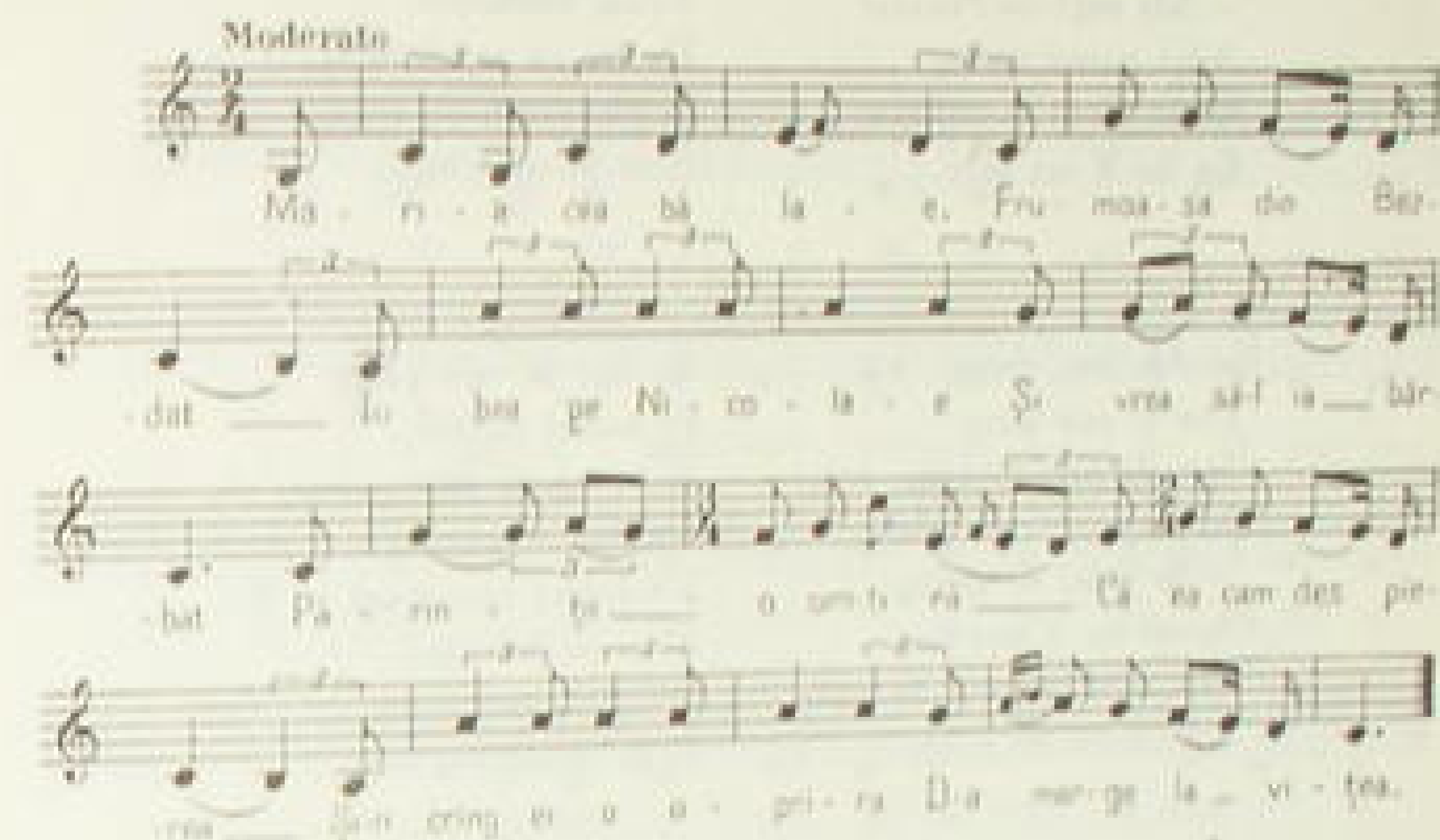
Din cînd în cînd aprină
În flăcări, mimioară,
Să arzi în veci nestinsă
În doruți necurmat,
Te lupți tot cu necazuri
Ca o corăbionară
Ce saltă prin talazuri
În timp înfuriat.
Ahl tristă ție viața,
În patimă preursită,
Amarul ție dulceața,
Venitul hrana ta,
Ca viermele ce crește
În planta otrăvită
Șin fiercări se hrănește
Dulci fără a gusta.

Suspine te sugrumă,
Îți taie căsuțarea.
Scumpăreați este spuma
Cu sînge și venin,
Și neavînd cui spune,
Arînd ca lumioarea,
Te sîngi ca un căbune,
Puțin cite puțin.

Ca vita care scoate
În muncă limba lungă
Și tace, că nu poate
Decît numai oftînd,
Prin gloduri, prin nevoie,
S-o bată, să ompungă,
Ea trage, se încovoie
Și moare tot tăciud.

Așa tu, mimioară,
Dureri să te sugrume,
Să suferi, torioară,
Că orai altce să faci,
Așa ția fost norocul
Să plîngi trăind în lume
Și rîna ta și focul
În tine să le taci.
Că doruți să rămîie
Și lacrimile multe,
Tentioare, te mîngîie
În seamă făr' să bagi,
Că cele ce de soartă
Ția fost scrise în frunte
Și vie, chiar și moartă
Tu tot o să le tragi.

MARIA CEA BĂLĂIE...

Maria cea bălăie,
Frumoasă din Bezdat,
Iubea pe Nicolae
Și vrea să-l ia bărbat.
Părinți o simțiră
Că ea cam des pe
Șin cîng ei o oprimă
Dă merge la vițe.

Zburdaloica copilă,
Cînd vitele intra,
Îi da cu multă mîla
Pupatul cîei pătra.
Dar înă buata fată
Nu mai putu răbda,
La o babă arată
Șoncepea se preda.

— Ah! bună bătrînă,
Pe Nicolai iubesc;
De mîncamă este frică,
Șași vrea să-l înțiloresc.
Eu știu că tu ești bună
Și nu ai viciepus;
Să mai aduci pe lună,
Șin tu ve'au mîstecus?

— Și ce fel? atea toate
Din inimă le ruci?
Taci, fîcă! nu să poste,
Tu vorbele îți strici.
— Degeaba, bătrînă,
Eu nu pot să-l urasc,
Fîm' măcar or ce fîcă,
Eu tot o să-l iubesc.

— Cu el, tu nu te-asemeni
În orice chip măcar,
Tu ești fată de oameni
Și el, un prost vâcar.
— Mă rog! de Nicolae
Afel nu mi vorbi,
Chiar tureii să mă taie,
Eu tot îl voi iubi.

— Apa este, fetiță,
Dar el este sărac
Și e de proastă viață,
Măcar câți e pe plac.
— Ei bine, eu la tine
Acum nu îl mai cer,
Mai rabd cît poci în mine
Șol cer eu de la cer.

Aștept la Bobotează,
Cînd cerul e deschis,
Și Dumnezeu să mă crează
Ș-o să mi-l dea în via.
Bătrînăleargă-ndată,
Cu mîna se gîndi,
În ce chip biata fată
S-o poată amăgi;

— Eu știu, îi zice, bine
S-o scap din ăst ponor,
Te las'acum p'a mine
Să mi fac treaba frumos.
Cînd vine acea seară,
Cînd cerul e deschis
Șuașterne făt'afară
Să vadă ce-i e scris.

Bătrînăfurisită,
Pal casii înveliș,
Ca răilor ispită,
Ea sta supt coș pitic.
Bălaia frumică
De loc ea nu dormea
Și plinacum de frică,
Acel minut pîndea

Să vadă la vr'o parte
Pe bunul ziditor,
Să-l roagesai face parte
De dragul soțior.
Un fulger luminează
Și ea pe loc căzu,
Un glas omfierează
Și ea moartea-și văzu.

«Nu, fată! nu mai cere
Pe un vâcar bărbat!»
Și-ndată din tăcere
Un țipet a scăpat.
Pe loc părinții aflare,
Ș-a zvrilit din așternut,
Spre babă acum să sară,
Ș-o spargă ei au vrut.

Alcargă la copilă,
La rodul lor iubit,
Voiase s-o scoale-n aia,
Dar ea a și murit.
Părinți, băgați de seamă,
Dalegeri vă feriți;
Dierese vă fie teamă
Casemenea pățiți.

DE CE NU SÎNT GRĂDINA...

Moderato

De ce nu sînt grădina, Ce seara pe răcoare
O bici-nu ești prin-tr-în-să Tu a te pre-umbla?
De ce nu sînt o roză, De ce nu sînt o floare,
C-a-tunci gin-desc, o dragă, Că tu nu mai ui-ta.

De ce nu sînt grădina,
Ce seara pe răcoare
Obicinui ești prin-tr-în-să
Tu a te preumbla!
De ce nu sînt o roză,
De ce nu sînt o floare,
C-a-tunci gin-desc, o dragă!
Că tu nu mai uita.

De ce nu sînt eu unda
Cea lină și curată,
Ce-n sinu-i te ascunde
Cînd mergi a te scălda?
De ce nu sînt oglinda
Ce chinul îți arată,
C-a-tunci ai fi mai sigur
Că tu nu mai uita.

De ce nu sînt zefirul
Ce sinu-ți răcorește,
De ce nu sînt un aer
Ce soarbe gura ta?
De ce nu sînt un alge
Ce obrazu-ți roșește,
C-a-tunci ai crede lemn
Că tu nu mai uita.

De ce nu sînt eu luxul
Ce sufletu-ți iubeste,
De ce nu sînt podoba
Ce pui pe fruntea ta?
De ce nu sînt eu slava
Ce inima-ți dorește,
C-a-tunci ai fi prea sigur
Că tu nu mai uita.

Dar, vai! nu sînt nimica,
Sînt o simplă ființă
Cea te iubi din suflet
Amorul m'învințat.

Eu nu am alte daruri
Decît a mea credință
Și de aceea, crudo,
Mă tem că mai uitat.

Spiratul Amerului, br. 3, p. 151 (1-84).

145

VAI! RĂUL CUM SĂ ȚINE!

Un cântec

Allegretto

Vai! ră-ul cum să ți-ne De lu-cru-n-te-lep-tesc! D-a-

-tin-ge p-oa-re-ci-ne, Ta-lent il so-co-tesc!

Ah! La ce numi e prin min-te Îmi zic că iau a-

-min-ța Și i-ni-ma îmi dau și i-ni-ma îmi

dau Dar cre-de pen-tru mi-ne Că nu le sea-măn

bi-ne în fe-lul ce mă au, În fe-lul ce mă au.

Vai! răul cum să țin
De lucrurile-ale
Dăruie p-oarecine

Talent il vocotesc!
Ah! La ce numi e prin minte,
Îmi zic că iau aminte.

Și inima îmi dau,
Dar crede pentru mine
Că nu le seamăn bine
În felul ce mă au.

La ceea ce îți pare
Că m'apeși și mi-î zici,
Nu-mi poți da vătămare
Și geaba vorbești strici;
Că-mi e mintea curată
Și n-am păs niciodată
Că cinstea-mi vei păta
Și minciunile toate
Ce lumea mi le scoate
Cu timp s-or arăta.

La aceste ați răspunde
Nici nu aveam de gînd,
Dar vei zice or unde
Că am rămas tăcînd;
Căci, în idee-mi este
Că vorbele aceste,
Ce pot a întrista,
Și inima cea tare
Și-ar pierde-a ei răbdare
Și-n contra tot par sta.

Dar numi este din tine,
De care mă vait eu,
Ci pînă spui-o, știu bine,
Vreun vrăjmaș al meu.
Înă unde e ploaie
Urmează și noroaie,
Precum convederat;

Și-a omului viață
Se cunoaște din față,
Prea cu adevărat.

Și pildați arătați,
Ce de mult preț o țiu,
Că e nimica toată
Chiar singur și tu știu,
În cîntecele mele,
Ce, zici, iubesc în ele
Frum'seși a lăuda,
Dator e, zic, mă crede,
Că oricine le vede
Cunună a le da.

Că lingă celelalte
Podoabe cite sînt,
Și-acele daruri 'nalte
Se numără pre pămînt;
Dar orîce aș scrie
Într-o mea poezie,
E fără interes,
Nu-mi este spre sîmteală,
Nici cugetul m'înșeală
Din minte ca să-mi iea.

Ce lume fără pace!
Ce cuget diavolec!
Că orîce vei face
Tot strîmb îl tîlmăcesc.
Dacă iubești postirea,
Biserica, citirea,
Făptuie te fac toți;
De bei și mîinii iară
Și petreci la zi rară,
Îți zic că rău te porți.

La vorba-ți cea semeață,
Ce-ți părea c-o să tac,
Am inimă-ndrăzneață,
Dar dispotă numai plac.

Spitalul Amozului, br. 3, p. 172 (1-173).

Așadar pre-dejana
Drăcească și vicleană,
Chiar singur s-o gindești,
Și mustrarea ce-ți pare
Că mine spre vătămare,
Cu ea mă folosești.

ERA NOAPTE-NTUNECOASĂ...

Andantino

E - ra noap-te-n - tu - ne-coa-să, Al - ba lu - nă lu - mi - nind,
E - ra-n - va - le ră - co - rui - să Glas de bu - cium
ră - su - nind. Ră - tă - ci - tă pe un mun - te
Îmi pă - rea - că - miam ur - cat, Prin - tre ar - buri
fă - ră fruc - te - O - bo - si - sem de um - blat.

Era-noapte-ntunecoasă,
Alba lună luminind,
Era-n vale răcoroasă
Glas de buciuri răsunind.
Rătăcită pe un munte
Îmi părea că miam urcat,
Printre arbori fără fructe
Obosise de umblat,

Căutând cu nerăbdare
Pe un junc ce-l iubesc
Și-al lui glas în depărtare
Mă striga să-l întâlnesc.
Simți glasul și mai tare
Că pe mine mă striga
Și pornii pe acea vale
Unde buciurul cînta.

Pieptul meu de mulțămire
Să bătă cînd îl văzui,
Mă credeam în fericire
Că cu dinul măntilui.
Eu îți dau a mea parolă,
Zicea el cu jurămintă,
Te iubesc fărăndoială
Pînă la al meu mormînt.

Ce moment de fericire
Amîndoi îmbrățișam!
Și să murim în iubire
Unul altui ne juram!
Dar visul fugi îndată,
Căci cocoșul a cîntat,
Și eu plîngeam întristată,
Cum pierdut ce am visat.

O, tu vale încîntată!
În ce parte te găesc!
Vino, lună, șmi arată
Pe ce drum să mă pornesc!
Unde-i buciurul acela!
Unde-i muntele înalt!
Nu șade filomela
Ce cîntă neîncetat!

Nu-i nimica de plăcere
Căci eu sînt în ațermut,
Sînt coprină de durere,
Ce-am visat nu pot să uit.

Spitalul Amozului, br. 3, p. 172 (1-173).

TATA ZICE: FATĂ, FATĂ...

Andante

Tă - ta zice: fo - tă, fo - tă, Ca - tă -
bi - ne, ca - tă, ca - tă, Tu ești să - bă ca - o floa - re

Ce d-un su - flet ca - de, moa - re. Fii cu - min - te,
fa - tă, fa - tă. Nu gră - bi, ci ca - tă, ca - tă.
Azi cei ti - neri au de fa - lă
Cind p-o fa - tă o în - șea - lă.

Tata zice: fată, fată,
Cată bine, cată, cată,
Tu ești slabă ca o floare
Ce d-un suflăt cade, moare!
Fii cuminte fată, fată,
Nu grăbi, ci cată, cată.
Azi cei tineri au de fală
Cind p-o fată o înșeală:

Cei bătrâni, inimi de gheață,
Vestejesc a lor viață.
Fii cuminte fată, fată,
Nu grăbi, ci cată, cată.
Viorică, dragă floare,
Noi șintem ca surioare,

Tu știi numai, tu știi bine,
Ce bărbat mi s-a cuvine
Pentru o biată fată, fată,
Surioară cată, cată.

Spitalul Amorului, br. 3, p. 178: 1-126.

A, BINE-MI PARE, FATAI A MEA...

Allegro
A, bi-ne-mi pa - re, fa - tai a mea. Și-o să-m' fac
sta - re și bani cu ea. Ha, ha, ha, ha, ha, ha, ha, ha.
Moderato
Și-o să-m' fac sta - re și bani cu ea. Frunză verde măci - ași,
O să-mi duc fa - ta la lași. Să-i fac fus-tă lun-gă, crea-tă. Ca co-coa-ne-
lor, de scoarță; Să-i pun ro-șu su - li - man, Să-i bat to - ba la mai - dan
Of! of! of! măi feți de le - le, Am să vă ju - poi de pie - le;
Of! of! of! Că - ței de soi, Am să a - runc foc în voi.

A, bine-mi pare, fată a mea,
Și-o să-m' fac stare și bani cu ea,
Ha, ha, ha, ha, ha, ha, ha, ha,
Și-o să-m' fac stare și bani cu ea.
Frunză verde măciacă,
O să-mi duc fata la lași
Să-i fac fustă lungă, creată

Ca cocoanelor de scoarță;
Să-i pun roșu saliman,
Să-i bat toba la maidan,
Of, of, of, măi feți de lele,
Am să vă jupoi de piele;
Of, of, of, căței de soi,
Am să arunc foc în voi.

Spitalul Amorului, br. 3, p. 160: 1-120.
1 In original, este valoare de optime.

CU CAPELA CAM DRĂCEASCĂ...

Allegretto

Cu ca-pe-la cam dră-cea-scă Și cu șa-lul ti-ri-ind,
 Stîr-cînd bia-ta afran-tu-zeas-că Și din șol-du-ri tît fo-înd.
 A, bon-jur, bon-jur, ma-bel, Co-ma, co-ma vu-par-tez—
 Poș-tim, poș-tim la ca-drel— La ca-drel, ca-drel, fran-țoz.

Cu capela cam drăcească
 Și cu șalul tirind,
 Stîrînd biata afranțezească
 Și din șolduri tot foind,
 A bon jur, ben jur, ma bel,
 Coma, coma vu partez,
 Poștim, poștim la cadrel,
 La cadrel, cadrel franțez.

Cu cordela la codiță,
 Noi fetișele pucăm,
 În poianuță mîndriță
 Toi-dauna alergăm.
 Cu flăcăi cu brîne late,
 Toți cu plete, toți de soi,
 Așa joc fetele toate,
 Și înainte, și napoi.

Spitalul Amoroșilor, hr. 1, p. 167 (—121).

IA-MI CU OCHI O LEAC MĂ FURĂ...

Moderato

Ia-mi cu ochi o leac mă fu-ră, Ce pe Chio-sos
 I-ai ui-tat Eu ți-am pus tu-vel-că-n gu-ră, Eu te-am dus în-
 ți — prin — sat. Ți-ad a-mi-n-te, cu bă-di-ca Ci-te per-dun-
 mai — să-ream, Ți-rup-am-ști, că-ți ci-că Și po-das-că
 Ți — go-neam of! of! of! —
 o — leu Nu — mai — plin — ge —
 dra — gul meu, of! of! of! —
 - leu Nu — mai — plin — ge — dra — gul meu

Ia-mi cu ochi o leac mă fură,
 Ce pe Chioșos l-ai uitat,
 Eu ți-am pus ciuveică-n gură,
 Eu te-am dus lași prin sat.

1 În original, cu valoare de doime.

Tădămintă, cu bădica
 Che garduri mai săream,
 Îi rupeam, pînă, cărticica
 Și pe dascăl țol goneam.
 Of, of, of și aoleu,
 Nu mai plinge, dragul meu.

Spitalul Amareului, br. 1, p. 161 (1-111).

151

ARZĂ-L FOCU DASCĂL, CUM MĂ NECĂJEȘTE...

Allegretto

Ar - ză - l fo - cul das - căl, cum ma ne - că - je - ște,
 Ah ce foc pe mi - ne of ce su - pă - ra re
 Um - blă să mă - nă - ve - te gre - cul pă - să - re - ghe
 Să strig toa - tă zi - uă în pu - ra ma - re;
 Tip - to, tip - to, tip - to, tip - to, Tip - to, tip - to, tip - to, tip - to.
 Pip - to, pip - to, pip - to, pip - to, Pip - to, pip - to, pip - to, pip - to.

Arză-l focu dascăl, cum mă necăjește,
 Umbilă să mă-nvețe grecul păsărește.
 Ah, ce foc pe mine, of ce supărare,
 Să strig toată ziua tot în gura mării:
 Tipto, tipto, tipto, tipti,
 Pipto, pipto, pipto, pipiti.

Arză-l focu dascăl, cum mă necăjește,
 Umbilă să mă-nvețe grecu păsărește.
 Ah! ce bucurie simt în piept d'odată
 Cînd văd pe cîmpie că mi sî arată!

Caprioară fugătoare,
 Prepeliță zburătoare,
 Păsărele cîntătoare,
 Ce mă chem la vînătoare;

Atunci trag cu pușca, le cule la pămînt,
 Și eu trag ca tine, dar trag tot în vînt.

Spitalul Amareului, br. 1, p. 161 (1-111).

152

CALI SPERA, SPERA...

Moderato

Ca - li - spe - ra, spe - ra, Che ce di - su - me - ra,
 Fi - li - ti - man - da - ta Pa - ro - che - sa - la - ta.
Allegro
 Am să-ți ru - pu la u - re - che. Che ne tra - so cu tu - ce - che.
 Și ai fa - cut un fri - ca ma - ri La - vo - m - cul Pa - li - ce - ri.

Cali spera, spera,
 Che cachiău meară.
 Fidi tinandata
 Paomi che salata.

Am să-ți rupă la ureche
 Che ne trazo cu tufelche
 Și-ai făcut un frica mari
 La voinicul Palicari.

1. În original avem valori duble cî timp neapărea allegro, cu indicația de a se cânta recitativ.

Vai! săracul dascăl,
Uite-l cum bufnește,
Ochiul i săprinde,
Nasul se roșește.
Am sărți rupu la ureche...

Spitalul Amoralului, br. 3, p. 166 (1-143).

153

S- A DUS VREMEA ȚA FRUMOSA...

Allegretto

S-a dus vre-mea Ța fru-mo-sa, Chind un das-ca-
-los gre-cos în-ar-mat c-o var-ga gro-sa Pa-ra-do-sa
Mai repede
fa-ne-ros: A-rit-me-ti-chi, me Gra-ma-ti-
-chi Ha-lă-to-ri-chi a-ped-o-pe-chi

S-a dus vremea Ța frumoasă,
Chind un dascăl grecos,
Înarmat c-o varga grosă
Paradoasă faneros:
Aritmetichi, me gramatichi,
Che istorichi, apedopechi.

Dar acum lumea s-a strica,
Și de ris noi am ramas,

Chiți baetți fara frica
Ne dau noua peste nas
Atunși varga pe spinare
Tipto, tiptis arata,
Și falanga la puțoare
Chiar din talpei învăța,
Aritmetichi, me gramatichi,
Che istorichi, apedopechi.

Ma acua lumea s-a strica,
Și de ris noi am ramas
Chiți copii fara frica
Ne dau noua peste nas.

Spitalul Amoralului, br. 3, p. 167 (1-144).

154

OF, OF, OF, TE ROG, AIBI MILĂ...

Moderato

Of, of, of, te rog, aibi mi-lă Dun-să-man și d-o co-pi-
-lă Ba, ba, ba, ba, ba, ba, Ba, ba, ba, a-re-to-ba,
Eu nu sint de dan-da-ne, Sa mearse-le cu a-mor — Si sa mi dai cu pi-țor.

Of, of, of, te rog, aibi milă
Dun sîrman și d'o copilă
Ba, ba, ba, sîreto ba,
Eu nu sînt de dandana,
Să mearsele cu amor
Și să mi dai cu pițor.

Și tu de mine se-rit
Și să mă faci din ochi bîz
— Of, te rog! — fîzi nu voi
— Te rog pentru Dumnezeu,
— Na, na, na, — nu fîi rău,
— Fevge, fevge, satana.

Spitalul Amoralului, br. 3, p. 168 (1-145).
1. În original valoare de pîrîme cu punct.
2. În original valoare de opîrîme.

HAI SĂ MEARGĂ, MEARGĂ...

Allegretto

Hai să meargă, meargă, Dra-gă, dra-gă, dra-gă, Ve-ștea-n lu-mea
lar-gă, Dra-gă, dra-gă, dra-gă, Toți să în-țe-lea-gă
Dra-gă, dra-gă, dra-gă, Cazi po-pa ne lea-gă, Dra-gă, dra-gă, dra-gă.

Hai să meargă, meargă,
Dragă, dragă, dragă,¹
Vestea-n lumea largă
Dragă, dragă, dragă,
Toți să înțeleagă
Dragă, dragă, dragă,
Cazi popa ne leagă,
Dragă, dragă, dragă,

Și în jug ne bagă,
Dragă, dragă, dragă,
Ca doi junci să tragă,
Dragă, dragă, dragă,
Să trecut de șagă,
Dragă, dragă, dragă,
Az popa ne leagă,
Dragă, dragă, dragă.

Spitalul Amorului, br. 3, p. 169 (—170).

¹ În original ritmul este destul de confuz la sfârșitul refrenului.

ÎN ZADAR FACI SILĂ MIE...

Moderato

În za-dar faci si-lă mie Ca să uit pe cel — do-rî,
Cînd dra-go-ștea lui mă ține, În pa-ti-mă-s pi-ro-nî.

În zadar faci silă mie
Ca să uit pe cel dorit,
Cînd dragostea lui mă ține,
În patimă-s pironit.

Chipul lui în tot minutul
Se află într-al meu gînd,
Și-l voi avea dimpreună
Pînă la al meu mormînt.

În fundul inimii mele
El să află zugrăvit,
Vezi aceasta-mi curmă viața,
Aceasta-mă otrăvit.

Nu-l voi uita nici atunci
Cînd va fi al meu gelat,
Căci într-aceleași minute
Voi gîndi că fac păcat.

Spitalul Amorului, br. 4, p. 119 (—120).

CIT MIE DE URÎT CÎND SÎNT FĂRĂ TINE...

Moderato

Cit mie de u-rît — Cînd sînt fără ti-ne
Toa-te pre pă-mînt — Moarte-s pen-tru mi-ne, Moarte-s pen-tru mi-ne.

Cit mie de urît cînd sînt fără tine,
Toate pre pămînt moarte-s pentru mine.

Orșundesi fi, dacă nu ești fată,
Parcă-s prin pustii, afară din viață.

Vai de mine-atunci cînd nu vii îndată!
Pe urmă-ți mă iau și plîng ziua toată.

Pe braț să mă ții, tremură vîeduhul,
Pe piept să mă culci, ca să-mi dan cu duhul.

Spitalul Amorului, br. 4, p. 121 (—122).

VIAȚĂ BUNĂ VREODATĂ...

Moderato

Via - ță bu - nă vre o - da - tă D-am gîndit că să trăiesc,
 Nu stat cu pu - tin - ț-o da - tă Să — scap, să nu pă - ti - mesc.

Viață bună vreodată
 D-am gîndit că să trăiesc,
 Nu stat cu puținț-o dată
 Să scap, să nu pătimesc.

Lumea, cum vîz e ursită
 Spre pedeapsa tuturor,
 Nu e ea cu mulțămită
 Nici chiar cel neșimțitor.

Soarta mea fără-ncețare
 La necazuri m-a împins,
 Să mă topească de tristare,
 Ca într-un foc cumplit aprins.

Moamă născut și eu în lume
 Numai să vîz al ei glob
 Și purtînd înrînsa nume,
 Să fiu patimilor rob.

Așfel sînt urît, să vede,
 De norocul meu vrăjmaș
 Or cîm lume, de poci crede,
 Tot omul e pățimaș.

Ce nădejde te hrănește
 Omule nenorocit!
 Sau ce via te amăgește,
 Că te-ai face fericit?

Că ziua mi este spre chinuri,
 Noaptea parcă mi este iad,
 Timpul tot mi se spre suspinuri,
 Rele mi așuprămîi cad.

Vezi norocul cum să joacă
 Cu ai săi adoratori,
 De cîți în orice epocă
 Îi sînt lui închinători.

Ah, noroco! ah, tirane!
 Tu, crude, mi-ai fost cumplit!
 Tu în pieptu mi-ai dat rana
 Lemnoiești necontenit!

Cînd îi suie la nălțime,
 Ca într-o roată de dulap,
 Cînd îi duc-o adîncime,
 Întorcîndu-i peste cap.

Cînd din cupa cu cea cu miere
 Le întinde a gura,
 Cînd întoarce cea cu fier
 Și le dă a semitrista.

Vai dar diacei ce se poartă
 De aceste amăgiri,
 Și nădejdea lui e soartă
 Și-n noroc, în fericiri.

Spitalul Americului, br. 4, p. 130 (1-11).

TU MI ZICEAI ODATĂ...

Moderato

Tu mi zi-ceai o - da - tă, Cum că pin' la moar - te,
 Dra go-slea ta toa - tă Mi-e mi vei pă-stră; Mă ui-țași pe mi - ne,
 Le ui-țași pe toa - te Aș-fel e-ste lu - mea, Nu e vi - na ta.

Tu mi ziceai odată,
 Cum că pin' la moarte,
 Dragostea ta toată
 Mie mi vei păstra;
 Mă uitași pe mine,
 Le uitași pe toate,
 Așfel merge lumea,
 Nu e vina ta.

Toate sînt uitate,
 Toate sînt pierdute,
 Așfel este veacul,
 Nu e vina ta.

Tu mi ziceai odată:
 Ah, al meu iubite,
 Partea mea din ceruri
 Ție o voi da;

Știi cînd vărsai lacrimi
 Și-n genunchi la mine
 Îmi ziceai: O dragă,
 Nu te vei uita!
 Mă uitași îndată,
 Mort fui pentru tine,
 Vreomea șterge toate,
 Nu e vina ta.

† În original, valoare de opium.

Te așingeam în brațe
Și buzele tale
O rouă cerească
Pe gură mi lăsa;
Dar ieși otravă
Și veni din iele,
Așel ți este sexul,
Nu e vina ta.

Cumte și virtute,
Amor și credință
Ieri îmi jurai mor,
Azi cui s-o uitămpla;
Nu cunoști iubire,
Nu ai pocăință,
Așel ți este sexul,
Nu e vina ta.

Aurul și slava
Ți-a gonit amorul
Și ți vâzu credința
Că-n aer zbură
Îți vindecași rana,
Îți pieri și dorul,
Așel ți este sexul,
Nu e vina ta.

Dar lăsa cu toată
A ta necredință,
Inimă mi tot bate
Orcind te-oi vedea:
Înger ești în ochi mi,
Din ceruri ființă,
Așel e amorul,
Nu e vină mea.

Spitalul Amozului, br. 4, p. 134 (—17)

160

TU TE PLÎNGI, ELENO...

Moderato

Tu te plîngi, E - le - no, ne n - ce - tat de mi - ne,
Zici că de tot o - mul eu te pîz - mu - esc,
Te în - țeli, ru - bi - to, eu mă n - crez în ti - ne,
În - să fă - ră vo - ie mi eu te pîz - mu - esc.

Tu te plîngi, Eleno, ne-ncetă de mine,
Zici că de tot omul eu te pîzmuesc,
Te înțeli, iubito, eu mă-ncerez în tine,
Înă fără voiesmi eu te pîzmuesc.

Eu sînt foarte sigur de a ta iubire,
De a ta credință nu mă îndoiesc;
Dar iubirea mi, dragă, este peste fire,
Și de a ta umbră eu te pîzmuesc.

Cînd te string în brațe, cînd sînt lângă tine,
Cînd nimac în lume alt eu nu doresc,
Nu știu ce simțire deodată mi vine,
Că de zici mie sete eu te pîzmuesc.

Cînd îți sorb suflarea, cînd îți văd alăburea,
Cînd în ochi ți cerul, rînd îl privesc,
Dacă vîr că Luna ți-a atras privirea,
Sînt că fără voiesmi eu te pîzmuesc.

Cînd Zefirul suflă și te răcorește
Făcîndu-ți, dragă mie, o privesc;
Dar cînd vîr suflarea și te mulțumește,
Sînt atunci d'odată că îl pîzmuesc.

Deși mîngîi canarul și el cîmpește,
Dacă-n simți roza mîndră sînd răresc,
De vîr fluturapul că te ocolește,
A lor fericire eu o pîzmuesc.

Pîzmuesc eu totul ce te mulțumește;
Valurile unde ce te-nvaluresc,
Stele, Lună, Soare, tot ce te privește,
Tot ce te atinge eu îl pîzmuesc.

Lăsa-mi dar, iubito, ată pîzmuire,
Și nu te mai plînge că nu te iubesc,
Căci și chiar în templu, la dumnezeire
Cînd vei fi plecată, eu te pîzmuesc.

Spitalul Amozului, br. 4, p. 134 (—14)

A TA FRUMUȘEȚE...

Allegretto

A ta frumu-se-țe ce eu o slăvesc, În tre mii de fe-țe
nu o mai ză-resc Și de sînt pu-ți - ne s-a-bă al-tău dar
În-toc-mai ca ti ne Sînt în lu-me rar.

A ta frumusețe
Ce eu o slăvesc,
Între mii de fețe
Nu o mai zăresc.
Și de sînt puține
Șaibă al tău dar,
Întocmai ca tine
Sînt în lume rar.

Trupuți cel subțire,
Frageduți mijloc,
Fermecă simțire
Și minte, pe loc.
Ochii tăi aruncă
Săgeți de amor,
Piepturi bag în muncă,
Inimi tari dobor.

Gurați cînd vorbește
Dulcele cuvînt,
Suflete robește
Și firi pre pămînt.
De aceste toate
Cite ți le-am spus,
Și eu cît sî poate
Ție sînt supus.

Spitalul Amarelui, br. 4, p. 138 (1-69).

² În original, valoare de pătrime cu punct.

ÎNTR-O ZI DE DIMINEĂȚĂ...

Andantino

În-tr-o zi, de di-mi-ne-a-ță, Pe la re-văr-
-sat de zori, A-mo-rul schim-bat la fa-ță
Ca un co-pil, strin-gea flori
Ca un co-pil, strin-gea flori.

Într-o zi de dimineață,
Pe la revărsat de zori,
Amorul schimbat la față
Ca un copil, strîngea la flori.

Zor de ziuă să răvarsă
Și eu ochii n-am închis,
Cum să-i închiz cînd ei varsă
Pirae de foc nestina!

Și stringînd, zicea în sine:
Vai cel ce va primi
Acele flori de la mine,
Că n-are să va rîni.

Drept e, soro ca să verse
Pentru tine nemcetat,
Atîtea lacrimi de dese
Și să fii tot desperat!

Ah! copilă, blîndă zînă,
Tu cunoști cum pătimește,
Întinde gingași mîna
Laceste cești jeluiesc.

Spitalul Amarelui, br. 4, p. 136 (1-21).

INIMĂ, PRECURMĂ-ȚI GÎNDUL!

Andante

1 - ni - mă, pre - cur-mă-ți gîndul, Ce tot do-ru-ți ză - dă - rești,
Ne - cur-mat în - tă - ri - tî - dul, Fă - ră să te li - ni - ștești?
Că ciș - tigi cu în - tri - sta - rea Și te tur - buri în - tr-a - tit?
Vezi că nu-ți dă su - pă - ra - rea De cît trai tot a - mă - rit.

Inimă, precurmă-ți gîndul,
Ce tot doru-ți zădărești,
Necurmat întăritîndu-l,
Fără să te liniștești!
Ce ciștigi cu întristarea
Și te turburi într-atît?
Vezi că nu-ți dă supărarea
Decît trai tot amărit.

În deșert aceste trude!
Cînd o dată bine vezi
Că-ți sînt toată lumea surdă,
Cît de mult să suspinezi!
Ești streină și orfană,
Nu ai nici un ajutor,
Ca să-ți dea balsam la rană
Nu găsești îndurător!

Ai părinți și bătrînețea
Cea adîncă i-a coprină,
Carii plîng că tinerețea
În neazuri iar și-a stîm!
Să alergi la vreun frate,
Ca să-ți plîngi lui focul tău,
El să luptă iar, se bate
În neazuri și mai rău!

La vr'o sor iar de vei merge,
O găsești plîngînd și ea;
Lacrîma nu-ți poate șterge,
Nu te poate mîngîia!
La streini de îți vei plînge
Scîrbele ce te apăsă,
Lacrîma de-i vîrșă de sînge
Nu le pasă dal tău păs!

¹ În original este valoare de pătrime

Deci la care dar fînță
Vei în lume alerga,
Să te vază cu dorință
Și-n deșert a nu striga!
De tei plînge către soare,
El e lăunătime pus,
Și strigarea-ți cu plîncare
Nu ajunge pînă sus!

De vei sta să-ți strigi durerea
Către ntunecați nori,
Nu-ți întore nici ei vederea,
Fug, să duc nesimțitori!
De tei plînge și la vînturi,
Nici ei nu te folosesc,
Sufă spulberînd pămînturi,
Tree, se duc, nu să opres!

De vei alerga în pădure,
Să te plîngi și la copaci,
N-au simțiri ca să se odure,
Nici de dinți nu te împaci!
De-ți vei plînge întristarea
Și la poete, sau la atînci
Nu-ți vor auzi strigarea
Și suspinele adînci!

De tei plînge și la ape,
În deșert îți va fi tot,
Ranele să nu te aipe
Să te spele iar nu pot!
Cui dar să te plîngi, simțimă!
Cui durerile să-ți apui,
Dacă te-ai născut orfană,
Adel po să te răpu!

G. UCINESCU
studiu al 4-lui A. Păun

Spitalul Amoralui, br. 4, p. 137 (1-73).

AI AVUT DESTULĂ VREME

Allegretto

Ai av - ut de - stu - lă vre - me Să mă faci să te iu - bes
Dar eu nu sînt făr' de min - te Cui ne - bun să mă u - nesc mă u - nesc

— Ai avut destulă vreme
Să mă faci să te iubesc,

Dar eu nu sînt făr' de mințe
Cui nebun să mă unesc.

— Copilă mi pare bine
Că așa m-ai întimplat,

Dum datornic și de tine
Astăzi mă văzu scăpat.

Spitalul Amoralui, br. 4, p. 138 (1-80).

165

IMI ADUC AMINTE...

Andante

Imi a-duc a-min-te Cind te-aveam în bra-țe,
Ce fă-gă-du-mi-țe — Tot d-a-u-na-ți dam.
Că a-mor, cre-di-n-ță, — Ce zi-ceai că-ți pla-ce —
Pen-tru ti-ne ou-mai — Toa-te le-pă-stram,

Imi aduc aminte
Cind te-aveam în brațe,
Ce făgăduințe
Tot d'auați dam,
Că amor, credință,
Ce ziceai căți place,
Pentru tine numai
Toate le păstram.

Imi aduc aminte,
Cu ce foc, sîrmanul,
Deputez pe buze-ți
Sărutatul meu,

Și credeam că'n pieptu-ți
Voi afla limanul,
Ce durere mare,
Șue Dumnezeu!

Imi aduc aminte
Căți ziceam odată
Cum că fără tine
Nu mai poti trăi;
Te iubesc și-acuma,
N-am iubit pe altă,
Inima mi-e astfel
Și voi suferi.

Așel e bărbatul,
Omul cu simțire,
Ce iubește o dată
Nu poate uita;
Schimbă numai forma
Întru fericire,
Căci e foarte mîndru
D-a se înșela.

Te iubesc și-acuma
Ca și mai înainte,
Dar cuosebire
Că nu voi ascult

Spitalul Amoralui, br. 4, p. 139 (1-81).

166

ERAM ODATĂ PRIVITĂN LUME...

Moderato

E-ram o-da-tă — pri-vi-tăn lu-me Mă — cu dul-cea-tă —
de-a-fă-tă-tă-n — nă-s — făt și-n plu-me
și cu a-mor, Și De-ja-mă că-ri — nu-mă-mă-vor, Mă
văz cu to-tul — de ei u-la-tă, Fă-nă a cre-de —
că iam scir-bit, Mă văz de-par-tă, mă
văz la-se-a-tă, Ca-cind v-a-da-tă — nu iam iu-bit.

† În original, valoare de păcînos

295

Eram odată privită-n lume
Mai cu dulceață și cu amor,
Și desfătăm răsărit și glume
De junii carii nu mă mai vor.
Mă văz cu totul de ci uitată,
Fără a crede că iam scirbit;
Mă văz departe, mă văz lăsată,
Ca cind vr'odată nu iam iubit.

Destul din ochi-mi, ca din fîntîna,
De cînd curg lacrimi, tot cu amar,
Acum e timpul să-mi întinz mină,
Că sînt în punctul pieirei chiar.
Nu te opune cu răutate
Asupra slabei mele ființi,
Căci nimeni, nimeni nu-ți dă dreptate
Să pierzi un suflet în suferinți.

Ah, crudă soartă! tu-mi ești vrăjmașă,
Căci la dorința-mi în contra stai,
Miai mult d'odată, ca o pizmașă,
Toată fericirea ce o gustai.
Destulă vreme de cînd tirană,
Ca o păpușă cu min'țe joci,
Fărădurare mi-adaogi rană
Îmi crești durerea și pieptu-mi coci

Eu sufer toate cu bărbăție,
Dar disperarea m-ampresurat,
Îți stau în contră, pe cît poti tie
Dar crede, soartă, că e păcat!
Ajută-mi, soartă, căci întristarea
Cemă dă în suflet cumplitul dor,
Aduce-asupra-mi și disperarea,
Ce mă va face să mă omor.

G. POPESCU

Spitalul Amоруlui, br. 4, p. 141 (1-93).

Înima mie plină
De a ta ființă
Și-mcotre m-oi duce,
Eu te întilnesc;
Iar tu fugi de mine,
Nu ai umilință,
Mă lași ca să sufăr
Și să păținesc.

Îți bați joc de mine,
Mă faci nestatornic,
Îmi tratezi amorul,
Mă nesocotești
Și n-ai milă, crudo,
Cînd eu pe jertfelnic
Îți aduc o jertfă
Ce-o desprețuiești.

Orice țiori zice,
Le treci cu vederea,
Îmi împilezi scarta
În loc voindulești;
Îmi adaogi rană,
Îmi așți durerea
Și văz bine, crudo,
Că nu mă iubești.

Nu vei putea dară
Ami huli credința
Care pentru tine
Atît am pătrat,
Nici iar da mă plînge,
Dacă ție ființa
Așa danevoie
De încredințat.

Spitalul Amоруlui, br. 4, p. 142 (1-103).

167

INIMA MIE PLINĂ...

Andantino

Î - ni - ma - me - o - pli - nă de a - ta fi - in - ță
Și - n - co - tro - m - oi - du - ce, eu te în - til - nesc;
Iar tu fugi de mi - ne, nu ai u - mi - lin - ță,
Mă lași ca să su - făr și să pă - ti - mesc.

168

SOSEȘTE IARĂ NOAPTEA...

Moderato

So - se - ște ia - ră noap - tea, Cu din - sa îm - pre - u
ră Du - re - rea iat iz - be - ște Al meu piept o - bo - rit
Ah, mul - te sînt la nu - măr A - ce - ste nopți de tru - dă. De
cînd v - dih - na - n - pă - ce De loc nu m-a - gă - sit.

Sosește iară noaptea,
Cu dînsa împreună
Durerea iar izbește
Al meu piept obosit!
Ah, multe sînt la număr
Aceste nopți de trudă,
De cînd odihnă în pace
De loc nu m-a găsit.

Bate miezul nopții,
E timpul de odihnă,
Și somnul de la mine
Ce-n veci e depărtat,
Ași vrea ca să-mi adoarmă
Simțirea obosită,
Și un minut de pace
Deșert am încercat.

Căci chipul tău d'odată
Atuncea să ivește,
De raze luminate
Ca inger îl privesc,
Eu mă deștept, te caut,
Dar, vai! a fost fantasmă,
Mă uit și aurorea
Ivită o zăresc.

Spitalul Amoralui, br. 4, p. 147 (1-108).

În blînda rază lunii,
În imne armonioase,
De păsări întocmită,
Concert dumnezeesc,
O stea, cu osebite,
Îmi absoarbe gîndirea,
Mă uit atunci la dînsa
Și chipul tău zăresc.

Părăsesc îndată
Orîce locuri,
Pe cîmpii, pe dealuri
Alerg, mă rătăcesc.
Zadarnică silință,
Căci oriunde m-oi duce,
În tot, în orice floare,
Chipul tău eu zăresc.

Cînd și resuvenirea
Vine de mă izbește
Și suspine îmi scapă
La tine cînd gîndesc,
O lacrimă ce pică
A inimii bătaie,
Ah! simț o presimțire
Ce-ți spun că te iubesc!

TRECUT A PRIMĂVARA...

Tempo de marș

Tre - cu - ta pri - mă - va - ra, în - bă - trî - ni - ta
va - ra și ier - na a so - sit, și ier - na a so -
sit. Și a - cum ce - le - n - flo - ri - te, Că to - tal ve - ste - ji - te, Ză -
pa - da le - a al - bit, Ză - pa - da le - a al - bit

Trecut a primăvara,
Îmbătrînită vara
Și iarna a sosit.
Și acum cele înflorite,
Cu totul vestejite,
Zăpada le-a albit.

Buruienile uscată
Și toate să pleacă
Triste la pămînt.
Frum'șetea li s-a stins,
Pămîntul le coprinse,
Parcă nici nu sînt.

la vezi dar, tinerețe,
În ce fel de bunețe
O să te prefaci.
Și vîrsta frăgeată,
Frum'șetea cea înflorită
Așa o să faci;

Deci, nu-ți jipiți viața,
Nici-ți opri dulceața
În dor petrecînd.
Cît ești în astă stare,
Trăiește-n dezmeardare,
Vreme nepierzînd.

Spitalul Amoralui, br. 4, p. 147 (1-113).
* În original, valoare de pătime

CHITAR', MUZ. ARMONICEASCĂ...

Chitar', muz. armonicească,
Pînă cînd o să tăcem?
Pînă cînd să ne muncescă
Întristarea ce-o avem?

Și cînd iarăși o să începem
Dulce să ne veselim?
Că din griji, precum pricepem,
Nimica nu folosim.

Ceavul umblă, vremea trece,
Și noi-nainte pășim,
Ne spune, ne dă junghi rece,
Căm vîrstă ne moleșim.

Și dacă în astă floare
Cu dulceață nu trăim,
Cînd nădăjdimești noi oare
Alt timp ca să mai găsim?

Ducă-să dorimtristarea,
Ducă-să inima rea,
Ducă-să chinul, oltarea,
Ducă-să grija cea grea;

Iac noi într-o glăsuire,
Totd'auna să cîntăm
Și tot cu buna voire,
Slobozi să ne desfătăm.

Spitalul Amoralui, br. 4, p. 148 (1-117).

NU VOI AVERE, NICI BOGĂȚIE...

Nu voi avere, nici bogăție,
Nu voi mărire, nici avuție,
Nu voi simțire, nu voiesc minte,
Nici isteciuire, cît bob de linte.

Căceste toate, cin' le voiește,
Cît le-nmulțește, să amărește,
Eu voiesc pace și liniștire,
Viață bună, dulce iubire.

Voi clutecele desfătătoare,
Jocuri și glume mîngîitoare
Și cu acestea voi totd'auna
Să mor cu ele stînd împreună.

Spitalul Amoralui, br. 4, p. 149 (1-117).

O! VESELIE LA MASĂ...

Allegretto

O! veselie la masă,
O! ce beție aleasă!
O! frumoasă adunare
Tot de cari scurg pahare!

Tot de cari vin le place,
Și cu apa nouă a face.

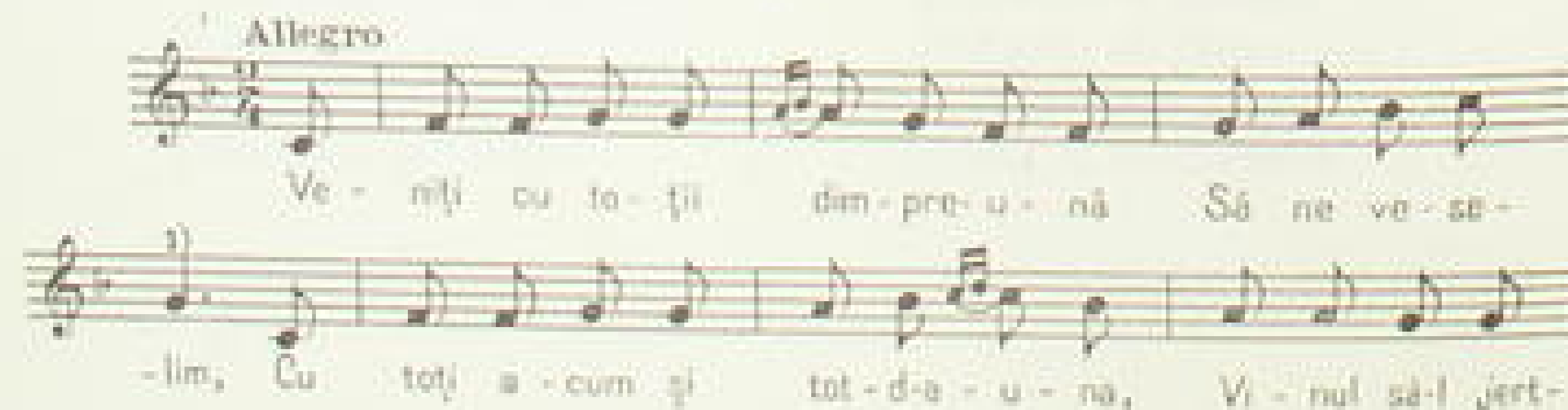
O! ce bună învoire,
Că toți au gust de sorbire.

Hai dar toți cu glăsuire,
Cu chiot într-o unire,
Sămălțăm pahare pline
Și să le scurgem toți bine.
Vivat!

Spitalul Amorului, br. 4, p. 150 (1-122).

VENIȚI CU TOȚII DIMPREUNĂ...

Allegro

Veniți cu toții dimpreună
Să ne veselim,
Cu toți acum și totdeauna,
Vinul să-l jertfim.
Și mari și mici, cu toți frățește
Să ne ospătăm,
Căci bînd, vinul veselește
Și de griji uităm.

Atunci mîhnire nu este
Cînd bem mai mult vin,
Bărbați, copii și neveste,
Toți veseli deplin.
Toți cîntînd intra unire,
Toți să glăsim,
Dînd la pahar mulțămire,
Ndată să-l golim.

Urmînd unul după altul,
Toți de rînd să bem,
Fiecare cu tot șartul
Beți să ne vedem.

Spitalul Amorului, br. 4, p. 151 (1-123).
* În original, valori de pătrimi.

NIMIC NU! CA VINUL...

Andante

Nimic nu-i ca vinul
El ne dă odinul,
Lumea sfârșit mare,
Cînd golim pahare.

Mihuri atunci n-avem,
Cînd cîntăm și cînd bem.
Nici grija ne-adapă
Cînd nu bem pic apă.

Suge, mîi fîrtate,
Cît ai sănătate,
Că nu știm prea bine
De vom fi vii mîine.

Lic, lic, lic, lic, lic, lic
Pîn' n-o rămînea pic.

Spiralul Amozului, br. 4, p. 131 (1-141).

175

TOȚI, CU TOȚI ÎNTRU UNIRE...

Tempo de marș

Toți, cu toți în - tru u - ni - re, D-o-po-tri-vă să pi - șim
 Dați pi - cioa-re - lor por-ni - re, La ver-dea-ță să e - șim.
 Ia - tă dul-cea pri-mă-va-ră, A stră-lu-cit pe cîm-pii
 Și chea-mă la din-a-a-fa - ră! Bă-trini, ti-neri și co-pii.
Refron
 Fi - lo-me-la, tun-tu-re-lul, Mier-li-ța și po-rum-be-lul

Pe ra-muri frun- zoa - se stînd, Cu glas dul - ce me - lo-dia-ză
 Și-ar - mo-ni - e a - cor-dea-ză Tot con-jo-rul ră - su-nînd.

Toți cu toți întru unire,
D'opotrivă să plîm,
Dați picioarelor pornire
La verdeață să ieșim.
Iară dulcea primăvară
A strălucit pe cîmpii
Și cheamă la dinșafară
Bătrîni, tineri și copii.

Și natura-mușlețază
Supt cer toate renviind.
Jos, pîmîntul să răsfăț
Cu zîmbiri la el privind
Și cu podoabă mărească
Se îmbracă înverzind.

Refron

Filomela, turturelul,
Mierlița și porumbelul
Pe ramuri frunzoase stînd,
Cu glas dulce melodiază
Și armonie acordează
Tot conșorul răsunînd.

Pe cîmpie și pe luncă,
Neobositul țaran
Vesel ascultă la muncă,
Să dea rodul peste an.
Pluguri, sape, seceri, coase
Prin tot locul zornăiesc
Și cu glanuri bucurtoase
Vai și dealuri ehoesc.

Soarele răvarsă rază
Către orizon surd

Refron

Spiralul Amozului, br. 5, p. 141 (1-151).

176

IATĂ, IATĂ SOSIT IARĂ...

Tempo de marș

Ia - tă, ia - tă so - sit ia - ră, Mult do - ri - ta pri - mă -
 - va - ră! Ai-de-ți toți, cu mic cu ma - re, Spre a ei în - timp -

- na - re, Ve - seli, ve - seli, ve - seli să o pri-mim Ca-re
vi - ne și ne-a-du-ce Mai-ul cel fru-mos și dul - ce
Allegretto
Ș-a-le sa-le min-dre pa-suri, Pă-să-ri le des-mierd în
rall. a tempo
gla - suri, Ai și noi să le-a-u - zim,
Ai și noi să le-a-u - zim.

Iată, iată sosit iară
Mult dorita primăvară!
Aideți toți, cu mic cu mare,
Spre a ei întâmpinare,
Veseli să o primim.
Care vine și ne-duce
Maiul cel frumos și dulce
Ș-a-le sale min-dre pa-suri,
Păsări le dez-mierd în glăsură,
Ai și noi să le-aurim.

Dimineța pe răcoare,
Pe la revărsat de soare,
Filomela, turturelul,
Cucul, mierla, porumbelul,
Dealuri, văi, din somn deștept.
O, ce melodie sfântă!
Toate când pornesc și cîntă,
Atmosfera reînvie
A lor dulce armonie
O, ce anelesc concert!

Azi, această sărbătoare
Cît e de desfătătoare!
Cît e de înstrăluțită
Și pompoasă, fericită,
Dată de preamaltul cer!
Cea lui mai unica lună
E a anului cunună,
Căci nemfățișează raiul
Și ne îndulcește traiul,
Vincol, vifor, toate pier.

Zefiri fluturăză, zboară,
Ocolesc, ne înconjoară
Și în față ne adie
De prin flori mireasmă vie,
Dulce, de supt cer senin.
la priviți, priviți cîmpia,
Ce din sută ne dă mie
Holdele, sămănătura
Și sinețul, costura,
Gata sînt peste puțin.

Aruncați ochi și la fructe
Și la feluri de produse,
Prin grădini și colea-n vie,
Prin cireașa timpurie,
Uite că s-a și roșit.
la vedeți pomii jureadă
Cum stau încărcăți grămadă,
Mărul, părul și castanul,
Ce ne dau să bem tot anul,
Fructul lor e înmuit.

Iată dincoaci mielușii
Că-nălbiră delușei,
Lingă ei stă păstorita
Și le cîntă cu gurița,
Glasul înălțînd dinco.
Jos în vale, băieții
Păstoresc și ei viței,
Toți în mîini cu fluerase
Cîntă danțuri dragălaşe
Și petrec jucînd frumos.

Cîte naște primăvara,
Cresce și le răscoace vara;
Toamna toate le culege
Și pe rău din bun alege,
Iarna spre a le păstra.
Fraga noastră vîrstă, dară,
Este-ntre-a sa primăvară,
Care se înalță-n școală
Și din pulbere se scoală,
Prin științi de va intra.

Că în lume este omul
Ca și în grădină pomul,
Dacă mic se ahoiește
Și frumos se curățește,
Crește, dă fruct minunat!

Iar de-l lasă-n loc de sine,
Crește ca un mărăcină,
Ca sălbatic înfrunzește
Și omida-l prăpădește,
Fără fruct îl vezi uscat.

Școala toate le preface,
Ea pe omul, om îl face,
Ea e lui chiar sinul mamei,
Ea îl dă în brațul lumii,
Pe-a sa lege-ntemeiat.
Și-l învață ca să știe
Bun și soțial să fie,
Ea îi dă înțelepciune
Și-i înalță otecune
Din trăi civilizată.

Deci și noi acumă dară,
Tinerimea cea școlară
Să urmăm cu sîrguințe
Ca să trecem prin științe,
Mintea să ne luminăm.
Pomul cere odătură,
Omul dat la-nvățătură,
El prin școală se adapă
Ca și plantele de apă,
Școala dar să-ombrățișim.

Și așa toți, prin urmare,
Rugi să facem fiecare,
Pe patroni mila cerească
Cu mulți ani să-i dăruimă,
Zile line să le dea.
Pe profesori sămărească,
De necazuri să-i ferească,
Ca să aibă suferință
La a noastră neputință
Cu voi bune să predea.

Și această dăzi serbare,
Una dintre cele rare,
Care o ador românii,
Tinerii și cu bătrânii,
Vă urăm noi dar deplin.

Ca la anul iar cu bine,
S-o sărbați cu frunți senine,
Cu cîntări, cu bucurie
Și cu dulce voieșie,
Fie, făc-oșe, amin.

De mine G. UCINESCU din predarea
profesorului meu, domn A. Pann.

Spitalul Amoroșilor, br. 5, p. 142 (—14).

177

PĂRĂSITA MEA GRĂDINĂ...

(la acroșiti)

Moderato

Pă - ră - si - ta mea — gră - di - ră, Cri - ma că bu - rieni spi -
- noa — se! Nu mi las ro - za pur - pu - ri - ră Co - mi in -
- su - flă dulci mi - roa - se, Să o văz, — să mă-ni bu - rez.

Părăsita mea grădină,
Crima că burieni spinoase!
Nu mi las roza purpurină
Cenu înuffă dulci nuroase,
Să o văz, să mămbinez.

Ah, tu roza mea frumoasă,
Aste suferinți glumpease,
Mai așteaptă pin'la coasă
Și cu brațele ducease
Vin să te îmbrățișez.

Rouă în timp de mlașcrimează,
Soarele te ofilește,
Vîntul aspru te mpilează,
Dar speranța te îndulcește,
Ca să suferi așteptînd.

Ah amabilă rozină,
Ești destul în suferință,
Cum de poți sta pe tulpină,
E mirare, în credință,
Însă vei scăpa curînd.

Supărările-ți aduse,
Tu ști de la cine s poate
Șacela con spini te puse
Dar piva seama pentru toate
La cerescul curcubeu.

Crede dar, tu, scumpă floare,
Crede și-ți mîngie dorul,
Caste rele mbulzitoare
Mîine, mîine pier ca nărul
Șo să fi pe pieptul meu.

Eu sînt dar ajutor ție,
Saltăm bucurie mare,
Aște rău timp mult n-o să ție,
Aibi în mine, zic, sperare
Dacă-ți sînt amicul tău.

Spitalul Amoroșilor, br. 5, p. 142 (—14).

Vara trece, toamna vine,
Tu vei fi pusă în glastră,
Și dupe doritu-ți bine,
La ochilor mei fereastră,
Știind vei înflori mereu.

Afel, roză purpurină,
Supărarea-ți risipește,
Înfloreste în grădină
Și sperările-ți crește,
Citești zic nu le uita.

Gînd la gînd, cu bucurie,
De-ți vor spune ghicitoare,
Crede, crede c-o să fie,
Deci dar nu te întrînta.

G. UCINESCU

178

DIN TINEREȚEA MI CRUDĂ...

Moderato

Din ti - ne - re - țea mi cru - dă Su - fle - tu mi o - bo -
- ee - ște Si au - n - til - resc în o - chi - mi A - ce - ra ce ar - do -
- ri. În o - ce cas nă - dej - dă fu - ge - ma a - mă -
- de - ște Si eu tot în du - re - re nă - mîi a mă cîr - pi -

309

Din tinerețearmi erudă
Sufletu-mi obosește
Și nămțibese în ochi-mă
Aceea ce ar dori.
În ori ce ceas nădejdea
Fuge, mă amăgește
Și eu tot în durere
Rămân a mă sfârși.

De mda zîmbit vr'odată
Vr'o năcă fericire,
Diam încercat durerea
Să o poci amezi,
Am deșteptat în mine
Mai mult acea simțire
Ce-mă zice că-n durere
Rămân a mă sfârși.

Diam cugetat vr'odată
Că timpul stinge toate,
Aste dorinți ce-acuma
Mă fac a mă mîhni,
Zadarnic, tot în silă,
Căci văz că nu se poate,
Și eu tot în durere
Rămân a mă sfârși.

Diam condusit în mine
Vr'un suflet, vr'o ființă,
Diam suspinat de dină
Șiram zis: mă va iubi,
Mă lăsat în tăcere,
În eroda mea silință
Și eu tot în durere
Rămân a mă sfârși.

Cînd ziua e senină,
Cînd soarele răsare,
Cînd roua dimineții
Începe a peri,
Atunci pătuns de chinuri,
De deasămă suspinare,
Începe și viața-mă
Cu-nceet a se sfârși.

Cînd noaptea este blindă,
Cînd luna strălucește
Și ochi-mă ce gîndirea
Face a aromi,
Atunci resuvenirea
Ca umbra mănsoțește
Și-mă zice că-n durere
Rămân a mă sfârși.

Ca iarba cea uitată
De roua primăverii,
Ca pomul fără roade
Ce-ncepea îngălbeni,
Sub schimbătoarea vreme,
Sub vaietul durerei,
Tot astfel eu acuma
Rămân a mă sfârși.

Ca frunza care cade
De viscol izbită,
Ca floarea neîngrijită
Ce-ncepea vesteji,
Așfel pa mea viață
De trude pribegită,
Rămîne ca-n durere
Cu ah! a se sfârși.

GENIUL TĂU CEL DIN FIRE...

Moderato

Ge-ni - ul tău cel din fi - re, Ce prin vera lai a - ră-tat,
Mă fă - cut să-mi pierz sim - ta - rea, Cît nici naș fi cu - ge - tet.
Ești nă - cut din fi - re nu - mă I - ni - mi - le să ră-nesc,
Și fă - ră să vrei vr'o da - tă Cu e - le să pă - ti-nesci.

Geniul tău cel din fire,
Ce prin vera lai arătat,
Mă făcut să-mi pierz simțirea,
Cît nici nași fi cugetat.
Ești născut din fire numai
Înimile să rănești,
Și fără să vrei vr'odată
Cu ele să pătimești.

Cîre zici că pentru mine
Suferi rane ne'ncetat,
Eu le cerc deopotrivă
În pieptu-mă cel săgetat.
Ar fi fost cu mult mai bine
Între-un ceas să fi murit,
Decît să muți văz acuma
Chipul tău cel prea dorit.

Să zac în monotoniie
Pe tunicul jurămînt,
Ce îmi zici că să rămie
Cum că destoinie nu sînt.
Ah, te rog să-ți fie milă,
Să nu mă mai rădăcești,
Căci eu sînt fără de vină
La toate cîre-mă vorbești.

STAI PUȚIN, FETIȚO DRAGĂ...

Andantino

Stai pu-țin, fe-ți-țo dra-gă, Do-ua
vor-be să-ți vor-besc Do-ua vor-be am a-ți
zi-ce lu-be-ște-mă, te iu-besc -besc.

— Stai puțin, fetițo dragă,
Două vorbe să-ți vorbesc,
Două vorbe am a-ți zice:
Iubește-mă, te iubesc.

— Nu voi, nu voi, băiețele,
Că mine frică de-njelat,
Lasă-mi liniștea în pace,
Nu-ți face cu min' păcat.

— Fă bine, fetiță dragă,
Lasă-mă pentru un minut
Să te strâng o dată în brațe
Și gurița să-ți sărut.

— Nu se poate, băiețele,
Vorbele degeaba-ți strici,
Mai bine le-ai tăcea o tine
Decât să stai să le zici.

— Te rog încui, draguliță,
Ca să-mi faci acest dar mic,

Numai să m-ating de haina-ți
Și alt nu-ți mai cer nimic.

— Ba, ba nu voi, băiețele,
Nici să te atingi, cum zici,
Frică mi-e să nu mă fermec
De acest al tău lipici.

Aoleo! fugi, vai de mine,
Cu mîna nu te lungi,
Iată că mor, sînt pierdută...
Stai acum dar, nu fugi.

Voi fi doi aici înainte
Supună la voia ta,
Dar și tu iar, băiețele,
Te rog a nu mă uita.

Copilște, luați seama
Aște cînt voi cînd îl cîntați,
Tinerii cum vă înjală
De vorbă cu ei cînd stați.

De aceea, fiți cuminte,
Cît puteți de ei fugiți,
Nici măcar două cuvinte
Nu stați cu ei de vorbiți:

Nici cu mîna să v-atingă,
Nici luați vreun odor,
Că ei lesne pot să-ncingă
În sufletul vostru dor.

Cîci ei multe meșteșuguri
Știu a întrebunța,
Plîng, se jur cu viclepoguri
Spre a vă încredința:

După ce apoi vă-njală,
Cîntece vă născocesc,
Spun prin lume, au de fîlă
Cum și ce fel izbutesc.

Scumpa ciute vă pătează,
Rămîneți să-nbătrîniți,
Junii buni se depărtează
Și luați ce nimeriți.

Spicatul Amorului, br. 5, p. 171 (1-171)

ASCULTAȚI O NOVITA...

Moderato

As-cul-ta-ți o no-vi-ta în vers cu prea ma-re
Pre-cum vă voi a-ră-ta Prin glas de cîntă-re

Ascultați o novita
În vers nu prea mare,
Precum vă voi arăta
Prin glas de cîntare;

Un tînr s'amorezat
De mic cu copila;

Șau prins între ei corul
Unul daltul milă.

Șamîndoi sau învoit
Să se împreune,
Șoți prin modul leguit
Vrînd să se adune;

Dind mina între cel sfânt
Şumii alt jurase,
Cît vor trăi pre pămînt
Ei să nu se lase,

Juna dar aflînd mijloc
De cu seara-aleargă,
Iar junele, la soroc,
Nu-a putut să meargă;

Aşfel au mers sau cerut
Voie părintească,
Cu rugă, cum li s-au părut,
Că să-i însoţească.

Că el tocma despre zi
Dacă se-narimează,
Acolo se repezi
Draga lui să-şi vază.

Iar părinţi lor nevrînd
Dă vorbi, 'i opriră,
Pamîndoi ei pedepînd,
Li şi osebiră;

Şi cu gîndul întristat
Prin păduri cîtînd-o,
O găsi în depărtat
Hiarele rupînd-o.

Ei şatunci plîngînd amar
Iarăşi se rugară,
Leran fost lină în zadar
Că nu-i ascultară.

El cu arma aleargă,
Hiarele învinse
Şi iubita îşi strigă,
Dar ea şi murise.

Deci, curînd prilej aflînd,
Iar se întîlnică,
Şăntre dinşi sfat făcînd
La gînd se-nvoiră

El atunci, ca vinovat,
Plînge, o jeleşte,
Şi cu arma desperat
Singur se jertfeşte.

Ca în dor să nu mai stea,
Ci să fugă-n lume
A trăi undeor putea
Subt schimbate nume.

Aţi auzit dar, părinţi,
Cruda istorie,
Jertfa acestor fînţi
Pildă să vă fie.

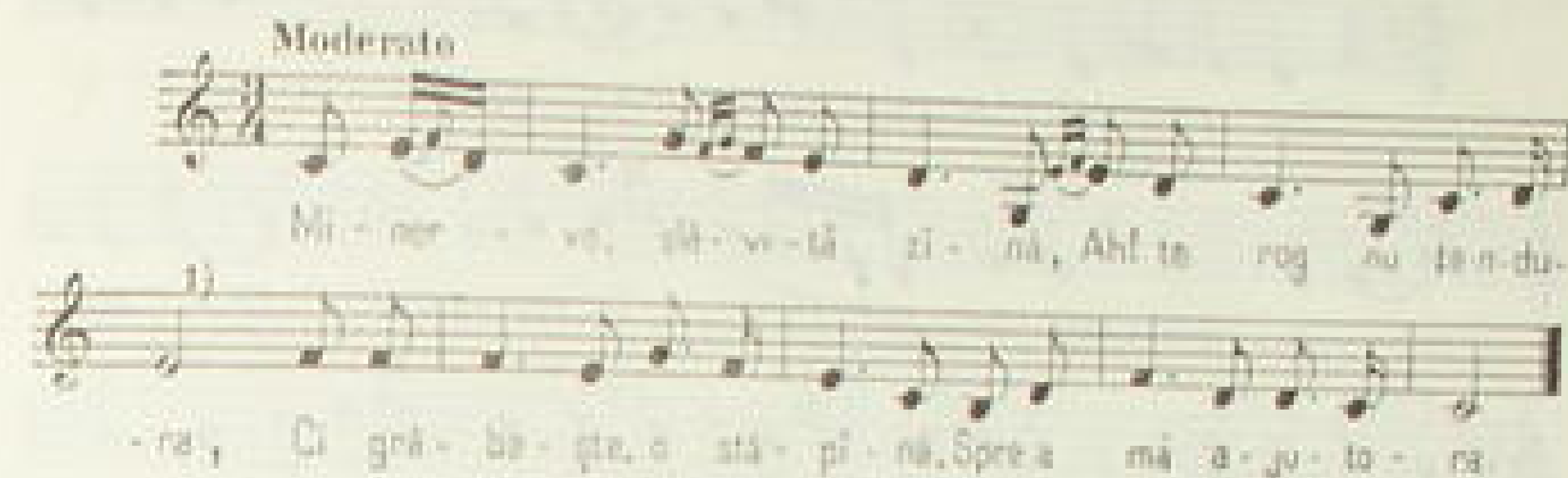
Şi pe fereastră un deal
Ei îşi arătară,
Acolo supt al său mal
A se-ntîlni seară.

Tineri, şi voi auziţi
Jalnica întîmplare,
Şi-o viaţă vă feriţi
Duaşel de urmare.

Spitalul Amozului, hr. 6, p. 145: 1-500.

MINERVO, SLĂVITĂ ZINĂ!...

(la acordeon)

Minervo, slăvită zină,
Ah! te rog, nu te-ndura!
Ci grăbeşte, o! stăpînă
Spre a mă ajutori.

Iubirea mea nu e-n lume
De cît număsupra ta,
Cît voi trăi al tău nume
Voi slăvi şi respecta.

Arată şi către mine
Dulce mîngîierea ta,
Ş-a ta facere de bine
Vecinic nu o voi uita.

Te numai în viaţă
Inima mea va servi,
Pentru tine cu dulceaşi
Sufletul îmi voi jertfi.

Rădăcă a mea mîlmire,
Resipeşte al meu dor,
Vindecă a mea simţire
Şi nu mă lăsa să mor.

Ah, dar nu-mi tăia sperarea,
Mila naşti întîrzie,
Ci îmi curmă întristarea,
Grăbind a mă mîngia.

Spitalul Amozului, hr. 6, p. 145: 1-500.
* În original, valoare de părtina.

TRISTĂ TURTURICO...

Andante

Tris-tă tur-tu - ri - co, ce gemi prin pus-ti? Ce cați, mi - ti -
 - ti - co, prin munți și cîm - pi? Ce cați, mi - ti - ti - co,
 prin munți și cîm - pi? Ce ne - no - ro - ci - re și a in - tim -
 - plat, Și cu tin - gu - i - re plîngi ne - in - ce -
 - tat, Și cu tin - gu - i - re plîngi ne - in - ce - tat?

Tristă turturico,
 Ce gemi prin pustii?
 Ce cați, mititico,
 Prin munți și cîmpii?
 Ce nenorocire
 Ți va întimplat,
 Și cu tînguire
 Plîngi neîncetat?

Dragă turturico!
 Doruți port și eu,
 Focuți, mititico,
 E ca și al meu;
 Vino să ne stringem
 Jalea amîndoi,
 La un loc să plîngem
 Ranele între noi.

Ce lucru dorindă
 Te facea pieri
 Și te vați jelindă
 Că nu poți muri?
 Vrei tu credincioasă
 Vecinică să rămîi
 Și inimă-ți duiosă
 Să nu o mai mîngui?

Tu mie durerea
 Îți vei răsufla,
 Și eu mîngierea
 'N tine voi afla;
 Căci nenorocită
 La un loc cînd sed,
 Numai ei, pîrlitii,
 Unui alt-îți cred.

¹ În original, este valoare de pătrime.

Eu îți crez dar ție,
 Căci sînt amărit,
 Și a murim pustie
 Eu m-am hotărit;

Scitalul Amorului, br. 6, p. 114. (C-80).

Vino dar norocul
 Să ne blestemăm,
 Și într-un loc focul
 Să ne îngropăm.

ADIO, IUBITĂ...

Allegretto

A - di - o, iu - bi - tă, A - di - o, do - ri - tă,
 Ră - mii li - niș - ti - tă — Și nu fii scir - bi - tă;
 C-a-cest piept ce ge - me, — Du - pă scur-tă vre - me —
 Te va strînge ia - ră Cu foc și cu pa - ră

Adio, iubită,
 Adio, dorită,
 Rămii liniștită
 Și nu fi scribită;
 Căcest piept ce geme,
 După scurtă vreme
 Te va strînge iară
 Cu foc și cu pară.

Greu dor mă muncă
 Diaceasta mea ducă,
 Și pînă-moi întoarce
 Tot lacrimi voi stearce;
 În toată mea cale
 Voi petrecem jale,
 An îmi va fi ceasul
 Și o ai tot pasul.

Ale mele chinuri
Și dese suspinuri
De doru-ți pornite
Vor fi neafirite.

Adio dar, dragă,
Și iubirea-ți fragă
Cero ai către mine
Neștearsă o ține.

Spitalul Amorului, br. 6, p. 135 (1-95).

187

FRUMOASĂ COLIMBELO...

Andante

Fru - moa - să Co - lim - be - lo O zi te
mai — vâz — în — că Și — su - fie - tu - nă -
-ce — re — li — vâz — că e - n - tris - tat. E
trist — chiar lîn - gi — ti — ne, Du - re - ros
mi - o a - vin — tă Și — dul - cea - ți — să - ru -
-ta — re Pe bu - ze - mi a - n - ghe - tat. A i - ni -
-mi a - ră - ri - ma — re Cu greu, ah! să a -

-li — nă Și tu cînd zici a - di -
o, Eu tre - mur fî - ră glas.

Frumoasă Colimbelo,
O zi te mai vâz încă,
Și sufletu-mi tăcere
Îi vâz că contrariat;
E trist chiar lîngă tine,
Durerea mi-o avîntă,
Și dulcea-ți sărutare
Pe buze-mi a-nghetă.
A inimii slăbimare
Cu greu, ah! să alină,
Și tu cînd zici adio,
Eu tremur fără glas.

Din dealul acest veșted
Să mai privim o dată,
Și cînd vei fi departe
De mine, nu uita.
Ca clopot plîngeam vale,
Șo boare legănată
De vînturilor aripi
În față ne suflă.
Ah! fuge tinerețea,
Viața-mi se aliește,
Speranța însă-mi spune
Cămeru-mi cer trăiește.

De ce, o Colimbelo,
Și tu plîngi, ca mine?
Născunde-a tale lacrimi,
De perlita siml meu,
Că simțam-mi lîm plînge
Trăgîndu-te la sine,
Sufletu-mi amorțește,
Simțînd amorul tău.
Frumoasă Colimbelo,
Viața-mi e iubirea-ți
Și viața fericirii
'În noastră despărțire.

Spitalul Amorului, br. 6, p. 136 (1-100).

ROMÎNI, IUBIȚI PRIETENI...

Moderato

Ro-mîni, iu-biți pri-e-ten, Fe-mei mult sim-ți-toa-re, Vă
spu-i du-ia-sa-mi soar-tă Ca să vă u-mi-liți. Să-mi fa-ceți, de se
poa-te, Vr-o m-că u-șu-ra-re, De nu, dar do-uă la-crămi Vă
Refren
rog să-mi dă-ru-iți. Ro-mîni, iu-biți pri-e-ten, Fe-mei mult sim-ți-
toa-re, Vă spu-i du-ia-sa-mi soar-tă Ca să vă u-mi-liți.

Romîni, iubiti prieteni,
Femei mult simțitoare,
Vă spun duiosă-mi soartă
Ca să vă umiliți:
Să-mi faceți, de să poate,
Vr'o mică ușurare,
De nu, dar două lacrimi
Vă rog să-mi dăruiați

Romîni, iubiti prieteni,
Femei mult simțitoare,
Vă spun duiosă-mi soartă
Ca să vă umiliți.

În orice paș în viață-mi
Întîmpun o durere.

În toate ale mele
Tot stăvilu înțilnesc:
Eu sînt o mincea soartei
Ș-o vîz, nu e părere,
Că nu să aflăm lume
Nimic din ce doresc.

Refren

Mă spăl, mă raz, mă curăț
Îmi uring mijlocul bine,
Dar toate sînt degeaba,
Căci tot urît rămîi:
Alerg, năucesc zi, noapte
Și banii fug de mine,
Și orice-ncip a face
Nun dau de căpătîi.

¹ În original: valon de părim.

Refren

În versuri și în proză
Toți cîntă, toți ne spune
Că-n veacul de acum
Femeile iubesc,
Eu cînt amor la toate,
La rele și la bune,
Și-n loc da lor iubire,
O palmă dobîndesc.

Refren

Iubesc mîncarea bună,
Friptura, turturica,
Dar cum merg la vr'o masă
De loc mă bolnăvesc;
Șampania îmi place,
Dar și ea mult mă strică,
Căci cum beau picătura
Eu plîng și mă jelesc.

Refren

Tot astfel de durere
Cerc și în poezie,
De și brodesc cu vr'una
La unii ca să plac,
Dar însă al meu nume
E mort, nu o să ție,
Și-n veci un Ghetto, Șiler,
Eu nu o să mă fac;

Refren

Acum vîz că și legea
Dorința îmi oprește.
Îmi plac vro trei blondine,
Cinci oacheșe iubesc;
Soțu le voi pe toate,
Dar ea mă stăvilește
Cînd altfel eu nici una
Nu poci să dobîndesc;

Refren

Apoi după-aste toate
Mai am o presentire,
Că-n veci mă chinuiește
Ca un judecător,
Că trupu-mi într-o groapă
Gol, rece-n nesimțire
Ca mine o să intre,
Mă prinz că o să mor.

Refren

Spitalul Amozului. Br. 6, p. 178 (—179).

STEAUA SPRE RĂSĂRIT STRĂLUCEȘTE...

Stea-ua spre răsărit strălucește,
Stea-ua împăratului se ivește;

Stea-ua cu raze mari luminează,
Sintă naștere adevărează;

Că ea născut astăzi cel prea vecinic,
Mesia Hristos cel prea puternic.

Din Fecioara Maria curată,
Astăzi este lumea desfătă.

Magii steaua pe cer cum zăriră
Citeșitrei spre ea călătoriră.

De la stea precum se învățară,
Lui Hristos cu daruri sănchinară;

În dos aur, smirnă și tămâie,
Și lăra fost lor ca să se mîngîie.

A cărota mare bucurie
Și aici la dumneavoastră fie,

Cîntec de stea, p. 88 (1-3).

STEAUA SUS RĂSARE...

Stea-ua sus răsare
Cu o taină mare,

Stea-ua luminează
Și adevărează;

Stea-ua strălucește
Și lumii vestește,

Că astăzi curată,
Prea nevinovată,

Fecioara Maria
Naște pre Mesia,

În țara vestită
Vitleem numită.

Magii cum zăriră
Stea-ua, și porniră.

Cîntec de stea, p. 89 (1-4).
¹ În original: numite.

Mergînd după rază
Pre Hristos să vadă.

Și dacă soiră
Îndată-i găiră;

La dinul intrară
Și i sănchinară,

Cu daruri gătite
Lui Hristos menite,¹

Luînd fiecare
Bucurie mare.

Care bucurie
Și aici să fie,

De la tinerețe
Pînă la bătrînețe.

TREI CRAI DE LA RĂSĂRIT...

Trei crai de la răsărit,
Spre stea au călătorit.

Ș-au mers, după cum citim,
Pînă la Ierusalim.

Acolo cum au ajuns
Steauam nori li s-a ascuns;

Și iera .ost a se plimba
Și prin oraș a întreba

Unde s-au născut, zicînd,
Un crai mare de curînd?

Iară Irod împărat,
Auzînd s-a turburat;

Pe crai cu grab s-a chemat
Și în taină s-a întrebat

Ispitindu-l, vru setos
Să afle despre Hristos.

Și cu grai adăogat
Foarte lor li s-a rugat

Zicînd: „Mergeți de aflați
Și viînd mă-nîntîțați,

Să merg să mă-nchin și eu
Ca unui Dumnezeu!”

Craii dacă au plecat,
Steaua iar s-a arătat,

Ș-a mers pînă a stătut
Unde era pruncul născut.

Și cu toți s-au bucurat
Pe Hristos dacău aflat,

Cu daruri s-au închinat
Ca la un mare împărat.

Și apoi dacău purces,
Pe altă cale au mers,

Precum le-au fost lor și zis
Îngerul noaptea în vis.

Iară Irod împărat,
Văzînd că s-a înșelat,

Foarte rău s-a necăjit,
Oaste mare a pornit

Și în Vitteem a intrat,
Mulți coconi mici a tăiat,

Pin' la paisprezece mii
Tot prunci, mărunței copii,

De doi ani și mai în jos,
Ca să taie pe Hristos.

O, tirane crunt Irod!
Mori în blestem de norod,

Nefînd el bucurat
De nașterea lui Hristos.

Cîntec de stea, p. 89 (—5).

ÎN ORAȘUL VITTEEM...

În orașul Vitteem,
Veniți boieri să vedem
Că astăzi ni s-a născut
Domnul cel fără de-nceput;

Trei crai de la Răsărit
La închinare-au venit
Daruri scumpe aducînd
Și către Hristos cîntînd:

Și astăzi ni s-a umplut¹
Prorocirea de demult:
Că se va naște Hristos,
Mesia cap luminos,

Culele-tempiarat ceresc,
În sălaș de bitocesc;
Te culcă pe flin uscat
De îngeri înconjurat.

Din Fecioara Maria,
Din neamul lui Avraam;
Din sîmînța lui David,
Din duhul sfînt zămislit.

Craii te vor lăuda
Și mîrire îți vor da:
Slavă întru cei de noi
Și pace pîn' la apus.

¹ Cîntec de stea, p. 89 (—5).
² În loc de: „împlinit”

ASTĂZI NOĂ NE-A RĂSĂRIT...

Andante *Retren*

Astăzi noă ne-a ră - să - rit — Domnul I - sus Hristos

Me-si-a cel prea — do - rit — Dom-nul I - sus — Hris-tos.

Astăzi noă ne-a răsărit
Domnul Iisus Hristos,¹
Mesa cel prea dorit.
Domnul Iisus Hristos.

Din fecioară s-a născut
Și cu lapte s-a crescut;

Cu scutice s-a înfășat
Și în brațe s-a purtat;

În chip de rob s-a smerit
Și pre noi ne-a mântuit.

¹ Cîntec de mîrșă, p. 101-102.

² Refrenul se repetă după fiecare vers.

SLAVĂ SĂ AIBĂ NESFÎRȘITĂ...

Moderato

Slavă să aibă — ne-sfîr-șit — tă. — Dum-ne-ze - i —

re-m-te - i - tă. — U - m - mea nu - des - păr - țu - tă.

Slavă să aibă nesfîrșită,
Dumnezeirea ontrenită,
Unimea nedespărțită:

Să pricepem, să înțelegem,
Să cunoaștem, să alegem,
La iad în munci să nu mergem

Tatăl atotputernic
Și fiul izbăvitorul
Și duhul mîngîitorul

Că în cer sînt multe case
Împodobite, frumoase,
Tot cu raze luminoase;

Unul viind din trei fete,
S-a pogorît să ne năvețe,
Să ne arate cu blîndețe,

Unde dreptii se adună
Cu toți sînți împreună;
Și îți fac tot voie bună

Și cîntînd o glăsură
Dănușcă într-o unire,
Dînd lui Dumnezeu mărirea.

Cîntec de mîrșă, p. 101-102.

DOAMNE ISUSE HRISTOASE...

Andante

Doam - ne I - su - se — Do - na - te -

Tu ne ești — zor - i pre - a lu - mi - noa - se.

Doamne Isuse Hristoase,
Tu ne ești zori prea luminoase,

Tu ești raza cea curată
Și luminădevărată;

Că mila ta, o, prea bunel
Cine o va putea spune?

Dumnezeu fiind din fire,
Ai luat chip de omenie

Pentru noastră mîntuire,
Ca să ne scapi de pieire.

Fiind tu împărat mare,
Te-ai lăsat la munci amare

Și te-ai dat la chinuire
De a ta bună voire;

Și te-ai dat la răstignire,
Ca să nu ai nemurire.

O, Iisuse nume dulce!
Ne-ai scăpat prin Sfînta Cruce

Din osînda strămoșească
Și din mîna diavolească.

Prea doritule Hristoase,
Cu duhurile setoase

Ca cerbul cum să coboară
Din limpedele izvoară.

Cîntece de stea, p. 91 (1-10).

196

LA NUNTA CE S-A ÎNTÎMPLAT...

Moderato

La nunta ce s-a în-tîm-plat, în Ca - na Ga - li - le - ii

Fo - sta și Ii - sus che - mal, în Ca - na Ga - li - le - ii.

La nunta ce s-a întîmplat,
În Cana Galilei¹,
Foșta și Iisus chemat.
În Cana Galilei.

Și vrînd trîști a mur lăsa,
A venit cu maică-sa,

Șezînd la masă și bînd,
Băutura neajungînd,

Și din cliți la masă sta
În tăcere să uita,

Necutezînd a întreba,
De mai este vin, sau ba;

¹ Refrenul se repetă după fiecare vers.

Iară mama lui Iisus,
Văzînd că n-au vin de ajuns,

Zise: Fiul meu iubit,
Vinul ni s-a isprăvit.

Iară Iisus s-a sculat
Și slugile a chemat,

Șase vase ap-au pus,
Și le-au umplut pînă sus.

Hristos le-a binecuvîntat,
Apa în vin s-a schimbat.

Ș-a zis să dea-nții la nun,
Să guste vinul de-a bun;

Iar nuntul dacă gustat,
Cu glas mare a strigat:

Ceta ce fac mese mari
Dau întîi vinuri mai tari.

Și dacă se înveselesc,
Și de cel bun prîmesc;

Iar noi cel prost am băut
Și pre cel bun am ținut.

Atunci toți au cunoscut
Cum că Hristos s-a născut.

Cîntece de stea, p. 92 (1-11).

197

MOISI ȘI AARON...

Allegro

Mo - i - și și A - a - ron, A - min -

-doi și nea d-un tron. De tra - nul fă -

-gă - du - it, Cel prin le - ge dă - ru - it.

Moisi și Aaron,
Amândoi ținea d-un tron
De tronul făgăduit,
Cel prin lege dăruit.

Moisi și Aaron,
În vremea lui Faraon,
Pre Israel cel iubit
Din Egipt l-a slobozit:

Din Egiptul cel amar,
Prin dumnezeescul dar,
Marea pedestru trecînd,
Pre Faraon înecînd.

Iar prin lege-această nouă,
Cînta-voi mai ales vouă
Ca venit Domnul Hristos,
Mesia cap luminos,

Din neamul lui Avraam
Ș-a mîntuit pe Adam
De osînditul blestem
Cel luase în Edem.

Ș-acum noi, ai lui nepoți,
Cîți credem în Hristos toți,
Cîntăm și ne bucurăm
Și nașterea lui serbăm.

Cîntece de stea, p. 9) (—13)

198

O, PRICINĂ MINUNATĂ...

O, pricină minunată,
Din'nceput, din lumea toată.

Din'nceput și din vecie
Precum la carte ne scrie,

Ca lumea învățătoare
Și foarte amăgitoare,

Cînceală și amăgește
Și pre toți îi prilestește:

Alex pre cei bogați foarte
De nu mai gîndesc la moarte,

Ca vorbesc din avuție
Și se țin în semeție

Ca cînd tot o să trăiască
Și lumea să moștenească,

Și cînd în cea după urmă,
Viața dacă li se curmă,

Cîntece de stea, p. 9) (—14)

Mor întocmai ca tot omul
Și bogatul ca și robul:

Ca moartea nu va să ște
De averi, de bogăție.

199

AUZIȚI ACESTE TOATE...

Auziți aceste toate
Neamuri, noroade și gloate,
Să înțelegeți cu cuvinatul
Omul de pre tot pămîntul.

Și bogatul cînd vedea
Cu săracul dîmpreună,
Și vă ipoi deosebirile
Și de învățături bune!

Azul să văl întindeți,
Fidele să le deprindeți,
Cela ce ai bogăție,
Să nu stai în semeție,

Nici să aibi nădejde-n fapte
Sau în om, la greutate.
Că ce schimb poate da omul
Să se schimbe de la Domnul!

(la original: depre)

333

Cu preț de răscumpărare
Sufletu lui de pierzare.
Fi va truda-i neîncetată,
Că la iad nu va fi plată;

Li sa uitat și mormîntul
Că i-aîmpresurat pămîntul.
Ceia ce nu-și fac pe lume,
De bunătați saibă nume,

Acolo nu va fi moarte
Să gîndească că-l va soare:
Că bogatul încă moare
Că tot omul de sub soare

Ce foloă fi este cinste
Omului fără de minte?
Ce-și dă firea omenească
Pe firea dobitocească?

Și averea lui rămîne,
De o ia rude străine.
Cît¹ se vor muta din lume,
Li sa uitat al lor nume;

Nu cunoaște că-l va duce
Dezmierdarea lui cea dulce
Din cădea ca oaiă-n ripă
Și-l va sorbi moartea-n pripă.

Cîntec de stea, p. 94 (1-17).
¹ În loc de: îndată ce

Pre vîrfuri de munte,
Săud glasuri multe:
Cîntați pre-împăratul,
Că nu-i ca el altul;

El firea măsoară,
Sue și pogoară:
Pe mîndrul amerește
Și îl îmbliuzește.

Dați rugi neîncetate,
Milă să-și arate
Spre noi ticăloșii
Și mult păcătoșii.

Cîntați în lăută
Și în strună multă,
Să domnească lumea
Cu sfîntul său nume.

Cîntați, să-nțeleagă
Preste lumea largă,
Că Dumnezeu poate
A împărți toate;

Cine se înalță
Cu firea semeață,
Va vedea tot omul
Cum îl ceartă Domnul.

Cîntec de stea, p. 94 (1-17).

200

LIMBILE SĂ SALTE...

Limbile să salte
Cu cîntări înalte,
Să strîgem tîrie,
Glas de bucurie.

Lăudînd pre Domnul
Să strîge tot omul
Că Domnul e mare
Și împărat tare.

201

VENIȚI CU TOȚI DIMPREUNĂ...

¹ În original, valoare de părtine.

Veniți cu toți împreună
Să ne facem voie bună,
Să ne bucurăm de Domnul
Și să strigăm cu tot omul,

Că ne e Domn și mântuitor,
Și să strigăm cu credință:
Lui din hotarele toate
I zămbim țări și gloate;

Că marea cu valuri 'nalte
Din lui mână sînt lucrute;
De el sînt făcuți și munți,
Și brazi mari și mărunți.

El a făcut tot pămîntul,
Singur numai cu cuvîntul,
Și noă este Domnul,
Șimpărat peste tot omul.

Iar cîți în el nu crezură,
Ispitiră și văzură,
Păcăși de Domnul fură
Șintra lui ură căzură¹.

Cîntec de stea, p. 95 (— 99).
¹ În original: crezură.

202

DOMNUL STĂTU CRAI ÎN ȚARĂ...

Domnul stătu Crai în țară,
Țările să spăimîntară

Împrejurori, nori și ceață
Sprijinesc sfînta lui față

Și tot pămîntul să salte,
Cu ostroave de departe.

Și dreptatea lui tocmește
Scaunul cel odihnește,

Și-l găsește spre județe
Nealegînd pe nimeni fețe.

Fulgerile lui ca para
De stralucesc peste țara;

Pămîntul e plin de frică,
Munți să topesc și pică.

Și curg toți ca niște ceară,
Văzînd pre Domnul în țară.

Cîntec de stea, p. 96 (— 100).

Că tu, Doamne, și-a ta mînă
Vrînd neai zidit din țărîna.

Cei drepti și în curăție
Teașteaptă cu bucurie,

Pentru sîntele județe
Ce le gătești cu blîndețe.

Ceia ce iubiți pre Domnul.
Urîți relele tot omul!

203

ACEL FIU DE MPĂRAT MARE...

Acel fiu de mpărat mare,
O, prea frumoasă pustie!¹
Domnul dîndu-i luminare,
O, prea frumoasă pustie!
A lăsat împărăție
Și a plecat în pustie,
Cu dor și cu multă jale

Cîntînd în astfel pre cale:
O, prea frumoasă pustie!
Mă rog din inimă ție,
Primește-mă pre mine
Ca să viețuiesc în tine.
A ta deasne să-mi fie
Schiptrul de împărăție,

¹ Refrenul se repetă după fiecare vers.

Pre tine voi dacuma
Ca să-mi fi tată și mună;
Și ale tale rămurele,
Ami fi surorile mele;
Și din tine brăzișorii
Voi să-mi fie frățiorii,
Și toate lemnele crude
Să-mi fie în loc de rude;
Și ale tale floricele
Ca nepoți și nepotele.
Mă rog iar, pustie, ție,
Mila de mine să-ți fie
Și să mă ferești de toate
Păzindu-mă zi și-n noapte,

Cîntec de stea, p. 96 (1-11).

De năluciri, de ispite,
Și de fiarele cumplite;
Să măntărești în răbdare
Dîndu-mi bună cugetare,
Să sufer vara căldura
Și iarna degerătura.
De mîi vedea în vr-o durere
Să-mi dai a ta mîngiere
Stînd dobor boalelor grele
Și balsam ranelor mele.
Ca din lume cînd m-oi duce,
Să-mi poți da sufletul dulce
Întru a celuia mină
Ce m-a zidit din țărină,

204

O, PREA LĂUDATĂ...

O, prea lăudată,
Măică prea curată!
Doamnă nenunțată,
Fecioară slăvită.

Ceea ce pre sîntul,
Dumnezeu cuvîntul,

Lai născut în lume
Mai presus de murme;

Și ne ești stăpîină,
Izvor și sîntină,
Plină de îndurare
Fărămpușinare

Pre cei ce-n viață
Îți cînt cu dulceață,
Ceata creștinească
Și duhovnicească,

Cu milă-i adăpă
Și de rele-i scapă;
Cu bine-îngădește-i,
Măică, pîntărește-i;

Și-n a ta mîrire
Cea întru nemurire,¹
Dă-le lor cunună,
Cu sîmțămireună.

Cîntec de stea, p. 97 (1-12).
¹ În original: nemurire.

205

INGERUL A ALERGAT...

Ingerul a alergat
Și fecioarei a strigat:
O, tu, cea plină de dar,
Nu te-ntrista cu amar,

Ca fiul tău cel prea sînt
A înviat din mormînt
Și pre morți a ridicat,
Izbăvindu-i de păcat.

Cîntați, norocade, cîntați
Și-n domnul vă deslătați,
Acum să ne veselim,
Nouă Ierusalim.

Că mărirea lui Hristos,
Ca un soare luminos,
Preste tine-a răsărit
Și-a strălucit prea albit.

Saltă, Sioane, glas dînd
Și te bucură cîntînd;
Iar tu, curată, ce ești
Maica luminii cerești,

Veselește-te curat
De al tău fiu înviat.

Clutece de stea, p. 97 (—14).

206

SĂ FIE DE BINE LA MIC ȘI LA MARE...

Urare la pînar

Moderato

Să fi - e de bi ne la mic și la
ma re, la toți cîți să a - plă - n - tr - a - stă
a du - na re. Poft - ă - ă să - nă - ta - te
le toți tot - dă - u - na. Dra - gă - ste
cu - ra - tă și ni - mă bu - nă.

Să fie de bine la mic și la mare,
La toți cîți să află într-astă adunare.
Poftesc sănătate la toți tot d'auna,
Dragoste întreagă și inimă bună.

Cine ce dorește să îl împlinească
Fără-ntîrziere pronia cerească.
Vivat, să trăiască toți cîți sînt în casă
Și să ospătează la această masă.

Clutece de stea, p. 109 (—54).

207

ABIA ANI PATRUSPREZECE...

Teu și frații lui

Moderato

A - bia ani pa - tru spre ze - ce Nu - mă ram - în vi - sta mea. Cînd din
fra - tii mei un spre ze - ce, Ce ze - ce - mă pîz - mu - ie

Abia ani patrusprezece
Număram în vîrsta mea,
Cînd din frații mi unsprezece,
Cei zece mă pîzmuia.

Ca acolo m'adîncime,
Vîrînd ei să mă potopesc
Și'n groaznică-ntunecime,
Chinuit să mă topesc.

Știîndu-mă făr' de vină,
Gîndul lor nu-l cunoșteam,
Fără grijă în odihnă,
Oîțele lui pășteam.

Eu văzîndu-le-ocea aili,
Cînd din mîini nu mă lîsa,
Mă rugam lor pentru milă,
Pormînd lacrimi a vîrta.

Prin livezile-îverzite
Bucurîndu-mă cîntam,
Sub ramurile-îfrunzite
Mielușei mi desfătam.

Dar acestea împotriva
Nu putea lor a le sta,
Că pîzma nemilostivă
Sugîinului năjuta.

Minîndu-le după urmă,
Cu fluierașul cîntam,
Și-ngenunchînd lîngă turmă
Lui Dumnezeu mă rugam.

Toce-atuncea la cea jale,
Săuînd niște negustori,
La țara lor poacea cale
Ce fuiesc trecători.

Ah! aci frații pormîră
Fără milă m'opuca
Și dîodată năvăliră
În flutînă-a m'arunca;

Frații mei lor pentru plată
De vînzare m'a făcut,
Și toce-mă le fu gam
După cum le-a și plăcut.

341

Și cu dragoste plătită
Cea ce m-au cumpărat
După cum să învoiră,
Șatunci toți s-au bucurat.

Pe care încă văzându-i
Din inimă iam iertat,
Și acolo în loc lăsându-i
Cu jale m-am depărtat.

Cîntec de stea, p. 92 (1-57)

208

CÎNTAREA DIMINEȚII...

Andantino

Cîn - ta - rea di - mi - ne - ții, Din buzi ne - vi - no -
- va - te, Cui al - tui să cu - vi - ne, Pu - ter - ni - ce pă -
- rin - te, De - cît ți - e a da, De cît ți - e a da?

Cîntarea dimineții,
Din buzi nevinovate,
Cui altui se curvine,
Puternice părinte,
De cît ți e a da?

În inimă tot omul
Tu ai sădit dreptatea,
Unirea și frăția,
Tu cunoștință scumpă
Tu bun diavem neai dat.

Tu ești stăpîn a toate,
Tu ești prea bunul tată,
A ta putere sîntă
Făptura ține-ntreagă,
Ne ține și pe noi.

Păcesse saduri sînte,
Răcoritoare ploaie
De adevăr să pice,
Să crească, să dea rodul,
Să fim prea fericiți.

Îndreptătorul lumii,
Tu ai slăvit noroade,
Leari dat tu legi prea sînte,
Ce prin aceste saduri
Slăvește și pre noi.

Cu toți dară ție
Cîntăm cîntare nouă,
În flacăra unirii
Întindem mîini la tine,
Rugăm să neînsoțești;

Șăcesse legi prea drepte
Orice norod le calcă,
Sau care nu le știe,
Căden ruin' rămîne
Se face neștiut.

Ne luminează mîntea
Să te cunoaștem, bune,
Să știm că ne ești tată,
Să te cîntăm mai bine
Șăpa să neîmpăcăm.

Cîntec de stea, p. 93 (1-111)

209

OMUL ESTE CA IARBA...

Nonatormia

Andantino

O - mul e - ste ca iar - ba, Zi - le - le ca o flo - re
Ca tim - pul tre - că - toa - re, A - șa va - în - flo - ri.
Du - hul tre - ce prin - trîn - sul, Și nu va fi cu din - sul,
Nici - lo - cu - gi va cu - noa - ște De a - l mai ne - me - ri - ri.

Omul este ca iarba,
Zilele ca o floare;

Ca timpul trecătoare,
Așa va înflori.

343

Duhul trece printr-însul
Și nu va fi ca dînsul
Nici locuși va cunoaște
De a-l mai nemeri.

Căci, cînd e-n tinerețe
Este în primăvară,
Ivit ca iarba-fară
Din pămînt răsărind.
Ca floarea din grădină,
Cînd bobociși dezbină,
Și mîndră înflorește,
Veselă și zîbind;

Iar cînd e-n bărbăție,
În toamnă să iverse
Cînd iarba veștejește
Și-ncepe-a să usca.
Ca floarea cea smolită
Și de brumă pirlită,

Din zi în zi începe
Capu-n jos ași pleca;

Iar cînd e-n bătrînețe,
Atunci intră în iarnă,
Cînd începe să cearnă
Și să-nălbească tot.
Ca floarea cea uscată
Și-n seamă nebăgată
Să pierde sub zăpadă
Ca cînd nici n-a mai fost.

Asfel este omul,
De orice stare-n lume,
Aibă orișice nume,
Asfel e trecător.
Cît să se ostenească,
Slavă să dobîndească,
În zadar îi sînt toate
Dacă e muritor.

Cîntece de stea, p. 100 (—64).

210

TOATE S TRECĂTOARE...

Nesaturnicia

Andante

Toa - te - s tre - că - toa - re. Toa - te sînt pă - ri - ri. Toa - te - s schim - bă - toa - re. În gre - le du - ri - ri.

¹ În original: valoare de două.

Toate s trecătoare,
Toate sînt păreri,
Toate s schimbătoare
În grele dureri.

Cîte s pe sub ¹ soare,
Sînt deșertăciuni
Și amăgitoare
Ca niște minciuni.

Orcă înbunare
Este în deșert,
Căci ea stare nare
Să schimbe într-un sfert.

Ieri în fericire,
Azi nenorocit;
Acum în mînire,
Mîine înmicit.

Ieri cîndestulare,
Azi de tot lipsit;
Acum bunăstare,
Mîine sărăcit.

Azi în bucurie,
Mîine în mîhnire;
Acum veselie,
Mîine-n tînguire.

Nu e deșfătare
Pe acest pămînt,
Fără întristare,
Zic, în scurt cuvînt.

Cîntece de stea, p. 101 (—65).
¹ În original: de npt.

211

CÎT E DE GREU, ÎMI PARE...

Zălănia

Andantino

Cît e de greu, îmi pa - re. O - mu - l și să se - bă - se - l - pă - d - o - tră - i.

Cît e de greu, îmi pare,
Omului d-a trăi,
Și să aibă scăpare
D-a nu-l pongoare;
Că de e-n stare'naltă
Lui nu-i mai gîndesc alta
Decît al cleveti.
Se silesc să-l doboare,
Din cinste să-l pogoare,
D-a nu mai izbuti.

Iar de e-n stare mică,
Sau prea nenorocos,
Îl au ca p-o nimică
Și ca pr-un ticălos,
Orcine îl defăimă,
La toți e ca o spaimă,
Și'n seamă nebăgat,
Zicînd: Diar fi de cinste,
Ar fi și el cu mînte
Și ca alți bogat.

Diare agoniză,
Ve'un coprim cîștigat,
Și prin chivernuire
Trăiește-ndestulat,
Zic că e din răpire
Și mîla cu asuprire,
De unde a putut;
Sau că cu nedreptate
Și tot cu strîmbătate
Avere și-a făcut.

De e cu mînte mare
Și foarte iscusit,
La toți e în mirare
Cum el s-a procopsit!
De vād că cu simțire
Despică fir suptire,
Născînd din el cevași
Încep toți prin soboare
Să-l urce, să-l pogoare
Prietenii pizmași.

¹ În original: valoare de pîrîme cu punct.

Dar de e din natură
Flecat, blind și ametit,
La toți este prin goră
Că e un ticăit;
De stă posac și tace
Asemenea nu place
La nici unul măcar;
De rîde și vorbește
Oricare se scribește,
Zicînd că e flecat.

Ce lume fără pace!
Tot stau și mă ciudesc;
Că oricum de vei face
Tot te pongolesc!
Dacă iubești postirea,
Biserica, citirea,
Îți zic ipocrit toți;
De bei și mînci, iară,
Și faci chef la zi rară,
Îți zic că rău te porți.

Cîntec de-alea, p. 104 (1-88).
¹ În loc de: după a mea.

Așa lă¹ mea pîrere
Greu este a trăi,
Că nu poți fi-n plăcere
La toți cum vei voi;
De vei umbla cu pașul,
Totd'auna ca ceasul,
Nu poți să nu găsești,
Îți vine cîndva rîndul,
Cînd nu gîndești cu ghidul
Că să te poticnești.

Și omul e din fire
De seamă băgător;
La mica ta pășire
El e judecător,
Pre sine nu se vede
Ci cel mai bun se crede
Și drept ca un toiag.
Nu-ți vede din ochi birna,
Pongo altui atîrnă,
Și îl strigă-n vileag.

NU ESTE ALT ÎN VIAȚĂ...

Dragă

Nu este alt în viață
De cât tot bunul meu mai bun
Și din dulci mai cu dulceață
Ca frații când se adun.

Când dragostea împreună
În mijloc o primesc
Și făcându-și voie bună,
Cu dînsa se veselesc,

Căci dragostea unde merge,
Și unde o primesc,
Întristarea la toți șterge,
Și toți mulțămiiți trăiesc.

Dragostea oriunde trece
Și unde o citesc,
Cu ei ca frați petrece
Și-i face de se unesc.

Dragostea unde se duce
Și unde o prețuiesc,
Viața dulce le aduce
Ura din mijloc gonesc.

Dragostea ori în ce casă
Cînd o chem și cînd o vor,
Stă ca o floare la masă
Și rîzbește tuturor.

Ca dragostea mai scump nume
Nu e pe acest pămînt,
Ea împărăteasă-n lume,
Ei toate supuse sînt.

Dragostea nu să mărește
Nu să înalță de loc,
Dragostea nu pizmuiește
La al altuia noroc.

Dragostea nu să mîndrește,
Nu gîndește la al său,
Dragostea nu să trufește,
Nu voințe altui rău.

Dragostea nu să minie,
Iartă orice cuvînt,
Dragostea-n prietenie,
Este mare pre pămînt.

Dragostea suferă toate
Fără a să supăra;
Dragostea rabdă cît poate,
Fără a să mîcșora.

O, dragoste! tu, scump nume!
Vino să te mîbrățăm.
Să trăim cu tine-n lume,
Cu tine să ne îngropăm!

Cîntece de stea, p. 101 (1-73).

NOROCIT EN LUMEA ASTĂ...

Căntec în frică

Norocit e-n lumea astă
Acel om căsătorit,
Ce și-a dobîndit nevastă
Bună precum a dorit.

Că petrece totdeauna,
Fără gilcevi și nevoi;
Iubindu-se, împreună
Se înțeleg amîndoi.

Întru toată lor viață
Fără de scribe trăiesc,
Se bucură cu dulceață
Amîndoi cînd se privesc.

Tot cu plăcute cuvinte
Unul pe alt se cinătesc.

Cu liniște și cu mînte,
Totdeauna își vorbesc.

Nu umblă-n cărări departe,
Ori încotro ei pășesc!
Și o parte paltă parte,
Cîntecul casei își păzesc.

La necazuri se îmbună
Unul altuia crezînd,
Suferă, rabdă împreună,
Nenorocirea vîrînd.

Ferice dacă am o fire
Unde e astfel de trai
Zic, fără de prelungire
Lumea lor le este rai.

Cîntece de stea, p. 101 (1-73).

AM LĂSAT MĂRIRE, LUME...

Psalmul

Andante

Am lăsat mă - ri - re
- re, lu - me,
Am lăsat lux și pa -
- lat, Am lăsat și rang și na -
me
Și în pu - tui - m am de -
par - tat.

Am lăsat mărire, lume,
Am lăsat lux și palat,
Am lăsat și rang și nume
Și-n puții noam depărtat.

Unde firea în tăcere
Gustă liniștea în veac;
Unde la a mea durere
Aflu dălmare, leac.

Unde amuțita stîncă
Și nesimțitorul cîrîng
La tristărea mi cea adîncă,
Mă pot auzi cînd plîng.

Unde vînturile sună
Prerupînd al meu suspin,
Și-l duc ca o jertfă bună
Către cel ce mă închin.

Ăst loc sînt aceste stele
Măm ales de locuit,
Rămășița vieții mele
Șo petrec mai liniștit.

Aci în singurătate
Să trăiesc sînt hotărît,
Ca a mea streinătate
Șo jelesc trist pămîrit.

Cîntec de stea, p. 106 (1-77).

Aci griji lumești și valuri
Nu sînt, nici n-au loc a sta,
Aci scap dîrvice nețazuri,
Aci pace voi gusta.

Aci petrecînd în lacrimi,
Cerului voi mulțumi
Pînă voi scăpa de patimi
Și de veci voi adormi.

CEREASCĂ NGRIJIRE...

Andante

En - tre sca - ri gri - ji re Vrînd și a noastră soar - tă A
nu lă - sa - re și a nu ză - cea moar - tă C
ci să o ră - dă - ce cu mu - ze se în - hor

Cerească ngrijire
Vrînd și a noastră soartă
A nu lăsaire
Șa nu zăcea moartă,
Ci să o rădice
Cu muzele-n nor.

* În original, valoare de opțiune

Văcînd îndurare
Nesa dat un părinte
Plin de bunătațe,
Cu rîvnă fierbîntă,
Arhipăstor erou
Reclîmîndu-l pe popor.

Ce prin însuflare
De rază cerească
Pe drumul luminii
Vrînd să ne pișească,
Ne deschide calea
Cu braț triumfător.

Și a merge ne-undeamă
Pe culmea științei,
Ca din noi să facă
Fii buni ai credinței;
Pe cler să înflorească;
Dorînd pe viitor.

Urmînd dar cu toții
Poveței cei drepte
Grăbiți ca să trecem
Fericele trepte
Să ajungem la templul
Cel prea luminător,

Rugînd cîrmilîntă
Pe vecinicul tată,
Să dea sănătate,
Viață nelungată,
Iubitului nostru
Și scump arhipăstor.

Al căruia nume
Romînilor mare
Neofit prea bunul
Rostit de oricare
Pe aripi de timpuri
Înalțase în zbor.

Neofitul răsună
Din gură în gură
A sa sfîntă cîrmă
Vestind cu căldură,
Șin inimi domnească
În veacul viitor.

A. P.

Cîntece de stea, p. 104 (1-79).

216

DESCHIDE-TE GURĂ, CÎNTĂ...

Oda

352

Deschide-te gură, cîntă
Celui sfînt cîntare sfîntă;
Răvara duh, o cîntare,
Sfîntului celui prea mare.
Zi: preamăltule părinte,
Zidăruile a toate!

353

21 - c, 129

Slavă fie
În tot veacul, fie, fie
Osana, sfânt ești tu, sfânt
În ceruri și pe pământ

Suflete al meu, mărește
Pre cea ce vecinicește
Cântare duhovnicească
Cu mireasmă îngerească,
Vecinicului monarh mare
Cântă-i fără de încetare.

Refren

Noaptea fără pregetare
Să te scoli să cânti cântare!
Seara și de dimineață,
Cât voi fi viu în viață,
Ca David psalmi de sfântire
Cântă, zi: Sfântă mărire.

Refren

Pre cea ce se mărește,
De serafimi se slăvește,
Întocmește-i armonie,
Cântă-i tu cu melodie,
Z împărat ești tu pre lume,
Dumnezeu e al tău nume.

Refren

Cantec de seară, p. 107 (1-82).

El în Israel e mare,
Cântă-i în Sion cântare!
Ca Solomon lui zidește
Templu-n sine-ți și-l slăvește;
El este minunat foarte
Zi-i sfinte fără de moarte.

Refren

Ca Aaron în tron sfântire
Să-i înalți tu lui mărire;
Ca pruncii din Vitania
Lui Emanuel Mesia
Să-i cânti tu nouă cântare
Cât voi fi viu cu suflare.

Refren

El lui Moisi-n Sinai,
Prin rugul ce ardea-n văpaie,
Și arătat cu mărire,
Plin de-a sa dumnezeire,
Lui se cade, se cuvine
Al lui nume să-l cânti bine.

Refren

El pre faraon în mare
Și pre Amalie cel tare
L-au bătut cu-a sa mărire,
D-au stins a lor pomenire,
Lui se cade, se cuvine
Ca să-i cînte fieșcine.

Refren

P. MUMULEANU

SĂRBAȚI, ROMINI, SĂRBAȚI...

Old la ziua împăratului Nicolae Pantelari I

Săr - bați, Ro - mîni, săr - bați În
li - re toți cîn - tați Săr - bați Romîni, săr -
- bați În li - re toți cîn - tați
Îa - ra ro - mi - nea scă Zi - ceți să tră -
- ie scă Bu - nul Ni - co - la - e
Ma - re - le - m - pă - rat Bu - nul Ni -
- co - la - e Ma - re - le - m - pă - rat.

Sărbați, romini, sărbați,
În lire toți cîntați,
Țara Românească,
Ziceți să trăiască
Bunul Nicolae,
Marele împărat.

Sărbați, romini, sărbați,
Din lire toți cîntați
Acelui ce ție
Dreptul să vii ție
Și dintr-o cădere
El vau ridicat.

Sârbați, romîni, sârbați,
În lire toți cîntați,
Această sîrbătoare
Toți sînt viitoare
În mîini cu finice
Vezeli s-o cîntăm.

Sârbați, romîni, sârbați,
În lire toți cîntați,
Țara Romînească
Ziceți să trăiască,
Prunci, bătrîni, fecioare
Vezeli să sîrbăm
Și să năntăm.

P. MUMULEANUL

Cinzece de stea, p. 103, 1-861.

GLOSAR

de cuvinte și expresii puțin întrebătoare

ciure — într-alt loc, altundeva

Alexandria — Alexandria sau viața, faptele și întâmplările lui Alexandru cel Mare Macedon.

Anastasiomar — carte ce cuprinde cîntările slujbei de duminică, pe cele 8 glăuri.

angelosc — înțeles

antereu — amăr — haină lungă, purtată odinioară numai de boieri.

axolere — interj. adaptată limbii țigănilor — adică.

axed'opeki (din loc. det. *axed'p'eki*) — de ici de colo.

armonie eclesiastică — cor bisericesc

arnăut — mercenar albanes din garda domnească

a aromi — a atîrni

artag — toată, orîni

atlar — satin; stofă de mătase, lucie pe o parte

axion — imn în cinsta Fecundării Mariei.

În primele denumiri de la primul cuvînt cu care începe în grecește: axion otin.

bălăreți — buruieni sălbatice înalte, crescute pe locuri necultivate și părăginite.

bejenar — fugă, refugiu

a beli — a juca

bicăn — primar

bob — leguminoasă care face pînă și în faotă, dar mult mai groasă.

bogoslavie — teologie

burdufos — burta, plutea

burdușel — burduș mic, făcut din piele argintă sau din stomacul vreunui animal

cadrel, cadri — dans de origine franceză

Calisera (grec) — bună seară

canoane — reguli de urmat din diferite domeni pămîntice

catavasier — carte care cuprinde catavasiile. Catavasiile sînt o prescurtare din canoanele bisericești. În cazul de față, canon se numește un număr de 4 cîntări, cele sau peine, avînd fiecare cîte 4 tropare. Reuniunea primelor tropare sau imnouri ale celor 4 cîntări se dau catavasiile.

cîrău — nău, tipică, amestec de blutură

cîrău — din loc de cîrău, pentru necesități de rîmă — peon, gîndăc

ceacșiri și ceacșiruri — pantaloni subțiri și mai puțin largi.

cealma și cealmă — turban, fîie de pînă înfășurată în jurul capului, cum obișnuiesc să poarte orientali.

cipici — puțuri de pînă

(mă) cîndesc — mîi, mîi

cîmpoi — cîmp

coma, din franceză: comă — cum

cordela, din italiană: cordella — panglică, fîie de mătase făcută în fabrică

corună — coroană

coastrele din loc de coastrele, din necesități de rimă — mohor.
cot — veche măsură de lungime (cca. 0,680 m)
cotei — metan
a da minte cu Crăciunul — a lăsa cu mâlcina, prin exagerare, de la busu- iocul cu care botează precotul.
croncan — corb
cumplire — cruzime

dandana — târboi, scandal
dascalos — învățător
delușei (diminutiv) — dealuri
dodă — țară, lele
dosădit — chinuit, necăjit, amărât
ducile — drumurile făcute
dulamă — haină lungă
dulap — sclăciob. A trage cuiva un dulap — a-l îngela, a-l păcăli.
doxastar — carte care cuprinde cîntările ce sînt precedate de « Slavă... » ale sîn- bătorilor de peste tot anul. Denumirea pînă primește de la cuvîntul grecesc *doxa* — slavă.

erese — superstiții

faceri — anumite turnuri melodice proprii unui compozitor de muzică psaltică.
falangă — butuc în care se prindeau picioa- rele celui ce trebuia bătut la tâlpi.
fandosie — închipuire, fudulie, fală
faneros (grec.) — desigur
fantasmă — vedenie, arătare
farfară din loc de farfară — flecar, pală- vragiu, om de nimic.
fărușul — faolea
feblețe neologism din francezul *faiblesse* — slăbiciune.
fermec — fermec — incantare, vrajă
fermenea — scurteică cusută cu fir
fescior (diminutiv) — fes, bonetă
feyge (grec.) — fugi, dăte
figuriță (dim.) — figură gingașă, drăgălaș
fili (grec.) — prieten
filigean — ceață-mică, firă toartă, de băut cafea
filomela — privighetoare
flecă — garaliv, palavragiu
flori de fluturaci — forme de flori, făcute din foițe de metal, de obicei rotunde, cu care se împodobeau ăle și cămășele.

frunzoare — cu frunze multe
fus — teaca de fasole, prin analogie cu forma de fus pe care o au.
fustanelă — fustă scurtă și încrețită pe care o poartă în deosebi grecii.

gaj — garanție morală
găitan — șnur lat, împletitură de fire subțiri de apă, mătase, argint, aur) întrebuințată ca ornament la haine.
gelat — călău
ghebă — manta țărănească de postav, blană sau neblănită, ornată de obicei cu găitane.
Ghette — Goethe, mare poet german
giubea — manta blănită lungă și largă
gramatiki (grec.) — gramatică
gros, a șede-a la — a șede-a la arest, la închis- oure, prin abuz la butucii groși în care erau băgați oamenii pedepșiți, cu minile sau picioarele.

heruvico-kinonice — carte care con- ține heruvice și chinonice.
hiare — fiare

ifos — stil, fel de « cîntă
interps, a sta la — a avea un folclor oarecare
ipocritism — sfărîmîcie
irmologhion — carte care cuprinde irmoa- sele, adică primele tropare ale cîntărilor canoanelor. Este omonim cu Catavasier.
isteciune — istețime
ișlic — căciulă boierească după a cărei formă și înălțime se cunoștea gradul boieriei.
istoriki (grec.) — istorie
a impila — a mări, a opeima
înălțat cu haimanale — întovărit cu vagabonzi
intristăciune — întristare, tristețe, mîh- nire

ke (grec.) — și
kakis marea (grec.) — ziua rea (săptămîna)

leac, pentru leac acurțat din necesități de rimă — puțin, cît de puțin.
lilichie — ca floarea liliacului, slăjanie.
lipic — fermec, atracțiune

ma bel (fr.: *ma belle*) — frumoasa mea
maltratat, neologism (fr.: *maltraité*) — tratat rău (cu vorba sau cu fapta)
mană — cîntec turecesc melancolic
matrice — tipar în care se toarnă literele tipografice.
mavlorea, pentru mulea — haină blănită, scurteică.
măciagi — trandafir sălbatic
mărtăcel — căprioară care nușine acoperă mîntul bordeiului.
me (grec.) — cu
melodiară — însoțită melodi
mera (grec.) — zină
meși — pantofi de piele galbenă subțiri care erau cunoscuți la crașari.
meterhane — fanfara turească, care cînta la paradele domnești.
m-am mîlcuit — m-am lăsat, m-am mîlciat
mince — minge
mîglisire — amăgire, înșelare
mo (fig.) — mî
moade schimbă din necesități de rimă — mode
mojic — om din clasa de jos

nacovală — nicovală
năluca, năluc — vedenie
năuc — răpăcit, cam nebun
nimfă — zeită, zină

a obori — a doborî, a răpune
odinu (formă necesită de rimă) — odihnă
ort — monedă veche care valora un sfert din- tr-un leu.
a se oarebi — a se depărta, a se despărți

palicar (grec.) — voinic; grec luptător con- tra turcilor
paradosa (grec.) — proză
parăpon — supărare, nemulțumire
parosă (în loc de parolă, din necesități de rimă) — promisiune
pipto, piptis, pipto, pipti — cad, căzi, cad, cade
pentecostar — carte ce cuprinde cîntările necesare slujbelor de la Paști pînă la Rusalii.
piscoare — igheaburi de scinduri pe care se scurge făina la moară.

planiti — planete
podobie — cîntare ce servește de model altora identice alcătuite cu număr de silabe și loc al accentului.
Podul Mogoșoanei — denumirea veche pe care o purta actuala Calea Victoriei din București.
Podul Calicilor — denumirea veche pe care o purta actuala Calea Rahovei din București.
ponos — nume rha, defect, necaz
a ponoslor — a mustra
porumbi — porumbi
posac — tăcut, ascuns, morocloș
poștea, poștă — distanță dintre două stațiuni, la care se făcea schimbul calilor serviciului de poștă înainte vreme. Această distanță era de cca. 30 km.
potopesc — prăpădesc, nimicesc
potări — pantaloni împodobiți cu glătane
a prăpădi — a cheltui
prilostete — linguște, înșelă
a procopci — a căpăta pînă, învățarea
promi (grec.) — pline

rămășiță — deschiză
răznet — întrînat
rîndurea — rînduire

saduri — plante mare care se rădăc și care urmează să fie rădăc.
saiagul — calul care purta pe
salata (grec.) — salată
șart — cot, elindulă
Șiler — Schiller, mare poet german
șicradă — șeraci în șir
șiceto — șeraci
șicman — șeraci
șpera (grec.) — șeraci
șpijărie — farmacie
a avea stare — a avea statornicie, stabi- litate.
a fi în stare mică — a fi sărac
a fi în stare mare — a fi bogat
stat — statul
strămurare — mîla de împună vîntu ca să meargă
suliman — furt, vapoale de furt
surugi — surubi

ta inie — om de încredere, discret
 tarter — iad
 teasc — presă de tipărit
 teoreticōn — carte care cuprinde teoria
 muzicii psaltice.
 teșilă — geantă de ținut hani
 ticăit — păcătos, moacă, încet și prost la lucru
 timandata, ti mandata (grece.) — ce vești
 tipto, tiptis, tipto, tipti — hat, hați,
 hat, hate
 tivlichie — haină îmblănită
 tiz — care are același nume
 Tîrgul de Afară — denumirea veche a
 actualei Cămin Moșilor din București.
 toartă — cercel
 tocilă — clopotul oilor, prin analogie cu
 zgomotul făcut de tocila de ascuțit cuțite.
 triod — carte în care sînt cuprinse cîntările
 slujbelor din postul mare.
 tufeke (grece.) — pușcă

ulcea — oală mică
 ulci — stup, piubei
 umedoi — umed

 mî va — mî vrea
 verdură — verdețură
 ra striga pe cineva în vileag —
 a divulga, a da de gol
 virlugă, zîrslug — pește mic și viu
 a volta — a zbura împrejur
 vultoare — vîltoare

 zăblău — pîtură mare făcută din cîrpi
 a zădări — a aștepta, a înădăna
 zeghe — haină lungă confecționată din dimie
 zlot — monedă veche de prin sec. XV, XVI

CUPRINS

	Pag.
Prefață	1
STUDIUL INTRODUCȚIV	
I. Viața și activitatea	9
II. Folclorul muzical	11
III. Cînd începe să publice cîntecul său și unde se glăsuie	18
IV. Cum apare notația liniară? Pentru ce a publicat în notația psaltică?	15
V. Ce fel de cîntec publică	30
1. — Cîntec popular	31
2. — Cîntec creat sub influența muzicii greco-orientale	40
3. — Cîntec creat sub influența muzicii apulene	40
4. — Cîntec de stea și Cînturi morale	49
VI. Circulația cîntecelor	51
Anexe	
Probleme de transcriere	53
Note	55
Indice alfabetic	57
Bibliografie	58

	Pag.
Pom, pom, pom eram eu, pom	99
Ici e țărână, ici glod	100
3. Aoleo, mă doare spata	100
4. Pe culmița dealului	101
5. Supt poale de codru verde	104
6. Ce frumă să bate	105
7. Sună, sună și râsună	107
8. Către mine te jurai	108
9. Luni venită, marți venită	108
10. Amărita turturică	110
11. De mic, sărăcut de mine	112
12. Albo, Albo de la munte	113
13. Unde-au cucul din luncă	115
14. Spune-mi, mândro, mergi, nu mergi	116
15. Aolică, dodo, fa	117
16. Cind eram mai tinerică	118
17. Nu mai poai de ostent	119
18. Este bine? Nu e bine	120
19. Pe mine ce m-a mincat	121
20. Nați-a uitat din Jian	122
21. Veston țară a ajuns	126
22. Decît ruda și vecinul	127
23. Băie sfintul de lupoare	128
24. Bătemă, trîntestemă	130
25. Leliță Săluță	130
26. Simana nevasta mea	131
27. Mult mi-e dor, urată, dor	132
28. Mult mi-e dor, urată, dor	133
29. De cind s-a dus neicam cale	133
30. Bătăl purta săl bată	134
31. Fată de birle	135
32. Fată de birle	137
33. Unde-au cucul cîntînd	137
34. Vine cucul de trei zile	138
35. Mierlă, mierlă	139
36. Pînă cînd nu te năbeam	140
37. Bordași, bordei, bordei	141
38. Aoleu, frate rănoș	142
39. Și noi, și noi la Ilie	143
40. Marionă dintre bălți	144
41. Astăzi bură, mâine bură	145
42. Am suru, puică, bine	146
43. Magar, magar, magarel	147
44. Turană streinătate	148
45. Ah! mult sint streinătate	150
46. Mult mi-e dăvâna mîră	152
47. Vădușă grăd	153
48. Puiul meu și dorul meu	154

	Pag.
49. Cată, Doamne, pre pămînt	155
50. Luna, stelele să cază	156
51. De piam căi fi apă	157
52. Mi-am adus aminte de fericiri trecute	158
53. Tînă copilă dragă	159
54. Vezi, nemilostivo, vezi	160
55. Doi și, sufletelul meu	161
56. Lădă, nu voi să-mi zîmbești	162
57. Lumina vieții mele	163
58. Lădă, lădă, sufletel	164
59. Tulpină dragă, de ce mai floare!	164
60. Răbdarea-mi se stinsese	166
61. Minunată ești la stat	168
62. Uită-te cu milă, puică	169
63. Tot de dor, de dor, de dor	170
64. Cine pămînte, cine	170
65. Spune, inimicără, spune	171
66. Dragostea, focul de dor	172
67. Vezi cu ochii și nu crezi	173
68. O să mor, ah! o să mor	174
69. Bătăl dumnezeu doamne	175
70. Ah! o pătrică	176
71. Lumii luminătoare	177
72. Astăzi rîz, vorbesc, glumesc	177
73. Cum ziceai că mă iubesti	178
74. Pînă cînd să simț durere	179
75. Pînă cînd să simț durere	180
76. Nădejdea-mi s-a stins toată	181
77. Nu de multă vreme	183
78. Iată, vremea ne desparte	185
79. Nu mă pedepsi, stăpînă	186
80. Lacrimi vîră, din piept ămpin	189
81. Pînă cînd să simț durere	190
82. Lădă, lădă, stea frumoasă	192
83. Bine este totdeauna	193
84. Dacă inima îți cere	193
85. Dragă, cum te-am iubit eu	194
86. Din stele, nu e nici una	195
87. Cum ai fost la mîncare	196
88. Gîndesc să plec, să mă duc	197
89. Cum plec dinaintea ta	198
90. Dragă mea, ce stai pe gloduri	199
91. Iubesc mine de dor sîncîrge	200
92. De ce cîntă lor lumina	201
93. Nu vei luma, voi să mor	201
94. Scoală, puiculiță, scoală	204
95. Geala căci mă tot struji	207
96. Iubirea mea cea ară	208
97. Vezi pricina de amar	208

	Pag.
98. C uimă ce suspină	107
99. De câte ori te zăresc	108
100. Iertiv seară lădumare	109
101. Iuminara mea din mine	110
102. Mam rănit fără nădejde	111
103. Acest foc ce arde-mine	112
104. Nu glădeam, nici socoteam	113
105. Veile ruda că mie dragă	114
106. Vai ce creșt, ce zi, ce jale	115
107. Rămăi sălătoasă	119
108. Ca rebul ce cîntă amar în robie	120
109. Pe o stîncă neagră	121
110. În zori zilei	124
111. Sumană frunză nenorocită	125
112. Un păstor tînd, frumos la față	126
113. Rănit în bătăe, soldatul cărmene	127
114. Din simț micii mele	128
115. Tu nădejdea mea, noroc	130
116. Un pui zboară și să doace	132
117. În zădar apune, în zădar răsare	133
118. Rămăi iar sălătoasă	135
119. Copilă dulce ca și plăcerea	136
120. O lună este, dragă, de cînd simți d-o dată	137
121. Femeilor simțane, nu credeți pe bărbatul	139
122. Ce ai rice, copilă	141
123. Ochilor de plîns topiți	142
124. Măe mima-tristată	143
125. În sfîrșit voi se miloară	144
126. Doamne, doamne sfînte	146
127. Cînd lădumări e-nsoțită	147
128. De două ori vedeam	148
129. Intrănt lăcaș plin de suspinuri	150
130. Ziua, vai, să depărtează	151
131. Acum e miezul nopții	152
132. După oita lungă, eruda despărțire	153
133. Așa am fost urîdă	156
134. Ești ca un inger, o mea frumoasă	157
135. Cum ve chinec, dragă	158
136. Copilă fragă, ești destul frumoasă	159
137. Eu n-am parte de amor	161
138. Tu ești clauz mea alăvîră	162
139. Măa mea, dulceața mea	163
140. Departe sînt de tine	164
141. E noapte, întineric	166
142. Din cînd în cînd aprinsă	167
143. Măa cea lăle	169
144. De ce nu sînt grădina	171
145. Văd cînd cum să tîne	172
146. Era noaptea-ntunecoasă	174

	Pag.
147. Tata rice: fată, fată	175
148. A, bine-mi pare, fată-i a mea	177
149. Cu capela cam drăcească	178
150. Ia-mi cu ochi, o leac mă fură	179
151. Arză-l focu dascăl, cum mă neclăjește	180
152. Căli spera, spera	181
153. Să duș vremea ta frumoasă	182
154. Of, of, of, te rog, ai milă	183
155. Hai să meargă, meargă	184
156. În zădar faci silă mie	184
157. Cît mi-e de urît cînd sînt fără tine	185
158. Viață bună vreodată	186
159. Tu-mi riceai odată	187
160. Tu te plîngi, Elena	188
161. A ta frumusețe	190
162. Într-o zi de dimineață	191
163. Inimă, precumă-ți ghîbul	191
164. Ai avut destulă vreme	191
165. Îmi aduc aminte	194
166. Eram odată privitor la lume	195
167. Inima mea plină	196
168. Șapte iară noaptea	197
169. Trecu-se primăvara	199
170. Chitar', muzicmonicească	200
171. Nu voi avere, nici bogăție	201
172. O! veselie la masă	202
173. Veniți cu toți împreună	203
174. Nimic n-am ca vinul	203
175. Toți, cu toți într-o simă	204
176. Iată, iată sînt iară	205
177. Pădăra mea grădina	206
178. Din tinerețe-mi eruda	209
179. Genul tău cel din fire	211
180. A mea tîndră tînd	211
181. Stai, fetiță drăgălaș	212
182. Stai puțin, fetișo dragă	214
183. Ascultăți o novită	215
184. Minervo, alăvîră zînd	217
185. Tristă turturică	218
186. Adio, iubită	219
187. Frumoașă Colimbelo	222
188. Remisi, iubiti prieteni	224
189. Steaua spre răsărit strălucitoare	224
190. Steaua sus răsare	225
191. Trei cîni de la răsărit	227
192. În orapul Valcoem	228
193. Astăzi nouă nea răsărit	228
194. Slovă să aibă neclăjeșcă	229
195. Doamne Ioane Hristosule	229

196. La nunta ce s-a întâmplat	330
197. Moisi și Aaron	331
198. O, pricină minunată	332
199. Auziți aceste toate	333
200. Limbale să salte	334
201. Veniți cu toți împreună	335
202. Domnul stău crai în țară	336
203. Acel Iu deșpărat mare	337
204. O, prea lăudată	338
205. Logerul a alergat	339
206. Să fie de bine la mic și la mare	340
207. Abia ani patrușprezece	341
208. Cîntarea dimineții	342
209. Omul este ca iarba	343
210. Toate trecătoare	344
211. Cît e de greu, lui par	345
212. Nu este alt în viață	347
213. Norocit e-n lumea asta	349
214. Am lăsat înțire, lume	350
215. Cereascăngrijire	351
216. Deschiderea gură, clotă	352
217. Sărbați, romni, sărbuți	353